OVIDIU ZOTTA
TOȚI BĂIEȚII
SÎNT RĂI,
TOȚI BĂIEȚII
SÎNT BUNI
ROMAN

OVIDIU ZOTTA

TOŢI BĂIEŢII SUNT RĂI, TOŢI BĂIEŢII SUNT BUNI

Coperta de POMPILIU DUMITRESCU

EDITURA «ION CREANGĂ»

CAPITOLUL I

Vjrrrm!... Bulgărele de zăpadă îl nimerise în ureche. Nicuşor se împurpură, privind dezorientat în jur. Era în piaţeta din faţa cinematografului „Miraj“, ar fi trebuit s-o ocolească, locul ăsta îi mai dăduse şi altă dată bătaie de cap şi – de obicei – îl ocolea. Frecându-şi furios urechea, simţi o mare nevoie să le strige ceva urât bătăuşilor, dar zbieretele voiniceşti şi feţele stacojii de plăcerea încăierării îl năuciră, şi el avu din nou senzaţia aceea blestemată de gol în stomac şi în muşchi. Cel mai bun lucru era să iasă repede de aici, şi asta în chip cât mai natural, fără a le arăta că e supărat, ci, dimpotrivă, arborând un zâmbet înţelegător, ceva între: *„Zău, sper că nu v-am deranjat!“* şi *„Ce drăguţ că mi-aţi vârât zăpada în urechi!“* Dar frica are semnele ei, care nu scapă privirilor interesate. Ei băgaseră de seamă deruta lui şi, urlând de veselie, începură să-l ia de-a binelea ca ţintă. Bulgării erau moi, afânaţi, dar îl nimereau în plin. Nicuşor avu senzaţia poverii propriului său corp, devenit deodată prea mare, prea vizibil. Se apără neîndemânatic cu servieta, străduindu-se să străbată calm, cât mai calm drumul ăsta infernal. Topită de fierbinţeala gâtului, zăpada i se strecura în pârâiaşe reci de-a lungul spinării. Un lungan îmbrăcat într-un pulovăr albastru deformat, care-i ajungea până la coapse, cu o cipilică de lână tot albastră, înfundată caraghios peste urechi, se apropie cu mutra creaţă de obrăznicie, îi smulse fulgerător şapca, o umplu din gros cu zăpadă şi i-o înfundă cu solemnitate pe cap. Era prea mult, desigur, era mult prea mult, şi lui Nicuşor inima îi zvâcni îngrozitor. Acum era obligat să lovească, deci avea să urmeze lucrul acela care nu-i oferea nicio şansă.

Pe neaşteptate, lunganul în pulovăr albastru holbă ochii într-un mod foarte curios (din spatele lui, Nicuşor văzu apărând o siluetă) şi în clipa următoare lunganul se prăbuşi în zăpadă.

— Valer! murmură Despa. Ai răsărit la timp, ca într-o superproducţie!

— Eram în hol, la bilete.

Se pare că pentru a-l trânti pe lungan nu se ostenise nici măcar să-şi scoată mâinile din buzunarele scurtei maro, de velur, cu guler şi revere de blană albă. Era în capul gol, şi şuviţa

de păr alb pe care o avea de pe la zece ani îi venise pe frunte, dându-i un aer sever.

Lunganul se ridică încet, cu ochii jucându-i în cap de şiretenie. Prietenii lui începură să se regrupeze. Deodată expresia lunganului se schimbă brusc, lăsând loc unui aer neutru. Nicuşor întoarse capul, să vadă ce-i atrăsese atenţia. Sus, în capul scărilor, privea ţintă spre ei un fel de copie a lui Valer, dar la dimensiuni duble. Aceeaşi scurtă (care făcuse modă după ce Alain Delon o purtase în „A fost cândva hoţ“), cu guler şi revere de blană albă, aceeaşi poziţie, cu mâinile în buzunare, capul gol şi privirea nepăsătoare. Lunganul îl salută cu o amiciţie slugarnică:

— Să trăieşti, Fabiene! Ce faci, domle?

Părea cuprins de o adevărată încântare, dar nu era decât teama, şi de aceea nu schiţă nicio mişcare când Valer îi smulse cipilica. O umplu bine cu zăpadă şi i-o întinse lui Nicuşor:

— Pune-i-o pe cap!

— Nu! protestă Despa. Dacă l-aş fi doborât eu era altceva.

— N-are importanţă! Nici el, dacă era singur, nu îndrăznea. Nu vezi ce scrie pe mutra lui? Scrie că e laş. Hai, înfundă-i-o pe cap!

— E târziu! spuse Nicuşor, şovăind.

De fapt se gândea că s-ar fi putut să-l mai întâlnească pe lungan şi Valer n-avea să fie prin preajmă.

— Treaba ta! mârâi Valer, o să-mi permit eu plăcerea asta.

Îi trânti lunganului cipilica plină de zăpadă în cap şi-i întoarse spatele.

— Hai, Valer, că i-ai terminat! se auzi vocea plictisită a lui Fabian. Grăbeşte-te, ţi-a venit rândul!

Rula un film în premieră şi lumea făcea coadă la bilete pentru după-amiază.

Deodată, Nicuşor simţi că mâna lui Valer i se încleştează de braţ şi-i auzi şoaptele grăbite:

— Sst! Despa, uite ce faci acum! O ţii sus şi tare că trebuie să merg cu tine la şcoală. Treaba ta ce inventezi. Că te-a trimis Nababul, că avem lucrare scrisă, orice, dar să fie plauzibil.

— E-n regulă, mi-a intrat în ochi o aşchie de gheaţă şi nu mai văd nimic, înnebunesc de durere, trebuie să mă duci la cabinetul medical.

Cu batista pe ochiul drept, începu să geamă, prefăcându-se că nu-şi mai poate ţine nici echilibrul.

— Acu’ ce facem cu ăsta? se prefăcu Valer îngrijorat.

— Eu ştiu? Du-l la doctor! mârâi Fabian. Dar să te întorci repede! O să încerc să-ţi ţin rândul.

În sobele masive de teracotă cafenie, arzătoarele de gaze bâzâiau uniform, răspândind o căldură plăcută, egală. Despa se dezbrăcă din mers, simţea cum obrajii i se dezgheaţă şi-i ard ca focul. *„E cald şi confortabil în posteritate, nu-i aşa, domnilor*?“ Busturile de scriitori şi învăţaţi răsăreau ca nişte mici totemuri albe în mica junglă domestică a plantelor ornamentale de pe coridor.

Clasa pustie nu era un tablou neobişnuit pentru Nicuşor, el fiind vestit pentru punctualitate; venea foarte adesea primul, nu însă pentru că l-ar fi sedus disciplina, ci fiindcă, asistând la sosirea celorlalţi şi nu invers, îşi înlătura tracul zilnic. Când se întâmpla să întârzie, intra cu un aer confuz şi zăpăcit, părându-i-se că în clasă s-au şi întâmplat o grămadă de lucruri importante.

Valer pornise glonţ spre banca lui, se aşezase şi – scoţând un caiet de română – se apucase imediat de scris. Aşadar, de vreme ce-şi făcea tema, n-avea de gând să se întoarcă la cinema. Nicuşor, ros de curiozitate, se propti lângă el.

— Ce vrei? bombăni Valer.

— Nimic! De ce-ai vrut să scapi de Fabian? E prietenul tău.

— Am spus eu că vreau să scap de Fabian? Ascultă, ştii ceva? Lasă-mă în pace! Am de lucru.

„Nesuferitule!“ îl apostrofă Nicuşor în gând şi porni repede spre locul lui. Fusese sigur că Valer o să-i facă o destăinuire senzaţională. În orice caz, o astfel de întâmplare, adică Valer să se ascundă de Fabian, era un eveniment neobişnuit. „*Dar nu vrea să-mi spună nimic*, *mie nu-mi spune nimeni, niciodată, nimic!* se revoltă Nicuşor. *Eu sunt cel din urmă care află o noutate, şi de obicei asta se întâmplă când noutatea a intrat în preistoria liceului!“*

— Ascultă – ţipă el, răsucindu-se pe călcâie – nu cumva eşti din cale-afară de mândru că m-ai scăpat din situaţia aia scârboasă?

— Nu, zise Valer, de loc.

— Ba da, acum ţi se pare că ai făcut prea mult pentru mine ca să-mi mai dai şi explicaţii!

Valer îşi îndreptă cu stiloul şuviţa albă care-i venise iar pe ochi şi râse scurt:

— Nu prea înţeleg ce vrei! Dar dacă e vorba de-o situaţie scârboasă, atunci să ştii că era să mi se întâmple mie, iar tu m-ai ajutat s-o ocolesc. Suntem chit.

— Nu, zise Nicuşor, roşind, nu suntem chit, ai spus-o numai ca să-mi faci plăcere.

Clasa se transforma treptat, pe măsură ce uşa se izbea de perete sub năvala noilor-veniţi, într-un neobosit generator de râsete, pocnete, răcnete, ironii, mârâieli:

— Cât ţi-a ieşit la problema a doua?

— Biologia marină…

— La magazinul din strada Someş au adus cămăşi de nailon colorate, dar trebuie să-i faci responsabilului cu ochiul!

— Şi ce, Mia crede că mor după ea?

— Iar mi-au rămas mici ghetele cu patine, acum am 41, e nenorocire, abia anul trecut le-am luat!

— Nu există! În construcţii se câştigă cel mai bine!

— Niţă, dacă mă iubeşti, fă doi paşi spre stânga, aşa, acum eşti lângă perete… Dă-te cu capul de el!

Pentru Nicuşor toate astea se prezentau sub forma a ceva asurzitor, prea tare colorat şi cu conturul mereu în schimbare, ca o nebuloasă sfârâind şi pocnind. Îl ştia bine pe fiecare în parte, s-ar fi înţeles destul de bine cu câte unul, dar toţi laolaltă îl zăpăceau. El nu-şi găsea niciodată locul în aglomeraţie. Îl invidia pe Doru Stroe-Muzicuţă, deşiratul acela păros şi ofensiv, care pentru a-şi încerca virtuţile actoriceşti devenea brusc îngândurat, cu chipul răvăşit, de a-i fi zis că i se întâmplase cine ştie ce nenorocire, pentru ca la întrebările îngrijorate ale colegilor să izbucnească în râs: *„Aşa-i că mi-a reuşit compoziţia?“* Îl invidia şi pe Manolache Cezar cel blond şi frumos, care era întotdeauna foarte căutat datorită noutăţilor şi anecdotelor pe care le distribuia neostenit, deşi nu mai era pentru nimeni o taină că avea un carneţel în care îşi nota dinainte anecdotele şi temele pentru conversaţiile lui trăsnite. Chiar şi Brazilianu, care de obicei nu participa la gălăgia generală, era, pentru Nicuşor, un fericit. Îndată ce intra în clasă se trântea în bancă, lungindu-şi picioarele şi lăsându-şi braţele moi. Cu ochii aproape închişi, nu schiţa nici cea mai mică

mişcare până la intrarea profesorului. Tăcerea îi era respectată, ştiindu-se că Brazilianu nu stă, ci se relaxează. Veşnic îmbrăcat în trening şi cărându-şi cărţile într-un vechi sac de echipament, Brazilianu, al cărui cap, semănând cu o măciucă cenuşie, avea un aspect cam fioros, boicota orice discuţie mai lungă de trei minute, fiind de părere că dacă în acest timp esenţialul n-a fost spus, înseamnă că nici nu există.

Nicuşor tresări, cu timpanele lovite de schijele unei explozii de urlete amuzate. Ce se întâmplase? Înnebuniseră cu toţii? Doru Stroe-Muzicuţă ţopăia cu vreo cinci fire de trandafir în mâna ridicată foarte sus. Îi şterpelise de pe banca Nicoletei Simion şi erau atât de proaspeţi, atât de perfecţi, încât păreau neautentici în aceste zile de iarnă.

— Printre noi e cineva care joacă tare! striga Muzicuţă. Trandafiri în plină iarnă! Domnilor, nu mai avem nicio şansă! Pe Nicoleta a pus ochii un tip cu bani grei!

— Uite cum îi ţii – se supără fata – ar trebui să faci deosebirea între nişte trandafiri şi o mătură. Dă-mi-i!

— Întâi să-mi spui cine ţi i-a dat! Îl voi provoca…

— Doru, nu fi *mauvais*! Habar n-am, i-am găsit pur şi simplu pe bancă, dar sunt pentru mine, nu-i aşa?

— De acord, însă tu ne-ai spus întotdeauna că suntem nişte neisprăviţi! se plânse Muzicuţă. Atunci de unde până unde gestul ăsta galant, de-a dărui flori?! Cine să fie gentlemenul?

— Bine, daţi-vă în petic, că vă stă frumos! se înfurie Nicoleta. Aştept să văd la al câtelea grad de prostie o să ajungeţi!

— Adoratorul tău – continuă Muzicuţă – nu poate fi un oarecare, ci unul din acei tipi excepţionali, care încă din scutece şi-a precizat scopul în viaţă, un scop măreţ, nici vorbă, în vederea căruia şi-a făcut şi un program pe ore, pe ani şi pe decenii. Ei nu se ating de-o sticlă de bere decât pentru a analiza relaţia dintre conţinut şi formă… Au, opriţi-o, vrea să mă străpungă cu rigla de calcul!

— Eu cred – spuse cu gravitate Manolache Cezar – că ştiu cine e individul: un laş! Vede ce se întâmplă, dar continuă să tacă. Ce soartă crudă! Să primeşti daruri de la un laş…

Nicuşor Despa transpirase de emoţie. Nimeni nu dădea vreun semn că ar avea vreo legătură cu bucheţelul de trandafiri. Nicoletei îi tremura glasul de enervare:

— Cine a pus trandafiri pe banca mea? Ar fi cazul ca băiatul ăsta să vorbească! Aici s-au spus cuvinte grele, cred că nu e dispus să le înghită. Nu răspunde nimeni?

Urmă o tăcere destul de penibilă.

— Haideţi! Vă rog! se înroşi Nicoleta.

— Eu! Eu! râseră câţiva.

— Mai aştept un minut, şi dacă fricosul nu se recomandă arunc trandafirii imediat!

Atunci răsări în capul lui Nicuşor o idee îndrăzneaţă. La început i se păru o aiureală, dar pe urmă îi devein clar că nu poate scăpa de ea. Îi aruncă lui Valer o privire triumfătoare. „Doamne, Dumnezeule, e totuşi o şansă!“ Sări brusc în picioare şi din doi paşi ajunse în faţa Nicoletei.

— Stai, de ce să-i arunci? Nu sunt destul de frumoşi? E tot ce-am putut găsi în sezonul ăsta!

Ciudat! Nimeni din clasă nu-l aplaudă. Se auziră şoapte de uimire confuză, oarecum de nemulţumire. Râsetele dispăruseră. Părea că acest deznodământ nu place nimănui.

— Stai, nu merge aşa! bombăni Muzicuţă. Vrem dovezi!

Nicuşor îşi compuse o expresie dură şi ironică, asemănătoare celei pe care şi-o fixa în fiecare dimineaţă la oglinda din lift, dar care de obicei nu ţinea decât până la parter.

— Nu, serios? Se pare că eu sunt cel care a recunoscut, nu-i aşa? Ce mai vrei? Adresa florăriei? Denumirea latinească a trandafirilor? Ia mai cară-te! Ce-aţi găsit neobişnuit în toată povestea asta? Vai de capul ei de fată care e colegă cu voi şi primeşte şi ea un dar! Trebuia să vă cer în prealabil aprobarea? Uitasem, tatăl lui Muzicuţă e şef! Măi, te-ai molipsit şi tu de la el, aştepţi să dai aprobări?!

Muzicuţă se înverzi. Nicuşor continua să-i învinuiască. Simţea nevoia să fie aspru, jignitor, şi ei erau atât de uluiţi, încât uitară să mai riposteze.

Nisipuri albe izbeau în geam, iarna se înverşuna împotriva cetăţii cu calorifere. Nicuşor găsi că nu văzuse niciodată „un viscol atât de îngrozitor de frumos”, spu- nându-şi chiar că între el şi stihia dezlănţuită există o legătură tainică. Se reîntorsese la locul lui însoţit de-o mare linişte, o linişte care-i făcea bine, curgându-i în muşchi ca o perfuzie întăritoare. Atât doar că nu ştia cum avea să se împace cu noua lui calitate de îndrăgostit

oficial. Pe deasupra, mai era şi celălalt, adică adevăratul amorez, şi poate că Nicoleta, în ciuda tăgăduielilor, ştia cine-i dăduse trandafirii. „Mare aiureală, m-am vârât de bună voie în cea mai mare aiureală!“ se mustră cu satisfacţie Nicuşor. I se părea că dinspre banca Nicoletei vine când un val de duioşie, când unul de răceală şi enervare.

Deodată Nicuşor respiră uşurat. În prag apăruse, dominându-i cu cei doi metri ai staturii sale, Nababul. Cu părul şi sprâncenele de culoarea oţelului şi îmbrăcat întotdeauna în haine cenuşii, părea în întregime o coloană de oţel masiv. Vocea îi era joasă, rezonantă; când vorbea Nababul, te aşteptai ca mobilele să se desfacă, iar geamurile să redevină nisip.

— Frig şi iar frig! râse el. Asta zic şi eu iarnă românească! Poftim, scoateţi câte-o foaie de hârtie! Extemporal. Aveţi zece minute. Tema: Definiţia iernii.

Era unul din procedeele favorite ale Nababului spre a stimula promptitudinea gândirii, exprimarea colorată şi umorul învăţăceilor.

— Gata? începeţi! Zece minute, nicio secundă mai mult.

Trecând printre şirurile de bănci, ridica foile, citind-o pe fiecare tot atunci, cu glas tare:

— Nicoleta: „*Iarna e o imensă pânză pe care natura şi-o pregăteşte pentru a zugrăvi peisajele celorlalte anotimpuri.*'' Cam anevoie! Brazilianu: „*Iarna e o porţie de frişcă pentru un apetit cosmic.“* Serios? Doru Stroe: „*Iarna e anotimpul favorit al lui Francois Villon.“* Ce vorbeşti? Despa…

Nicuşor se ridică şovăielnic, urechile îi erau purpurii de ciuda neputinţei. El urâse întotdeauna împrejurările în care trebuia să reacţioneze prompt, în întrecere cu alţii. Gândul că s-ar putea să nu iasă primul îl paraliza. Până la urmă nu reuşea să dea la iveală decât ceva mediocru. Nici acum nu-i venise ceva de soi în minte Pe caiet aruncase, neglijent, un singur rând: „Care din ele?“

— Ce înseamnă asta? oftă Nababul.

— Adică, transpiră Nicuşor, la care iarnă trebuie să ne referim!

— Sunt mai multe?

„Cred că am o mutră tâmpită rău“, gândi Nicuşor, cu o senzaţie de leşin. Observă că Doru Stroe-Muzicuţă îi şopteşte ceva Nicoletei şi că Nicoleta râde înăbuşit. Pe Nicuşor îl trecură

toate fierbinţelile. Desigur, Nicoleta râdea de el. Situaţia de gentlemen care oferă trandafiri nu se potrivea cu aceea de mutulică la ore.

— Unde te uiţi?! exclamă Nababul, nerăbdător. Ţi-am cerut o precizare.

— Da, spuse Nicuşor, disperat. Sunt… mai multe ierni!

— În ce calendar ai citit asta?

— În calendarul estetic! exclamă Nicuşor şi deodată îl inundă o covârşitoare bucurie.

Găsise ceea ce căuta.

Aruncă o privire triumfătoare spre Nicoleta. Vocea îi deveni limpede, îndrăzneaţă, mii de cuvinte strălucitoare pluteau în jur, şi el era uimit de uşurinţa cu care se rânduiau în fraze sprintene. O roşeaţă puternică îi cuprinse obrajii, buzele îi tremurau de plăcerea elocvenţei. Întâi deosebi *iarna tradiţională*, cu zicătorile, şi colindele, şi cu săniuşul, şi cu legendele, şi cu Sadoveanu, şi cu pictorii flamanzi. Pe urmă, *iarna lirică*, cu Alecsandri şi cu Esenin, unde rosti superb, ameţit: „Ah, voi sănii şi voi cai / Numai dracul v-a scornit, mişelul! / Peste stepa albă, cu alai / Râde pân’ la lacrimi clopoţelul!“ *Apoi iarna tragică*, a războaielor, cu ostaşi îngheţaţi şi cu oraşe bântuite de tifos, cu zăpada înnegrită de fumul exploziilor şi de sângele răniţilor, cu copaci care nu vor mai înverzi niciodată şi cu generaţii fără vârstă. În fine, *iarna eroică*, cu avalanşe şi escalade alpine, cu Edmund Hillary şi cu Tensing-şerpaşul, cu corăbii prinse de gheţuri şi cu nopţi în colibe de zăpadă, cu Amundsen şi cu Racoviţă…

Niciodată Nicuşor nu vorbise atât de mult şi atât de frumos. Sorbind acea apă vie care este atenţia auditorului, îşi îngăduia mici efecte surprinzătoare, clădea câte-un edificiu de date ştiinţifice pentru a termina printr-o glumă, şi tocmai când hazul era în toi, aruncă o remarcă visătoare.

„O fi ăsta Nicuşor Despa sau un frate geamăn, dar mai cu har?“ păreau că se întreabă din priviri colegii.

— Despa, tună Nababul, ţie îţi priesc zăpezile şi gerul. Parcă te-ai fi născut printre laponi. De-ar ţine viscolul o lună, te-ai consacra definitiv! Pentru azi ai 10.

De un singur lucru se temea în clipa aceea Nicuşor: să nu izbucnească în plâns. Era o temere absurdă, dar tremura tot, simţea că nu-şi mai poate controla nervii, şi asta pentru că nu

era învăţat cu laudele, le visase din răsputeri, dar nu era deprins să le primească. „Ah, de n-aş plânge!“ îşi repeta el cu disperare, în timp ce glasurile, culorile, chipurile din jur ba i se apropiau fulgerător, ba se depărtau ca printr-un binoclu întors.

Când sună de recreaţie, se ridică din bancă în toată măreţia sa de dublu erou. Contrar obiceiului de-a rămâne singuratic, se amestecă imediat acolo unde era gălăgia mai mare. De fapt mai avea un motiv: trebuia să vorbească tare, să gesticuleze, să aibă cât mai mulţi interlocutori pentru a evita o explicaţie cu Nicoleta.

Deodată în pragul clasei apăru, cu un aer bănuitor, Frumosul Manechin, profesoara de desen, Anda Mihăilescu. Era îmbrăcată într-o rochie sportivă, din tricot oranj, purtând cizmuliţe de aceeaşi culoare, căptuşite cu blăniţă albă. Frumosul Manechin răspunse printr-unul din vestitele ei zâmbete la salut, şi deodată se posomorî arătând spre trandafirii care se odihneau acum în paharul vernil de plastic al Nicoletei.

— Nu-i aşa, tovarăşă profesoară, că sunt frumoşi? se răsfăţă Nicoleta.

— Splendizi! Eu însă îi adusesem numai ca material didactic…

— Vă rog să mă iertaţi, nu înţeleg!

— Vreau să spun, surâse Frumosul Manechin, că trandafirii sunt ai mei. I-am adus pentru orele de desen. Acum o oră mai erau în atelier!

— Da…

— Nu doresc explicaţii, fetiţo! Ar fi însă bine ca persoana care i-a luat să-i ducă fuguţa înapoi, pentru că mai am o clasă care aşteaptă să-i deseneze. După aceea, dacă v-au plăcut atât de mult, n-aveţi decât să-i luaţi, vi-i dăruiesc!

Frumosul Manechin piruetă perfect şi se retrase cu graţie. Nicoleta rămase fără grai, şi toate culorile din lume alergau pe faţa ei.

Răstignit pe o cruce invizibilă, Nicuşor Despa aştepta să fie lovit cu pietre.

Nu fu cruţat. Pentru Muzicuţă şi restul lumii, întâmplarea luase o întorsătură delicioasă, se puteau răzbuna, şi asta în cel mai usturător chip, adică ridiculizându-l. Feţe batjocoritoare, urlete de haz, felicitări ironice: „E şi asta o metodă!“ „Cadouri a la Nae Despa!“

Numai Manolache Cezar fu de altă părere:

— Ia mai lăsaţi-l, mie nu mi-a displăcut figura! Frumosul Manechin are oricum stocuri supranormative de atenţii. Nicule, ai fost formidabil!

CAPITOLUL II

Torturată de perspectivele unei pneumonii, doamna Despa îl aştepta cu ciorapi de lână încălziţi pe calorifer, cu sticla de spirt medicinal şi cu aspirinele făcătoare de minuni. Nicuşor mârâi, sfătuind-o să pună deoparte oblojelile pentru când o împlini el 80 de ani. Munţii de zăpadă se uitau în casă pe geam, şi lumina de pe umerii lor albi umplea încăperile, făcând să strălucească lucrurile frumoase, planşeta de desen a lui Zeus, biblioteca, ursuleţul de bronz de pe bufet.

— Tata a venit?

— S-a şi aşezat la masă.

Domnul Despa primise porecla de Zeus din partea fiului său, care, pe timpul când citea pentru întâia oară mitologia, făcuse observaţia că tatăl se certa cu mama la fel de des ca zeul zeilor cu Junona. Era un Nicuşor mai voinic, mai roşcovan şi mai cu

mustaţă, de fapt băiatul n-avea nici măcar puf, în timp ce sub nasul mare şi cărnos al tatălui se vedea o mândreţe de mustaţă tutunie. Nicuşor văzu că purta una din cămăşile de mătase, semn că era bine dispus.

— Salut, Zeus! Mi se pare că azi eşti în formă, te înfrupţi din toate bunurile oprite! îi spuse Nicuşor, arătând spre farfuria cu supă aurie.

Zeus suferea de stomac şi numai în anumite perioade ale anului consuma altceva decât legume fierte, brânză de vaci şi rasoluri.

— Azi mănânc şi tocană! zise el victorios.

— Bravo, şi după aia o să te ţii cu mâinile de burtă!

— Nu cred, afară e frig, durează cel puţin zece zile. Zăpada asta e splendidă.

Pentru Zeus, o zăpadă ca lumea sau o vară toridă erau cele mai dorite condiţii, deoarece suferinţele îl încercau mai cu seamă în epocile ploioase, cu atmosferă incertă. Acum însă avea curaj, de vreme ce-şi turnase în supă şi piper.

— Nu ştiu dacă v-am spus – îi anunţă el cu voioşie – dar anul ăsta petrecem revelionul în munţi. O să găsim o cabană singuratică pe malul unui lac alpin, sau poate un hotel ultraluxos, cu o armată de chelneri în frac.

— Povestea asta – zise doamna Despa, grăbindu-l prin gesturi să termine felul întâi – povestea asta cu revelionul din munţi o aud de ani de zile.

— De astă dată o să ne şi ducem. E timpul ca Nicuşor să schieze. Dacă nu învaţă acum, n-o să mai înveţe niciodată. În anii studenţiei nu era duminică, din noiembrie până în aprilie, să nu iau trenul de Sinaia. La slalom am câştigat şi titlul de campion universitar, cred că aş mai putea găsi diploma pe fundul vreunui cufăr.

— Şi acum sunt duminici – zise doamna Despa, arătându-i în acelaşi timp lui Nicuşor, printr-un gest scurt, tăieţeii din supă, adică să nu-i lase ca de obicei în farfurie – calendarul cred că nu s-a schimbat!

„Huim!“ tuşi Zeus, o tuse prefăcută, arătând că desele contraziceri nu i-au scăpat, dar fiind bine dispus nu se supără.

— Ia spune, Nicuşor, întrebă el, la voi schiază cineva?

— Habar n-am!

—Totuşi, Doru Stroe, sau tuciuriul căruia îi spuneţi Brazilianul, campionul acela în devenire…

— Să-l ia naiba! Nu ştiu!

— Ar trebui să-ţi cunoşti mai bine colegii! Cu siguranţă că printre ei sunt destui care schiază! Cred că într-una din duminici aş putea merge cu voi la munte! N-ai idee ce camaraderie plăcută poate exista într-un grup de schiori!

— O ţii într-una cu schiul, bombăni Nicuşor, nu ştiam că ne facem vilă la Predeal!

— Nu fi obraznic, tata are dreptate! se răsti doamna Despa. Alţi băieţi se mai duc împreună la un film, îşi mai fac vizite, organizează o serată! Mişcă-te şi tu niţel, fii mai sociabil!

— Aşa e, noi avem casă pentru recepţii şi o ţinem nefolosită! mârâi Nicuşor. Bine, să ştergem de praf tablourile alea multe de mari maeştri, să scoatem husele de pe mobila Ludovic al XV-lea şi să lansăm invitaţiile!

— Ce vrei să spui? se încruntă Zeus. Avem o casă omenească, nu ne e ruşine cu ea. Dacă vrei lux, să ţi-l faci tu, când ai să câştigi!

— Bine! Dar în august, când unchiul Francisc ne-a invitat să mergem pe litoral cu maşina lui, ai căutat toate pretextele din lume ca să-l poţi refuza. Ba că eşti bolnav, ba că n-ai timp… Iar nouă ce ne-ai spus? „O să merg pe litoral cu maşina numai atunci când am să stau eu la volan! “

Zeus se înroşi puternic, nările i se dilatară, respira greu, aţâţat. Nicuşor îşi trase capul între umeri, ferindu-se într-o parte.

— Terminaţi! zise doamna Despa. De câte ori trebuie să vă spun că discuţiile în timpul mesei sunt nesănătoase? Tu, Nicuşor, ar fi cazul să înţelegi că pe părinţi nu-i interesează numai isprăvile intelectuale ale odraslelor. Slavă Domnului, eşti în stare să nu te urneşti ceasuri întregi dintre cărţi, dar tare mi-ar place să te văd uneori înconjurat de băieţi gălăgioşi, şmecheri şi veseli.

— Bine – râse Nicuşor, îmblânzit – de mâine mă lansez în societate. O să cobor din pod zalele şi sabia de flăcău ale lui Zeus!

— La răspunsuri nu te întrece nimeni!

Doamna Despa scoase din cuptor friptura.

— Şi eu vreau sos! ceru cu dârzenie tatăl.

— E condimentat, bagă de seamă!

— Numai niţel! Te rog!

Doamna Despa îi servi, apoi se aşeză şi ea, reluând:

— L-ai putea invita o dată pe Doru Stroe. E un băiat tare simpatic, când îl întâlnesc face o adevărată risipă de politeţe.

— Muzicuţă? Păi da, are maniere! bombăni Nicuşor.

— Tot Muzicuţă îi spuneţi şi acum? râse Doamna Despa. Mă mir că nu se supără. Cheamă-l, zău! E nefiresc că voi, colegi, vă cunoaşteţi atât de puţin. Zilele trecute Stroe chiar l-a întrebat pe taică-tău în pauza unei şedinţe: „Ce zice Nicuşor, Doru al meu se descurcă la şcoală?“

— Când ţi-am spus eu asta?! se miră Zeus, dar doamna Despa îl lovi pe sub masă cu piciorul, şi el reluă in grabă: A, desigur, îmi amintesc, chiar aşa a zis. Am fost nevoit să-i dau un răspuns improvizat: „Da, e un băiat straşnic! Nicuşor îmi vorbeşte foarte frumos despre el“.

— Despre idiotu’ ăla?! strigă Nicuşor. Chiar azi i-am spus ce cred despre el, şi asta de faţă cu toată clasa!

Doamna Despa avu o strâmbătură de nervozitate.

— Doar nu v-aţi certat?!

Tatăl lui Muzicuţă era un personaj cu mare influenţă, un adevărat şef, om extrem de autoritar şi de pretenţios, într-un fel sau altul, chiar şi activitatea constructorilor depindea de el.

— Am să fac zilele acestea curăţenie generală, reluă mama, şi pe urmă poţi să-ţi inviţi colegii. Ne-am înţeles?

— O. K.! zise Nicuşor, plictisit. Hai să ne facem relaţii! Când o să ajungă şi Muzicuţă şeful meu, o să pot trage o mulţime de foloase. Dar e bine că deocamdată nu vreau să-i văd mutra prea aproape de mine? Aia e!

— Ce vorbe sunt astea? se cruci doamna Despa. Ce-ţi trece prin cap?

— „În naivitatea lor obraznică, membrii dinastiilor ignoră existenţa singurei dinastii veşnice: aceea a oamenilor inteligenţi’’ ,scrie Fra Dominique. Ştii ceva, mamă? Cred că ar fi mai convenabil să nu te gândeşti la combinaţiile astea! Mai bine aşteaptă să ajung eu cineva şi atunci am să-i dau lui Zeus să construiască nu un singur edificiu, ci un oraş întreg!

— Nu înţeleg ce vrei să spui! roşi mama. Ai luat-o razna!

— Sunt prea enigmatic!

— Nu-ţi permit. Şi tu de ce taci – îl îmboldi ea pe Zeus – tu nu-l auzi ce vrea să spună? Pune-l la punct!

— Da – zise arhitectul, fără convingere – cred că azi eşti mult prea voios, băiete! Să-mi dai carnetul de note, n-am mai aruncat de mult o privire în carnetul acela.

Nicuşor ridică din umeri:

— Ti-l servesc ca desert! Am un 10 la română. Un 10 sigur, garantat, de la Nababul!

— Ah! făcu Zeus, bucuros că poate da discuţiei alt curs. Nu vorbi, ţi-a dat Nababul 10? Ei, dar ştii că e o veste? Omul ăsta nu se joacă de-a aprecierile!

— Dar ce, am spus eu altfel?

—Auzi, domnule! continuă Zeus să-şi manifeste surpriza. Să sărbătorim evenimentul! 10 la Nababul? Excelent! Astăzi e o zi mare!

— De loc! se supără Nicuşor. E cea mai obişnuită zi. Cred că aş putea să fac asta ori de câte ori vreau! Dar la ce bun? Tu ai învăţat întotdeauna mai bine decât unchiul Francisc şi cu ce te-ai ales? El construieşte, pe când tu…

— Măgarule! exclamă doamna Despa, şi-l plesni cu dosul palmei peste gură.

Nicuşor nu schiţase nici măcar gestul de-a se feri. Era de acord că vorbise prea mult. Zâmbi, năuc, tamponându-şi cu şervetul buza plesnită. Nu simţea durerea, gestul mamei părându-i-se justificat. Mai rămânea problema demnităţii. De aceea se ridică de la masă şi ieşi, trântind uşa. În realitate, ar fi vrut să facă cu totul altceva. De pildă, să-l mângâie pe Zeus şi să-şi ceară iertare. O jale cumplită îi secă pieptul, adunându-i sub pleoape boabe fierbinţi. „*Măcar să fi protestat, sau să mă fi plesnit chiar el, dar nu, s-a înroşit şi şi-a plecat privirile; e îngrozitor cum arăta de umilit. De ce n-am tăcut, dobitocul de mine, cretin şi dobitoc? De ce n-am tăcut? N-aveam dreptul să spun asta. Zeus e cel mai bun om din lume. Unchiul Francisc e nimic pe lângă el.*“

În copilărie, Nicuşor considera că aversiunea lui Zeus faţă de unchiul Francisc – fratele mamei şi fostul lui coleg de institut – e un simplu tic care nu mai trebuie discutat, unul dintre obiceiurile inexplicabile ale oamenilor mari, care sunt atât de aiuriţi încât se dau în vânt după nişte lucruri amare şi cu miros neplăcut, cum ar fi măslinele şi cafeaua, iubesc cearta şi au mania de a se plânge. Ori de câte ori venea vorba despre unchiul Francisc, Zeus avea gata pregătite o ironie (îl poreclise „Ţăndărică”), un

zâmbet poznaş, o observaţie în doi peri. Mama trebuia să-şi apere fratele, şi astfel începea câte o discuţie care uneori ajungea atât de departe încât nimeni n-ar mai fi putut spune de la ce pornise. Ecourile ei durau zile întregi, şi în astfel de perioade orice cuvânt rostit în casă avea mai multe înţelesuri, putând duce la alte explozii. „Cum de nu mi-am dat seama? îşi spuse Nicuşor. Telefonul de azi-dimineaţă, exact, asta e!“

În zori telefonase unchiul Francisc. Îşi anunţa vizita, o vizită scurtă şi – îşi cerea el scuze – interesată. Dorea să împrumute de la Zeus o mapă cu desene, nişte schiţe pe care ştia că numai el putuse să le facă, deoarece Zeus – preciza unchiul – „a mâncat întotdeauna desen pe pâine”, şi asta era adevărat. Domnul Despa avea vrafuri de desene – case, mănăstiri, biserici, palate, porţi, ferestre. Aparatul de fotografiat îl lăsase întotdeauna indiferent. *„Prefer să fotografiez cu creionul’’*. La Institutul de proiectări trecea ca posesor al celei mai bune documentări personale, şi nu erau puţine cazurile în care un coleg – după ce se istovea căutând prin toate bibliotecile de specialitate cutare tip de încrustaţie a pridvorului oltenesc în secolul al XVIII-lea – să găsească ceea ce îi trebuia în caietele lui Zeus. *„Am mare nevoie de mapa asta, trec după-amiază s-o iau!“* spusese unchiul Francisc. Atunci doamna Despa îi strigase lui Zeus, care era în baie, să pregătească din timp desenele. Zeus mormăise ceva din care s-a auzit numai cuvântul „Ţăndărică". Mama se înfuriase: *„Eşti un sălbatic, vrei ca nimeni să nu ne treacă pragul!“* apoi spusese unchiului Francisc că Zeus are după-amiază o discuţie cu beneficiarii şi că mapa are să i-o aducă nepotul.

„Înseamnă că după ce am plecat la şcoală s-au certat. Cum de n-am presupus? Ptiu, ce mizerie! Când m-am întors, terenul era gata pregătit. Ce bine făceam dacă-mi ţineam gura! Acum au să înceapă din nou!“ Într-adevăr, din bucătărie venea un murmur greu, de glasuri sub presiune, care abia-abia se mai reţin să nu izbucnească violent.

„Fir-ar a dracului de treabă!“ Era limpede că acum Zeus avea să plătească şi pentru el. Totuşi înhăţă paltonul din cuier, trebuia să plece, era un gest reflex, în ultimul timp pleca îndată ce începea scandalul. De altfel, chiar ei îl învăţaseră cu asta încă de mult. Îl scoteau din casă: *„Du-te să iei aer“*, dar el ştia că îl dau afară ca să nu se certe faţă de el, pentru că „a crescut şi

înţelege". Furios şi umilit, rămânea undeva, pe treptele balconului, convins că toată lumea ştie de ce e acolo. Mai târziu luase obiceiul să se retragă spre ferăstruica holului unde era lumină şi putea citi. Ori de câte ori un copil făcea o năzbâtie, Nicuşor era luat ca martor de către domnul Sandu, administratorul: *„Ia ascultă, când s-a spart geamul de la intrare, cine era pe-acolo? Tu, care nu te mişti de la geam, trebuie să ştii."* Temându-se să nu fie el învinuit, răspundea: „*Cutare şi cutare şi cutare*". Vinovatul îşi primea pedeapsa, şi astfel Nicuşor începu să fie privit cu duşmănie. Într-un timp îl porecliseră Spionul, aşa cum merită unul care n-are altă treabă decât să te observe şi să te pârască.

În holul cinematografului „Miraj " era lume multă, fumul ţigărilor făcuse ceaţă, şi la ghişeu apăruse antipaticul „Pentru azi nu mai sunt bilete".

— Despa! îi suflă cineva în ureche.

Nicuşor întoarse capul, văzu un obraz enorm, stacojiu, şi nişte buze groase, plesnind de sânge.

— Bună, Fabiene!

— Vrei un bilet?

— Ai tu?

— Am, tată! şopti Fabian. De ce am stat de dimineaţă? Dar întâi vinde-le pe astea! Cinci lei bucata. Dă fuga în stradă!

Scurt, clar fără fasoane. „*Ei, ce facem*?" „*Dă-le încoace*! " şi Nicuşor luă biletele. Făcea asta pentru întâia oară, dar după atmosfera leşioasă şi căznită de acasă simţi o adevărată plăcere să se amestece într-o afacere nu prea curată, dar practică şi mai ales limpede.

Pe stradă, când îl văzură cu micul evantai în mână, oamenii îl asaltară din toate părţile. Nicuşor se simţi numaidecât un individ energic, ca Fabian, şi spuse răguşit:

— Mai încet, că mă dărâmaţi! Cinci lei bucata!

Era şi o fată acolo, cu o bască albă. Înfricoşată de băieţandrul autoritar, făcuse un pas înapoi. Nicuşor găsi că ar putea să-i facă acestei fete o mică bucurie şi spuse generos:

— Parcă dumneata erai prima! Poftim!

— Nu, zise fata, eu am numai doi lei, credeam că găsesc bilete la casă.

Nici măcar nu era dezamăgită. Ochii ei albaştri îl priveau cu o indiferenţă jignitoare.

— Ţine biletul! spuse Nicuşor, măreţ şi furios, hotărât să pună diferenţa de la el.

Îl înconjurau cu un fel de disperare, unii agresivi, alţii rugători, agăţându-se de el, trăgându-l de mânecă, şi Nicuşor se gândi că oamenii pot trăi la fel de dramatic panica unui cutremur de gradul 9 ca şi teama de-a rămâne fără bilete la un film de aventuri. O bătrânică împopoţonată şi fardată, un tramvaist cu mustăţile galbene de tutun, doi ostaşi sfioşi şi preocupaţi să nu treacă nicio secundă din orele de permisie fără a o întrebuinţa cu maximum de folos, un băiat şi o fată, amândoi cu ochelari şi ţinându-se de mână, în aşa fel încât nu mai încăpea nicio îndoială că abia aşteptau să se vadă în sală ca să înceapă cu sărutările. Nicuşor se întrebă dacă pentru asta aveau să-şi scoată ochelarii. Poate că era de ajuns să şi-i scoată numai ea.

Când îşi dădu seama că vânduse toate biletele cu… doi lei bucata, adică la preţul lor adevărat, era prea târziu.

Puse banii în palma stacojie şi groasă cât o scândură de bina a lui Fabian. Acesta râse, îngăduitor:

— Cred că ar trebui să te mai cauţi prin buzunare! Scoate restul!

— Păi tocmai asta e, că…

— Nu te prosti! Ţi-am dat zece bucăţi, zece ori cinci, cincizeci, haide, nu mă mai ţine!

— Uite, aşa şi aşa! îi explică, răbdător şi naiv, Despa. Sunt slab ca om de afaceri. Le-am dat cu cât scria pe ele. Nu te supăra! Dacă vrei, cu prima ocazie îţi restitui diferenţa.

— Nu, zău! mârâi Fabian. Ascultă, de când ai devenit şi tu şmecher? Isteaţă chestie! Ce ţi-ai zis? Să împărţi banii cu mine!

Îl înghesui pe Nicuşor într-un colţ întunecos, mâzgâlit cu numere de telefon şi cu profiluri de fete.

— Eu nu sunt omul ăla! Scoate banii!

Nicuşor simţi în coşul pieptului un pumn de avertizare. Burta de fontă a lui Fabian îl strivea de perete. Ar fi strigat după ajutor, dar îi era ruşine. Avu din nou golul acela ameninţător în stomac, în piept, în braţe. Era frica lui scârboasă, de care nu putea scăpa niciodată. La trei paşi de ei, fata cu basca albă studia afişul săptămânii viitoare. *,,Proasta, mai bine s-ar gândi că e o nerozie să umbli cu bască albă pe o vreme ca asta!“*

— Bine, zise Fabian, privindu-l cu dispreţ. Să admitem că nu minţi. Dar cred că admiţi şi tu faptul că dacă a trebuit să mă scol cu noaptea-n cap ca să apuc biletele astea – m-ai văzut azi-dimineaţă, eram aici, nu? — n-o să ies în pagubă pentru o tămâie ca tine. Îmi datorezi treizeci de lei! Şi ca să fiu mai sigur că n-o să uiţi, dă fularul încoace.

Despa simţi că nu mai are nicio şansă. Tremurând de umilinţă, îşi scoase încet frumosul lui fular roşu. Lucrul care-l preocupa cel mai mult era ca basca albă să nu observe

— E gata încălzit, mersi! spuse Fabian, punându-şi fularul la gât. Şi adăugă: Parcă n-ai fi bărbat! Eu, în locul tău, şi cu dinţii l-aş rupe pe ăla care s-ar atinge de un lucru de-al meu!

Râse scurt, cu îngâmfare, – şi-i întoarse spatele, mişcându-şi satisfăcut gâtul în manşonul cald al fularului.

Nicuşor nu avu curajul să-şi ridice privirile imediat. Îi era groază să dea ochii cu fata care, probabil, auzise totul. Podeaua… brâul de lemn al zidului… vitrina pe care era lipit afişul… Slavă Domnului, basca albă plecase! Deodată imaginea vitrinei i se prăbuşi violent pe retină. Erau acolo nişte cuvinte scrise cu degetul, în fugă, pe pelicula geamului aburit: *„Îmi pare rău! Am auzit totul. Măcar intră dumneata la film''*. Şi lângă aceste cuvinte, aplicat pe geam ca o marcă poştală, biletul de intrare. Lui Nicuşor i se ridică tot sângele în cap. Smulse micul dreptunghi de hârtie, îl mototoli şi-l azvârli pe podea. Dar îl ridică numaidecât şi, după ce îl netezi, îl puse în legitimaţia de elev.

Ninsoarea slăbea, forfota trecătorilor bătătorise zăpada de pe poteci, înnegrind-o. Prin mijlocul drumului gâfâiau utilajele municipale, măturând, presărând sare, lăsând în urmă panglica de asfalt goală şi cenuşie. Acum era altfel de frig, un frig umed, obositor.

În apropiere de casă auzi paşi grăbiţi îndărătul lui, apoi cineva îl cuprinse pe după umeri. Era Zeus, cu un pachet dreptunghiular în mână şi cu o sticlă sub braţ.

— Pe unde-ai hoinărit? Mama e îngrijorată. Mai repede, că am cumpărat ceva.

— Înseamnă că v-aţi certat zdravăn. Obiceiul tău, după ceartă ieşi în oraş şi cumperi bunătăţi!

— Sigur, a fost o ceartă reuşită. Vrei să ştii ce am în pachet?

Nicuşor bombăni:

— Da! Ascultă, astăzi am fost cam… guraliv.

— Poate. Dar şi eu am fost de vină. Te-am sâcâit.

— Nu ştiu! Cred că la noi totul devine sâcâială, chiar dacă nu vrei. E grav că-mi trece aşa ceva prin minte?

Câteva momente mai târziu, când îi văzu pe amândoi intrând în casă împurpuraţi de ger, doamnei Despa i se umeziră ochii:

— Numai eu sunt de vină, la vârsta mea ar trebui să fiu mai înţeleaptă. Hai, încălziţi-vă, amărâţilor!

Nicuşor începu să toarcă pisiceşte, ştiind că în astfel de împrejurări casa devenea un mic rai; prin aer se încrucişau cuvinte frumoase, hazlii, bune. Zeus desfăcea pacheţele, spunând bancuri, mama îl ironiza cu umor, iar Nicuşor murea de răsfăţ. Se uitau la televizor până târziu, apoi Zeus îi expedia la culcare şi se aşeza în faţa planşetei oftând cu plăcere. Avea să lucreze toată noaptea, pocnind mereu din brichetă şi sorbind cafele fierbinţi, în foşnetul foilor de desen.

— Ştiţi ceva? spuse Nicuşor. Pun pariu că a început din nou să ningă!

Alergă la fereastră, ridicând un colţ de perdea, dar geamul rămase alb, pentru că de partea cealaltă era altă perdea, a unei ninsori grăbite, cu fulgi cât fluturii.

— V-am spus eu?!

Atunci se auzi soneria. Mama deschise şi, după o secundă, îi strigă lui Nicuşor:

— Te caută cineva!

În prag era Valer, nins ca un Moş Gerilă, cu fularul lui Nicuşor în mână.

— Al tău e?

—!

— Atunci ţine-ţi-l!

—?

Valer trase o strâmbătură fioroasă:

— Noroc că am prins de veste! Ascultă, să nu te mai amesteci în afaceri de-astea, nu e genul tău.

— Mulţumesc, eu…

— În fine – zise Valer, îmblânzit – dacă mai ai neajunsuri, îţi stau la dispoziţie. Sunt firmă serioasă. Asta-i tot!

— Pleci? Te duc până jos.

În hol se rezemară de calorifer. Locatarii intrau şi ieşeau, lăsând de fiecare dată să năvălească un curent de aer rece, dar caloriferul era plasat în cel mai ferit loc, sub scară, aici era cald şi, datorită becului care nu funcţionase niciodată, o penumbră plăcută. Aici se stabilise de mulţi ani locul confesiunilor de toate felurile. Chiar şi acum o fată şi un băiat, potopiţi de ninsoare, se uitau furioşi prin uşa de sticlă, aşteptând să se elibereze caloriferul.

— Ascultă, zise Nicuşor, mai ţii minte jocul de-a frontiera?

Cu ani în urmă, să fi fost prin clasa a doua, ori de câte ori se întâlneau ei doi, Valer trăgea cu creta o linie de-a curmezişul trotuarului, zicând: *„Asta e frontiera! Dacă treci, ne batem!"* Chinuit de mândrie, ca şi de spaimă, Nicuşor trecea şi, de fiecare dată, mânca o bătaie zdravănă, în urma căreia Valer îndatoritor ca unul care făcuse un lucru temeinic îl ajuta să se şteargă de praf. Nicuşor avea impresia că în perioada aceea încasase un milion de pumni.

— Cum să nu-mi amintesc? Mare aiureală! zise Valer şi trânti o strâmbătură de toată frumuseţea.

— Tu ai fost întotdeauna înfipt şi iute de mână, râse Nicuşor, destins, toţi se tem de tine, de ce nu te faci boxer?

— Prostii! zise Valer. Nu sunt solid, Fabian ar putea oricând să mă pună într-un buzunar de-al lui. Dar ştie că nu mi-e frică. Asta îi sperie pe toţi. Uneori mă mir şi eu, şi chiar îmi spun: „Acum ar trebui să-mi fie frică, e singura salvare'', dar ţi-ai găsit!

— Şi chiar nu ţi-e frică niciodată?

— Nu! zise Valer. Habar n-am de ce.

— Ferice de tine! Eu sunt fricos, să-mi spui unde e apa curajului. E aşa de bine să ţi se ştie de frică! Eu mi-am dorit întotdeauna un torace cât geamantanul şi nişte pumni ca buturugile!

— Vax! Fabian e exact aşa, şi ce realizează? Aş prefera să fug dinaintea ultimului bicisnic, în schimb…

— În schimb…, ce?

— Poate că azi-dimineaţă nu te-ai uitat bine la şmecherii noştri din clasă. Erau făcuţi grămadă, cuş-cuş, tăieţei, te priveau cu ciudă şi înalt respect!

— Ai observat bine, aşa s-au petrecut lucrurile? întrebă încet Nicuşor, cu ochii strălucind de plăcere.

— Da, aşa. Şi la povestea cu trandafirii, şi în timpul orei, când ai croşetat chestiile cu iarna…

Valer porni spre uşă. Deodată se întoarse:

— Trandafirii ăia, de pe banca Nicoletei…

Nicuşor roşi.

— Fleacuri! I-am pus aşa, într-o doară.

— Ai pus pe naiba! Eu i-am pus! înţelegi? I-am luat din sala de desen şi i-am pus pe banca Nicoletei. Dar n-am avut curajul să recunosc. Noapte bună!

Viscolul încetă după trei zile, dar Nababul îl asculta pe Despa aproape oră de oră; nu-l lăsa să respire. Uneori îl aţâţa pur şi simplu, astfel încât se născu o neobişnuită întrecere între elev şi profesor. Bineînţeles, toate armele erau în mâna Nababului, dar el îşi ţinea lamele în teci, lăsând mica vietate să-şi încerce puterile. Nicuşor citise foarte mult, dar la întâmplare şi fără intenţii speciale, acum însă se pregătea agresiv în vederea lecţiilor de română, căutând cu şiretenie amănunte spectaculoase. Unele ore erau o încântare, Nababul explica, explica şi deodată: *„Despa, vrei să completezi?“* Aceste reguli ale jocului erau cunoscute numai de Nabab, care le aplica în taină, Despa nedându-şi seama că e condus de la distanţă, ca o navă teleghidată. Era fericit. Uneori se mai întreba dacă nu cumva totul e un vis. Aştepta orele acestea cu înfrigurare, dornic să mai smulgă o victorie.

Astfel ieşi în primăvară exuberant şi îndrăzneţ, ca un mânz născut în timpul iernii şi care vedea pentru întâia oară câmpul înverzit.

CAPITOLUL III

Iată cum a auzit Nicuşor Despa înverzirea copacilor. Era într-una din primele zile ale lui aprilie, pe la ora patru dimineaţa. Zeus intră în camera lui şi-l prinse încetişor de vârful nasului:

— Nicuşor!

—...

— Trezeşte-te şi ascultă!

— Mi-e somn!! Lasă-mă-n pace, miroşi a tutun!

Zeus râdea. El deschise fereastra, şi un val de răcoare îl făcu pe Nicuşor să se zgribulească sub plapumă. Încă nu se luminase, plopii cei înalţi din faţa ferestrelor se zăreau ca nişte totemuri întunecate.

— Auzi? îl făcu atent Zeus. E zgomot... Înverzesc copacii!

— Ba nu, plouă! mârâi Nicuşor. Mi-e somn!

Într-adevăr, se auzea ceva asemănător zgomotului unei ploi mărunte, egale.

— Dar vrăbiile? îl înghionti Zeus. Ascultă, cred că sunt vreo două sute. Cum s-ar putea să plouă, iar vrăbiile să ciripească? E zgomotul înverzirii copacilor!

—De ce nu mă laşi în pace? suspină Nicuşor, deodată foarte treaz şi duşmănos. Mi-e somn!

Adormi în ropotul mărunt de afară, care-l toropea ca într-o dimineaţă ploioasă. Umbră subţire în cadrul ferestrei, Zeus fuma, trăgând cu coada ochiului spre Nicuşor să vadă dacă e destul de bine învelit.

Dimineaţa, primul lucru pe care-l văzu Nicuşor fură plopii acoperiţi de noile frunze delicate ca aripile unei gâze. Zeus avusese dreptate. Nicuşor îşi dădu seama, fără să ştie de ce, că

era înduioşat. Presimţea că dobândise o nouă amintire fundamentală. Într-adevăr, după ani şi ani, ori de câte ori s-a gândit la tatăl său, acesta i-a apărut în minte fumând la fereastră, în zgomotul acela ca de ploaie, dar care nu era de ploaie, pentru că nu s-ar fi auzit vrăbiile.

Nicuşor lipsise toată după-amiaza, hoinărind cu Valer. Se împrieteniseră şi era grăbit să-i destăinuie, ca semn al încrederii, toate secretele sale. Îl purta prin anticariate, unde Valer privea cu uimire cum prietenul său se caţără pe scara îngustă de lemn până la raftul din apropierea tavanului sau îngenunchează pentru a cerceta şirurile de jos. Răsfoiau volume impozante, legate în piele, cu litere aurii pe cotor, sau broşuri modeste, cu coperte jerpelite. Erau şi colecţii de reviste cu fotografii, în care oameni, cândva la ordinea zilei, par astăzi nişte chipuri neidentificabile din albumul familiei, rude îndepărtate al căror nume nimeni nu-l mai ştie, fotografiaţi la vreo nuntă sau la vreun botez, ţepeni în redingotele lor, cu cilindru sau gambetă pe cap, cu barbişon sau mustăţi azvârlite în lături ca nişte aripioare. Paginile şoptesc cu sfiala prăvăliaşului bătrân, a cărui dugheană e strivită de zgârie-norii marilor magazine: „Războiul din…“, „Primul ministru declară…“, „Tratatul de la…“ Verii şi cumnaţii aceştia au fost prim-miniştri, inventatori sau moralişti, ei au născocit filmul sonor, au călătorit cu avionul în jurul lumii, au întemeiat Liga Naţiunilor şi apoi, lăsându-şi numele în ziare, s-au retras cuminţi în nişte fotografii îngălbenite, unde seamănă atât de bine între ei încât nu-i poţi deosebi.

— De ce citeşti tu revistele astea vechi? se mira Valer.

— Îmi plac! Chiar mai mult decât cărţile! Nu ştiu de ce. Dar îmi dau senzaţia că mi-ar fi fost nespus de uşor să lucrez cu Lumiere primele filme – l-aş fi convins să înfiinţăm un mare studio – să zbor cu Vlaicu sau să public o nuvelă în „Convorbiri literare’’. Ciudată – nu? — senzaţia asta de posibil la optativul perfect.

— Tu eşti bun la gramatică, încearcă să te conjugi şi la indicativul prezent! râse Valer. Inventează un tip de laser.

— Numai atât? Vreau ceva unic. Poate modificarea forţei gravitaţionale, poate principiul AZ!

— Ăsta ce mai e?

— Habar n-am! Principalul Cel Nou! Bine că l-am denumit, urmează doar să-l descopăr! Cum spune Fra Dominique: *„Dintre toate vocaţiile, cea mai răspândită e aceea de descoperitor!“*

— Ascultă, în definitiv cine e Fra Dominique ăsta?

— Nu ţi-am spus?! se miră Nicuşor. Un gânditor medieval, poet, filosof, moralist şi spadasin!

— Unde a trăit?

— Pe aici, prin Europa. Înainte de a-şi străpunge adversarul, îi demonstra logic şi matematic că nu are dreptate. Apoi spunea, fluturându-şi pălăria: *„Quod erat demonstrandum. Dacă nu v-am convins, monseniore, vă stau la dispoziţie şi cu sabia!“*

Valer era încântat de noul său prieten. Îi punea tot felul de întrebări, de ce aia e aşa şi nu e invers, cum îţi dai seama că o carte e mai bună şi alta mai proastă (pentru Valer toate erau la fel, cu excepţia celor de aventuri, unde frumuseţea consta în numărul de încăierări şi de situaţii primejdioase). Atunci Nicuşor înflorea, fiind încântat să răspundă, să informeze, să lămurească. O lua domol, de la facerea lumii, şi întorcea subiectul pe toate feţele, până când lui Valer începea să-i vâjâie capul. Uneori îi plăceau toate astea, alteori mârâia în surdină, însă nu spunea nimic, iar Despa tropăia alături de el pe asfaltul bulevardului fericit de-a vorbi despre tot ce-i trecea prin cap.

Odată mărturisi stingherit:

— Nu-i aşa că vorbesc cam mult? Ba da, ba da, nu mă contrazice! Dar să ştii, nu e pentru că vreau s-o fac pc grozavul, sau nu numai pentru asta, ci şi pentru că astfel îmi pun în ordine ideile. Când vorbesc cu cineva, tot ceea ce ştiu capătă o nouă valoare, devine mai interesant, sau, depinde, mai neinteresant! E controlul prin expunere, înţelegi?

Fireşte, Valer înţelegea, nu era nimic de neînţeles în asta. Şi trăgea toate foloasele, fiind de părere că de la Nicuşor aveai ce auzi.

— Eşti grozav! îi spuse Nicuşor altă dată. Să ştii că te invidiez! Tu zici foarte demn: „Nu ştiu!’’ sau „N-am priceput, repetă!“ Mie mi-e imposibil să recunosc, de obicei mă prefac cu făţărnicie că am ştiut, dar nu-mi mai amintesc!

În după-amiaza aceea ajunseseră, fără să-şi dea seama, la marginea cartierului.

— Stai, zise Nicuşor, cred că o să-ţi arăt ceva interesant. S-o luăm pe aici!

Puteai să n-o observi, era o străduţă îngustă – de fapt o intrare, cu câteva case retrase în fundul ogrăzilor gospodăreşti. Urmau o mică livadă de duzi şi calcanul cenuşiu al clădirii unei vechi fabrici de ulei. Aici stăruia mereu un miros dulceag de floarea-soarelui. În anotimpurile calde, ulicioara era invadată din gard în gard de pelin, urzici şi muşeţel, dar locatarii nu protestaseră niciodată, considerând-o un fel de grădină. Între duzi dormita, ca un cărăbuş gigantic, cu pete roşietice, o limuzină „Chevrolet'', model 1925. De sub saşiu ţâşni, cotcodăcind, o găină şi imediat după ea, cu pas moale şi priviri melancolice, o pisică. Maşina nu mai avea roţi, nu mai avea tablou de bord, din motor nu mai rămăsese nicio piuliţă, în schimb caroseria se încăpăţâna să reziste. Fostul miracol pe pneuri al deceniului trei ieşise la pensie.

— Ce drăcovenie! Asta voiai să-mi arăţi? râse Valer.

— Da. E Rândunica!

— Rândunică?! Mai degrabă un cioroi mumificat!

—Poţi să-i spui cum vrei, dar nu găseşti pe toate drumurile aşa ceva!

— Hai că glumesc, uite, pe cuvânt că automoşulică e simpatic!

— Atunci, poftim înăuntru! spuse Nicuşor, deschizând cu un gest larg portiera care rămase atârnând într-un fir de sârmă.

— Mă asiguri că nu se dărâmă pe noi?

Înăuntru, lipsa canapelei era compensată de câteva lădiţe.

— Stai jos! îl invită Nicuşor. Dacă le unesc, pot să-mi fac un pat. Dacă pun două una peste alta, am masă.

— Un adevărat palat, a dat norocul peste tine!

Mirosea a tablă ruginită şi a iarbă. Nicuşor vârî mâna până la cot într-o portieră goală pe dinăuntru şi scoase o pungă cu „Pufarin”.

— Trataţie în toată legea! se miră Valer. Tu o duci bine!

Întinse picioarele spre locul unde ar fi trebuit să se afle ambreiajul, frâna şi acceleratorul. Mestecând floricelele zaharate, manevră un volan nevăzut.

— Şi ce faci tu aici?

— Ce să fac? zise Nicuşor. Nimic! Mă gândesc.

— Ai dreptate, e un loc foarte bun pentru gândit, nici eu nu mă pot gândi oriunde. Când eram mic, mă urcam pe dulap,

trăgeam şi perdeaua peste mine şi mă gândeam. Acum sunt prea mare, se dărâmă dulapul cu mine. Trebuie să caut alt loc.

— Dacă vrei, o să ne gândim împreună aici! râse Nicuşor. E destul loc şi pentru gândurile tale.

— Depinde, nu ştiu, eu de pe dulap vedeam strada, oamenii, îmi trimiteam gândul după câte cineva şi cine ştie unde ajungeam. De-aici însă nu se vede nimic.

— Cu atât mai bine, pot să-mi închipui tot ce vreau. Dar să nu mai spui la nimeni, că vin şi alţii.

— Punem afiş. Doi lei intrarea. Garantăm gânduri calitatea întâi!

— Majoritatea indivizilor n-au niciun fel de gânduri! spuse Nicuşor. Singura lor distracţie e să găsească pe cineva de care să râdă.

Deodată, pe tabla din afară se auzi un şuruit suspect. Valer scoase capul pe geam şi se minimă:

— Bine, mă, n-ai văzut că înăuntru sunt oameni? Puteai să-ţi găseşti naibii un copac!

Băieţaşul – să fi avut vreo 9 ani, plin de praf şi de negreală, cu ţeasta ciupită de cicatrice şi cu nările strânse a obrăznicie, cu picioarele răscrăcărate – îşi văzu de treabă. Îl privi ţintă pe Valer şi spuse calm:

— Boule! Tâmpitule!

Valer se strâmbă îngrozitor, obrazul îi deveni roşu ca miezul de pepene, se dărâmă din maşină, ai fi zis că-l înghite cu tot cu nădragi. Băiatul, speriat, făcu un pas înapoi, dar repetă:

— Boule!

Nicuşor îngheţase. Îl şi vedea pe nesocotit una cu pământul. Însă Valer, cu bărbia în piept şi cu braţele încordate, îşi aţintise privirile undeva peste capul băiatului. Sta gata să se ducă să înhaţe, să izbească. Acolo, în spatele micului derbedeu, aşteptau rezemaţi de trunchiurile duzilor trei băieţi, privindu-l cu luare-aminte pe Valer.

Unul din ei era Fabian, care îşi procurase nişte pantaloni la modă, înguşti pe coapse şi la genunchi, dar în schimb foarte largi jos. Pulpele matahalei şi fundul proeminent aproape că spărgeau stofa subţire, ai fi zis că în loc de picioare posedă o pereche de butuci acţionate prin cablu de un tambur pus în locul dinapoiului.

Valer îşi întoarse privirile de la trio-ul dintre duzi asupra băieţaşului. Spuse cu un glas neaşteptat de calm:

— Măcar ai grijă să nu calc pe tine! Du-te la puricele borţos care te-a trimis, spune-i că umblă cu trucuri răsuflate!

Auzind expresia „purice borţos“, băiatul începu să râdă, nu se putea opri, se îneca de râs.

— Dinică – strigă Fabian, care auzise tot şi era jignit de veselia băieţaşului – vino-ncoace, tu n-auzi?

Băieţaşul făcu stânga împrejur. După ce ajunse între cei trei, se auzi un plescăit, un urlet, apoi dispărură cu toţii. Nicuşor oftă uşurat, primejdia trecuse, acum putea să-şi închipuie că la nevoie s-ar fi descurcat onorabil. În fond nu era mare lucru să pună mâna pe un pietroi.

— Păi da, aprobă Valer, am simţit şi eu că le e frică de cineva, crezuseră că sunt singur, dar când te-au văzut şi pe tine, care puteai să le dai la cap, ce şi-au zis? „Nu merge, domnule, trebuie să-l dibuim o dată când nu e Despa cu el!“

Nicuşor mărturisi că n-a înţeles nimic din ce se petrecuse.

— E un duios obicei din bătrâni! rânji Valer. Când vrei să cotonogeşti pe cineva şi n-ai motiv, trimiţi vreo aschimodie să-l provoace, cum a făcut măgarul ăla mic. Atunci răsar gealaţii să-l „salveze” din mâinile tale. Îţi dai seama cum se termină povestea.

— Ce are Fabian cu tine?

Soarele răzbătuse printre nazurile anotimpului, părea că se bucură de victoria lui, o bucurie blândă şi generoasă. Buruienile şi copacii, năuciţi de lumină şi căldură, te podideau cu arome dulci-amărui, aburii pământului dezgheţat îţi dădeau o stare ciudată, de zăpăceală voioasă, te simţeai când pătruns de o putere neobişnuită, când dulce ostenit.

Valer se aşeză pe scara maşinii, deschizându-şi vestonul.

Avea un mod special de-a povesti, sucindu-se neliniştit în toate felurile, aşa cum nu făcea de obicei. Scuipa, fârnâia pe nas, sărea de la o idee la alta şi rupea câte un fir de iarbă, privindu-l cu mare atenţie, ca şi cum acesta i s-ar fi părut mult mai important decât subiectul conversaţiei.

Cu Fabian fusese prieten o grămadă de ani. Asta a început după ce Fabian se certase cu Gil, saxofonistul. Gil ăla, cu

înfăţişarea lui dichisită şi cu un post destul de bun. Cântă în orchestra barului „European’’. N-ai crede, când te uiţi la el, ce spun ăia care-l cunosc. Poţi să juri că e sfântul sfinţilor, dă şi sfaturi bune de urmat; în primii ani de şcoală era printre cei mai buni elevi; e şi niţel citit. Când vrea te zăpăceşte cu vorba, zici că e vreun ziarist. Tocmai asta îl atrăsese pe Fabian, care a fost întotdeauna vânător de oameni deştepţi. Făcea coadă la chioşc în fiecare luni dimineaţă ca să cumpere lui Gil „Sportul", îi ţinea la dispoziţie pachetul cu „Snagov" şi chibriturile. Asta până în ziua când lui Gil i-a venit ideea aia ticăloasă. Nu putea să se împace cu faptul că Aneta – o roşcovană foarte simpatică, fata tutungiului şchiop de la capul tramvaiului – nu voia să-i fie prietenă. Atunci ce-i dă prin cap lui Gil? Se duce la ştrand, pândeşte când intră Aneta în apă şi-l trimite pe Fabian să se furişeze în vestiar şi să găsească hainele Anetei. Nimic să nu ia de acolo, decât lenjeria. Rochia să o lase. Lui Fabian ideea i s-a părut foarte hazlie, şi a făcut întocmai. Seara, Aneta a intrat în fabrica de pumni a lui taică-său. Se auzea până şi în stradă cum urlă. Gil, pitit mai încolo, după salcâmi, murea de veselie. Fabian era însă aproape înduioşat. „*Hai să-i spunem omului că e o farsă, că nu s-a întâmplat nimic*!“ Gil: „*Las-o să se înveţe minte!“ „Mă duc şi vorbesc eu!“ „Nu te mişti de-aici!“ „Ba mă duc, nu mai pot s-o aud!“* Gil i-a dat un pumn ca să-l calmeze. Fabian, fără să ştie prea bine ce face, i-a dat şi el unul de-al lui, de 80 de kilograme… şi după un minut intra în curtea şchiopului. „*Nu-ţi mai bate fata, domnule Vadim, că uite, aşa şi aşa, a fost o glumă!“* Pe urmă Fabian a rămas multă vreme singur. Într-o zi a dat la gârlă peste Valer, care pescuia. S-a aşezat şi el alături, cu undiţa. Valer i-a spus că există obiceiul de-a cere voie, poate locul e pregătit dinainte, poate a fost nădit. Fabian, mirat: „*Ţi s-a urât cu binele? Zi mersi că nu te gonesc eu.“ „Tocmai că nu mi s-a urât. Ori o ştergi, ori îţi rup undiţa!“ „Vreau s-o văd şi p-asta.“ „Zău?“ „Atunci, priveşte!“* şi trosc, îi rupe undiţa. Fabian, de surpriză, înlemnise. „*Acum ce să fac eu cu tine? Să te arunc în apă sau să-ţi rup gura?“ „Să pleci!“* Fabian era uluit. „*Măi, ce-i cu tine de nu Ţi-e frică? Ai gealaţi în păpuriş sau ce?“ „Treaba mea!“* Tocmai atunci Valer scoase un şalău de vreun kilogram. Fabian uită că era furios şi înghiţi în sec: „*Ce bun e ăsta fript! Gras, alb şi fript!“ „Ce vorbeşti? Aşa, pe nemuncite? Ia o vargă*

din ale mele şi prinde-ţi – râse Valer de pofta lui – *momelele alea aruncă-le, că sunt proaste, uite, ia din cutia mea!"*

Din ziua aceea au rămas prieteni. Valer avea întotdeauna nişte treburi precise, şi asta l-a impresionat pe Fabian, care nu ştia niciodată ce-o să facă mâine, nici peste o oră nu ştia ce va fi. Valer, în schimb, spunea: *„Azi repar coteţul porumbeilor, mâine mă duc la pescuit, poimâine trebuie să-l văd pe şoferul Bomboane care-mi aduce de la Ploieşti un far de bicicletă''*. Fabian deveni mai de treabă. După modelul lui Valer îşi găsi şi el tot felul de ocupaţii, ba chiar se făcu util printr-un talent rar de-a dibui şi manevra obiectele aflate în posesia băieţilor din cartier. Presupunând că îţi trebuia o lampă de radio şi nu aveai bani, ci numai o cameră de fotbal, el îţi spunea cu precizie: „*La cutare* găseşti lampa, dar ăstuia nu-i trebuie cameră, ci o pompă *de bicicletă; o pompă ar avea cutărică, dar pe el nu-l interesează decât mărcile poştale; mărci îţi va procura cutărel dacă îi faci rost de baterii de 1,5 volţi; baterii trebuie să aibă cutăriţă, care însă umblă după numerele 7 și 39 din revista «Cutezătorii» ".* Cu oarecare străduinţă te orientai în acest labirint, şi până la urmă obţineai ceea ce te interesa. Deci îţi era lene, îi dădeai ceva lui Fabian şi te servea în condiţii optime. Pe urmă a început şi el să crească porumbei. Valer l-a ajutat să facă un coteţ sistematic. O săptămână întreagă s-a fudulit Fabian, ieşind mereu în stradă, să constate cum se vede de-acolo isprava de pe acoperişul casei. Miercurea se duceau la pescuit, îşi făcuseră şi un fel de colibă pe malul lacului, iar duminica dimineaţă neguţau porumbei la piaţă, vânzând din ai lor şi cumpărând alţii, după cum li se părea că se iveşte vreun soi mai deosebit.

Fabian începu să fie mai atent cu îmbrăcămintea şi chiar să se pieptene. Se vedea cât de colo că a prins respect faţă de propria-i persoană, te saluta cu gesturi largi şi era fericit să-l întrebi câte ceva. Repetent înrăit, cu trei ani mai în vârstă decât colegii lui, deveni un model de cuminţenie la ore, ba chiar se răstea la cei care tulburau disciplina. Impresionaţi, profesorii comentară îndelung miracolul pedagogic şi hotărâră să-l asculte mai des pe decanul repetenţilor. De scris nu-şi scria aproape niciodată, de citit numai la zile mari se îndura: în ajunul tezelor. Totuşi, stând liniştit în banca lui şi înregistrând câte ceva din explicaţiile profesorilor, se dovedi capabil să răspundă destul de consecvent pentru nota 5, luând uneori şi 6.

Se văzu că Fabian putea fi şi un colos simpatic, avea hazul lui, zâmbind frumos când era în toane bune şi absolut întotdeauna dând ultimii 25 de bani celui care avea nevoie. Când Valer zăcu de scarlatină, Fabian nu se mişcă din faţa ferestrei două săptămâni, petrecând aici câte două ceasuri pe zi, îngrijindu-i porumbeii şi chiar târguind pentru doamna Silvia, mama vitregă a lui Valer.

Dar făcuse şcoala lui Gil şi-i era greu să uite anumite lucruri la care râvnise şi pe care atunci nu le putuse realiza, neavând dreptul iniţiativei. Acum situaţia se schimbase, era mai deştept, intrase în rândul oamenilor. Valer îl socotea egalul său. Începu, deci, Fabian să se rostuiască. Unele obiecte intrate în mâna lui nu-şi mai văzură stăpânii. Aşeză pe casă o plasă şi începu să prindă cu şiretlic porumbei străini. Valer nu era uşă de biserică; fără a intra în toate aceste combinaţii, practica şi el vânătoarea de porumbei, iar deseori pescuia, sau mai precis culegea direct din sectorul rezervat pisciculturii. Avea însă o măsură în toate şi multă vreme Fabian trăsese mari foloase, deoarece Valer îi spunea întotdeauna cu precizie: „*În chestia asta să nu te bagi, e periculoasă! În chestia aialaltă mergi numai până aici şi te opreşti!*“ Fabian îl asculta cu sfinţenie, deoarece văzuse de multe ori câtă dreptate are. Aproape că nu întreprindea nimic fără să-l consulte, şi-i mergea cât se poate de bine.

Dar o dată făcu, fără ştirea lui Valer, o boacănă, şi acestuia nu-i rămase decât să-l înjure. Pe urmă trânti, tot fără să-l anunţe, alta, şi Valer îi puse în vedere că dacă nu se opreşte e jale. Într-o duminică, când Valer şedea de vorbă cu Cristina în faţa atelierului fotografic, primi vestea ca prin telegraf, de la om la om: „*Fabian e în parcul de distracţii, s-a instalat într-un automobil electric, a făcut cincisprezece ture, e beat, înjură, nu vrea să se dea jos, arată un teanc de bani, zicând că de vreme ce plăteşte are dreptul să stea şi noaptea acolo!*“ Fabian debutase într-un nou gen de afaceri: specula cu bilete de film. „*Stop, e pericoloso sporgersi! Pe mine să nu contezi!*“ l-a înştiinţat a doua zi Valer. „*Nu face pe îngeraşul!* a râs Fabian. *E o afacere prea corectă. Cine e leneş şi nu vine de dimineaţă să ia bilete plăteşte în plus. Cinstit şi curat!’’*

Dar Valer nu s-a lăsat convins şi din ziua aceea au început să se vadă din ce in ce mai rar.

— Asta e! se strâmbă Valer, scuipând la trei metri distanţă. Probleme grele.

Nicuşor roşi de mândrie că „problemele grele“ îi fuseseră mărturisite numai lui, de aceea scuipă şi el, grav, la mare distanţă.

— Ce-s obiceiurile astea! se miră Valer. Scuipi ca derbedeii?!

Dar îşi aminti imediat că făcuse el însuşi gestul ăsta şi începură amândoi să râdă. Pe urmă scoase o agendă mică, cu coperte roşii, nou-nouţă. Pe prima filă din cele rezervate însemnărilor erau câteva şiruri scrise ordonat, unele cuvinte fiind subliniate cu roşu.

— Ce părere ai? Dar te rog să-mi spui cinstit! Ce e prost, să nu-mi ascunzi în niciun caz.

Erau însemnările unui om hotărât să-şi schimbe viaţa din temelii. Pe scurt, Valer notase acolo că timp de două ore pe zi va studia (întâi scrisese: „Îmi fac lecţiile!“ dar tăiase, neplăcându-i formularea), alte două şi le va petrece citind, o oră va fi dedicată studiului limbii franceze sau engleze – *„Că franceza tot o facem la şcoală, las’ să fie două“* – o oră va sta în muzeul de artă plastică, cincisprezece minute se va ocupa de porumbei, o jumătate de ceas va asculta muzică simfonică şi o oră va citi ziarele, subliniind evenimentele, iar pe cele *„f. f. importante*“ notându-le într-un caiet special. De această din urmă prevedere era foarte mândru şi, observând că Nicuşor ajunsese acolo, roşi de plăcere.

— Pentru că – explică Valer – degeaba te cultivi dacă nu ştii ce se petrece în fiecare moment în lume! Ei, cum ţi se pare planul meu? La cărţi am lăsat loc liber, te-aş ruga să-mi spui tu ce să citesc în următoarele două săptămâni!

Era o treabă cum nu se poate mai potrivită pentru Nicuşor. Se foi încântat, îşi alese un ton vioi şi în acelaşi timp plin de gravitate

Dar un chiţăit suspect ronţăi frumoasa atmosferă. Cineva, fără doar şi poate, crăpa de râs şi nu izbutea să se stăpânească. Valer spuse ceva urât, trecu dintr-un salt în cealaltă lature a maşinii şi-l scoase la iveală, de guler, pe… Fabian.

— Iiii! Las… lasă-mă! Credeam că cine ştie ce vorbiţi… Zic: „Să le aflu secretele!“ Şi când colo, „Homer, Dante!“ îl imită grasul pe Despa. Intelectualii între ei, se înţelege! Poate mai

aveţi un post de geniu pe schemă şi pentru mine! Că-mi cer imediat transferul de la centrul de sifoane!

— Auai, Fabiane, cum faci tu de plictiseşti aşa de bine oamenii? se strâmbă Valer.

Fabian continuă, ca şi cum nu l-ar fi auzit:

— Aşa e, Despa e băiat citit, eu l-am remarcat mai de mult, întotdeauna a fost el cuminte şi studios. Chiar mă gândeam eu atunci, la cinema: „Ce se învârte ăsta pe-aici, că nu-i stă-n caracter?! Ia hai să-l punem la încercare!“ Cred că nu te-ai supărat, Nicule?

— Nooo….

— Intenţia mea fusese pozitivă, am vrut să văd până unde mergi. Bravo, ai rezistat! Să nu uit – urmă energic Fabian — eu mă înscriu acum la seral şi nu ştiu ce am făcut cu unele manuale. Poate ai nişte matematici din anii trecuţi!

— Sigur că da!

— Atunci e bine, o să te rog să mi le împrumuţi vreo două săptămâni.

— Cu plăcere!

Fabian continuă să discute foarte preocupat cu Nicuşor, care – uluit de cuminţenia interlocutorului – nu mai ştia ce să creadă, dar Valer se păstră într-o rezervă de gheaţă. Fabian îl privea din când în când cu coada ochiului, într-un fel de aşteptare sfioasă.

— Eeee, copii! zise el într-un târziu, cu tonul omului cumsecade, care după o treabă serioasă se gândeşte la odihnă sau la o distracţie nevinovată. Ce mai faceţi voi pe-aici acum? Eu aş zice să dăm o raită pe bulevard, a intrat un film teribil, numai cafturi!

Valer se aşeză comod pe scara „Rândunicii“, întinzându-şi picioarele cu gestul celui care stă bine acolo unde stă şi n-are de gând să se urnească prea curând.

— Bine, zise Fabian, împăciuitor, atunci lăsăm pe altă dată, poate mâine. A, nu v-am spus, adineauri eu crezusem că sunt alţii cu care am eu ceva de rezolvat şi de-aia îl trimisesem pe Dinică. Bine că v-am observat la timp! Era cât pe-aici să năvălim, şi până ne dădeam seama cine sunteţi, multe se puteau întâmpla. Mare noroc că am băgat de seamă la timp! preciză el, foarte îngrijorat de ceea ce s-ar fi putut petrece în caz contrar. Ei, *a rividerci, ragazzi!*

Ca şi cum ar fi uitat ceva important, se întoarse din drum, făcând gesturi de mare îngrijorare:

— Ia te uită, plecam aşa, ca un individ! Valerică, transmite-i Cristinei sărutări de mâini!

Şi, bucuros, se depărtă repejor. Valer se strâmbă cumplit, gata să se repeadă după el.

— Azi e ziua când aflu tot felul de secrete! se miră Nicuşor. Cine e Cristina?

— O cunoşti, spuse Valer, posac. Din vedere. Ai auzit ce aluzii face măgarul de Fabian?

— N-o cunosc! zise Nicuşor, muncindu-şi creierii. Sunt sigur că n-o cunosc!

— Bine, n-o cunoşti! făcu Valer, cu gândul în altă parte.

— Atunci de ce-ai zis că o cunosc?

— Eşti pisălog! Dă-mi încoace ce ai în buzunare: agendă, buletin, portofel, tot ce ai în buzunare.

Cercetă repede şi posac averea lui Nicuşor.

— A, uite!

Din carnetul de elev se ivise un bilet de cinematograf, neîntrebuinţat.

— Ţi l-a dat o fată, l-a lipit pe geamul cinematografului şi a scris pe abur că e pentru tine, nu-i aşa?

Nicuşor fierbea de uimire.

— De unde ştii? Şi cum ai fost atât de sigur că îl am în clipa asta la mine?

— Nu-i nicio performanţă, doar te cunosc! Puteam să jur că-l păstrezi, zise Valer, nemulţumit. Ea e Cristina. Mai vrei secrete? Nu mai avem, treceţi mâine, poate primim de la depozit!

CAPITOLUL IV

Cristina îşi amintea foarte bine — făceau mare tapaj în dimineaţa aceea pentru că fusese ziua Olgăi Mareş şi îşi petrecuseră la ea toată după-amiaza şi toată seara, până la

miezul nopţii. Se străduiau să arate într-un hal fără hal, plângându-se de dureri de cap („*Tu, să nu mai văd lichior!*“ *„Treizeci şi nouă de dansuri, le-am numărat, dracii ăia, abia isprăveai un dans, că şi năvăleau să te invite din nou!“).* Cristina nu participase la această petrecere. „M*izantropia o să te omoare!* se plânse Olga. *Acum ce era dacă veneai? Află, egoisto, că din cauza ta nu mi-a tihnit toată seara!“* Cristina se apără printr-o glumă, nu era cazul să-i spună Olgăi cum muncise două zile ca să transforme o veche rochiţă galbenă într-o fustă bleumarin, obţinând exact tipul de fustă bleumarin care poate să iasă dintr-o veche rochie galbenă. De fapt, asta i-a luat o piatră de pe inimă, pentru că tot timpul se gândise cu nelinişte la ce-o să spună şi o să facă acasă la Olga. Acum asculta pălăvrăgeala lor despre serată şi le mustra cu un dispreţ indulgent, ca o soră mai mare şi mai înţeleaptă. În orice caz, asta era atitudinea pentru care se hotărâse.

— Fetelor, daţi-mi o mână de ajutor! strigă Olga.

Desfăcea un pachet pe care îl adusese în servietă: cadoul cel mai preţios primit azi-dimineaţă prin poştă de la o mătuşă care călătorea în străinătate. Era un obiect prea important ca să nu se consulte asupra lui cu toată lumea. Din plicul de polietilen apăru un soi de sarafan vernil, cu fustă-pantalon, care se purta cu pulover şi ciorapi lungi, atât pulovărul cit şi ciorapii fiind tricotaţi în acelaşi model – o dungă roşie, una galbenă. Setul fu întors de către cunoscătoare pe toate feţele: „Foarte îndrăzneţ!“ „European!“ Se grăbiră să-l probeze, având grijă să pună pază la uşă. „Cât costă, tu?“ Olga rosti o sumă care Cristinei i se păru fantastică. Bineînţeles, pentru a ajunge la preţul real, scăzu în gând o treime, dar tot fantastică rămânea.

— De la Paris? întrebă Cristina, ca să spună ceva.

— Din Suedia.

— Aha!

— Niciun „aha!“ Parcă numai Parisul... Sunteţi nişte snoabe! Ştiţi voi ce se poartă la Stockholm, la Roma, la Atena? Până şi casele de modă din Paris mai trag din când în când cu coada ochiului prin vecini!

Simţind că îi vine rândul la probă, Cristina se furişă afară. Ştia că toate colegele o invidiază pe Olga şi că îndată ce nu va fi ea de faţă vor spune că lucrurile acelea multicolore îi vin ca naiba, dar acum, pentru plăcerea de a le îmbrăca, o lăudau pe

întrecute. „*E groaznic, îşi pierd capul pentru un petic de stofă!*“ Bine că-i venise ideea să dispară la vreme. O neliniştise tot timpul ideea că va trebui să-l probeze şi ea, adică mai întâi să rămână în furou. Ce mizerie! Apoi să îmbrace lucrurile acelea frumoase, şi fetele să râdă. „*Vai, tu, plesnesc cusăturile, măsura asta nu-i pentru o sportivă ca tine!*“ De fapt, nu numai măsura, dar nici modelul acela zvăpăiat, nici preţul, nici eticheta aurie scrisă într-o limbă necunoscută nu erau pentru ea.

La întoarcere, constată că îi luaseră caietul de matematică din servietă şi-şi treceau cu încântare rezultatul problemei în caietele lor. Petrecuseră până seara târziu şi nu-şi scrisese niciuna, era încă un prilej de comuniune sufletească, de veselie colectivă. Cristina se strâmbă, măcar puţină frică să le fi fost de ea sau vreo umbră de stingherealǎ să fi trecut pe chipurile lor, dar nu, continuară să copieze vesele, drăguţe şi harnice nevoie mare. Ba chiar Olga o învinui:

— Tu, ce Dumnezeu ai lungit-o atât cu problema a doua? Mai scurt nu se putea?

Iar Mariana Cireş oftă:

— Dragă, ai un scris îngrozitor, simt că devin saşie!

Într-un târziu caietul se întoarse din lunga lui călătorie. Paginile se şi îndoiseră pe la colţuri din pricina atâtor mâini nerăbdătoare. Cristina îl aruncă nervoasă în fundul pupitrului. Gestul nu trecu neobservat. De altfel, pe chipul ei cu trăsături severe cea mai mică nemulţumire dădea impresia de adevărată furie.

Olga Mareş îi cuprinse umerii într-un elan de prietenie:

— Cristina dragă, Cristina miloasă, Cristina genială şi domnişoară Curie, iartă-ne pre noi că am dat năvala la cerbul cel gras al caietului tău!

— Bine că cel puţin te pricepi la metafore! mârâi Cristina, îndepărtându-i mâinile. Asta-i o clasă de poete.

— Ia uitaţi-vă ce priviri rele ne aruncă! se întristă Olga. Fetelor, nu simţiţi că ne urăşte? Ar fi vrut să păstreze rezultatul numai pentru ea!

Cristina ar fi cârpit-o cu multă plăcere peste mutra aceea drăguţă, cu nas cârn şi ochi migdalaţi. Clasa era o elită de amazoane insultate, încă un cuvânt al Cristinei. Şi ele şi-ar fi rupt cu demnitate din caiete foile pe care copiaseră. Nu era prima oară când i se dădea a înţelege că singura ei însuşire mai

de Doamne-ajută era aceea de a răspunde promt când i se şoptea: „*Ia notiţe şi pentru mine*”, „*Zi-mi repede cum reducem oxigenul din...*“, „*Dă-te mai aşa, să văd şi eu ce scrii*”. Cristina le privi îngândurată. Nu, nu putea să renunţe la ele. Orice s-ar fi întâmplat, trebuia să-şi păstreze locul. Erau nişte aiurite, erau uneori îngrozitor de obraznice, dar când nu poţi alege te mulţumeşti cu ce ai. La urma urmelor o răsplăteau într-un mod destul de convenabil, recunoscând în orice prilej, fără pic de invidie, că e cea mai tare ia matematică, fizică şi chimie, un fel de fenomen, şi o porecliseră cu multă convingere „Domnişoara Curie”.

Cristina făcu eforturi să zâmbească.

— Ascultaţi, deşteptelor, mai bine ne-am gândi cum să facem ca să fiu scoasă la tablă! Aş putea să găsesc încă vreo două variante de rezolvare la problemă şi aş câştiga timp, iar doamna Manoliu ar spune că pe voi vă ascultă altă dată.

Răsunară urlete de entuziasm. Cristina se trezi îmbrăţişată, trasă de păr, primi şi sărutări. Era din nou „Cristina lor”, adică fiinţa care avea uneori dreptul să le privească de sus. N-o interesa preţul acestui lucru, important era să le poată privi de sus. Roşi de plăcere, văzând cum se agită împrejurul ei, străduindu-se să-i intre în voie. „Aşa, proastelor! “ gândi ea.

Clădirea în care se întorcea în fiecare seară fusese construită cu mulţi ani în urmă de cineva dornic ca fiecare perete să strige: „Stăpânul e bogat”. În ea trebuiau să locuiască vanităţile. De aceea încăperile erau numeroase şi foarte înalte, abundau marmura şi fierul forjat. În schimb ferestrele erau înguste şi rău amplasate, astfel că soarele pătrundea înăuntru după o astronomie foarte zgârcită, iar mulţimea holurilor şi coridoarelor întreţinea necontenit un mic imperiu al curenţilor reci. Odată instalată aici Casa de copii, prima grijă a direcţiunii fusese să pună peste tot sobe, cât mai multe sobe, în unele încăperi câte două. Până la instalarea caloriferului, clădirea consuma anual aproape tot atâtea lemne cât un orăşel. Poziţia favorită a fetelor, a educatoarelor şi a personalului administrativ era să stea lângă sobă, şi prima amintire a Cristinei era legată tot de-o sobă, masivă, brun-roşcată, mirosind dulceag a cărbune. Pe vremea aceea se ardeau mulţi cărbuni. „E curent, să nu te mişti de lângă sobă!“ spusese mama, înainte de-a intra în cabinetul

directoarei. Cristina îşi începuse viaţa aici cu spinarea lipită de teracota fierbinte.

De atunci trecuse multă vreme, Cristina nu mai ţinea minte decât mirosul dulceag de cărbuni şi vânzoleala fetiţelor necunoscute cărora le lăsa gura apă văzând că noua-venită ţine în fiecare mână câte un urs de ciocolată Instinctiv, ea îşi ascunsese atunci bunătăţile la spate şi le ţinuse aşa multă vreme, până când şi-a dat seama cu groază că, lipiţi de sobă, urşii se topiseră, curgând în pârâiaşe cafenii pe teracota lucioasă. Fetiţele se băteau să adune în palmă ciocolata lichidă. Cristina îşi amintea, amuzată, cum se repezise la grămadă să facă acelaşi lucru şi cum mama, găsind-o în învălmăşeala aceea de chipuri mânjite cu ciocolată, îi spusese directoarei: *„Iată, s-a şi acomodat''*. Multă vreme Cristina a crezut că acest cuvânt înseamnă: „A te lupta ca să aduni ciocolată'', „A te mânji cu ciocolată''. Chiar şi după ce-a aflat sensul exact al expresiei, cuvintele „comod'', „comoditate'' îi evocau aroma şi lipiciul ciocolatei calde.

Cristina trecu grăbită prin holuri; pentru ea ziua încă nu se încheiase. Pe vremuri ştiuse să-şi joace binişor rolul de „mâţă'' – poreclă tradiţională a fetelor din grupa mică – acum îl îndeplinea pe cel de veterană. O veterană era obligată să nu se teamă de direcţiune, să mănânce mult, să aibă toane, în schimb să-şi apere micile protejate şi să judece, întotdeauna pe dreptate, diferitele neînţelegeri dintre ele.

— Cristi, a venit Cristi!

„Mâţele“ răsăreau de pretutindeni, să fie văzute, mângâiate şi, dacă era cazul, să se pârască una pe alta.

— Mia, şterge-ţi nasul! Simona, iar te-ai bătut! Dacă se mai întâmplă, nu-ţi mai dau voie la maşina de cusut! Doiniţa, arată-mi degetul! Bravo, vezi că se vindecă? O să ai în curând o unghie nouă! Gata, căraţi-vă, până la opt şi jumătate să nu vă mai văd! Astă-seară este „la poveşti'' dormitorul trei. N-avem ce discuta, e rândul dormitorului trei, ştiţi bine asta!

Cinci minute mai târziu, sub duş. Apa e rece ca gheaţa. „Minunat! Olga şi Mariana… unde le-or fi sticlind ochii acum? Pe bulevard, naiba să le ia! Habar n-au ce înseamnă un duş rece! Halatul, tricoul, papucii. Sala de sport. Ce linişte! Spalierele sclipeau ca nişte lingouri de aur, inelele par să nu se fi mişcat de când lumea. Încălzirea. Genuflexiuni. Foarfecă pe faţă, pe spate,

lateral. Şi totuşi e interesant de văzut dacă teoria relativităţii şi calculul diferenţial… dar e greu… Zicea doamna Manoliu de lucrarea englezului aceluia… Poate dau de ea… Hopa sus, la inele! Şi halterele: 15 kilograme. Mingea. Toate aruncările: de la umăr, prin evitare, de la şold. Au! Atât mi-ar lipsi! Să fac vreo întindere musculară înainte de meci. Gata, domnişoară Curie, cele 60 de minute au trecut, înapoi la duş! Nu fi leneşă, cum să-l amâni până după cină?!“

Masa de seară. „Simona, de ce arunci cu cocoloaşe?“ „Mia, nu fi hoaţă, dă-i mărul înapoi!“ „Poftim? Mulţumesc, bine, tovarăşă directoare, ca de obicei. Sigur, o să particip şi la olimpiada de matematică şi la cea de fizică. N-aş vrea să spun nimic, deşi anul ăsta ar fi cazul… Nu, dar sunt atât de mulţi elevi buni, că te apucă groaza!“

Opt şi jumătate. „Bună seara, dormitorul trei! Toată lumea e în pat? E cineva care nu s-a spălat pe dinţi? Să se facă aşa cine minte? Bun! Povestea se numeşte…“ Ora nouă. Fierul în priză. „M-am săturat de bluza asta. Să-i modific gulerul? Să-i schimb nasturii?“ Nouă şi jumătate. „Ce set frumos a primit Olga! Numai o nebună ar putea să-l îmbrace, dar e splendid!“

De ani de zile, mama şi fiica se întâlneau în acelaşi loc, pe străduţa zgomotoasă dintre cele două bulevarde principale, în faţa atelierului fotografic. De aici porneau spre staţia autobuzului de Schitu, întotdeauna plin de oameni cu undiţe, tranzistoare şi aparate de fotografiat. Mamei nu-i plăcea aglomeraţia oraşului, în schimb Cristina îşi dorise întotdeauna să se plimbe prin centru cu dânsa. Era cea mai tânără şi mai frumoasă mamă. În orice caz, niciuna dintre fetele de la Casa de copii nu se putea lăuda cu o mamă atât de remarcabilă. Ani de zile, acelaşi drum duminical cu autobuzul de Schitu, la pădure, unde doamna Sofia desfăcea pe banca lor din apropierea terenurilor de tenis pachetele cu prăjituri, fructe şi sandvişuri fine. Obişnuia să cumpere atât de multe bunătăţi de la braserie, încât uneori se întorceau pe jos în oraş, pentru că nu le mai rămâneau bani de autobuz.

În memoria Cristinei avea să rămână ca o tânără şi drăguţă doamnă, care desfăcea cu graţie pacheţele cu gustări delicate. Era o fiinţă veselă, ochi albaştri şi părul blond, vaporos. În primii ani, mama şi fiica îşi petreceau dimineţile de duminică ronţăind

migdale şi născocind tot felul de istorii. Un tip scund şi rotofei devenea „domnul Ghindă", el se plimba până seara, să vadă cum mai stă lumea, şi pe urmă se făcea mic şi se întorcea în coaja lui. O ţărancă bătrână, care vindea zmeură dintr-un coşuleţ acoperit cu pânză curată, era Sfânta Duminică şi dacă, văzând-o, te gândeai la o dorinţă, puteai fi sigur că o să ţi se îndeplinească.

Uneori mama pleca pentru câteva săptămâni, alteori dispărea luni întregi. Îi trimitea Cristinei vorbă să nu mai vină duminica. Odată lipsise un an, şi când s-au văzut erau să nu se mai recunoască. În acest răstimp, Cristina o dusese foarte greu, mai ales în primele luni. Slăbea, noaptea avea halucinaţii, tăvălindu-se pe duşumeaua dormitorului şi vorbind fără şir, de se trezeau toate fetele, strigând să vină educatoarea. Mai mult de un trimestru se dusese la şcoală fără teme şi fără să fi citit măcar un rând. Ar fi rămas cu siguranţă corigentă la o groază de materii însă, datorită unei vechi obişnuinţe, nu reuşea să fie cu totul neatentă la ore. De bine, de rău, nişte răspunsuri tot îi veneau pe buze când era ascultată. În general era apatică, şi când devenea ceva mai vorbăreaţă o făcea ca să se certe. De când numele ei era rostit printre ale celor mai bune eleve din şcoală trecuse numai un an, dar amintirea acelor zile părea seculară. Toamna, puţin după reluarea cursurilor, mama reapăru. Era tot frumoasă, dar parcă un vint ciudat o mai decolorase. *„M-am recăsătorit”*,mărturisi ea. Cristina, care plângea de bucuria revederii, îngheţă ca surprinsă de viscol. Se gândi că ar trebui să-şi felicite mama, dar nu-i venea în minte niciun cuvânt potrivit. Tăcu îndelung, şi mama se întristă. În duminica aceea despărţirea a fost mai rece ca de obicei. Luni, la şcoală, Cristina făcu senzaţie. Învăţase crâncen toată noaptea şi se remarcă răspunzând bine la toate materiile. În cancelarie, doamna doctor Manoliu plânse de bucurie şi-i telefonă directoarei Casei de copii ca să-i spună vestea cea mare. După o lună deveni clar că acum Cristina se instalase – cum se spune în limbaj sportiv – la conducerea plutonului.

Iarna, obţinu premiul trei la olimpiada de matematică şi petrecu o lună de vară în tabăra „olimpicilor’’. Despre toate acestea mama află, în mod indirect, de la colegele fetei, deoarece Cristinei nu-i plăcea să vorbească. Din ce în ce mai des mama stăruia să-i cumpere o rochie, pantofi, ba chiar îi oferi

un carnet de CEC cu o sumă mărişoară. Cristina se opuse cu hotărâre. Mama ofta: „*Dar înţelege-mă, avem destui bani, vreau să spun, soţul meu câştigă bine, şi nu suntem decât trei în casă, are numai un băiat. Le-am pus de la început în vedere că va trebui să mă ocup de tine*." Cristina roşi: *„Mi-am închipuit toate astea. Nu am nevoie de nimic!"*

„Reţineţi: 14.29.30 – telefonul amintirilor! Venim la nunţi, *la botezuri, la banchete şi la alte ocazii!"* Mai-marele atelierului fotografic era un virtuos al reclamei: „*Loteria celebrităţii! Fototeca noastră e în atenţia regizorilor. Nu credeţi că şi dumneavoastră aveţi o şansă?"*

— Şi dumneata vrei să te consacri?! spuse un glas ironic.

Cristina văzu, reflectată în sticla vitrinei, imaginea băiatului care se oprise în spatele ei. Un cavaler de bulevard, nenorocitul. Nu ştia cu cine are de-a face. O să-l repeadă de-o să-i meargă fulgii.

— IÎ orice caz, dacă vrei să te fotografiezi, am un prieten aici, n-o să te coste nimic! continuă nepoftitul.

„A trăncănit destul – hotărî Cristina – *e timpul să-l expediez."*

— Ascultă, zise el după o mică pauză, întotdeauna stai cu spatele când îţi vorbeşte cineva?

— Îţi dau cinci secunde ca să dispari, spuse încet şi foarte limpede Cristina. Altminteri biata dumitale figură de amorez duminical nu va mai răspunde multă vreme la apel pe bulevard!

— Brr, am îngheţat! râse el. Când va trebui să mă răzbun pe un duşman, am să-l fac să se îndrăgostească de tine! Mama nici nu mi-a spus că eşti atât de periculoasă!

Cristina se întoarse fulgerător:

— Poftim?

Era un băiat cam de vârsta ei şi avea o şuviţă de păr alb, lucru care i se păru Cristinei, nu se ştie de ce, o necuviinţă. De fapt totul o revolta la acest băiat, însăşi existenţa lui. Sentimentul trebuie să fi fost foarte intens, căci Valer simţi cum privirile ei îl resping ca un suflu de explozie, proiectându-l în vid. El vorbea clar şi voios, dar putea să jure că nu era auzit decât fragmentar.

— … bătrânul e cam defect… să-l doftoricească… rugat să vin eu în locul ei…

Cristina pornise, umbla repede, şi Valer, ca să ţină pasul cu ea, aproape că începuse să alerge. În cele din urmă i se aşeză în faţă, barându-i drumul cu braţele zvârlite lateral:

— Ai de gând să stai o clipă locului? Mi-ai scos sufletul!

— Lasă-mă să trec, nu avem ce vorbi!

— Ştiu, râse Valer, mama mi-a spus că eşti o adevărată savantă, i-ai speriat pe profesori. Şi eu i-am speriat, dar din alte motive!

— Nu m-am referit la asta. Şi te rog ca dumneata să nu-i zici mamă.

— E un punct de vedere! Dacă ţii neapărat…

Cristina încetase să-l mai privească, se uita resemnată peste umărul lui, acceptându-i prezenţa ca pe un soi de calamitate naturală şi dând impresia că degeaba i se vorbeşte. Cuvintele se lovesc de ea şi cad, neascultate.

Valer îşi spuse că era cazul s-o lase în plata Domnului, dar îl chinuia un fel de amărăciune pe care n-o mai simţise niciodată.

Îl durea tot ce vedea la fata asta, pantofii cu tocuri deformate, mâinile mari şi roşii, cu unghiile tăiate adânc, pardesiul mirosind a benzină şi mai ales asprimea ei, singurătatea care o însoţea, ca o trenă de aer rece şi uscat.

— Dacă nu poţi altfel, spuse el voios, dacă nu vrei să mă consideri fratele tău, de fapt e normal să nu mă consideri fratele tău, atunci să spunem că sunt… ia să vedem… de la întreprinderea „În serviciul dumneavoastră“, care furnizează femei pentru supravegherea copiilor când părinţii se duc la teatru sau în excursie! Părinţii tăi au plecat în excursie şi m-au angajat să-ţi ţin de urât! Mi-au dat şi bani de cheltuială. Vrei să vorbeşti, vorbim! Vrei să taci, e bine şi aşa.

— De ce insişti? Nu sunt supărată pe tine, nu sunt supărată pe nimeni. Poate că vă e milă. Ce v-aţi spus? „Să n-o lăsăm singură duminica!“ Scoateţi-vă din cap că sunt neajutorată, singură, tristă, şi aşa mai departe!

— E-n regulă, nici prin gând nu mi-a trecut!

— Am viaţa mea, treburile mele, sunt membru matur al societăţii, este inutil să fiu obiectul preocupărilor cuiva.

— Degeaba îmi spui chestiile astea, eu nu sunt un membru matur al societăţii – oftă Valer – dar, în orice caz, mă simt foarte grozav când cineva discută cu mine lucruri atât de serioase!

Pustiul de gheaţă din ochii Cristinei se mai îmblânzi, răsăriră acolo câteva lumini prietenoase.

— E frumos că ne putem înţelege. Îmi pare rău că m-am răstit la tine. Sper că tatăl tău n-are nimic grav.

— Are pe naiba. A fost la Combinatul viticol săptămâna trecută să instaleze o linie automată, care umple sticlele şi le numără. Pe urmă a umblat pe la fiecare butoi, „Asta-i Riesling, ăsta-i Otonel“, şi după asta a călcat greşit pe o rampă, a căzut de la un metru şi jumătate, în picioare, şi s-a ales cu o hernie de disc. Acum stă în pat rănit şi face pe eroul muncii!

— Ai haz! râse Cristina. Cred că e un tată bun.

— Merge! Cam iute de mână.

— Probabil că se simte nevoia. Dar… mama… cum se poartă cu tine?

— Prea frumos. E întotdeauna de partea mea.

— Şi… ei doi… cum se înţeleg?

— Normal.

— Se ceartă? şovăi Cristina.

— Se ceartă, se împacă. Ca toţi oamenii de vârsta lor. Nu-i ca în filme.

— Bine. La revedere! Spune-i mamei că totul e în regulă, sunt bine, sănătoasă.

— Da, zise liniştit Valer, dar întâi o să mergem la Magazinul universal să-ţi târguieşti câte ceva. Doamna Silvia — că mamă nu vrei să-i zic! — mi-a dat nişte bani şi mi-a spus că…

Obrajii Cristinei ardeau:

— N-am nevoie de nimic! La revedere!

— Bine, dar mama…

— Transmite-i ce ţi-am spus! Şi să adaugi că m-am supărat.

— Mă rog. Facă-se voia ta!

Văzând că nu e chip s-o convingă, îşi ceru scuze pentru cinci minute, minţind-o că i-a făcut semn un prieten, şi reveni ducând, spre stupefacţia Cristinei, două pachete. Într-unul se afla un jerseu roşu (*„Sper să-ţi vină, l-am luat după măsura vânzătoarei, semăna cu tine la statură“),* iar în celălalt o antarctidă dulce de cataifuri

— Valer, ai să faci cu ele ce ştii, mie nu-mi trebuie! îl fulgeră Cristina.

Dar el i le şi pusese în braţe şi acum se menţinea şiret la un metru distanţă:

— Cred că n-o să le arunci, nu-i aşa?

— Valer, e posibil, nu-ţi dai seama câ mă jigneşti?

I se aprinseră obrajii de necaz şi de jenă, dar el ridică din umeri:

— Am un coleg care vorbeşte foarte înflorit. În locul meu ţi-ar răspunde aşa: „Cinstită jupâniţă, e din porunca prealuminatei doamne, eu nu sunt decât cel mai nemernic dintre slujitorii ei!“

Se văzură apoi în fiecare duminică, păstrând acelaşi loc de întâlnire, pentru că era amuzant să vezi ce fotografii mai apar în vitrina candidaţilor la gloria cinematografului. Cristina se mira că soţul mamei sale nu se mai face odată sănătos, dar nu-i displăcea să se vadă cu Valer, începuse să-l considere ca pe un frate, un frate mai mic, năzdrăvan, dar grijuliu şi politicos.

Lui nu-i plăceau însă clipele când venea vorba despre cărţi, despre muzică, şi mai ales despre diferite probleme teribile ale ştiinţei contemporane care erau, pare-se, la degetul cel mic al Cristinei. Un timp, fata nu-şi dăduse seama că în astfel de împrejurări vorbeşte numai ea. Odată fu gata să se supere, considerându-l neatent din impoliteţe. Văzându-i zâmbetul stânjenit, pricepuse că băiatul avea toată bunăvoinţa, dar a discuta cu el astfel de lucruri era totuna cu a-i vorbi într-o limbă străină.

Într-un rând lui Valer îi scăpase chiar un suspin comic:

— Dacă aş şti măcar a zecea parte din câte ştii tu, n-aş avea treabă la şcoală! Mai cunosc eu pe cineva în genul ăsta.

— Dar tu cum înveţi, Valer?

El ridicase din umeri, regretând că se grăbise cu confidenţa:

— Ma descurc.

Odată veni cu o înfăţişare gravă, mutând dintr-o mână în alta un caiet cu scoarţe tari.

— Mi s-a cerut părerea asupra unei lucrări! o informă el pe Cristina. Ca un fel de referat.

— Ce lucrare?

Valer făcu un gest larg, adică era o lucrare importantă şi în acelaşi timp neobişnuită. În realitate nu-i ceruse nimeni părerea. Văzându-l pe Nicuşor că tot umblă pe sub bancă la caietul ăsta, i-l smucise din mână, curios să vadă dacă e vreun oracol. Dar pe prima pagină scria: *„Fra Dominique, exponentul vieţii integrale“. „Ce-i asta?“ „Nimic. Încerc să-i fac biografia. Istoricii s-au ocupat în mod insuficient de el.“ „Dă-mi şi mie să-i trag o citire* – îl

rugase Valer – *luni ţi-l aduc.“* De fapt, plănuise s o uimească şi el cu ceva pe Cristina.

Într-adevăr, Cristina răsfoi cu destul interes caietul, se apucă chiar să citească. Nu erau scrise decât vreo treizeci de pagini, dar arătau foarte bine, cu trimiteri la subsol, unde se înşiruiau tot felul de autori importanţi pe care Despa îi cita.

—Cine zici că e băiatul ăsta?

—Un prieten de-al meu, Despa Nicolae. Tip foarte cult. Mereu discutăm despre cărţi.

— Aşa! zise Cristina. Mi-nchipui că discutaţi şi despre acest Fra Dominique.

— Bineînţeles!

— Asta înseamnă că i-ai citit operele!

— Da… Adică el a scris în latineşte, da-mi traduce Despa.

Cristina făcu eforturi ca să nu zâmbească. Totuşi lectura caietului o interesase. Biografia lui Fra Dominique, *„prima încercare de biografie ştiinţifică*“, era într-adevăr atrăgătoare şi nu puteai decât să regreţi că *„istoricii şi exegeţii ultimelor secole au manifestat o nejustificată indiferenţăţ faţă de acest cavaler al dublei ipostaze*“. Din păcate, izvoarele documentare erau puţine, nu se ştia cu precizie nici când, nici unde se născuse, din scrierile sale rămăseseră doar fragmente şi de aceea *„sarcina noastră de a-i reconstitui trecerea printre cele omeneşti a fost extrem de dificilă’’.*

— E neplăcut, zise gânditoare Cristina, dar n-am mai auzit până acum de acest Fra Dominique!

Manuscrisul lui Despa conţinea în prima parte descrieri de încăierări spectaculoase care alternau cu dispute filosofice, reieşind că Fra Dominique dusese într-adevăr o viaţă completă. El stăpânea în egală măsură scrima şi prozodia, logica şi navigaţia maritimă, teologia şi lupta corp la corp, arta ecvestră şi matematica, arhitectura şi filosofia, etica şi mecanica. Partea a doua cuprindea versuri şi cugetări ale lui Fra Dominique, precum şi lista completă a invenţiilor încă neinventate.

— Cum asta, invenţii… neinventate? se miră Cristina.

— Păi nu se vede? Sunt peste treizeci de pagini cu invenţiile care de-abia acum înainte urmează să aibă loc! Eu mi le copiez.

— Nu-l cunosc pe acest Nicuşor – râse Cristina – dar presupun că seamănă destul de bine cu autorul lui preferat!

— Cum adică?

— Cred că sunt amândoi la fel de zăpăciţi!

CAPITOLUL V

Valer nu găsi timp să discute cu Nicuşor despre toate acestea, deoarece pentru amândoi urmă o perioadă de activitate febrilă. Într-o zi, Nicoleta Simion comunicase Nababului la o oră educativă în care se discuta soarta serbării din vacanţa de primăvară:

— Consultându-mă cu numeroşi colegi, am ajuns la concluzia că cel mai indicat pentru a regiza piesa este Nicuşor Despa.

„Numeroşi colegi” mârâiră, iar Doru Stroe-Muzicuţă bombăni:

— Eu nu-mi amintesc să mă fi întrebat cineva!

— Nu-i nimic, folosesc prilejul şi te întreb acum! zise Nicoleta netulburată. Despa citeşte foarte mult, are personalitate, bun gust. Eşti de altă părere?

— Nu, de ce? zise Doru, furios. Doar că l-ai caracterizat prea modest, trebuia să mai adaogi câteva amănunte, de pildă, că e genial.

Nababul nu interveni; lăsase „frâiele libere”, cum spunea el, şi acum se distra, prefăcându-se că e cu gândul în altă parte.

— Nici pe mine – zise Manolache, ca să se afle în treabă – nu m-a întrebat nimeni. Sunt ofensat!

— Nici nu meritai să te întreb! Ieri ai fost la şcoală? Dar alaltăieri? Dar răsalaltăieri?

— Răsalaltăieri a fost duminică!

— Tot rămân două zile nemotivate!

— Cred că nu e cazul să discutăm acum problema asta, zise Manolache foarte demn, privind însă cu teamă spre diriginte. Eu atâta vreau să spun: că alegerea ta e foarte bună!

— O, eşti de acord cu mine, asta e grav, înseamnă că am greşit!

După ce Nicoleta îi puse la punct pe toţi, se întoarse cu smerenie spre diriginte. De fapt simţise din prima clipă că şi el e de părerea ei.

— Bravo! zise Nababul, tărăgănat. Ai lucrat bine, când începi tu, nu se mai vede om cu om! Despa, eşti pregătit să-ţi asumi răspunderea spectacolului?

Nicuşor se ridică încet, cu obrajii arzând de plăcere:

— Da!

Şi le aruncă mănuşa. Niciuna dintre gloriile clasei nu se aşteptase la asta. Nicuşor pregăti timp de două zile un plan şi, când îl aduse la cunoştinţa publică, mulţi obraji se înverziră. Niciunul dintre obişnuiţii festivităţilor nu intrase în vederile lui. Bravii care ani de zile duseseră greul serbărilor recitind „*Balada unui greier mic*“ sau ţinând discursuri la punctul *„Şi acum, în numele elevilor, va vorbi...“* se văzură trecuţi sub tăcere. O solidă tradiţie cerea ca, într-o piesă montată la şcoală, rolurile principele să fie împărţite, ca nişte premii suplimentare, elevilor de frunte. Nicuşor procedă exact pe dos. El făcu un examen, cerând fiecăruia să citească nişte replici. Doru Stroe-Muzicuţă refuză, spunând că n-a ajuns el să dea probe în faţa lui Despa ridică din umeri şi invită pe altcineva. Nicoletei însă nu-i displăcu procedeul. La sfârşitul zilei, lucrurile erau clare; răspunderile reveniseră aproape în întregime celeilalte jumătăţi a clasei, s-ar fi putut spune chiar că Nicuşor urmărise cu tot dinadinsul să aducă în primul plan tot ceea ce nu era ilustru. Manolache Cezar se pomeni, uluit, în rolul principal, Valer fu decretat maestru de lumini şi inginer de sunet, iar Brazilianul, regizor tehnic. Vestea

ajunse, cu comentarii înţepate, la comitetul de părinţi, şi de aici, la urechile directorului. Nababul fu convocat să dea explicaţii. *„N-am ce vă spune*, zise el, *aştept prima repetiţie ca să-mi jac o părere!“* Adică pe el nu-l interesa decât să iasă spectacolul bine. *„Nu e vorba numai despre asta,* spuse directorul. *Mai sunt şi alte considerente!“ „Spuneţi-mi-le şi mie, am să le transmit imediat clasei!“* mârâi Nababul.

Pregătirea spectacolului produse curiozitate în toată clasa. Nicuşor şi echipa lui repetau în secret. Valer umbla peste tot cu magnetofonul după el, Manolache devenise posac şi laconic, Brazilianul era mai încruntat ca niciodată. Într-o zi, spre surprinderea generală, apăru în şcoală şi Fabian, cărând un reflector adevărat şi o valiză cu pistoale şi săbii de epocă.

Toate firele acestor operaţiuni începeau şi se terminau cu Nicuşor. În săptămânile acelea a fost veşnic cu obrajii aprinşi şi cu părul vâlvoi. Căpătase şi un fel de-a vorbi scurt, ironic, poruncitor. Într-o zi, Valer se arătă în şcoală abia în ora a treia, iar Manolache nu veni de loc. A doua zi, Nicuşor, galben de furie, îi preveni: „*Cine mai întârzie la ore sau vine cu degetul în gură, fără să fi citit, nu mai are ce căuta în echipă!“* Muzicuţă se amuză copios, adică: „*Uite, Despa dă şi lecţii de bună purtare, ei bine, nu şi-a găsit oamenii!“* Dar în toată perioada următoare niciunul dintre supuşii lui Nicuşor n-a mai întârziat la şcoală.

În ziua cea mare, gălăgiosul public al serbărilor şcolii se trezi, uluit, în faţa unui adevărat spectacol, când nu mai îndrăzneşti nici să-ţi sufli nasul. Costumele erau feerice, scenele de bătălie îţi tăiau răsuflarea, iar efectele de lumină şi de sunet întrecură toate aşteptările. Încă de la primele replici, spectatorii au înţeles că Nicuşor şi echipa lui îşi luară obligaţiile în serios. Contra aşteptărilor, nu exageraseră cu mustăţi şi bărbi false, dar tocmai faptul că jucau „la faţa lor“, cum spun actorii, stârni nedumerire. Într-adevăr, merita să-l vezi pe Manolache Cezar cu chipul lui binecunoscut şi să simţi că sub această înfăţişare se ascunde altcineva. Dar Nicuşor scontase cu mult înainte efectul. „*Bagă-ţi în cap, Manolache, ar fi o aiureală să te prezinţi deghizat în voievod, că nu facem bal mascat! Vreau, deşteptule, exact contrariul: un voievod ascuns sub mutra ta!“* Manolache Cezar reuşi performanţa, o reuşi atât de bine, încât colegii din sală se întrebau: *„Care o fi adevăratul Manolache? Tânărul cel*

aspru, generos, înţelept şi viteaz de pe scenă, sau flecarul şi zâmbăreţul cel de toate zilele?“

Spre sfârşitul spectacolului se produse un incident. În scena-cheie, eroul, încolţit de duşmani, trebuia să facă un act de mare curaj şi să reziste atacurilor inamice, ajutat numai de logodnica lui, amândoi înarmaţi cu pistoale şi spade. Valer pregătise pentru scena asta o imprimare specială, cu împuşcături amplificate. În clipa când Brazilianul îi făcu primul semn, el introduse banda în magnetofon. La al doilea, acţionă aparatul. Dar, în loc de zgomotele eroice, în difuzor răsună vacarm de cucuriguri şi cotcodacuri. Cineva strecurase în locul benzii pregătite din vreme altă bandă, care folosise mai de mult la „Punguţa cu doi bani“, un spectacol de păpuşi, pentru clasele mici.

Nu lipsi mult ca farsa asta să anuleze tot succesul de până atunci. Sala se cutremura de râs, interpreţii înmărmuriseră. În culise, Nicuşor se întreba, slăbit de amărăciune, dacă nu e cazul să lase totul baltă şi s-o şteargă.

Nicoleta, nemaisuportând ruşinea, ieşi din scenă plângând.

— Stai, ce faci? încercă s-o calmeze Nicuşor.

— Lasă-mă! şuieră ea, cu dispreţ. Nu-ţi dai seama ce mi-ai făcut?

— Dar eu n-am nicio vină! Cineva a schimbat benzile

— Trebuia să controlezi din timp!

— Dar cum să fac eu totul? Am avut altele pe cap!

— Ah! îl ironiză ea, uitasem, tu ai dus muncă de concepţie. Ei bine, nu! Trebuia să controlezi, să faci totul pentru a reuşi, să munceşti ca un hamal! Şi ştii de ce? Eu nu pentru cine ştie ce talent te-am propus pe tine, ci pentru a-ţi da o şansă, auzi? O şansa, ca să ieşi din amorţeala ta! Ai ratat-o!

Nicuşor o privea năuc, ar fi vrut să spună ceva, dar buzele şi bărbia îi tremurau prea tare. În sală furtuna de râsete luase proporţii, cu atât mai mult cu cât cortina cădea şi se ridica fără rost, iar interpreţii alergau zăpăciţi pe scenă, neştiind cum să reia acţiunea.

Atunci, de pe locul său aflat în rândul întâi, se ridică Nababul, întorcându-se şi dominând sala. „*Cine râde de elevii mei, râde de mine!“* tună el, şi se făcu linişte mare. El mai aşteptă două-trei secunde, apoi aruncă o privire spre scenă, înclinând uşor capul: „*Puteţi continua fără teamă, sunt aici*“.

Spectacolul se urni din nou, îşi recăpătă ritmul, incidentul fu uitat. În final, aplauzele izbucniră sincere, furtunoase. Mama lui Manolache plângea de bucurie. Ea nu aflase dinainte că fiu-său va juca. O poftise la serbare fără a-i spune că are şi el un amestec; până în ultima clipă se îndoise că o să joace!

— Şi Despa? întrebă Nababul. Tocmai el nu se arată? Ia să mi-l aduceţi!

Îl strigară, îl căutară peste tot. Nicuşor nu era de găsit, în schimb, fu observat şi tras de păr, dindărătul decorului, Doru Stroe-Muzicuţă. El înlocuise banda!

— Mi-e greaţă să mă uit la tine! strigă Nicoleta.

— Încearcă să mănânci puţină lămâie!

— Muzicuţă, tu ai să mergi cu mine! îl prinse de cot Valer. Acum!

— Ia mâna!

Valer se strâmbă îngrozitor:

— Vrei să te bat? Auzi, te plesnesc aici, de faţă cu toată lumea şi pe cuvântul meu că n-o să protesteze nimeni!

O jumătate de oră mai târziu, Nicuşor se auzi strigat din stradă. Jos, la intrare, erau mai mulţi, cu Doru la mijloc. Coborî în silă.

— Uite, Nicule – se strâmbă Valer – isteţul care a schimbat banda e Muzicuţă. A venit să-ţi ceară scuze şi să te complimenteze pentru spectacol.

Şi-i dădu lui Doru un ghiont.

— Despa – mârâi vinovatul – să nu crezi că am venit de frică! Dacă ar fi să fac ceea ce nu vreau, o sută de Valeri n-ar reuşi să mă silească! Dar acum cred şi eu că e cazul… să te rog să mă ierţi!

— Dar n-ai nicio vină! se împurpură Nicuşor. Săptămâni întregi am presimţit că o să se întâmple ceva! Aşa sunt eu: îmi merge cât îmi merge, şi deodată, chix! Că de data asta legea a acţionat prin intermediul tău, e o pură întâmplare.

— Ca să te înţeleagă pe tine, omul ar trebui să stea în mâini, cu capul în jos şi cu picioarele în sus! bombăni Muzicuţă.

— În orice caz, vă mulţumesc tuturor, şopti Despa foarte trist şi, răsucindu-se pe călcâie, se îndepărtă cu paşi şovăitori, cu umerii căzuţi.

Dar când se asigură că a ajuns destul de departe pentru a nu fi văzut, adică la etajul întâi, trase un chiuit de indian sioux şi începu să urce treptele ţopăind şi pocnind din degete:

— Ah, grozav! Parara-pam-pam, nu e rău de loc, ubi-dubi-du!

CAPITOLUL VI

Într-o zi se făcu foarte cald, tocurile doamnelor rămâneau în asfaltul muiat, toată lumea vorbea despre ştrand şi despre litoral, vânzătorul de gheaţă ajunse un personaj important şi veni vacanţa. Nicuşor Despa se gândea cu uimire că e liber să facă tot ce vrea, inclusiv să lenevească, şi – alegând această din urmă cale – deveni repede posac, nemulţumit. De plecat la mare, nici vorbă deocamdată. Se dovedi că Zeus nu primeşte concediu decât spre sfârşitul verii. „*Asta e planificarea*“, justifică el. *„Iar ţi-au luat-o alţii înainte!“* se lămuri doamna Despa. „*O să*

mergem duminică la ştrand şi la pădure.“ „Adică da, cum de nu m-am gândit? Doar avem maşină, n-o să ne înghesuim în autobuze!“ îi dădu dreptate, în mod ironic, mama. Excursiile cu autobuzele, întotdeauna supraaglomerate, se sfârşeau cu ceartă, doamna Despa spunând că Zeus nu e destul de descurcăreţ, iar el învinuind-o că n-au pornit de acasă destul de devreme. Zeus mai făcu o greşeală, şi anume începu să nu mai vină acasă la timp. Doamnei Despa nu-i trebui multă bătaie de cap ca să afle pricina, Zeus nefiind omul care să poată păstra un secret. Avea un prieten, fost coleg de facultate, Panaitescu. Se intâlneau la o bere sau la un şpriţ. După doamna Despa, acest Panaitescu trebuia să fie un zdrahon obraznic, beţiv şi corupător al capilor de familie. „*Nu puteai să-ţi găseşti un prieten mai de Doamne-ajută?* se necăjea dânsa. *Doar n-ai prea mulţi prieteni!“* De fapt, Nicuşor băgase de seamă că tot ceea ce făcea Zeus în ultimul timp era rău, şi culmea este că încetase să mai protesteze. Asculta reproşurile doamnei Despa cu un zâmbet umil, pe care nu-l mai avusese până atunci. Părea din cale-afară de obosit, şi impresia asta era întărită de mici abateri de la conduita lui obişnuită; nu se mai rădea în fiecare dimineaţă, frumoasele lui cămăşi se şifonau îndată ce le îmbrăca. Pe reverele hainei se vedeau tot mai des fire de tutun.

Într-o zi, fratele mamei, arhitectul Francisc, telefonă din nou, anunţându-şi vizita. Zeus se prefăcu extrem de bucuros: „*Drăguţ din partea lui!”,* dar îşi exprimă marele regret că tocmai după-amiază are o consfătuire importantă. Urmă cuvenitul scandal, după care mama îl sună pe Francisc, servindu-i cu cel mai natural glas, dar şi cu cele mai furioase strâmbături obişnuita minciună. Din receptor se auziră sonuri grăbite, semn că fratele avea ceva urgent de comunicat. *„Bine* – zise mama – *o să-l trimit ca de obicei pe Nicuşor. Nu, nu e niciun deranj!“*

Unchiul solicita din nou lui Zeus o mapă cu desene. „*Ar trebui să te simţi mândru!’’* zise mama. Zeus se necăji atât de tare încât plecă imediat, trântind uşa. Doamna Despa avu o tresărire; Nicuşor îşi dădu seama că-i părea rău de ceea ce spusese. Căutară împreună în dulapul lui Zeus, pe dulap şi chiar sub canapea, deoarece îngrămădise peste tot teancuri de schiţe, multe îngălbenite de vreme. Mama era nervoasă, îl repezi de câteva ori pe Nicuşor fără niciun motiv, spuse că de mult ar fi trebuit aruncate vechiturile acestea care întreţineau

praf şi dezordine în casă. Pe urmă, după ce găsiră mapa, i-o puse lui Nicuşor în braţe şi se înfundă în fotoliul din dormitor, aprinzându-şi o ţigară. Părea nespus de obosită, era palidă şi degaja o răceală antipatică; lui Nicuşor i se păru deodată ciudat de străină această femeie, simţi cu ascuţime, câteva clipe, că nu au nimic comun. Senzaţia asta era nouă pentru el, i se făcu teamă, spuse la întâmplare repede ceva („*Ce-o fi diseară la televizor?“)* spre a se convinge că se mai putea vorbi cu ea. „*Un film*“, răspunse doamna Despa cu gândurile aiurea, şi de fapt nu numai gândurile, ci ea însăşi era în altă lume, unde nu se ştia nimic despre Nicuşor, despre pojarul lui de la 6 ani sau despre amigdalita dintotdeauna, acolo fiind de asemenea necunoscut faptul că sus-numitul trebuia să îmbrace în fiecare dimineaţă o cămaşă curată, că avea nevoie de diferite vitamine, că îi plăcea pâinea prăjită sau că nu putea suferi mâncarea de bame.

Unchiul locuia în partea de nord a oraşului, aproape de serele horticole. Clădirea reproducea o casă ţărănească veche, o casă cetate, cu contraforturi, ferestre plasate foarte sus, cerdac înalt. Te-ai fi aşteptat să-ţi deschidă un gospodar vânjos şi roşcovan, apăru însă un bărbat slab ca o sfoară şi cu un mers atât de chinuit încât părea să aibă genunchii legaţi unul de altul.

— Săru-mâna, unchiule!

— Bună ziua, că te-ai făcut prea mare pentru „săru- mâna“, zise unchiul voios. Tocmai mă pregăteam să vin pe la voi.

Nicuşor îi recită fără greşeală pretextul, dar unchiul nu era inocent. Se mulţumi cu un: „Hm, da?“ neîncrezător şi-l pofti înăuntru. Nicuşor mai fusese pe aici. Regăsi mirosul de gutui şi de ţigări scumpe – el recunoştea întotdeauna o casă după mirosul ei. Mobila era de modă veche, dar admirabil întreţinută. Soţia unchiului era o fiinţă rotofeie, alb-aurie ca un colţunaş. Se bucură văzându-şi nepotul, îi puse numaidecât în faţă o tavă cu fructe, ciocolată şi prăjituri de casă şi îl asaltă cu o mie de întrebări.

— Ai terminat cu dădăceala? zâmbi unchiul. Acum o să-l poftesc pe nepot în atelier.

Sui cu efort scara interioară, urmat de Nicuşor. Atelierul era la etaj O încăpere spaţioasă, puternic luminată. Trei planşete, biblioteca, rafturi şi măsuţe pe care erau aşezate într-o ordine desăvârşită tuburi cu tempera, tuşuri, uleiuri, albume, reviste,

schiţe, fotografii. Pereţii erau în întregime acoperiţi cu desene – teatre, staţiuni balneo-climaterice, gări, hoteluri, şcoli. Printre ele Nicuşor recunoscu, stânjenit, şi un desen pe care-l făcuse chiar el pe la şapte ani, conturând cu alb, pe un carton roşu, o pisică

La intrarea lor se ridicaseră, respectuoşi, patru bărbaţi.

— Nepotul meu, colaboratorii mei! făcu unchiul prezentările. Despa e reţinut la Institut, ne-a trimis însă schiţele.

Trei erau mai tineri decât unchiul, al patrulea, de-o vârstă cu el. Se grăbiră să cerceteze desenele din mapă.

— Exact ce ne trebuie!

Unchiul luă de pe biroul său un desen şi îl introduse în aparatul de proiecţie. Pe ecran apăru imaginea unui plan detailat.

— Mă interesează părerea ta!

Era un labirint de pătrăţele, dreptunghiuri şi forme circulare, dispus în potcoavă. Destul de informat în materie, Nicuşor înţelese că e vorba de un hotel, date fiind numeroasele camere prevăzute fiecare cu baie şi toaletă, spaţiile foarte mari aducând a restaurante şi a holuri. În fine, intrarea principală, foarte largă.

— Eşti pe aproape! Altceva ai mai observat?

— Da, mi se pare curios că are numai două nivele.

— Bine! Asta, nepoate, e un han. Mai precis, un motel turistic după tipicul hanurilor vechi de la răspântiile marilor drumuri româneşti. Îl facem în pădure, la Schitu. Albumul vostru îmi e de mare ajutor, să-i spui lui taică-tău că îi mulţumesc foarte mult. E posesorul unei comori pe care într-o bună zi tot am s-o fur. Desenele lui trebuie publicate, domnule, toţi avem nevoie de ele, taică-tău ăsta e cocoşul din „Punguţa cu doi bani“, a înghiţit prin vârful creionului nu ştiu câte mii de case, hanuri, biserici, palate. Vrem să ne bucurăm şi noi de ele!

Nicuşor nu ştiu dacă să ia asta ca o mustrare sau ca o laudă la adresa tatălui său. În orice caz, avu un sentiment plăcut, văzând cum acest unchi foarte ocupat cu lucrări măreţe spune o frază atât de lungă, în care este vorba numai despre Zeus.

Alte planşe reprezentau motelul rustic în acuarelă. Pe fondul unui desiş masiv, construcţia apărea enormă şi totuşi intimă. Aici se vedeau desluşit intenţiile arhitectului. Într-adevăr, era un han, şi apropiind pleoapele până ce detaliile se estompau, auzeai larma gospodărească din curte şi din bucătării, vedeai

caii deshămaţi şi cărăuşii făcând schimb de veşti. Ba nu, erau autoturisme cu motoarele încă fierbinţi şi mici triburi coborând şi trântind portierele. Planşele prezentau şi detalii ale încăperilor, cu tavane din grinzi şi cu pereţi acoperiţi de covoare. În bărbatul acela pirpiriu, urâţel şi suferind, care era unchiul Francisc, trebuia să bănuieşti o forţă, de vreme ce se învrednicea să planteze asemenea construcţii. Văzându-l cum priveşte atent albumul lui Zeus şi apoi cum începe să-şi detaileze grăbit propriile schiţe, Nicuşor simţi o uşoară enervare. Unchiul lucra fără niciun efort, de parcă mâinile ştiau singure ce aveau de făcut cu creionul şi cu rigla de calcul, cu trăgătoarele şi cu sticluţele de tuş colorat. Linii, cercuri, dreptunghiuri se înşirau cu iuţeală şi precizie. Ar fi zis că unchiul nu munceşte, ci se distrează, şi totul era în jurul lui ordonat, curat, vesel. Nicuşor îl văzu atunci pe Zeus cum se învârtea ursuz într-un iad de eboşe, fum de ţigară, cartoane sfâşiate şi acuarele care îşi căscau prin tot locul ochii coloraţi, tăcut şi furios, neîngăduind nimănui să intre la el. Uneori lucra noaptea, alteori după-amiaza, n-avea un program. Când credeai că lucrează dormita pe fotoliu, iar când credeai că se odihneşte lucra. O oră la planşetă, o oră pe fotoliu, cam aşa arătau nopţile şi după-amiezile lui, ai fi zis că are prea multe idei pentru a-şi îngădui să se odihnească şi prea multă nevoie de odihnă ca să poată munci câteva ore în şir. Pe dulapul din dormitor şi chiar pe cel din bucătărie, prin unghere, pe sub masă vieţuiau leneşe maldăre de schiţe, multe vechi, de ani de zile, prăfuite. Doamna Despa spunea că-i e peste putinţă să dea o înfăţişare cât de cât normală casei din pricina lor; Zeus promitea că „mâine“ o să arunce, în sfârşit, tot ceea ce e inutil, dar nu le arunca niciodată, aşa cum niciodată, după niciuna din nopţile sale chinuite, nu se ducea nicăieri cu nişte proiecte sclipitoare ca ale unchiului. Pe Nicuşor îl străbătu ascuţit sentimentul că, în situaţia tatălui său, nici el n-ar fi fost bucuros de o întâlnire cu Francisc.

— Ai tăcut, nu mai spui nimic? exclamă unchiul bine dispus, trecând cu încântare din mapă pe foaia lui nişte motive de stâlpi încrustaţi.

— A spus tata – minţi Nicuşor, posomorât – că astă- seară are nevoie şi el de mapă.

Unchiul rămase cu creionul în aer, mirat mai mult de inflexiunile din glasul băiatului decât de informaţie.

— Da?! Bine, nu mi-am închipuit, atunci o să mă grăbesc!

Făcu o mişcare bruscă pentru a lua o foaie de calc şi gemu, privindu-şi neputincios genunchii în care se cuibăriseră mii de draci.

— Povesteşte-mi ceva despre tine! surâse el, palid, desfăcând sulul de calc. Cum înveţi?

— Eh...

— Şi-n timpul liber? Maică-ta îmi spunea că înghiţi biblioteci întregi, eşti un erudit. Am şi eu câteva cărţi care te-ar putea interesa.

— Nu – spuse Nicuşor, punând în cuvinte toată îngâmfarea şi aroganţa de care era în stare – nu prea am timp de pierdut cu cărţile. Deocamdată mă interesează cultura muşchilor şi erudiţia reflexelor.

— Nu mai spune! se miră unchiul, pipăindu-şi rotulele dureroase. Şi ce sport faci?

— Toate sporturile, sau aproape, zise Nicuşor. Box, atletism, haltere, înot. M-am specializat în săriturile de la trambulină.

— Felicitări! Mi-amintesc că şi Despa, în facultate, era un sportman pasionat.

— Şi acum este — mârâi Nicuşor – uneori vine la antrenamentele noastre de fotbal, joacă şi el, şutează extraordinar. Eu îi spun „omul de fier!“

În învăluiri de abur, Nicuşor văzu chipul lui Zeus, mohorât, istovit, cu ochiul înlăcrimat de fumul ţigării. „L-ai dat gata pe Ţăndărică!“ îi zâmbi cu tristeţe imaginea tatălui.

— Mda, bombăni unchiul, dacă zici că trebuie să duci îndărăt desenele, termin imediat.

Mai lucră tăcut un sfert de ceas împreună cu colaboratorii săi, care simţiseră că atmosfera era încordată şi se grăbeau să facă schiţe şi fotografii după desenele din mapă, apoi i-o înapoie, rostind în silă câteva cuvinte de mulţumire.

Acasă, doamna Despa se cruci când Nicuşor apăru cu mapa sub braţ.

— Unchiul – zise el, indiferent – s-a uitat şi gata!

— Cum „s-a uitat şi gata?“ Mie mi-a spus că are nevoie cel puţin trei zile de desenele astea!

Nicuşor ridică din umeri şi începu să fluiere indiferent; atunci doamna Despa avu o înţepătură în inimă, recunoscând năravul lui Zeus. Îl sună imediat pe Francisc. „Cine întreabă? Nu, mă rog, domnul arhitect nu este acasă, a plecat acum cinci minute“, răspunse femeia de serviciu.

CAPITOLUL VII

Nicuşor străbătea labirintul tarabelor încărcate cu o nemaipomenită bogăţie. Verze obraznic de mari, ardei şi roşii cu pieliţa gata să plesnească, explozii de zarzavat, caise leneşe, cetăţi cu tunuri de morcovi şi cupole de ţelină, valuri de mere cu miros aţâţător. Printre atâtea culori gălăgioase, domnea cuminte albul ulcelelor cu smântână şi al calupurilor de brânză, din care cucoanele gustau câte un pic, alegând cu luare-aminte.

În spatele halei, pe un fel de peron scund, printre lăzi mirosind a peşte şi butoaie de vin, era altă lume.

— Patru sute, e aproape nouă, o las cu trei. Ce, domne, nici cu două sute nu-ţi convine, umbli după pomeni? striga răguşit un tânăr frumuşel, cu o cămaşă în carouri roşii şi albastre, împingând în burta cuiva ghidonul bicicletei pe care o avea de vânzare. Altul aţinea calea trecătorilor, arătându-le perechea de pantofi galbeni, năclăiţi de cremă, care-i atârnau de gât. Cu vocea lui groasă nu zicea decât atât: „*Alo! Alo! Ocazie!*“ Un gigant păros îţi punea pe nas o pereche de ochelari de soare, privindu-te câteva clipe în extaz: „*Chilipir! Doi poli!*’’ Câte un

atlet negricios, cu o îmbrăcăminte specifică, de pildă o cravată excelentă la cămaşa ferfeniţă sau pantaloni scorţoşi de murdărie deasupra pantofilor noi-nouţi, circula preocupat de la un grup la altul.

Deodată se produse panică. Tânărul cu cămaşă în carouri zvârlise bicicleta la pământ şi acum alerga disperat prin mulţime. Un factor poştal, om în vârstă, ridicase bicicleta cu o mână, în vreme ce cu cealaltă făcea semne alarmate.

O umbră enormă se profilă la picioarele lui Ticuşor.

— Ce-i, mă, cu tine?

— P-aici! îngăimă Despa, întorcându-se.

Era Fabian, cu obrazul roşu şi gras, lucind la soare ca uns. Gânditor, ridică o mână enormă, cărămizie, cu pori adânci ca nişte găurele negre, şi-şi frecă uşurel gâtul sub ureche.

— Te-a trimis mămica după pătrunjel?

— Aiurea, mă-nvârtesc şi eu!

— Era vorba să-mi dai nişte cărţi şi nu mi le-ai dat. Dacă pierd examenul? zise Fabian îngrijorat. Noroc că l-am amânat pentru la anul. Îl cauţi pe Valer? Hai că te duc gratis!

Nicuşor constată că Fabian era notoriu prin partea locului, schimbând glume şi semne amicale la tot pasul. Vânzătorului de ochelari îi spuse vesel: *„Te-mbogăţeşti, neică?“,* pantofilor galbeni le dădu un bobârnac, *„Ţine-i* mai la umbră, că li se topeşte smoala!’’, unor zugravi le şterpeli, în glumă, binecunoscuta sticlă cu două prune pe etichetă, în jurul căreia se aşezaseră cu un fel de pietate.

Trebuia să fii un adevărat bărbat ca să glumeşti cu astfel de oameni, şi Nicuşor, trăgând cu coada ochiului la Fabian, simţi nevoia să-i imite zâmbetul pe jumătate arogant, pe jumătate prietenos. *„Bărbăteşte este să te menţii între agresivitate şi blândeţe, ambele fiind semne ale puterii!“*

— Măi Valer, ţi-am adus un musafir! strigă Fabian.

Erau înconjuraţi de colivii, cuşti şi panere – totul într-o hărmălaie de strigăte păsăreşti. Cocoşi imperiali, gâşte şi găini, raţe alarmate, curcani indolenţi, şi mâinile cumpărătorilor pipăind târtiţele, piepturile, copanele. Într-o latură erau păsările mici, de podoabă, scatii, pitpalaci, sticleţi, papagali, ţopăind cu mirare şi nelinişte îndărătul gratiilor fine, printre care se vedeau unii pe alţii perfect, ca pe câmpie, ca în pădure, recunoscându-se, adresându-şi chemări, dar neputându-se întâlni.

Pe Valer îl zări din spate, discuta cu un om de vreo 45 de ani, şi când se întoarse spre Nicuşor, acesta observă că prietenul lui are în fiecare mână câte un porumbel.

— Bună, Nicuşor!

Şi se strâmbă, bucuros. Apoi către omul lui:

— Douăzeci bucata sau treizeci şi cinci amândoi. Mai jos nu cobor. Uitaţi-vă şi matale la calitate! Nu sunt nişte guţani oarecare. Pe mine mă găsiţi aici în fiecare joi.

Avea o voce specială şi nişte cuvinte care-l făceau să semene cu cei mai „pieţari“ dintre vânzători.

Domnul examină picioarele porumbeilor, le întinse aripile, suflă în pene şi în cele din urmă scoase banii, numai treizeci de lei. Valer se posomorî:

— Eu nu vă înşel, porumbeii fac mai mult decât v-am cerut, întrebaţi pe oricine.

— Zi mersi că primeşti şi atât! se răsti omul. Ia vezi, rămâi şi fără porumbei şi fără bani! Vrei să chem miliţia?

Se înfuriase. Îl întovărăşea un băieţandru care ducea o cuşcă cu vreo cincisprezece porumbei cumpăraţi, pesemne, tot azi.

— Dacă-i pe aşa, atunci chem eu miliţia! spuse Valer. Am bilet de piaţă. Vreau, vând, nu vreau, nu vând!

Obrazul începu să-i tremure, ochii i se injectau, strâmbătura care urmă era foarte urâtă.

Fabian se desprinse de lângă Nicuşor, croindu-şi drum cu coatele şi răsări în faţa nemulţumitului:

— Să trăieşti, domnu’ Aurel! zise el, încântat. Apoi către Valer, făcându-i cu ochiul: Ce, nu-l cunoşti pe domnu’ Aurel? Se poate? Dumnealui cumpără porumbei pentru grădina zoologică, trebuie să mănânce ceva şi şerpii ăia mari, nu? Şi pe lângă ei trăim şi noi!

În public se produse rumoare. Omul se uită în jur dezorientat, acum toată lumea avea în cap numai şerpi gigantici devorând porumbei lipsiţi de apărare.

— Şi dac-ar fi aşa, ce-ţi închipui tu, că şerpii se hrănesc cu cărămizi?

Scoase portofelul, completând suma din palma lui Valer. Lui Nicuşor i se umplu gura de salivă greţoasă, imaginându-şi perechea de porumbei aruncaţi în aerul stătut şi fierbinte din camera şerpilor, pe podeaua căreia lunecau groşi, bruni, tăcuţi şi de neînlăturat, pietonii.

— Valer – zise el, sufocat de scârbă – n-aş putea să cumpăr eu porumbeii? Îţi dau banii după-masă.

Smuci porumbeii din mâna numitului Aurel, care, jignit, nu voia să-i lase. Valer se înfurie, în fond acela era un client ca oricare altul. De vreme ce plăteşte, treaba lui ce face cu marfa.

— Nu-i adevărat! protestă Nicuşor, cu emfază, căci surprinsese câteva exclamaţii de admiraţie în mulţime. De ce să contribui la o murdărie ca asta? Lasă-l să-şi hrănească şerpii cu ce-o şti, cu material plastic, treaba lui!

— Încă un nepoftit! se încruntă domnul Aurel. Ei, drăcia dracului, ia dă-mi, puştiule, banii înapoi, azi sunteţi nebuni de-a binelea!

Pe Valer nu-l încânta de loc pierderea muşteriului.

— Zici că-mi aduci banii după-masă? îl întrebă ursuz pe Nicuşor. Păi să-i aduci, nu te-a rugat nimeni să intervii, mie banii ăştia îmi trebuie!

Era evident că niciunul dintre curioşii care asistaseră la această întâmplare n-avea s-o ţină pentru el. Legenda era gata, cu personaje inedite; un flăcău inconştient care furnizează porumbei reptilelor şi un tânăr plin de simţire care se opune.

— Sunt curios unde o să ţii porumbeii – mârâi Valer – poate în şifonier, ce zici?

— Există fel de fel de soluţii. Leonardo da Vinci obişnuia să cumpere păsări special ca să le dea drumul, îl informă Nicuşor.

— Bine, aşa să faci şi tu!

Apoi se întoarse spre Fabian:

— Mi-a plăcut cum l-ai pus la punct pe nătărăul ăla. Ai început să lucrezi foarte fin!

Fabian surise fâstâcit. De plăcerea laudei se făcuse moale şi cuminte ca un pisoi răsfăţat.

Porumbeii erau drăgălaşi, dar incomozi. Nicuşor se văzu nevoit să explice mamei că un prieten l-a rugat să-i păstreze până diseară sau până mâine.

— Valer? spuse cam nemulţumită doamna Despa.

Contrar aşteptărilor, mângâie porumbeii şi-i hrăni cu miez de pâine.

— Şi noi aveam acasă porumbei, tata spunea că aduc noroc, ca berzele.

— Ce-ar fi să încercăm? Numai perechea asta, pe balcon…

— Poftim?! se ridicară, alarmate, sprâncenele doamnei Despa, şi el îşi spuse că e mai cuminte să le găsească, deocamdată, alt sălaş.

Printre spălătoriile de la mansardă era una nefolosită, deoarece, fiind la capătul culoarului, gospodinele nu se aventurau până acolo. Cineva din bloc îl văzu urcând cu porumbeii, vestea ajunse la domnul Sandu, administratorul, şi tocmai când Nicuşor se felicita pentru ideea de a-i instala într-un vechi coş de rufe, omul intră în boxă, punându-l pe Nicuşor la curent cu variatele amenzi pe care el, administratorul, putea să le aplice dintr-un condei familiei Despa.

— Adineauri i-am adus, nu sunt nici zece minute! se apără Nicuşor.

Posibil, dar toţi spun aşa când îi prinzi cu diferite nereguli. El, ca administrator, e dator să fie cât mai puţin încrezător. Nicuşor ştie probabil că, deunăzi, cineva a închis o pisicuţă într-una din cutiile de scrisori, având grijă să strice închizătoarea. Toată noaptea pisica a mieunat, nimeni nu putea deschide cutia, a trebuit să i se introducă mâţei apă şi bucăţele de carne cu linguriţa şi abia pe la ora două a adormit. Crede Nicuşor că s-a prezentat cineva să spună: „Eu sunt făptaşul?“ Iată de ce administratorul trebuie să bănuiască pe oricine şi chiar să facă presupuneri, luându-se, evident, după modul de comportare al diferiţilor locatari.

— De exemplu, cine aduce porumbei în spălătorie e în stare să închidă şi pisici în cutiile de scrisori! rânji Nicuşor, dar trebui să coboare cu porumbeii. *„Mai bine vă lăsam la şerpi! Pe aici, pe la noi, nimeni nu vrea să aibă noroc.“*

Era o zi călduroasă, dădu porumbeilor să bea apă din căuşul palmei la fântâniţa din colţ. Se învăţaseră în braţe; unul începu să uguie. *„Orfelinilor, ce fac eu cu voi?“* La început lucrurile păruseră simple: cumperi o pereche de porumbei şi gata. Dar porumbeii nu erau de porţelan, să-i pună în cameră pe un raft şi să se uite la ei. Le simţea bătaia inimilor prin carnea albă şi erau simpatici. *„M-am pricopsit!”* Cine avea curte, să-i poată găzdui, şi mai ales umor, pentru a nu râde de el? Umor, după părerea lui, n-avea nimeni, dar curţi se mai găseau.

Y03RH tace. Europa, Americile, Asia şi Africa s-au supărat pe el că nu răspunde şi de două luni nu i-au mai trimis niciun QLS. Planeta nu ştie, probabil, că Y03RH şi-a schimbat felul de viaţă.

De câtva timp Y03RH soseşte acasă după miezul nopţii şi-l auzi cotrobăind hămesit prin frigider. Y03RH era calm şi rezervat. Acum e nervos, nu suferă contrazicerile şi foloseşte atât de multe cuvinte pentru a-şi exprima părerea, încât te plictiseşti. Y03RH era un frate excelent, nu-l trata de sus pe Doru Muzicuţă, dar nici nu se punea la mintea lui. Acum Y03RH îl face pe Muzicuţă prizonierul vanităţii sale.

— Ascultă trei variante şi spune-mi care-ţi place!

Introduce în magnetofon o bandă pe care a imprimat de trei ori acelaşi cântec; ,,*Daniela, doar tu / Numai tu şi luna...“* Camera, cândva extrem de ordonată, e plină de benzi, discuri şi partituri în care numai el se descurcă. În prima înregistrare, Y03RH cântă cu o voce răguşită, de tavernă: *„Draniela, doarrr du / Nrumai du ji luna!“* în a doua şopteşte melodia leşinat, de te apucă mila: *„Dhanielha, doar thu / Nhumai thu şi lhuna*“, iar în a treia ţopăie metalic pe fiecare silabă: *„Da-ne-la-oar-tu-u-mai- tu-şi-lu-na!’’*

— Ei, care ţi se pare mai acătării?

Doru Muzicuţă îşi mărturiseşte dezorientarea. El ar fi de acord, îi plac toate trei înregistrările, dar oare aşa merge, să cânţi acelaşi lucru în şapte feluri? Aici nu e nicio regulă, ca de pildă într-o piesă de teatru, unde autorul arată, în paranteză, pe ce ton şi cu ce expresie trebuie spusă cutare replică!

— Fugi că eşti prost! se răsteşte Y03RH. Toate astea nu exclud diferenţele de interpretare. Gâgă!

Doru nu e deprins să fie jignit de Y03RH. Se înfurie:

— Treaba ta, dar omul care a compus podoaba asta de cântec n-a scris pe partitură măsura, n-a notat pauzele, n-a arătat unde să fie andante şi unde alegro? Atâta lucru am învăţat şi eu la muzică! Şi pe urmă tu ce eşti? Tenor, bariton sau bas? O dată miorlăi, altă dată mugeşti! Alege...

În aceeaşi clipă Doru Muzicuţă se apleacă fulgerător, evitând cutia cu bandă care îşi fixase întâlnire cu capul lui.

— Mamă! Sebi mă bate!

Doamna Stroe vine grabnic de la bucătărie, ştergându-şi mâinile cu poalele şorţului.

— Ce aveţi, vandalilor? Dorule, cum te porţi cu frate- tău? Sebi, te pui la mintea lui?

— Mă enervează, mamă, stă toată ziua pe capul meu! se plânge Y03RH.

— Ba el m-a chemat să-mi demonstreze ce talentat e!

Şi Muzicuţă o zbugheşte pe uşă, urmat de al doilea proiectil. Două minute mai târziu, apare din nou, numai zâmbet şi răsfăţ.

— Sebi, de ce te superi? Am glumit, iartă-mă! Îmi dai voie să urc puţin la staţie?

— … sparg capul!

Din principiu, mama i-a dat dreptate lui Sebi, ca fiind cel mai în vârstă, dar ea ştie că Doru nu se obrăzniceşte din senin. La drept vorbind, soţii Stroe ar avea şi dânşii multe lucruri să-i spună lui Sebi, care îşi părăseşte puţin câte puţin vechile lui deprinderi, înlocuindu-le cu altele, neobişnuite în familie. Tatăl însă e ocupat toată ziua, iar mama e nehotărâtă. Poate că Sebi are într-adevăr talent, şi atunci trebuie să fie lăsat pe mâinile muzelor! Debutul lui la televiziune a produs un mic cutremur în cartier, şi doamna Stroe nu poate să nege că, timp de o săptămână, a suportat cu plăcere dulcea povară a firitiselilor. E admirabil să fii mama unei vedete de televiziune, treaba asta îţi mai schimbă viaţa, intrată de mult pe un făgaş lipsit de surprize.

— … doar tu! Numai tu… şi luna! Mamă! Dorule! Vedeţi că sună cineva! Daniela, doar tu…

Muzicuţă deschide uşa. În faţa lui apare Nicuşor, zâmbind fâstâcit. Şi-a călcat pe inimă venind aici, dar auzise că podul locuinţei lor e mai întins, cu tot felul de firide, luminatoare şi coşuri. Cine ştie? Poate porumbeii au noroc.

— Intră! spuse Muzicuţă. Ce-i cu tine, nu te ştiam columbofil!

Deodată se plesni cu palma peste frunte.

— Ce bine că s-a nimerit să vii tocmai acum! Nu mă întreba nimic! La tot ce am să spun eu, tu să zici da! Hai repede!

Îl conduse în camera lui Sebi, unde vesti cu o voce plină de dulceaţă:

— Sebi, fără proiectile, că nu sunt singur, a venit Nicu Despa, vrea să te roage ceva, nu-i aşa, Nicuşor? E vorba de un autograf!

Izbit cu cotul, Nicuşor îngăimă:

— Da, sigur…

Y03RH îl privi bănuitor, dar Despa arăta atât de zăpăcit, încât puteai lesne presupune că nu e altceva decât fireasca emoţie a unui băiat în prezenţa vedetei. Y03RH nu apăruse decât de două ori la televiziune, o dată cu prilejul festivalului studenţesc, şi a doua oară într-un program de sâmbătă seara, dar deja primise o

mulţime de scrisori, conţinând cereri de poze cu autograf şi mici destăinuiri în genul: „Am impresia că ai cântat numai pentru mine, ce crezi despre asta?“

— Care din cântecele mele ţi-a plăcut mai mult? întrebă el, prietenos.

— Toate! spuse Muzicuţă repede.

— Toate, da! încuviinţă Nicuşor, stânjenit de farsa pe care o juca împotriva voinţei sale.

— Crezi că ai reţinut vreuna?

— N-are voce – spuse cu dispreţ Muzicuţă – e ca şi mine, afon, dar să le vezi pe fete!

— Fredonează, fredonează? se bucură Sebi.

Dacă i-au înnebunit pe profesori!

— Ei, asta nu – spuse Y03RH cu gravitate – la ore să-şi vadă de treabă!

Dădu la iveală o fotografie, pe verso-ul căreia caligrafie: „Domnului Nicolae Despa, cu prietenie, Sebastian Stroe’’. Imaginea era memorabilă: semiprofil, ochi ridicaţi întrebător spre infinit, pulover negru. Y03RH muncise 5 ore închis în baie, scoţând, cu micul aparat de copiat, vreo cincizeci de bucăţi 6X6, menite să astâmpere foamea admiratorilor.

— Poftim!

Nicuşor luă poza, bâiguind un „mulţumesc“. Nu şi-ar fi, închipuit, pentru, nimic în lume, acum un sfert de ceas, că avea să devină beneficiarul unei astfel de atenţii.

— Sebi, spuse repede Muzicuţă. Nicuşor vrea să profite de ocazie că eşti acasă şi să urce puţin la staţie. N-ai să-l refuzi…

— Condu-l tu, numai aveţi grijă să nu stricaţi ceva! spuse îngăduitor Y03RH.

Nicuşor simţi cu plăcere mirosul acela discret de cauciuc şi bachelită, cu care te întâlneşti când desfaci un aparat de radio. Instalaţia de emisie-recepţie ocupa o jumătate de perete. Pupilele înguste ale cadranelor priveau încremenite, dar Muzicuţă apăsă o clipă şi indicatoarele începură să oscileze. El îşi puse căştile, întoarse câteva butoane. Difuzorul se însufleţi. Năvăliră, venite de departe, cântece, semnale precipitate în alfabetul Morse. Tremurând de încântare, Muzicuţă rostea în microfon:

— Apel general, apel general! Aici Y03RH! Aici Y03RH! Apel general!

… Căci jos nu mai rămăsese decât un oarecare Sebi. Y03RH, însă, emitea din nou!

Se întoarse spre Nicuşor:

— Sper că zeii îmi vor ierta înşelăciunea, dar ce puteam face? Sebi e în toane rele. Dacă nu-mi venea ideea cu autografele, crezi că îmi călcau picioarele aici?! Am făcut bătături la degete de când tot îi trimit scrisori ca din partea admiratoarelor! E îngrozitor de greu să-ţi schimbi de fiecare dată caligrafia!

— Cum, tu îi trimiţi scrisorile alea? Şi mi-o spui aşa… Nu ţi-e teamă că aş putea să te pârăsc?

— De loc! ridică din umeri Muzicuţă. Nu eşti tu omul ăla! Şi pe urmă, ce, am făcut o crimă? Dimpotrivă! Sebi se simte celebru, îşi vede de muzică, iar eu am mână liberă la cutia asta cu maimuţe!

Nicuşor era sensibil la logică, aşa că trebui să recunoască justeţea raţionamentului.

— Poate îţi închipui, urmă Doru, că eu vreau să mă distrez? Nu-i tocmai aşa. Priveşte QLS-urile! Reprezintă cincizeci şi opt de ţări. Cu Antarctica, însă, frate-meu n-a obţinut niciodată legătura. E foarte greu; distanţă mare, vreme capricioasă, posturi puţine. Acolo populaţia se reduce la cele câteva expediţii ştiinţifice. Sebi nu mai are nici timp, nici răbdare să insiste, eu însă am. Dacă reuşesc, el se va bucura cel dintâi. Mă, ştii tu ce înseamnă Antarctica? Şi să-ţi vină aici, în chiţimia asta, la ureche, cu furtuni de zăpadă, cu pinguini şi cu savanţi bărboşi, care beau ceai fierbinte şi se uită la mercurul termometrului: 70, 71, 80 de grade sub zero! Merită să nu dormi câteva nopţi pentru a stabili, măcar pentru trei minute, legătura cu Antarctica!

Nicuşor şovăia între două stări de spirit. Era plăcut să nimerească într-o astfel de împrejurare, îl enerva însă faptul că în centrul ei se afla Muzicuţă. Ar fi fost mai convenabil dacă ar fi rămas în limitele unui farsor, Despa căpătând astfel un ascendent asupra lui. Dar nu, Muzicuţă se dovedea un pasionat şi un îndrăzneţ.

— Ascultă! spuse Doru, abordând zâmbetul lui cuceritor nr. 1. Dacă ai veni mai des pe la mine, Sebi ne-ar lăsa de fiecare dată la staţie, am observat eu, te stimează, ştie că eşti un cap

luminat etc. etc., şi gândul că un astfel de tip îl admiră l-a făcut praf. O să vii?

— Nu ştiu, spuse Nicuşor. Dacă vin, mai trimiţi scrisorile alea?

— În orice caz… o să mai slăbesc ritmul.

— Nu! Să-ţi dai cuvântul de onoare că nu mai trimiţi nicio scrisoare! ceru Nicuşor, bucuros că Muzicuţă cel descurcăreţ va depinde într-un fel de dânsul. Cum spune Fra Dominique: *„În natură nu există înşelăciune, au inventat-o oamenii“.*

— Tango!

Cu porumbeii însă nu căzură la învoială. Muzicuţă îl lămuri că i-ar putea găzdui în pod, dar asta nu-i o soluţie, porumbeii au nevoie de aer, trebuie să zboare. *„Du-te la Brazilianul, în curtea lor s-o găsi un loc. Un lucru nu înţeleg, ce-ţi veni să-i cumperi?!“*

Pe Brazilianul îl găsi cu ochii legaţi, ca la baba-oarba. Nicuşor nu-şi trădă imediat prezenţa, curios să vadă ce-i mai trăsnise şi ăstuia prin cap. Îl urmări printre şipcile gardului. De sub legătura neagră care acoperea ochii şi fruntea Brazilianului, izvorau pârâiaşe de sudoare, prelingându-se pe pieptul gol. La douăzeci de metri în faţa lui se afla, încropită din şipci, o poartă de fotbal fără plasă. În acest cadru spânzurau, legate cu aţă subţire, la diferite înălţimi, sticluţe de medicamente, cutii de conserve, un papuc, o sanda, un ibric.

Câţiva paşi înapoi, pentru avânt, apoi o alergare scurtă, şi mingea ţâşneşte spre curioasa construcţie. Brazilianul lasă jos legătura şi examinează situaţia; ibricul n-a căzut. Neobosit, aduce mingea înapoi, îşi potriveşte din nou legătura, şutează. De sub legătură, ochiul se iveşte curios. Sandaua a căzut, dar ibricul este imperturbabil. Travaliul reîncepe.

— Ăsta-i chinul lui Sisif!

— Cine a vorbit?

— Eu, Despa!

— Lume nouă-n satul nostru, hai să trăieşti! Bine că am şi eu un suflet de om în preajmă. O să-mi dai tu mingea înapoi, vrei?

Brazilianul exersa şutul la poartă cu ochii închişi. Abia într-un târziu încăpăţânatul ibric de lângă bara din stânga se dădu învins.

— Acum două săptămâni îmi trebuiau în medie 12 lovituri ca să-l nimeresc o dată. Azi n-am avut nevoie decât de 8!

— Dar cu ochii liberi?

— Cu ochii liberi e o jucărie. Şi pe urmă, în timpul meciului, dacă stai să contempli poarta, nu faci nimic! Trebuie să o simţi, uite-aşa!

Ibricul căzu a doua oară.

— Extraordinar! se miră Brazilianul. E prima dată când nimeresc de două ori din nouă lovituri! Ia să mai încerc! Dă-mi mingea şi agaţă ibricul la loc.

Îşi făcu vânt spre punctul unde ştia că i s-a aşezat mingea, trase, şi ibricul zbură.

— E bine că am un picioruş de aur? Trei lovituri în plin, una după alta. Încep să cred că îmi porţi noroc, hai să facem o înţelegere, vii şi la meciuri, de acord?

— Am ajuns mascotă! râse Nicuşor. Ascultă, mai bine spune-mi dacă pot lăsa porumbeii în ograda voastră. Eu n-am unde să-i ţin.

— Mă Despa, nu vezi, râde şi cuţu ăla de tine, cumperi porumbei, dar n-ai unde să-i creşti! Cum poţi să faci un lucru fără să te gândeşti la ce-o să urmeze?

— Tu te gândeşti întotdeauna?

— Absolut.

— Adică… dacă cineva, un antrenor renumit, ţi-ar spune că n-ai pic de talent, ai renunţa să mai împuşti tinichelele alea? zise Despa, iritat.

— Categoric! replică serios Brazilianul. Mi-aş căuta imediat altă ocupaţie. Numai un prost acţionează fără să ştie ce va urma.

— Prostul, adică, sunt eu! mârâi Despa. Bine! Te-am salutat.

— Stai, de ce-o iei aşa? Am vorbit în general, nu despre tine!

Dar Nicuşor deschise poarta. Brazilianul nu se simţea vinovat cu nimic şi de altfel nici nu-i plăceau discuţiile delicate. Ridică din umeri şi-şi trase legătura neagră peste ochi.

★
★ ★

„Sunt un caraghios, umblu de dimineaţa cu orătăniile în braţe, am început să miros a găinaţ!“ Le dădu de mâncare. Fusese prevăzător, avea un buzunar plin cu cocoloaşe de miez de pâine. Mai exista o singură posibilitate: Manolache Cezar.

Sunt oameni cărora norocul le surâde din copilărie. Manolache Cezar locuia peste drum de cea mai vestită casă din cartier. Uneori veneau s-o vadă şi turiştii. Prin partea locului i se spunea Casa păunului. Mare noroc pe Manolache! Era o clădire destul de obişnuită, atât că avea foişor. Impresia de nemaivăzut o dădeau culorile. Casa era pictată cu stele, păsări, corăbii şi zodii. Pe urmă, o fereastră era verde şi alta roşie, până şi şipcile gardului aveau, fiecare, altă culoare. Încă din clasa întâi, Manolache îşi înmărmurea colegii destăinuindu-le ciudăţeniile stăpânului casei, un anume domn Dumitru. Acesta era vrăjitor, îi transforma pe oamenii răi în broaşte şi-i căra cu roaba la baltă. Domnul Dumitru era de fapt mai mulţi domni Dumitru, absolut identici, câte unul pe fiecare planetă, şi noaptea şedeau de vorbă din foişorul fiecăruia despre ce mai e de făcut. O dată la o sută de ani alegeau un copil şi, printr-un gest magic, îi vârau în cap toate înţelepciunile lumii. Aşa se năşteau marii savanţi, despre care e vorba la televizor. Principalul era să ghiceşti momentul unic din suta de ani şi, cu o figură plină de cuminţenie, să te plimbi prin faţa casei domnului Dumitru. Mai târziu, înaintând în vârstă, Manolache recunoscuse că fantezia lui o cam luase razna şi că în realitate domnul Dumitru era un om ca toţi oamenii, atât doar că fusese rând pe rând marinar, acrobat, şef de trib în Congo, hipnotizator, inventator, ciclist, boxer, iar acum, retras în casa de peste drum, îşi petrecea timpul scriindu-şi memoriile, mestecând tutun şi vorbind în 24 de limbi cu prietenii săi, un papagal nemuritor şi o maimuţă albă.

Nicuşor privi îndelung Casa păunului, apoi trecu drumul la Manolache. Strigă la poartă. Nu se arăta nimeni. Găinile trepădau prin curte, năucite de soarele proaspăt. Un purcel brun, cu smocuri albe, guiţa alergând vioi.

— Manolache!

Într-un târziu, câteva bubuituri şi un fel de chiţăit înfundat făcură oficiul de răspuns. Nicuşor îşi încordă auzul: să fie vocea lui Manolache? Deschise portiţa şi o luă pe lângă ferestre, ciocănind în fiecare. Semnalele dinăuntru deveneau din ce în ce mai clare. Ajungând la ultima fereastră – clădirea era perpendiculară pe linia străzii – lui Nicuşor îi deveni limpede că asistă la o dramă. Dindărătul geamului dublu, prin care sunetele

răzbăteau anevoie, Manolache îl privea ursuz, mişcându-şi buzele:

— …'a'ipă!

— Mai tare, nu se-aude nimic!

— …'a'ipă!

— Ce vorbeşti, ai gripă? Acum, vara?!

— …'u tra! E'psitoare!

— Să nu intru că e molipsitoare? Bine, mă, fă-te sănătos! Aveam treabă cu tine.

— …'une că aud!

— N-are rost, de vreme ce nu poţi ieşi din casă.

Manolache se frământă îndărătul ferestrei şi izbucni disperat:

— …'n-a ipă! A chis ama ă ăţ!

— Poftim?!

— … n-a ipă! 'a chis ama ăţ! 'oata aia de 'ijenţă! urlă Manolache.

— A, n-ai gripă! Te-a închis maică-ta să înveţi pentru idioata aia de corijenţă! hohoti Nicuşor. Bună treabă! Deschide atunci fereastra!

— A 'tut u'ui î' am!

— A bătut şi-un cui în geam? Ai o mamă prevăzătoare! Unde ţineţi voi cheia?

— 'su 'vanu' e 'ângă 'ag!

— Sub bolovanul de lângă prag? Aşteaptă!

Nicuşor deschise uşa cu mişcări dinadins încetinite, ca să-şi prelungească plăcerea.

— Mm, ce bine e afară! oftă Manolache, întinzându-se din răsputeri. Şi-acum – bătu el din palme – aduceţi vin de cel bun în cinstea oaspetelui drag inimii mele!

Pe Manolache îl încântase vocabularul cu parfum de epocă al piesei, luând chiar obiceiul de a-şi împodobi conversaţia cu cuvinte din replicile care avuseseră succes.

— Mulţumesc de primire! nu se lăsă mai prejos Nicuşor. Da' vesel mai eşti, cinstite Manolache, nimeni n-ar spune că ai stat la popreală!

— Ce să-i faci? Măria sa doamna e neînduplecată. Dar de unde vii, nu cumva de la vânătoare? Văd că flinta nu ţi-a fost slăbănoagă, am să-l poftesc îndată pe maimarele bucătarilor să dea acestor fazani o potrivită întrebuinţare.

— Ba să-mi ierţi, luminate – îşi apără Nicuşor porumbeii – alte lucruri avem să punem noi la cale cu ei.

— Voia dumitale, pârcălabe!

Nicuşor îi înfăţişă pe scurt situaţia. Manolache făcu un gest larg!

— Slobod! Fie să trăiască la curtea mea până la adânci bătrâneţe. Am să-i hrănesc cu grăunţe din ciubere de aur, iar apa o vor bea din fântâni bătute în pietre scumpe! Numai să le smulgi dumneata, hatmane, câte două-trei pene din aripă, că altminteri zboară la fostul lor stăpân şi păţim ruşinea.

„Al dracului – îşi spuse cu admiraţie Nicuşor – *improvizează cu o uşurinţă de invidiat, uite că şi ăsta e deştept!“*

— Bine, şi după asta ai să te întorci frumuşel în chilia ta!

— Aiurea, haiducul a sfărâmat zăbrelele temniţei şi ia drumul codrului! Nu, serios, ce facem, ai vreo idee?

— Ce să facem? Nimic, eu plec, iar tu rămâi să înveţi

— Zău? făcu jignit Manolache. Asta-i dreptate? Unul să zboare ca pasărea cerului, iar altul să tânjească în umbra zidurilor N-ai inimă, logofete Nicule! Hai că te plătesc cu o poveste, să vezi ce-a păţit odată domnu' Dumitru cu papagalul nemuritor! se rugă el.

— Nebun eşti, mă, de unde le mai scoţi?

— E purul adevăr, stai să vezi! Într-o zi, papagalul nemuritor…

Deodată Manolache tăcu. Un microbuz de culoarea untului oprise peste drum. Pe portieră avea crucea roşie. Dintr-un salt, Manolache fu la poartă, traversă, dispăru în spatele maşinii. Apoi Nicuşor îl văzu apărând din casa domnului Dumitru, pe lângă brancarda purtată de doi bărbaţi în halate albe. Pe brancardă se afla un moşneag nu lungit, ci în capul oaselor. Cineva îi aruncase pe umeri, strâmb, la repezeală, o haină. Omul ăsta puţintel şi neajutorat să fie celebrul şi enigmaticul domn Dumitru? Nicuşor se simţi descumpănit. Sau poate regele magiei îşi luase cu bună ştiinţă această înfăţişare… În timp ce bătrânelul vorbea cu Manolache, un al treilea bărbat în alb mergea de cealaltă parte a brancardei, cu stetoscopul lipit de pieptul bolnavului, ascultând din mers. Uşa casei rămăsese dată de perete, în pragul ei nu se afla nimeni. Înainte de-a fi introdus în salvare, bătrânul îşi întoarse privirea spre casă, făcându-şi semnul crucii. Apoi îl zări pe Nicuşor, râse la el, blând, ca moşnegii, şi Nicuşor, care nu vorbise niciodată cu el, îi răspunse

printr-o înclinare şi un gest de salut. Nu se întrebă de loc dacă e normal să te desparţi astfel de un om cu care de fapt nu te-ai întâlnit niciodată, după cum întregul tablou nu-i spusese nimic deosebit. Abia când maşina dispăru şi totul deveni amintire, o amintire despre lucruri întâmplate cu câteva minute mai înainte, dar totuşi o amintire, lui Nicuşor Despa i se strânse inima. Ca de obicei, în prezenţa unui fapt deosebit nu simţise nimic special, nicio emoţie, acum însă, după încheierea episodului, se gândi că poate ar fi trebuit să se ducă acolo împreună cu Manolache, poate că bătrânului i-ar fi plăcut să stea de vorbă cu cât mai mulţi oameni la plecare. *„Ce rost avea? Nu-l cunosc, n-am vorbit cu el niciodată!''* se apără Nicuşor, dar văzând cadrul gol al uşii, în care nu apăruse nimeni în afară de bătrân, îl duru inima.

Răsună un huruit de motor. Salvarea fusese până în capul străzii, unde era loc mai larg şi putea să întoarcă, acum trecu din nou prin faţa Casei păunului, de astă dată în foarte mare viteză, claxonând înfiorător. Despa oftă şi deodată dezlegă picioarele porumbeilor, îi aruncă în sus, porumbeii erau probabil miraţi, oricum, trebuie să fi avut picioarele amorţite, de aceea se lăsară pe pământ. Nicuşor îi fugări atunci ca pe găini, şi în cele din urmă îşi luară zborul.

— Ce-ai făcut? zise Manolache, uimit.

— I-am scăpat – minţi Nicuşor – n-am fost atent şi i-am scăpat.

Era bucuros. Porumbeii, după câteva rotiri, poposiseră pe foişorul Casei păunului.

— Îi vezi? spuse el, fericit. Parcă sunt nişte berze!

— Berze?! De unde până unde? oftă Manolache. Ascultă-mă, copile, astăzi sunt trist şi voi spune adevărul. Viaţa domnului Dumitru, pentru întâia dată fără adăugiri şi scorneli.

Cu zeci de ani în urmă, o ghicitoare profesionistă dorise să-şi facă o casă potrivită îndeletnicirii sale, deci o casă neobişnuită. Găsi un constructor tânăr, pe domnul Dumitru. Cei mai bătrâni dintre locuitorii cartierului, pe vremea aceea copii, îşi aminteau cum ghicitoarea, şi ea încă tânără, cu un papagal pe umăr şi cu o maimuţă albă ţinută de lănţişor, se plimba în jurul schelelor, spunând domnului Dumitru ce mai are de făcut La vreun an după încheierea construcţiei – timp în care domnul Dumitru venise aproape zilnic să-şi primească banii şi nu-i primi niciodată, lucru care nu-l făcu să deznădăjduiască – ghicitoarea

dispăru, lăsând în urma ei papagalul şi maimuţa. Domnul Dumitru rămase, prin forţa împrejurărilor, proprietar al neobişnuitei construcţii, se mută aici, dar în fiecare an făcea o călătorie lungă în căutarea ghicitoarei. Mulţi ani întreprinse el astfel de călătorii, iar între timp îşi vedea de meseria lui, construind case, până când sectorul acela – la începutul secolului izlaz şi porumbişte – deveni cartier cu case, prăvălii, şcoli, biserici, cinematografe. Apoi domnul Dumitru îşi simţi palmele prea grele, atât de grele, încât îl trăgeau în jos ca două greutăţi enorme. Venise bătrâneţea muncitorului, nu mai putea nici să călătorească. Oamenii îl vedeau din ce în ce mai rar, unii uitaseră că se născuseră, crescuseră şi acum aveau la rândul lor copii în odăile prin care domnul Dumitru umblase cu mistria şi cu nivela de apă. În schimb, vedeau în fiecare zi Casa păunului, îşi aminteau de ghicitoare, de călătoriile lui, de maimuţa albă. Astfel începuseră poveştile.

CAPITOLUL VIII

Cu inima uşoară, Despa ceru de acasă 35 de lei şi porni să-l caute pe Valer.

— Eşti punctual! mârâi acesta. Hai, şterge-o cu amărâţii tăi de bani.

— Ce s-a întâmplat?!

— Ai dat drumul porumbeilor sau au fugit ei singuri? În orice caz, ţi-am spus de la început să nu te amesteci! Păstrează-ţi

banii, ai noroc că sunt cinstit. Altă dată să nu-mi mai încurci socotelile, signor Leonardo da Vinci!

— Nu. Mi-ai dat porumbeii, păstrează-ţi banii!

— Porumbeii sunt la mine, în coteţul de baştină, unde ai fi vrut să se ducă? mârâi Valer. Isteţule! Şi-aveam o nevoie de banii ăştia ce nu-ţi închipui.

— Am mai spus o dată, păstrează-i!

— Nu. Pe degeaba, nu. Poate vrei un pitpalac. Sau o roată de bicicletă! Dar tu n-ai bicicletă. Şi-ţi mai arăt pe deasupra și un loc unde peștele te roagă să-l scoţi din apă!

Nicuşor ciulise urechile.

— Ce loc?

— Hai cu mine!

Străbătură oraşul spre sud, dincolo de fabrica „Anvevelopa'' Casele se răreau, devenind insule colorate în oceanul de porumb verde. Umblară mult, şi deodată Nicuşor îşi dădu seama că nu mai cunoaşte locurile. Simţea pământul din ce în ce mai moale sub tălpi. Linişte desăvârşită şi un aer dens, umed, ceţos, buruieni cu frunze late şi miros amar, în care intrai până la brâu şi până la umeri, sălcii stufoase şi scunde, rădăcini vânjoase străbătând pământul negru, ieşind la suprafaţă şi dispărând din nou, unindu-se între ele de nu mai ştiai ale cărui copac sunt, ochiuri verzui de apă stătută, bulboane de nămol, ierburi palide, lungi şi lipicioase.

— Unde suntem?!

Valer ridică din umeri, cu un zâmbet uşor.

Deodată apăru râul. Nicuşor nu ştiuse că pe aici era un râu.

— Şi cu ce trecem

— Nu se vede?!

Nicuşor clipi uimit, văzând o barcă la picioarele lui. Cu zece secunde înainte barca nu fusese aici.

— N-o las la vedere, s-ar găsi prea mulţi amatori! zise Valer. Hopa sus!

— Mă laşi şi pe mine să vâslesc?

— O să-mi facă plăcere. Eu sunt sătul.

Ieşiră din stufăriş. Nicuşor vâslea cu prudenţă, tot întrebând dacă barca n-o să se răstoarne, dacă n-o să ia apă, dacă n-o să se rupă în două.

Trecură de panourile împletite din sârmă ale sectorului piscicol. Ceva mai încolo, pe malul drept, se ridica o cocoaşă de

pământ năpădită de buruieni, nici n-avea nume, i se spunea, pur şi simplu, locul, şi o cuprindeai lesne dintr-o privire.

— Ar trebui să-i găsim noi un nume! zise Nicuşor. Nu te-ai gândit niciodată că i-ar trebui un nume?

— Nu. Locul. I-ajunge! Aici nu stă nimeni, nu se nasc copii, nu vin scrisori! Ce-i trebuie nume?

— Dar chiar ăsta... şi tot e un nume: Locul! Îmi place, spuse Nicuşor.

Îl cuprinsese neastâmpărul, obrajii i se împurpurară, se simţea inspirat, legiuni de cuvinte strălucitoare se înşirau la dispoziţia lui. Locul trebuia introdus numaidecât în rândul pământurilor umanizate. Avea nevoie de o istorie, de tradiţii şi de legende. În astfel de împrejurări Nicuşor prindea aripi.

Traseră barca pe uscat. Buruienile plesneau de robusteţe, se înăbuşeau unele pe altele să ajungă la lumină, nu vedeai o palmă de pământ gol, îl bănuiai însă dedesubt, negru, şi umed, şi gras... Tot felul de insecte bâzâiau continuu, oxigenul ierburilor nebune te ameţea, şi Nicuşor începu să ritmeze:

— Hai la groapa cu furnici, ba-I aici, ba nu-i aici, cine ştie unde e să ne spună repede, cine ştie şi nu spune o să-i crească-n frunte prune! Noi nu ştim şi nu vorbim, foarte fericiţi trăim!

— Asta ce mai e? zise Valer.

— Poezie! Fiind compusă aici şi oral, devine folclor! Locul are acum folclorul lui! Exact ce ne trebuia! Mai avem nevoie de-o legendă, de nişte ruine şi de câteva obiceiuri.

Nicuşor începu să mormăie ceva care aducea a descântec, rupse un pumn de iarbă, aruncând-o în apă. Se mânji cu pământ pe frunte. Cu un băţ zgârâie la repezeală un cerc şi se postă în centrul lui.

— Ascultă, te-ai ţicnit?! zise Valer.

— Nu. E un vechi obicei al Locului, cu următoarele semnificaţii: să se înmulţească peştii ca iarba, omul să fie nemuritor ca pământul — ca materia, adică! — iar duhurile rele să nu pătrundă în cercul existenţei lui! Deocamdată suntem în epoca foarte veche, dar imediat trec la antichitate şi te fac sclavul meu, pe urmă ajungem în evul mediu şi te ucid într-un turnir!

Un arbore uscat fu identificat drept totem, o grămadă de pietre deveni ruinele unei cetăţi, iar o cutie ruginită de

conserve, coiful unui cavaler din secolul al XV-lea. Istoria era gata.

— În epoca modernă am să te conduc eu! zise Valer. Pe aici.

Era „cabana’’ ridicată mai de mult de el şi de Fabian. Pereţi împletiţi cu îndemânare din nuiele, acoperiş din carton gudronat. În interior, două hamace, un raft cu câteva borcănele (sare, zahăr, cafea), chibrituri, cârlige de undiţă, un cleşte, ciocan şi cuie, o mică secure. Sprijinite de pereţi, vreo douăzeci de undiţe şi, spânzurând din tavan, un juvelnic, un mincioc, o lampă cu gaz. Era acolo şi un obiect mai puţin obişnuit: un sfeşnic uriaş de bronz.

Dar atenţia principală o constituia un vapor de aproape un metru şi jumătate lungime, lat de vreo treizeci de centimetri şi înalt de aproape jumătate de metru. Lui Nicuşor i se tăie răsuflarea. Modelul avea ca o mică sirenă care suna şi un motor cu baterii.

— Ştii din ce e făcut? Uite că nu ghiceşti! Din cutii de chibrituri. Fabian l-a croşetat! A muncit o lună de zile, dar cea mai grozavă chestie e cum a găsit el cutiile, că i-a trebuit câteva mii de cutii!

— Fantastic!

— Bem o cafea?

— Bună idee!

Într-un colţ al încăperii se găsea o mică vatră de lut, cu plita improvizată dintr-un grilaj. În timp ce Nicuşor dădea ocol vaporului, minunându-se de talentele lui Fabian, Valer potrivi cu îndemânare surcelele şi aprinse focul. Luă de pe raft ibricul, se îndreptă spre un colţ al încăperii, ridică o scândură, vârî mâna într-un fel de tainiţă şi scoase o canistră de plastic de 5 litri.

— Aici păstrez apa, ca să fie rece. Da’ ce dracu’!?

O scutură la ureche. Era goală…

— Nu pricep – bombăni Valer – ieri am adus-o plină. O fi găurită? Nu, nici pomeneală.

— Un musafir?

— Bine, de acord, dar nici să bea toată apa, dă-l încolo!

— Cine mai ştie unde păstrezi apa?

— Fabian.

Despa culese de lângă sobiţă două mucuri de „Snagov“.

— A şi fumat. E boier domnul Fabian, îi plac ţigările scumpe.

— Nu fumează! zise Valer, privind gânditor mucurile. Ce zici tu de asta, că el nu fumează?!

Nicuşor înţelese că Valer avea nevoie de mirarea asta ca să se ascundă îndărătul ei şi să se gândească la altceva.

— Are tot felul de păcate, dar fumatul nu s-a prins de el! continuă Valer să facă mare caz de asta. A încercat o dată şi era să leşine, cât îl vezi de mălai mare. Adică ce mă mir eu? Aici nu e chestia de condiţie fizică, ci de deprindere. E unu' mic pe strada noastră, un camionagiu, are un metru cincizeci înălţime, şi patruzeci şi cinci de kilograme şi fumează trei pachete de Mărăşeşti pe zi!

— Ştii ceva – zise Nicuşor – mie mi-e sete!

— Fiindcă n-avem apă! Aşa se întâmplă. Hai să plecăm!

— Nu. Rabd. Vrei să răbdăm până diseară? Se zice că însetaţilor le apar miraje! Cum o fi asta? Cei care au suferit de sete în deşert spun că uneori mirajul era atât de puternic, încât puteau număra palmierii din preajma izvorului visat cu ochii deschişi.

— N-o să vezi niciun miraj, pentru că o s-o ştergem la iuţeală!

— Dar dacă jurăm? Uite, să jurăm că până diseară nu ne mişcăm de aici!

Valer râse, îngăduitor:

— Uite, asta-mi place mie la tine, că îţi trec tot felul de aiureli prin cap!

— Totuşi hai să răbdăm niţel! Te rog!

— Bine, de hatârul tău!

— Mor de sete! zise satisfăcut Nicuşor. Să-mi spui când o să ai miraje!

— Nicio grijă, te ţin la curent!

— Dar nu mi-ai spus ce-i cu hoţii.

— S-a întâmplat mai de mult, în primul an de după război. Era o bandă foarte bine organizată. Când i-au încolţit, au ocupat Locul. Aveau mitraliere, grenade şi un tun de câmp, calibru mic. Au crezut că vor rezista multă vreme, dar nu s-au gândit că în ajutorul poliţiei vor sări pescarii din sat. Cu pescarii nu te joci, încheie Valer, socotind că precizarea e suficientă pentru a se înţelege că banditii au fost înfrânţi, şi Nicuşor îşi imagină nişte pescari fabuloşi, cu bărbi mitologice şi cu ochii-n flăcări.

— Pescarii – continuă Valer cu respect – au un simţ special, ei îşi dau seama când se petrece un lucru necurat şi apar pe

neaşteptate. Pac-ţac, gata! Pe braconieri îi trimit acasă fără pantaloni. În fiecare sâmbătă pleacă de-aici cât-un tip în c… gol! Se piteşte în tufişurile de pe mal şi se roagă de cine trece pe acolo: „Domnule, neică, fii bun, dă un telefon la numărul cutare, să-mi aducă nevastă-mea o pereche de pantaloni!“

Nicuşor ciocăni sfeşnicul care sună plăcut, muzical.

— Îţi place? zise Valer. Hoţii au avut multe obiecte cu ei. S-au găsit şi aparate de fotografiat, şi lăzi cu sticle de vin, şi arme… Când am pus eu piciorul aici, n-am găsit decât sfeşnicul. Bun şi ăsta. Întâi l-am folosit ca ancoră, pe urmă l-am adus înăuntru, de frumuseţe. Dacă rămân fără gaz, pun o lumânare în sfeşnic şi sunt domn.

— Avem folclor, avem obiceiuri străvechi, avem şi niţică istorie. Locul nostru poate figura pe hartă! zise Nicuşor. Rămâne doar să punem la cale ceva deosebit.

— Ce anume?

— Nu ştiu! Mărim cabana şi-i chemăm pe băieţi. Stăm trei-patru zile, pescuim, jucăm fotbal. A, şi se poate înscena lupta cu bandiţii! Ar ieşi ceva grozav! Spectatorii urmează să vină cu bărcile şi să vizioneze spectacolul plimbându-se de-a lungul malului! Excepţional! Hai să cercetăm terenul!

Colindară Locul, Nicuşor stabilind unde să fie plasate reflectoarele, unde să fie tabăra bandiţilor, unde să aibă loc încăierările, unde să se petreacă scenele comice şi unde, marele monolog filosofic. Pentru „episoadele negre“, de mister şi groază, găsi că se potriveşte de minune un fel de luminiş ciudat, pe care Valer îl numea „cărămidăria“. Se vedeau gropile, rămăşiţele stivelor de cărămizi puse la ars (Nicuşor le identifică drept urmele unor cetăţi) şi câţiva buşteni uscaţi, pregătiţi cândva pentru foc. Copacii din jur erau desfrunziţi, afumaţi. Nicuşor puse la cale şi diferite scene „tari“. De pildă, un bandit încearcă să se salveze, el sare în lac cu o trestie, pentru a putea respira înotând pe sub apă.

— Poveşti! zise Valer. Ai văzut prea multe filme de aventuri. Mai cu cap ar fi să-şi pregătească din vreme un buştean, cu care s-o şteargă la timp şi fără zgomot.

— Dar poţi să-l vezi!

— Nu-i nimic! Dacă e deştept, hoţul lasă buşteanul în mijlocul apei şi porneşte în înot liber spre mal. Până ajungi la buştean,

până te lămureşti că nu-i nimeni dedesubt, ăla a şi luat pământul sub tălpi!

— Bine, hai să pregătim buşteanul!

Aleseră unul din trunchiurile uscate şi îl rostogoliră până la mal, camuflându-l cu snopi de buruieni.

— Ei, care din noi face o repetiţie? râse Valer.

Dar Nicuşor era rupt de oboseală. Brusc, îi pieri tot interesul pentru Loc. Înghiţi în sec, privind faţa undelemnie a apei:

— Tu ce crezi, poţi să păţeşti ceva dacă bei din asta?

— Ce să păţeşti! Cel mult te apucă o cufureală! Măi, tu mori de sete!

— Încă nu – protestă Nicuşor – întrebam şi eu într-o doară! Cred că azi e infernal de cald, hai să ne întoarcem la cabană!

Acolo era un paradis, linişte, răcoare, mai mare dragul să te întinzi în hamac şi să lenevești.

— De ce nu recunoşti că ţi-e sete? zise Valer. Uite, eu recunosc! Aş bea şi cu ochii nişte apă rece, limpede, gustoasă!

— Taci! gemu Nicuşor.

Valer îl privi pe jumătate amuzat, pe jumătate intrigat, îi văzu ochii lucioşi şi buzele albe. *„Asta e nebun, chiar rabdă de sete! Te pomeneşti că-i vine rău, mai bine îi trag una, îl car dincolo şi-l adăp cu forţa!“* Se strâmbă, simţindu-şi gâtlejul uscat. Începuse să-i fie sete şi lui. *,,Asta ar fi partea cea mai proastă!“*

— N-ai niciun miraj? se auzi vocea lui Nicuşor.

— Nu.

— Nici eu. Probabil că apare după 30—40 de ore.

— Sper că n-o să mă ţii atât!

— Poate că vine mai devreme.

— Aiurit mai eşti, Despa! Stau şi mă uit la tine şi mă mir cum de sunt în stare să te iau în serios!

— Nu înţeleg! tresări Nicuşor, jignit. Te rog, repetă!

— De ce te superi? N-am spus nimic rău! Mă gândeam numai că în loc să pescuim sau să dăm o raită pe la sectorul piscicol, inventăm folclor, aranjăm spectacole în aer liber, crăpăm de sete şi aşteptăm miraje! Vreau să spun că mie nu-mi displac toate astea, deşi mi se par ruşinos de copilăreşti. În fond, ce urmărim noi, ce vrem să obţinem?

— Întâmplări. Nu crezi că e important să ai întâmplări deosebite? zise Nicuşor. Nu glumesc. Asta vreau să obţin: întâmplări.

— Ţi-e teamă că n-ai ce le povesti prietenilor? Inventează şi tu!

— Nu! Îmi trebuie întâmplări perfecte, adevărate.

— Bine, filozofule! Ba vrei miraje, ba adevăruri! râse Valer, binevoitor. Să văd cu ce te pot ajuta.

Vorbiră despre multe lucruri. Nicuşor dori să afle care e părerea lui Valer despre viaţă, acesta vru să ştie din ce punct de vedere, Nicuşor spuse că aşa, în general, adică ce e mai important în viaţă… Valer răspunse că probabil în viaţă totul e important, Nicuşor îl contrazise, spunând că asta e o greşeală. Trebuie să faci o distincţie severă între sentimente, dorinţe, lucruri, oameni, împrejurări. Unele sunt mai importante, altele mai puţin importante. Cel mai important e să ai un scop. Valer se strâmbă, dezamăgit. Asta ştia şi el, asta ştie oricine. Nicuşor îl contrazise: *„Depinde de scop”.* Aşa şi escrocii, şi beţivii, ba chiar şi leneşii au câte un scop specific! Chestiunea este să ai un scop fundamental uman, adică să realizezi ceva foarte important pentru omenire. Cum spune Fra Dominique: *„Sculptează-ţi monumentul în memoria oamenilor!”* Valer încuviinţă din toată inima, da, era întru totul de părerea aceasta şi, pentru că după căldura de afară, răcoarea cabanei şi legănarea hamacului îl răsfăţau, aţipi mormăind că e mândru să aibă un… phrieten… cu… atâtea idhei nobile. Întâi lui Nicuşor îi veni să-l ocărască, dar renunţă. La urma urmelor, Valer era un om obişnuit, şi istoria tocmai oamenii obişnuiţi o fac, în timp ce gânditorii… cum spune Tolstoi… unde spune el asta? În timp ce gânditorii, în anumite împrejurări, devin chiar inutili… şi…

Nicuşor căzu într-un somn adânc, visă că bea apă dintr-o ciutură rece, năpădită de muşchi, şi că un bătrân mărunţel, cu barbă albă, învârtea roata fântânii. Bătrânul era Lev Tolstoi şi părea cam supărat că Nicuşor nu-şi aminteşte în ce carte a scris el lucrurile acelea despre gânditori, de aceea făcu un semn, şi apa din ciutură dispăru. Nicuşor, deznădăjduit, îşi dădu cuvântul că va rupe cu obiceiul de-a citi pe sărite, dar bătrânul geniu era neînduplecat. Sub nasul lui Nicuşor umplu ciutura şi o vărsă înapoi. *„Sunteţi rău, domnule conte, să ştiţi că am să-l prefer pe Balzac!“* Ars de sete, Nicuşor se chinuia bolborosind, până când o licoare dumnezeiască, rece, parfumată îi inundă gura. Înghiţi nebuneşte, simţind că-l doare gâtul de plăcere. Trezit de-a binelea, îl recunoscu pe Fabian, care-i susţinea cu o mână capul

şi cu cealaltă îi turna apă în gură dintr-un bidon. Valer urmărea îngrijorat scena.

— Voi trebuie să fiţi nebuni, îi spunea Fabian, sunt 38 de grade afară, de Nicuşor nu zic, că el e în general cu capul plin de poezii, dar de tine... dă-mi, voie să mă mir!

— Valer, strigă Nicuşor, am văzut!

— Ce?

— Mirajul!

— Pe cuvântul tău?!

— Da! O fântână din care cineva scotea apă, dar când să beau o arunca înapoi. Înţelegi? Am văzut până şi muşchiul de pe ciutură!

— Ăsta-i vis ce spui tu. Mirajul ţi se năzare când eşti treaz.

— Totuna e. Am dormit mult?

— Vreo cinci minute.

Nicuşor rămase trăsnit.

— Numai atât?

Dar tot se simţea erou.

Locul devenise cartierul său general de vară. Acasă venea pe înserate, mort de oboseală, mânca mult, şi doamna Despa, văzând minunea asta, uita să-l mai certe că a lipsit toată ziua. Era pârjolit de soare, şi nu cu bronzul frumos şi trecător al vilegiaturistului, ci cu arămiul roşcovan şi cu tăbăceala marinarului. Dobândise un glas asurzitor, răguşit şi vesel, glumea cu oarecare grosolănie, dar fără răutate, căpătase nişte atitudini noi, de pildă, un zâmbet bonom, indulgent, acel zâmbet cu care oamenii foarte puternici îngăduie celor mai slabi câte o năzbâtie. Mai avea ceva nou şi în ţinută, ca şi cum i se îngreunaseră umerii de voinicie şi-l sileau să meargă legănat, iar când se aşeza, îşi lăsa palmele pe genunchi cu un gest special, de parcă ar fi fost bucuros că-şi poate odihni, în fine, aceste palme de piatră. În vara aceea toţi pantalonii i se dovediră prea scurţi, iar primii doi nasturi de la cămaşă nu mai putură fi apropiaţi de butoniere. Mama băgă de seamă că în toată fiinţa lui apăruse ceva liniştit, şi asta se dovedi mai ales prin aceea că, în prezenţa lui, ea şi Zeus începură să evite discuţiile prea acide. Era de ajuns ca Nicuşor să se uite la ei cu zâmbetul acela bonom, indulgent, care părea că spune: „Daţi-i drumul, dacă vă face plăcere!“, că războinicii se îmblânzeau.

În sfârşit, Zeus căpătă concediu şi anunţă, victorios, că excursia în munţi este posibilă. Începură pregătirile, trebuia stabilit itinerariul, trebuiau alese şi pregătite bagajele. Se declanşase o stare de spirit voioasă, strălucitoare, amândoi părinţii radiau. Dar Nicuşor spuse pe neaşteptate:

— Eu nu merg!

Crezură că n-au auzit bine. El îşi repetă hotărârea. Nu poate să meargă, are alt program.

— De ani de zile aşteptăm excursia asta! spuse intrigat Zeus.

— Şi de ce e nevoie să merg şi eu?! exclamă Nicuşor, mirat. Abia o să vă distraţi ca lumea, fără grija mea! Copiii sunt incomozi!

Doamna Despa spuse că e inutil să-i dea atenţie, a devenit un palavragiu, dar Nicuşor o încredinţă că nu glumeşte şi că nici nu-şi va schimba hotărârea. Motivul? Unul foarte simplu: se simte bine aici. Un prieten de care nu vrea să se despartă, un teritoriu numai al lor. „Mai bine vizitaţi şi voi Locul, să vedeţi ce formidabil e!“

Zeus se revoltă. Cum vine asta? Nicuşor îl preferă, în locul lor, pe un semivagabond ca Valer, care are în cap numai porumbei? Discuţia continuă încă vreo jumătate de ceas, fiind reluată a doua şi a treia zi, dar Nicuşor rămase neclintit. Spre surprinderea lui, încuviinţarea veni în mod neaşteptat, din partea mamei:

— O să mergem la anul în excursie! Cum am aşteptat cinci ani, mai putem aştepta unul.

Zeus, prietenul lui Nicuşor, păru de astă dată de neconvins. Bineînţeles, renunţă la gândul excursiei, dar începu să-i poarte băiatului pică ascunsă. Avea sentimentul că fiul lui îl trădase. *„De fapt, are dreptate, prea am plănuit îndelung excursia asta, s-o fi plictisit, îi convine mai bine o plăcere reală, verificată, decât una prezumtivă“,* încerca Zeus să-l scuze, dar nu reuşea să-şi alunge mâhnirea şi sentimentul că i se făcuse o nedreptate. Hotărî să-şi petreacă vacanţa în faţa planşetei. Nu ieşea zile întregi din biroul-atelier, nu ştiai când doarme şi când lucrează. La deschiderea uşii, veneau dinăuntru aburi de cafea şi fum de ţigară. Nu mai vorbea cu nimeni, îi crescuse o barbă cât toate zilele. Ieşea numai seara, să-l vadă pe Panaitescu, şi se întorcea voios după două-trei ore mirosind binişor a bere. Deveni ceva mai comunicativ, în sensul că primi să ia masa o

dată cu toată lumea. Probabil că lucrul îi mergea bine, dar nu-i plăcea să vorbească despre asta. Ei ştiau însă că pregăteşte în taină un mare proiect în vederea concursului instituit de un oraş din Moldova pentru sistematizarea centrului şi dotarea cu un grup redutabil de edificii.

Viaţa Locului nu era plictisitoare. Locuitorii se îndeletniceau cu pescuitul în Marele Fluviu, se plimbau pe bulevardul Martin Arowsmith, făceau plajă şi se îndopau cu peşte prăjit pe vatra lui Pantagruel. Discuţiile filosofice se desfăşurau la Academie, adică pe locul fostei cărămidării. Într-o zi, Nicuşor îl rugase pe Valer să facă rost de un ferăstrău şi de vreo două topoare. O săptămână mă târziu răchitele uscate din jurul cărămidăriei arătau – în urma corecturilor aduse de Nicuşor şi de Valer — mai bizar ca niciodată. Colo două-trei crengi tăiate cu ferăstrăul, dincolo câteva lovituri iscusite de topor – şi asemănarea răchitelor cu nişte oameni înlemniţi deveni evidentă. Erau aici un Vrăjitor indian pentru tatuarea căruia Nicuşor furase de acasă opt cutii cu tempera, un Hamlet singuratic, un Icar cu aripile deschise, un Marinar beţiv şi chiar un Cow-boy crăcănat, cu pistoalele atârnate pe şolduri. Este sigur că Nicuşor şi Valer n-ar fi putut alcătui atât de repede această galerie surprinzătoare dacă n-ar fi primit ajutorul lui Fabian şi al unui tânăr simpatic şi curăţel, într-o cămaşă cadrilată, pe care Despa îl mai văzuse undeva. Da, era cel care încercase să vândă o bicicletă în piaţa mare şi care o luase la goană când apăruse factorul poştal. „Gil!“ se recomandă tânărul şi, deşi era mai mare decât ei, se purtă de la bun început cât se poate de camaradereşte. Îl lăudă pe Nicuşor pentru ideea lui şi pe Valer pentru îndemânare. Cu toate că era foarte ocupat să colinde râul, împreună cu Fabian, într-o bărcuţă nenorocită (dar care avea fundul dublu, ca să poată ascunde peştele prins fără autorizaţie), debarcă timp de câteva zile pe Loc, special ca să-i ajute. Avea fantezie acest Gil, şi lui îi datorară un Balaur excelent şi un Jucător de cărţi, gârbovit şi plin de furnici, dinaintea căruia alcătui din pietre un mozaic reprezentând cărţile de joc. Cu ţigara Snagov în colţul gurii, Gil examina încordat arborele din trei-patru unghiuri şi de la diferite distanţe, apoi îi spunea lui Fabian: *„Taie aici! Ciopleşte dincolo!“* Niciodată nu revenea asupra unei indicaţii. În copilărie frecventase cercul de sculptură al Casei pionierilor. Era captivat

de transformarea răchitelor în oameni, şi atunci când pescarii veniseră pe insulă să vadă „drăcia“, el se emoţionă mai rău decât băieţii şi stătu tot timpul deoparte, fâstâcit. Nicuşor nu reuşea să înţeleagă cum pot circula, pe seama acestui tânăr sensibil şi talentat, atâtea vorbe urâte. Cât despre Valer, el continua, cu încăpăţânare, să-l antipatizeze. De fapt, plăcerile cele mai gustate de Valer erau să-şi exprime zgomotos admiraţia atunci când Nicuşor, în vreo discuţie cu Gil, formula idei mai interesante decât acesta şi să-şi bată joc de Fabian pe tema fricii lui proverbiale de întuneric şi de stafii. Într-adevăr, Fabian era superstiţios şi îndată ce se întuneca niţel se dădea cât mai aproape de ei. A rămâne singur, pe neaşteptate, era ceva îngrozitor, îi clănţăneau dinţii, se închina şi-i implora să iasă de pe unde se pitiseră. Atunci când statuile fură gata, Gil şi Fabian îşi răriră vizitele, cel puţin în timpul când Valer era acolo.

Rareori i se întâmplase lui Nicuşor ca treburile să-i meargă atât de bine. Propriu-zis nu făcea nimic, dar se simţea excelent. Spre a îndepărta bănuielile doamnei Despa, care credea că rabdă de foame, îi aduse într-o zi vreo trei kilograme de peşte, probând abundenţa Locului. *„Şi cum îl mâncaţi?!“* întrebase mama. În loc de răspuns, el curăţă la iuţeală peştele de solzi, aruncă în oală capetele şi în tigaie, câteva bucăţi tăvălite prin făină. Altele le puse pe grătar. Pregăti o ciorbă gustoasă, saramură şi peşte prăjit, neuitând nici mămăliga. Doamna Despa se cruci: *„Şi de unde aveţi voi acolo mălai, zarzavaturi, salată?“ „Ne ducem în sat şi cerem!“ „Cui?!“ „Oamenilor! De când cu statuile, ne cunosc toţi“.* Doamna Despa întrebă şi mai mirată: *„Şi altceva ce mai faceţi?!“ „Stăm la Academie.’’* Într-adevăr, în restul timpului, Nicuşor povestea cărţile citite şi adesea nu-l avea ca auditor numai pe Valer, ci şi pe câţiva băieţi din sat, cu care se împrieteniseră. Numai cartea lui Sinclair Lewis, „Martin Arowsmith“, i-a luat vreo cinci zile. Vechiul lui obicei de a reciti de şapte-opt ori cărţile care-i plăceau (uneori doamna Despa se enerva: *„O faci numai din lene, ca să nu cauţi o carte nouă!“)* îi fu de mare folos, ca şi cărţile junglei, de Kipling, mitologia, romanele lui Jules Verne sau ale lui Balzac. „Martin Arowsmith“ i se întipărise în memorie aproape cuvânt cu cuvânt.

Într-o sâmbătă, Valer apăru furios şi, în loc să-şi pregătească undiţa, începu să arunce pietricele în apă. Din când în când îşi freca obrazul stâng, care era suspect de roşu.

— Ce-i cu tine?

— Nimic, am dormit pe-o parte! se strâmbă Valer.

— Nu, serios, de unde vii acum?

— Din Patagonia. De acasă, de unde să vin?

— Adică da, şi ai uitat să-mi spui că la plecare te-ai lovit de uşă! râse Nicuşor.

— Ce, se vede? îşi pipăi Valer obrazul.

— Da, cred că n-ar trebui să circuli pe o şosea, te-ar înjura şoferii.

— Adică arăt ca un stop pe roşu?!

Obrazul îi fusese împodobit în timpul unei mici discuţii cu taică-său. Omul trebuia să îndeplinească în satul lui de baştină o atrăgătoare îndatorire, aceea de nun. Valer însă refuză să-l însoţească: *„Eu nu merg, am treabă aici“. „Ce treabă?“ „Diferite chestiuni.“ „Nu există. Sunt naş, trebuie să mă desfăşor. Am nevoie de tine, să vadă lumea ce flăcău am crescut.“ „Lasă, că matale eşti şi aşa destul de arătos.“ „Termină!“ „Păi am terminat: nu merg!“,,Mai zi o dată!“ „Uite zic: nu!“* Pleosc! O palmă fulgerătoare, şi Valer se răzgândi. În casa lor problemele se rezolvau repede. Valer trebui să se împace cu ideea că pleacă. Nicuşor se gândi, cu nemulţumire, că Valer nu fusese totuşi atât de hotărât ca el în privinţa rămânerii în oraş. Mârâi:

— Şi ce-mi spui mie toate astea?!

— Păi cui să-i spun?!

— Şi noi plecăm! zise Nicuşor, cu năduf. La mare.

— Minţi! îi replică Valer, liniştit. Nu plecaţi nicăieri, cel puţin săptămâna asta.

— Şi dacă mi-a venit chef în clipa asta să plec la mare?

— O să-ţi treacă imediat, pentru că am nevoie de tine aici. Nu ţi-am spus că vreau să te rog ceva?! se miră Valer, intrând în panică. Aşa e, nu ţi-am spus!

Şi se plesni înciudat peste frunte, că adică cum putuse el să îndruge atâtea nerozii, când tocmai lucrul cel mai important rămăsese în afara discuţiei.

CAPITOLUL IX

În tabără ultima zi e întotdeauna foarte tristă, deşi programul prevede un carnaval sau măcar o seară de dans. E drept, pretutindeni auzi urlete de voioşie, toată lumea se agită, cea mai idioată glumă provoacă râsul până la delir, plouă cu farse, şi dacă dimineaţa nu constaţi că cineva ţi-a cusut pijamaua de cearşaf, poţi fi sigur că nu-ţi va fi uşor să te încalţi, deoarece un pantof refuză să se lase ridicat, fiind lipit cu iscusinţă de duşumea.

Şi totuşi pretutindeni pluteşte tristeţea. Cristina ştia că în fiecare dormitor cineva plânsese în timpul nopţii. Pe cele mai

romantice le vedeai plimbându-se îngândurate prin curte, fiecare cu prietena pe care o cunoscuse acum două săptămâni şi de care nu înţelegea să se despartă. Cristina presimţise, fără plăcere, atmosfera acestei zile. Ei nu-i părea rău că pleacă, după cum nu i-ar fi părut rău nici să rămână. Olga Mareş, în schimb, îşi purta tristeţea ca pe o rochie la modă. Avea cel mai numeros cerc de prietene, vreo zece, şi acum le târa după ea pe alei, făcând schimb de adrese, jurându-şi prietenie veşnică şi, bineînţeles, urlând câte-un pic din cinci în cinci minute.

Peste drum, în vila băieţilor, era mai multă linişte. Ei profitau de programul îngăduitor al ultimei zile ca să doarmă. Primii care se treziră începură să joace fotbal. Următorul eşalon se insfală pe terasa vilei, zdrăngănind la chitare.

De-a lungul întregii zile, Cristina se strădui să facă totul pentru a-şi crea impresia că nu se întâmplă nimic deosebit. Nu-şi pregăti geamantanul, nu intră în vestiarul unde fetele făceau o larmă îngrozitoare, aşteptându-şi rândul la una din cele zece maşini de călcat.

Seara apărură măştile lucrate în secret, după cum îl tăiase capul pe fiecare. Curtea se umplu de cow-boy, eschimoşi, alchimişti, scafandri, clovni, marţieni. Băieţii din orchestră îşi zdrobeau degetele la chitare, peste tot ningea cu confetii şi serpentine. Cristina nu se costumase şi, din respect pentru ea, Mihuţ Andrei, celălalt elev din conducerea taberei, ezita să arboreze atributele de pirat, adică basmaua, pipa şi o legătură neagră pentru ochi, pe care le ţinea cuminte în buzunar. De câteva ori – în timp ce alergau la staţia de amplificare, să anunţe un concurs de epigrame sau la bufet, să urgenteze prepararea sandvişurilor – Mihuţ încercă să spună ceva despre dans. De fiecare dată Cristina îi răspundea printr-o privire ironică, revoltată. Bălan şi cuminte, câştigătorul olimpiadei de literatură se fâstâcea. Deşi se ocupaseră împreună de-a lungul întregii perioade de treburile taberei, ca membri în conducere, nici acum nu se putea lăuda că devenise mai curajos. *„Voi ce faceţi, m-aţi ameţit, aşa alergaţi!* le strigă Olga, tăindu-le calea în paşi de twist. *Parcă sunteţi întorşi cu cheia! Distraţi-vă şi voi un pic, ce Dumnezeu!“ „Avem treabă, fetiţo!“* o repezi Cristina, şi-l târî mai departe pe ascultătorul Mihuţ, să vadă ce-i cu magnetofonul, cu parada costumelor, cu „poşta carnavalului”,

cu lăzile de pepsi, cu concursul de muzică uşoară, cu discurile, cu „surpriza serii”, cu…

Olga le tăia mereu calea, de obicei dansând, şi mereu cu altcineva. Îi chiori cu confetii, îi ameninţă că-i va desemna „plicticoşii serii“, asmuţi asupra lor „miliţia carnavalului”, să-i pedepsească, deoarece refuză să se distreze. Bineînţeles, autoritatea Cristinei îi întoarse numaidecât din drum pe „miliţieni”. În cele din urmă Mihuţ se resemnă şi, manifestând cea mai rece indiferenţă faţă de voioşia generală, se izolă în gravele sale preocupări organizatorice. Cristinei i se făcu milă şi chiar zâmbi de câteva ori pe ascuns: *„Săracul, e tare inimos, ar trebui să-l mai las în pace!“*

Într-un târziu se pomeniră singuri pe-un continent pustiu, serpentinele şi confetiile foşneau sub tălpi, ca o vegetaţie care-şi pierduse rodnicia, peste tot erau aruncate podoabele de hârtie creponată: panglici, coifuri, hlamide. Neastâmpărul, glumele, nebunia festivă plecaseră, căscând învinse, la culcare. *„No, asta o fost!“* zise blând, în graiul lui moţesc, Andrei Mihuţ. *„Da, e târziu!* oftă Cristina. *Ce aiureală a mai fost, totu-i vraişte!“ „Cred că n-o* să *ne apucăm noi doi şi de curăţenie!“ „Nu* – râse Cristina *— uite că mori de somn, noapte bună!“ „Stai niţel* – o rugă Mihuţ – şi-i atinse mâinile cu degetele lui fierbinţi *— noi avem tren la cinci dimineaţa. Aş vrea să-ţi spun ceva!“* Cristina se sperie de fiorul care-i străbătu trupul, ameţind-o. Mihuţ se schimbase la faţă, era vişiniu, clipea repede, cu un surâs vinovat. O aripă de întuneric trecu pe sub cerul negru, stingând şiragul de lumini multicolore. Se transformară amândoi în umbre. *„Îmi dai voie să te conduc?“* şopti Mihuţ. Cristina înclină din cap, îi era greu să spună „da“, el nu văzu gestul şi repetă, speriat, întrebarea. Cristina îşi călcă pe inimă şi răspunse: *„Bine".* Deodată tâmplele începură să-i zvâcnească, i se făcu îngrozitor de cald, se simţea neîndemânatică, slabă şi fericită. *„Noi plecăm la cinci dimineaţa!“* spuse Mihuţ. Într-adevăr, cei din judeţele Alba-Iulia, Hunedoara şi Braşov plecau la cinci dimineaţa. *„Şi n-o să ne mai vedem. Zilele trecute am lucrat ceva ca pe la noi!“* Era o casetă de lemn încrustat, şi în casetă, trei fluiere de mărimi diferite, nemaivăzut de frumos încrustate, semănând a scule domneşti. Cristinei i se umeziră ochii. *„Cât suntem de curaţi* – îşi spuse ea – *suntem atât de*

curaţi, de parcă lumea începe cu noi!" Dar oare nu simţise acelaşi lucru, cândva, şi doamna Silvia? Şi Olga Mareş, şi celelalte fete nu treceau prin împrejurări identice? Aici era ceva în neregulă, şi Cristina se posomorî. Mihuţ aştepta un cuvânt, dar acest cuvânt ar fi pus un semn de egalitate între Cristina şi Olga, între Cristina şi doamna Silvia. Gândul că în clipa asta seamănă cu ele o revoltă şi-i dădu o senzaţie de greaţă. Brusc, nervii Cristinei se uniră într-o coloană de oţel. Cum de putuse avea clipele acelea de slăbiciune? *„Noapte bună, Mihuţ!" „Atât?"* întrebă el. Fata se crispă de enervare.

Atunci trecu pe o alee o maşină, şi când farurile ei luminară chipul lui Mihuţ, Cristina văzu cu uimire şi groază că băiatul avea ochii umezi. *„Trebuie să dispar!"* îşi spuse fata, dându-şi seama că o secundă mai târziu n-avea să mai reziste dorinţei de a simţi pe umărul ei fruntea aceea boţită caraghios şi de a-şi plimba degetele prin părul moale şi răvăşit, de copil certat. Mihuţ spuse câteva cuvinte. Cristina nu le auzi. Cineva râse cu glasul ei, rostind pe un ton aproape normal: *„Hai, du-te la culcare, Mihuţ!"* Apoi străbătu ca pe un drum foarte lung distanţa până la uşa vilei şi urcă treptele întrebându-se de ce-a făcut din ea natura un model de nepăsare. Se furişă în dormitor, străduindu-se să nu facă nici cel mai mic zgomot; poate că fetele nu dormeau, poate se prefăceau că dorm şi că sforăie, şi în realitate urmăriseră tot ce se întâmplase cu ea şi acum râdeau cu feţele-n perne. Deodată geamul se lumină şi se făcu ora 5. Cristina se trezi cu dureri de cap. O gălăgie infernală în jur – fetele erau la post, somnoroase, guralive, pieptănându-se în grabă, sărind peste paturi, urlând: *„Cine mi-a luat colonia?",* trăgând pe ele la repezeală rochii, fuste, ciorapi. Colegele din cele trei judeţe erau de mult în curte, cu geamantanele, aşteptând autobuzul. Veniseră şi băieţii, tremurând în frigul dimineţii de munte. Dormitorul se goli, rămăseseră numai Cristina şi Olga, lungite fiecare pe patul ei şi prefăcându-se că dorm. În realitate se priveau cu coada ochiului printre gene, întrebându-se fiecare cât va rezista cealaltă. De jos veneau glasuri înfrigurate, tropăieli. Cineva strigă: *„Deschideţi poarta!",* apoi se auzi uruitul autobuzului. Olga izbucni în plâns. Se aplecă peste marginea patului, trase geamantanul, îl deschise şi-şi umplu mâinile cu mici oglinzi montate în lemn încrustat, cărţi, brăţări de bronz lucrate cu migală cine ştie câte ore, pe furiş, în

atelierul taberei, ursuleţi de iască, o agendă cu calendarul, cu eclipsele de soare, cu creşterea sau descreşterea continentelor şi a mărilor calculate până în anul 5 000, o poşetă în închizătoarea căreia se afla un radio cu tranzistori, un inel având în loc de piatră o mică scoică din paleozoic.

— Toate astea nu fac nici cât a zecea parte din cel mai mic dar din partea lui, însă el te-a preferat pe tine, înţelegi? Măcar mişcă-te şi fă-i un semn de la fereastră!

— Nu înţeleg despre ce tot vorbeşti! se miră Cristina. Vai, ce târziu e, şi eu mai stau în pat!

Se duse glonţ la chiuveta de lângă uşă, dădu robinetul la maximum şi începu să se spele cu multă apă şi cu mult săpun, frecându-şi de zor obrajii, fârnâind şi mormăind, şi nimeni de pe lume n-ar fi putut deosebi pe obrajii ei care-i apa şi care sunt lacrimile.

Douăsprezece ore mai târziu, ostenită şi având o părere foarte proastă despre viaţă în general şi despre sine în special, intra în casa cu multe sobe. Holurile vaste erau cufundate în liniştea verii, prin dormitoarele pustii vedeai paturi fără aşternut, găleţi, mături, bidoane cu parchetin şi cutii cu ceară. În lipsa fetelor, plecate prin tabere, se făcea curăţenia generală. Celor care veneau de la munte pentru a pleca la mare sau invers li se rezervaseră două încăperi din apropierea cabinetului medical. Bucuroase de provizorat, se grăbiră s-o rupă cu orice urmă de disciplină, cotrobăind prin bucătărie la orele cele mai imposibile. În restul timpului făceau schimb de anecdote şi de noutăţi, tolănite pe paturile vraişte, printre conuri de brad şi coliere de scoici. La apariţia Cristinei, pernele zburară în tavan şi chiote sălbatice făcură geamurile să zuruie. Directoarea alergă speriată să vadă ce se întâmplă. Nu se întâmpla nimic deosebit, atât doar că o domnişoară voinică lupta din greu să susţină în cârcă trei fetiţe şi în braţe încă două. Când directoarea o sărută, Cristinei i se umeziră ochii. *„Vai, doamnă, ce bine că m-am întors!“* Era, într-adevăr, fericită. Mirosul de pânză curată, pereţii lucioşi de care îşi lipise de atâtea ori fruntea înfierbântată, vitraliile cu păuni şi stele, şi chiar strigătele revoltate ale femeilor de serviciu („Cutare, dacă tot intri în dormitor cu sandalele alea pline de noroi, ai grijă să te sui cu ele şi în pat!“) o destindeau treptat, redându-i sentimentul liniştilor de-a se şti

din nou ocrotită, printre lucruri şi obiceiuri şi chipuri familiare. Se săturase să tot răspundă singură pentru ea. Disciplina îi apărea fermecătoare. *„Ţi-am pregătit o surpriză* – spuse directoarea – *de azi vei avea camera ta!“* Spionă curioasă chipul Cristinei, aşteptând să vadă ce efect produsese neobişnuita veste. *„Am să te conduc chiar eu!“* adăugă directoarea, dornică să guste toate nuanţele împrejurării. Într-adevăr, a avea cameră separată este o noutate izbitoare într-un orfelinat. Directoarea ţinu să adauge că nu faptul de a întrece cu doi ani limita superioară de vârstă a celorlalte (14 ani) fusese luat primul în consideraţie, ci acela că era o elevă eminentă, o mândrie a instituţiei, un om de talent având nevoie de condiţii favorabile studiului şi meditaţiei. Cuvintele cam ca din carte ale directoarei o zăpăciră şi mai rău pe Cristina, obligând-o să ia o înfăţişare ţeapănă şi smerită. Camera cu pricina era o chilioară de nouă metri pătraţi, care până atunci folosise la păstrarea lenjeriei de pat pentru etajul doi. Zugrăvită proaspăt, cu podeaua lustruită, odăiţa primise patul Cristinei, acoperit cu o cuvertură ieftină, dar nouă şi frumoasă, de janilie înflorată, o masă curat înfăţată şi două scaune simple, un covoraş de iută, o reproducere după nişte flori de Dimitrie Ghiaţă şi, surpriză, câteva rafturi de lemn proaspăt geluit, închipuind destul de bine o bibliotecă, unde fuseseră aşezate cu grijă, în ordinea autorilor, cele vreo trei sute de cărţi ale Cristinei. (Până atunci le ţinuse sub pat şi pe pervazurile ferestrelor în dormitorul comun.) Prin uşa întredeschisă a dulapului îşi văzu mica avere vestimentară pusă pe umeraşe. Aceleaşi mâini atente care înfăptuiseră toate aceste miracole aşezaseră în vaza ieftină de pe masă câteva garoafe albe şi roşii. *„Cred că ai să te simţi bine aici!* spuse directoarea, făcându-şi de lucru la pliurile perdeluţei. *S-a aprobat, de asemenea, propunerea ca să-ţi poţi primi colegele de şcoală. În acest caz, poţi folosi intrarea din faţă, e mai reprezentativă.“* Vorbea conform obişnuinţei sale, precis, oficial, ca dintr-o circulară cu dispoziţii, dar sufletul acestei femei nu era în cuvinte, ci în gesturi, în mâinile ei blânde cu care netezea faţa de masă, în ochii care cercetau încăperea, gata să mai găsească ceva de făcut.

A doua zi era în faţa atelierului fotografic, aşteptând cu plăcere să apară şi Valer, pentru ca, în sfârşit, obişnuitul să

revină cu totul în drepturile sale. Nu observă că, de la colţ, o pereche de ochi o iscodeau cu curiozitate şi teamă.

„Doriţi să faceţi o poză?“ zise un glas dogit, dar foarte amabil. În pragul atelierului şedea, îmbrăcat într-un halat alb, cochet, scurt, ca al medicilor, Fabian. Se angajase de curând aici. *„Nu, mulţumesc!“ „Avem şi preţuri reduse* – urmă el – *iar pentru unele persoane lucrăm şi gratuit!“ „Şi nu daţi faliment?“* îl repezi Cristina. Fabian râse zgomotos: *„Ha-ha!* şi o prinse de braţ. *Eu te cunosc, şi dumneata mă cunoşti, dar n-am vorbit niciodată. Poftim înăuntru, te servesc cu o cafea!“ „Nu, mulţumesc!“ „Eu ştiu pe cine aştepţi, dar acum e la ţară, şi poate că m-a rugat pe mine să-i ţin locul!“*

Atunci băiatul din colţul străzii se apropie galben de furie:

— Minţi! De ce te amesteci?

Şi, roşind:

— Bună ziua, domnişoară! Mă numesc Despa Nicolae, sunt prietenul lui Valer. El lipseşte, dar nu lui Fabian, ci mie mi-a cerut să vă aştept.

Obrajii lui Fabian se umflară de furie, dar se strădui să pară vesel:

— E interesant cum te pricepi tu să intri în diferite încurcături, din care poţi ieşi al naibii de şifonat!

„Mi-e frică – gândi, ameţit, Nicuşor – *dar nu mai întâlnesc eu ocazia asta, trebuie să hotărăsc repede!“*

— Eu am experienţă – râse el, chinuindu-se să-şi stăpânească tremurul vocii – dar ce te faci tu, care nu eşti deprins? Asta e chestiunea! Ar trebui să ţii seama cât de inestetic este ca, după o lungă epocă triumfală, să te pomeneşti nu şifonat, ci călcat în picioare!

Fabian holbă nişte ochi albi şi consternaţi, cuvintele lui Despa – care până la urmă reuşise să adopte un ton de mânie rece şi dispreţuitoare – îl făcură pe pahiderm să dea înapoi, mormăind împăciuitor:

— Îmi place cum pui problema, tu ai fost întotdeauna un filosof, bravo! Dar la tine estetic o fi să nu înţelegi de glumă! Ba e foarte inestetic!

Şi bucuros că folosise şi el acest cuvânt, care nu se ştie de ce i se păruse cel mai periculos, îşi luă rămas bun, explicând că trebuie să scoată nişte filme de la developat, că atelierul are o grămadă de comenzi şi că, mai ales duminica, în timp ce toată

lumea se plimbă – aici rânji galant spre Cristina – bieţii fotografi muncesc din greu.
Fata porni repede, cu mersul ei agil, spre ieşirea din bulevard. Nicuşor, căruia îi mai rămăsese curaj de adineauri, se plasă în stânga ei, mergând cu un umăr înainte, ca să-i înlesnească drumul prin mulţimea plimbăreţilor.
— De fapt, nu ştiu dacă îţi mai aminteşti de mine, spuse el. Ce prost sunt? Sigur că nu-ţi aminteşti!
— Are vreo importanţă?
— Uriaşă! Stai! şopti el. Dar e formidabil!
— Ce e formidabil?!
— Glasul dumitale! înţelegi? E prima oară când îmi vorbeşti! Trebuie să memorez cuvintele astea, sunt primele pe care mi le-ai adresat.
— Tocmai mă pregăteam să le repet! zise rece Cristina. Are vreo importanţă?
— Esenţială!
— Dumneata foloseşti prea multe adjective: uriaş, formidabil, esenţial. În fine, ce e cu Valer?
— Aşa cum ţi-am spus: a trebuit să plece la ţară. Mi-a spus că te întorci din tabără şi m-a rugat să-i ţin locul.
Cristina se înfurie:
— Altceva ce ţi-a mai spus?
— Oho, mi-a dat o grămadă de instrucţiuni!
— Instrucţiuni?! Ce fel!
— Unu: Duminică, ora 10, în faţa atelierului… Doi: Să fiu punctual. Trei: Să nu vorbesc mult.
— Obişnuieşti?
— Da, n-ai observat? Patru: Să citesc ultimele cinci-şase numere din „Ştiinţă şi tehnică”.
— Le-ai citit?
— Numai două. Punctul şase: Să nu mă laud.
— Ţi se întâmplă?
— Cam da. Şapte: Să nu te contrazic. Opt: Dacă te invit la cofetărie şi refuzi, să insist. Nouă… mda… cam atât.
— Continuă!
Despa oftă:
— Dacă ţii neapărat… Nouă: Să nu-ţi pun întrebări. Zece: Să nu-ţi fac curte.
— Aha, şi ai de gând să te supui tuturor acestor porunci?

— Mi-am dat cuvântul!

— Mă tem că Valer ţi-a cerut cam mult. De pildă, să nu-mi faci curte. Poate că eşti deprins să procedezi tocmai invers!

Despa roşi:

— Punctul şapte îmi cere să nu te contrazic. Hai să vorbim despre altceva!

— Imposibil, zâmbi acru Cristina, punctajul tău are o lacună, şi anume nu prevede ce subiecte de conversaţie sunt admise. Aş vrea să ne luăm rămas bun.

Nicuşor se posomori:

— Îmi pare rău! La început am vrut să-l refuz pe Valer. Mi-era groază să te reîntâlnesc după episodul acela nenorocit de la cinema. El a insistat, că numai pe mine se poate bizui… Nu, nu mă laud, sunt cuvintele lui. Am venit cu o jumătate de ceas mai devreme, mă tot gândeam ce se va întâmpla când o să dai ochii cu mine. „Poate uită să vină – îmi spuneam – poate pleacă în vreo excursie, poate tabăra ţine mai mult!“ Aş! Ai apărut exact la ora 10, şi eu, săracul, simţeam că nu-mi pot dezlipi tălpile de trotuar! Atunci îl văd pe Fabian. Eram, aşadar, din nou toţi trei, ca astă-iarnă, la cinema. Mi-am spus: „E unica şansă!“ Nu, de ce protestezi, sunt sigur că astă-iarnă ţi-am lăsat o impresie oribilă. Poate o să ţi se pară suspect de ce ţin atât de mult ca dumneata să ai o impresie bună despre mine. Simplu! Pentru că, aşa cum spune marele poet şi gânditor medieval Fra Dominique, *„Suntem mai puţin ceea ce credem noi despre noi, şi mai mult ceea ce cred alţii despre noi“.*

— Ah, Fra Dominique, pasiunea dumitale!

— Am profitat de faptul că mi-a mai rămas niţel curaj de adineauri!

Trecură prin dreptul cinematografelor, unde vitrinele împingeau agresive maxilarele diferiţilor detectivi, iar Sophia Loren şi Rachel Welch zâmbeau seducătoare, ocupând faţada până la etajul trei.

— Frumuseţe comercială! mirii Nicuşor, revoltat. Ţi se face greaţă!

— De ce? Frumuseţea e frumuseţe!

— Aş – strigă el – aici e mâna machiorilor şi a cosmeticienilor! N-ai văzut niciodată o actriţă în civil? Sunt cât se poate de urâte şi de banale!

— S-ar zice că ai trăit numai prin culise şi prin baruri! Eşti un blazat!

— Cunosc viaţa, atâta tot! ridică Nicuşor din umeri.

Cristina râse cu lacrimi. Îl găsea foarte nostim.

— E plăcut să te plimbi cu cineva care cunoaşte viaţa! Acum însă trebuie să plec.

— Te conduc.

— Punctul ăsta n-a fost prevăzut!

— E iniţiativa mea. Te rog…

Cristina începu să se clarifice asupra unui lucru pe care-l intuise după primele schimburi de replici. Nicuşor îi amintea într-un mod surprinzător de Mihuţ. Deşi la înfăţişare era cu totul deosebit, iar ca temperament nu semăna câtuşi de puţin cu domolul, reţinutul şi blajinul băiat din Apuseni, Despa căpăta, în prezenţa Cristinei, acelaşi aer caraghios şi foarte plăcut, în care năuceala şireată şi politeţea excesivă se amestecau cu cel mai autentic respect şi cu o teamă aproape superstiţioasă de-a nu o supăra cu nimic. Cristina se simţi înduioşată şi, ca şi cum printr-o atitudine înţelegătoare faţă de Nicuşor l-ar fi răsplătit pe bietul Mihuţ, se prefăcu a nu observa că depăşiseră staţia autobuzului.

Nicuşor vorbi foarte mult în duminica aceea. Părea conectat la o priză şi având gata imprimate benzi cu monoloage pentru o sută de ani. O puse la curent pe Cristina cu Casa păunului şi cu ciudatul domn Dumitru, i-l descrise cu umor pe Sebi, politehnicianul-cântăreţ, vorbi despre Zeus, despre doamna Despa, despre Nababul, despre Loc şi analiză cele 7 teme principale de roman (după o împărţire proprie) din literatura universală, găsind de asemenea prilejul să-şi spună părerea despre crearea vieţii in vitro, despre cicliştii care se dopează şi despre ipoteza foarte la modă a vizitării pământului într-un trecut imemorial de către fiinţe inteligente. Ocolind centrul aglomerat, Nicuşor intra mereu pe străzile laterale, cu case vechi şi pieţe tăcute. Cristina află că aici locuise iubita năzuroasă a unui baş-boier şi, cum fata avea plăceri evropeneşti, omul, disperat, adusese sub ferestre, într-o noapte, nu obişnuitul taraf de dor şi jale, ci un autentic tenor italian, secondat de o orchestră din care nu lipsea pianul. Dincolo trăise un excroc celebru; pe strada vecină, un extraordinar pilot de aviaţie, mai sus, un medic genial, şi Despa nu scăpă niciun prilej de-a istorisi totul. Cristinei îi vâjâia capul, dar se simţea foarte

bine. La un moment dat încetă să mai distingă cuvintele, ajungându-i numai zgomotul vocii lui Despa. Era sigură că Nicuşor nu e întotdeauna astfel, ci în mod excepţional îşi dă silinţa să pară cât mai suportabil. *„Precis că mâine o să ia sirop împotriva răguşelii“* gândi ea.

Pe urmă se făcu seară şi începură să se distreze, ghicind care fereastră se va lumina mai întâi. Undeva, în calcanul unui bloc cu opt etaje, sclipi singuratic, sub acoperiş, un pătrăţel roz. *„Cine o fi stând acolo?“ „Un poet!“* zise Nicuşor. *„Ba eu cred că femeia de serviciu “ „Mă duc şi controlez!“* zise el, dar găsi ceva mai simplu. Dintr-o singură mişcare înlătură faţada blocului, descoperind interiorul celor patruzeci-cincizeci de apartamente, cu locatarii lor, care habar n-aveau ce se petrece. *„Bagă de seamă* – zise Cristina *—să nu ţi se întâmple ceva!“ „O să fiu atent! Dacă vreunul înaintează spre stradă, pun repede faţada la loc!“* Într-un apartament era un inventator care tocmai inventa; în al doilea, un leneş care tocmai lenevea; în al treilea, un mincinos care tocmai minţea; în al patrulea, un om care tocmai murea (dar Nicuşor stabili de la distanţă diagnosticul şi fixă un tratament bazat pe noul principiu AZ, salvându-l); în al cincilea nu era nimeni, şi un spărgător tocmai îl spărgea (dar Nicuşor îl bătu măr); în al şaselea, un şovăitor care tocmai şovăia; în al şaptelea, un trădător care tocmai trăda; în al optulea, un om sincer care tocmai spunea nişte adevăruri, iar în ultima încăpere, aceea cu fereastra în calcanul construcţiei, Nicuşor o invită pe Cristina, deoarece acolo era noua lui locuinţă. Îi arătă cărţi şi tablouri, un frigider plin cu fructe şi prăjituri, un videotelefon şi pe valetul-robot Măzărică. Acesta cunoştea două sute de reţete culinare şi câteva mii de anecdote (ale căror poante le înnoia mereu graţie unui varioselector special). Măzărică mai era programat să rezolve probleme de matematică, să cânte muzică uşoară, să dea lecţii de gimnastică şi să converseze pe 24 000 de subiecte ştiinţifice şi artistice. Persoanelor pe care le simpatiza le oferea cele mai noi idei, conectându-se prin radio cu bunul său amic, robotul-informaţionist de la Biblioteca centrală. În schimb, dacă nu-i plăcea de tine sau simţea că nu te pricepi în domeniul respectiv, îşi bătea joc, prezentându-ţi ca noutăţi tot felul de lucruri răsuflate.

Frunzişurile luminoase ale nopţii electrice fremătau, oamenii mişunau încolo şi încoace, de la film la cofetărie, din parc la restaurant, ronţăind tot felul de invenţii dulci ambalate în pungi de plastic, dând telefoane, trântind portierele maşinilor. Cel mai fericit dintre ei, Nicuşor Despa se întorcea acasă, întâmplarea esenţială a zilei se desfăşurase prea repede, şi el, ca de obicei, îşi petrecea acum timpul retrăind-o în toate amănuntele, pentru a se bucura pe deplin. Asupra unora dintre ele se reîntorcea de câte două-trei ori, iar pe altele le lăsa cu şiretenie pentru mai târziu, ca să aibă şi plăcerea aşteptării. *„La cutare lucru mă gândesc după ce traversez, la cutare, după ce trec de teatru!“*

Cristina!

Îi şoptea numele, ascultând cu uimire muzica fiecărei silabe. *„O mai fi având bascul acela alb?“* La o traversare o ţinuse de mână şi Cristina nu protestase. Pe urmă au mâncat îngheţată, şi ea l-a rugat să mănânce încet, pentru că e transpirat şi s-ar putea să răcească.

Apoi felul în care l-a ascultat tot timpul, dovedind nu numai că n-o plictiseşte, ci chiar că o interesează ce spune el! Era uimit că toate lucrurile se întâmplaseră nu oricum, ci chiar mai frumos decât în imaginaţia lui, şi Despa n-avea o imaginaţie leneşă. Acum sentimentul dominant era că trebuie să facă ceva temeinic şi extraordinar, întotdeauna se gândise la asta, dar niciodată nu simţise nevoia de-a trece imediat şi cu orice preţ la acţiune. O să se închidă în camera lui şi până dimineaţa, nu, până mâine seară va scrie o operă fundamentală, de exemplu „Despre posibilităţile anulării forţei gravitaţionale”. E nevoie de o singură intuiţie, de o singură idee genială. Apoi treaba savanţilor… să găsească mijloacele de aplicare! Reclamele cinematografelor fulgeră deasupra mulţimii care asaltează intrările. Acolo ar putea scrie: „Filmul cutare, distins cu marele premiu al festivalului de la Cannes, scenariul şi regia – Nicuşor Despa“. Legea vieţii sale se contura destul de limpede: era dator să fie omul de care Cristina să se simtă mândră. Oh, vor începe zile şi ani de muncă stăruitoare, se va bate crunt pentru reuşită, îşi va chinui creierul (se spune că omul nu foloseşte decât o infimă parte din resursele creierului), îşi va biciui nervii şi muşchii, cerându-le tot ce pot să dea, dar în ceasurile petrecute cu Cristina nu va lăsa să se vadă nimic, nicio

oboseală. Va fi surâzător şi glumeţ. Aşa sunt bărbaţii, pentru ei e în firea lucrurilor să muncească din greu, nu fac caz din asta.

CAPITOLUL X

Intră în casă distrat şi aiurit. La început nu dădu importanţă cuvintelor pe care mama i le spuse dintr-o răsuflare.

— Bine! Ce avem de mâncare? zise el.

Mama îl privi uluită:

— Tu nu înţelegi că e prima dată când se întâmplă aşa ceva?

— Viaţa e plină de neprevăzut, dar mie mi-e foame!

— Cred că nu-ţi dai seama ce vorbeşti! spuse doamna Despa, lividă.

— Zeus ce face? Bună, Zeus! strigă el, pornind spre camera tatălui.

Mama se cruci:

— Bine, dar tu nici n-ai auzit ce ţi-am spus! E trecut de 9, el a plecat de dimineaţă şi până acum n-a dat nici măcar un telefon! A spus că face câţiva paşi să ia aer, şi *nu s-a întors!*

Începu să plângă.

— Ce ne facem? Am telefonat la miliţie, la salvare. Nimeni nu ştie nimic, şi tu vagabondezi toată ziua, măcar azi să fi stat acasă, să am cu cine mă sfătui!

Pereţii se făcură deodată foarte reci, lumina deveni de un galben supărător, casa întreagă păru un pustiu. Nicuşor încercă să-şi încurajeze mama:

— Poate că are vreo consfătuire, o fi uitat să-ţi spună sau ţi-a spus şi nu-ţi aminteşti.

— Ce consfătuire? A plecat în cămaşă.

— Atunci… Panaitescu! Când o să-i înţelegi pe bărbaţi? „Întâi o bere, să ne răcorim, pe urmă încă una, că a fost bună, pe urmă a treia, că tot ne-am întâlnit!’’

— Nu mai face pe grozavul, cel puţin, nu acum!

Doamna Despa îşi frângea mâinile, tresărind la fiecare zgomot al liftului şi alergând din minut în minut la uşă. Niciodată nu fusese într-o asemenea stare. O groază nebună îi sticlea în ochi, panica îi răvăşise trăsăturile feţei, şi Nicuşor se gândea înspăimântat că s-ar putea să-şi piardă cunoştinţa. Din când în când se închina cu gesturi scurte, grăbite. Nicuşor îi aduse, înfricoşat, un pahar cu apă.

— Dacă se întoarce acasă sănătos, zise ea cu o voce nefiresc de calmă în comparaţie cu chinurile feţii, da, dacă se întoarce nevătămat, am să vă port de grijă aşa cum nimeni n-a purtat încă de grijă cuiva.

—Mamă, zise speriat Nicuşor, ce-i cu tine?

— Taci! Am greşit. Am vrut ceea ce nu se poate. Am uitat că sărmanul Zeus e om.

— Oho, zise înveselit Nicuşor, e prima oară când îi spui Zeus, ca mine!

— Da!

Cu un gest bătrânesc, mama se aplecă şi-şi şterse lacrimile cu poala capotului.

— Azi-dimineaţă mi-a mărturisit că proiectul lui n-a fost apreciat de comisie. Am vrut să tac, înţelegeam cât îi e de greu, dar m-a enervat veselia lui. Abia acum îmi dau seama ce fel de veselie era, atunci însă m-a scos din sărite veselia asta. Spunea: *„Nu-i nimic, comisia a fost formată numai din proşti. Îi învăţ eu minte odată şi odată.“* N-am rezistat, i-am spus că „proştii’’ ăia sunt în realitate arhitecţi renumiţi, care construiesc oraşe întregi, iar el degeaba se înşală cu acest „odată şi odată“. Mai bine să se împace cu soarta şi să-şi vadă în linişte de serviciu, calculând construcţiile proiectate de „proşti”, pentru ca nu cumva, neglijându-şi lucrul la birou, să se trezească dat afară de ei. Mi-a spus foarte liniştit: *„Ai dreptate, dragă, tu întotdeauna ai avut dreptate, acum mă duc să iau aer!“* Şi dus a fost.

Nicuşor n-o mai întrebă ce-şi închipuia dânsa că s-a putut petrece cu Zeus, înţelegea asta din starea ei, şi simţi cum îl cotropeşte groaza. Ce simplu e totul, îngrozitor de simplu! Mai

ales când ştii dinainte lucrurile astea. Dar de ce trebuie să aşteptăm un moment pentru a le pricepe complet?

— Stai liniştită, mă duc să-l caut! Îmi promiţi că o să stai liniştită?

Ştia că trebuie să facă ceva, şi în acelaşi timp simţi cu destul dispreţ faţă de sine că la mijloc e şi puţină laşitate. Negăsind cum s-o încurajeze pe maică-sa, prefera să umble pe străzi.

Oraşul i se păru acum nebănuit de întins şi de întortocheat. Încotro să apuce? Trebuia metodă şi rapiditate. Se înfurie surprinzându-se că îşi compune o mutră întreprinzătoare de detectiv. *„Ce dracu, nu e momentul!“* îi veni în minte chipul Cristinei. Ea nu ştie nimic, nu ştie că simpaticul tânăr cu care i-a făcut plăcere să se plimbe e în realitate un om trist, împovărat de griji. *„Prostule!* izbucni imediat în sine, *las-o pe Cristina, lasă speculaţiile astea idioate!“* Începu să-i fie frică. Dacă Zeus a făcut vreo prostie? Cele mai îngrozitoare ipoteze răsăriră în capul lui Nieuşor. Îl copleşi o milă fierbinte faţă de omul acela bun şi prea adesea abătut. *„Nu ne gândim niciodată serios la părinţii noştri. Când ei vorbesc de griji, de necazuri, ni se pare că o fac din obişnuinţă, sau ca să ne sperie. Nu-i credem.“* Îi răsări imaginea din primăvară, când Zeus venise să-l trezească ca să asculte cum înverzesc copacii. Genele lui Nicuşor se umeziră. *„Dacă-l găsesc pe tata, jur... Ce să jur? Jur că o săptămână n-o s-o mai văd pe Cristina!“* Sacrificiul părându-i-se suficient de mare ca să îmblânzească soarta, Despa simţi oarecari speranţe.

Traversă piaţa. Tonetele erau goale, sub câteva dintre ele ţăranii, cuibăriţi între lăzile cu fructe şi zarzavaturi, aprindeau ţigări, sporovăind în şoaptă. Un glas de femeie râdea înăbuşit. Cineva, un bătrân, tuşi îndelung, hârâitor. Un prichindel, tolănit pe ţol, lângă o movilă de pepeni cu coaja încă fierbinte de căldura zilei, sucea în toate felurile butonul tranzistorului. Un bărbat cu pulovăr gros, de lână aspră, maro, veni lângă el, întinzându-i o sticlă plină pe jumătate cu oranjadă: *„Na la tata şi p-ormă culcă-te, eu* mai *rămân niţel cu oamenii la bodegă“.*

— Ăsta-i Despa!? izbucni un glas pe jumătate amuzat, pe jumătate ameninţător.

Fabian şi încă un tip şedeau pe rampa halei, cu picioarele bălăbănind printre butoaie şi cu câte o sticlă de bere în mână.

— Hai încoa’, zise Fabian, am plăcerea să bei cu mine!

Nicuşor se apropie nepăsător, Fabian credea probabil că îi e frică, nu ştia că are în el o groază destul de mare ca să nu mai încapă şi teama pentru propria-i piele.

— Aşa! mârâi Fabian, destul de contrariat că Nicuşor n-a rupt-o la fugă.

Şi adresându-se celui de lângă el:

— Ţi-l prezint pe Nicu Despa, căutătorul de cucuie! Chiar acum am să-i ofer câteva, calitatea-ntâi!

Apoi, spre Nicuşor:

— El e Bomboane, prietenul meu. Nu te superi dacă asistă la spectacol?

Râse, adăugând o înjurătură oribilă, şi-şi dete drumul de pe rampă. Nicuşor însă trecu agale pe lângă el, cu gesturi obosite, se aşeză alături de Bomboane, exact în poziţia de adineauri a lui Fabian. Şterse cu palma gura sticlei lăsate de acesta, ciocni cu numitul Bomboane, trase o duşcă, apoi oftă:

— Ia lasă, Fabiane, tâmpeniile astea! Sunt destul de supărat şi aşa! Caută-mă când oi avea sentimente mai colorate!

Zece minute mai târziu, un microbuz gonea prin oraş pe o rută foarte curioasă. El putu fi văzut când străbătând bulevardul, când înfundându-se în păienjenişul micilor străzi, când răsărind în plin centru, cutreierând marginile, de-a lungul liniei ferate. La volan era Bomboane, mărunt, aţos, cu fruntea plină de coşuri şi cu nas teşit de boxer (acum doi ani fusese destul de bun în campionatul de juniori, ajungând până în sferturile de finală). Mâinile lui îţi săreau în ochi de la prima vedere, erau enorme şi foarte roşii.

Nicuşor mai era încă uimit de reacţia lui Fabian. Îndată ce aflase necazul lui Despa se schimbase, spunând că vrea să-l ajute. A lui fusese ideea să-l caute pe Zeus cu microbuzul O.C.L.-ului, al cărui şofer era Bomboane. Maşina fiind parcată chiar în piaţă, acesta spusese serios: *„Gata, domnule, se face!“* şi porniseră imediat. Acum Nicuşor se uita la ei, ocărându-se în gând: *„Nu-i cunosc pe oameni. E trist, dar adevărat! N-au stat de loc pe gânduri, au sărit imediat să mă ajute.“* Era cât se poate de adevărat; în clipele acelea, Fabian şi Bomboane doreau în mod sincer să-l ajute. Făcuseră haz de el, spunându-i că îşi face griji de pomană, că taică-său, probabil, e la vreo aiureală într-o bodegă, dar văzând îngrijorarea lui Nicuşor se

puseseră la dispoziţia lui. *„Cu ăştia îl aduc şi din fundul iadului!“* gândea el, înduioşat.

Fireşte, la început căutară adresa lui Panaitescu. Omul, care locuia într-o căsuţă din cartierul gării vechi, ieşi buimac, în pijama. Da, fusese cu Zeus la un şpriţ, dar aproape de ora prânzului se despărţiseră. Dacă Zeus se ameţise? Nu prea.

Era de mirare câtă lume cunoşteau Fabian şi Bomboane. Ospătari, copii, măturători de stradă, paznici, babe cu floricele şi porumb fiert, dar şi trecători destul de impozanţi răspundeau amical la saluturile lor, străduindu-se să-şi amintească dacă nu cumva îl văzuseră pe cel căutat. Cu prilejul acesta, Nicuşor constată surprins că erau destul de mulţi cei care, din vedere sau din auzite, îl ştiau pe Zeus. *„A, arhitectul?“* Treptat aflară că în jurul orei unu fusese văzut la grădina restaurantului „Viorica“, pe la patru citea ziarele în parc, pe banca de lângă statuia lui Delavrancea, la şase, şase şi ceva, consultase în holul gării panoul cu mersul trenurilor (Nicuşor intră în panică), dar – după declaraţia casierei, care se lăuda cu o memorie perfectă – nu cumpărase niciun bilet. Nicuşor se mai linişti. Pe la opt îşi lăsase amanet buletinul de identitate la tutungiul Vadim pentru un împrumut de o sută de lei. Vadim îl văzuse apoi luând autobuzul de Schitu, şi un şofer confirmă: *„A mers cu mine, s-a dat jos la cabană“.* Plecară într-acolo. În pădure era răcoare, din când în când un iepure ţâşnea pe dinaintea maşinii. Ospătarul micului restaurant al cabanei îşi aminti: *„Da, omul pe care-l căutaţi a fost aici până acum vreo oră. Părea încă destul de treaz, totuşi mi-a lăsat un bacşiş cât valoarea consumaţiei. O fi fost bucuros de ceva!“ „Unde ar putea fi acum?“* Ospătarul ridică din umeri. În orice caz, îl condusese îndatoritor până la ieşire şi era sigur că omul nu se îndreptase spre staţia de autobuz, ci în direcţia opusă, dispărând în pădure. *„Şi nu ţi s-a părut curios lucrul ăsta?“* se răsti Nicuşor. *„De ce să* mi *se pară? În pădure e un camping.“*

Porniră într-acolo. Era o poiană spaţioasă, cu automobile parcate în semicerc, la mijloc aflându-se vreo douăzeci de corturi. Turiştii dormeau. Singurele zgomote – o muzicuţă de gură, la care cineva cânta încetişor, şi clipocitul apei de la cişmea, unde se spăla zgomotos un bărbat gol până la brâu. Fabian zgrepţănă ici, colo, la intrarea câte unui cort. Se auziră proteste, mârâieli. *„Nu, nu-l cunoaştem pe omul ăsta, nu l-am*

văzut, căraţi-vă! Unde e paznicul, ce faci dom'le, de asta plătim cât nu face taxa de camping, ca să ne scoale din somn toţi nepoftiţii?"

— Eu nu ştiu ce facem de acum înainte – mormăi Fabian – i-am pierdut urma de tot. Pădurea e mare.

— Să mai încercăm! zise Nicuşor, privind speriat desişurile negre.

— Unde naiba? De-aci încolo nu mai e nimic, afară de şantierul motelului.

Despa tresări:

— Ce motel?

— Unul mare. Lucrul a început de vreo lună.

— Acolo mergem! zise Nicuşor, înfrigurat. Repede!

Era construcţia unchiului Francisc.

Microbuzul se urni într-acolo. Bomboane destupă cu dinţii sticla de bere cumpărată de Nicuşor la cabană. Era foarte mândru de dinţii lui, aşa cum de altfel îl încânta fiecare părticică a persoanei sale, de un metru cincizeci înălţime. E de presupus că Bomboane cunoştea rara satisfacţie a conştiinţei de a fi aproape perfect. Când stătea de vorbă cu tine, îşi admira mâinile teribile, ori scotea capul pe geam, să-şi vadă freza în retrovizor, ori îşi mişca umerii ca un yoga, controlându-şi pectoralii şi deltoizii. În ochi îi apăreau luminiţe de plăcere; puteai să fii învăţatul învăţaţilor sau ministrul miniştrilor, el era Bomboane şi asta îi ajungea. Nicuşor căzu de acord în sine că fiecare om trebuie să-şi găsească ceva de care să fie mândru. Din acest punct de vedere, constată înciudat că Bomboane, aşa pitic şi răguşit, îi era superior. N-aveai cum îi clinti încrederea în sine, muşchii lui de culturist erau acolo, îi mişca niţel şi avea o certitudine.

Deodată, farurile căzură în partea dreaptă, pe o stivă de cherestea. Bomboane reduse viteza:

— Am ajuns!

Pătrunseră pe drumul de acces, printre grămezi de nisip şi baloturi de fier beton. În fund bănuiai construcţia ridicată până la jumătate. Farurile descopereau când o schelă, când o găleată atârnând de scripete, când o haină de lucru lăsată pe un pervaz.

— Stai! strigă un glas hârâit.

— Am dat de dracu! se înveseli Fabian. Moş Tăgârţă ne ia în spăngi!

Silueta paznicului, un moşneag lung, slab şi năsos, înarmat cu o puşcă de vânătoare, se ivise în cadrul intrării principale.

— Stai că trag! Cine-i?

Fabian îl vesti, fioros:

— Hoţii! Ia scoate cheile de la casa de bani!

Nicuşor alergă să-l întrebe.

— Da – zise moşul, înveselit – domnu' arhitect e aici, a venit de vreo două ceasuri, e vioi nevoie mare!

Zeus era în viitoarea sală de recepţie, tolănit pe o pătură, unde se mai aflau un felinar cu gaz, sticla de coniac aproape goală, pachetul de ţigări, o jumătate de pâine şi nişte salam – alimentele fiind, probabil, contribuţia paznicului. Era răcoare, mirosea a var şi a scândură proaspăt geluită.

— Ce naiba, Zeus – spuse furios Nicuşor – te caut de un secol, hai acasă!

Zeus nu se miră că-l vede.

— Acasă?! zise el, gânditor, cu o voce foarte limpede. Ce înseamnă „acasă"? Noţiunea asta nu e clară, ar mai trebui discutată.

— Sigur, ai găsit exact timpul şi locul potrivit pentru filosofie!

— Nu. Cum ziceau anticii? „Să ne îndoim de orice!" Acasă... Acasă... Acasă... Prin repetare îşi pierde sensul, bagi de seamă?

— Toate cuvintele îşi pierd sensul prin repetare. Nu te mai copilări, hai să mergem!

— Bravo, ai raţionat perfect! Trăim înconjuraţi de foarte multe cuvinte. În epoca modernă, media vocabularului activ a înregistrat o dezvoltare remarcabilă. Epoca modernă este foarte interesantă. Ştii ceva? Eu am un băiat care seamănă foarte bine cu tine.

— Tată – se cam sperie Nicuşor — eu înţeleg că eşti bine dispus, dar putem vorbi şi pe drum, acum hopa-sus!

— Nu vreau! scânci Zeus. Nea Florică, păi ce facem, bre, aici? Îl laşi să mă trateze aşa?

Paznicul, care se tolănise deoparte în şubă, îi făcu lui Nicuşor un gest de îndemn la indulgenţă.

Zeus era foarte hotărât:

— Nu merg nicăieri! Sunt ocupat. Contemplu. Cred, tinere, că vei fi de acord cu mine: contemplaţia este prima treaptă a filosofiei. Voi dedica un ciclu de trei ani contemplaţiei, alt ciclu

meditaţiei, iar în al treilea voi împărtăşi păsărilor şi animalelor concluziile mele. Aceste păsări şi animale vor deveni zeii voştri. Pentru alte amănunte, consultaţi programul de radio şi televiziune!

Zeus avea ochii nespus de limpezi, vocea calmă, gesturi normale. Nicuşor nu ştia ce să mai creadă; o sudoare rece îi îngheţase pielea capului.

— Ah, zise Zeus, ce coincidenţă! Am impresia că semeni cu băiatul meu. Vrei să ţi-l arăt?

Scoase din portvizit o fotografie sepia, reprezentând un copil grăsuliu, cu ochi mari şi adânci, îmbrăcat într-un pulovăr alb şi aşezat cuminte pe o sofa. Nicuşor se cutremură. Cunoştea bine fotografia asta: era Zeus, la 4 ani.

— Pare destul de simpatic băiatul meu, nu-i aşa? Nu l-am văzut de mult. Îmi amintesc că era foarte drăgălaş şi inteligent. Toată lumea spunea că va ajunge departe.

În ochiul neclintit al lui Zeus apăru o lacrimă.

— Sunt foarte obosit! Despre ce vorbeam? Ah, da, despre clădirea în care ne aflăm. Ea a fost construită… când oare?… Da, în secolul respectiv! Observaţi, vă rog, aceste rezolvări de mare pitoresc, şi, în acelaşi timp, având maximum de funcţionalitate. Mă bucur că vă interesează! Explicaţiile intră în atribuţiile mele obişnuite! Pe urmă sunt strâns legat sufleteşte de edificiul pe care-l vedeţi. Am să vă mărturisesc motivul, dar să nu-l destăinuiţi nimănui. E o mare ruşine pentru mine că toate ideile pe care le vedeţi tratate în arhitectura acestei clădiri le-am avut şi eu, sau le-aş fi putut avea, dar niciodată n-am reuşit să le înfăptuiesc. De ce oare, domnule? Ah, nu sunteţi ghicitor! Poate sunteţi autor, dirijor, visător sau colaborator! Numai să nu fiţi trădător sau necorespunzător. Ce voiam să mai spun? Ah, da, îmi amintesc! Voiam să spun că semănaţi cu fiul meu! Din păcate, nu este o laudă, deoarece cu el s-a petrecut o regretabilă eroare…

Pe urmă Zeus nu mai spuse nimic. Căzu într-o stare de somnolenţă. Cu ajutorul lui nea Florică, Nicuşor îl transportă în cabina microbuzului.

— Băutura – zise Bomboane, demarând – nu duce la nimic bun. Eu peste două sticle de bere pe zi nu trec niciodată.

Şi-şi privi cu plăcere muşchii, jucând, ai antebraţelor.

În acest timp, Fabian, care luase loc în spate, studia cu mult interes la lumina unui chibrit două lădiţe pe care, împreună cu Bomboane, le „găsise“ în timp ce se plimbau pe şantier în aşteptarea celor doi Despa. Una era plină cu clanţe şi broaşte de uşi, cealaltă, cu prize şi întrerupătoare. Deodată îl auzi pe Nicuşor care-i striga în cabină lui Bomboane: *„Nu ştiu cum să vă mulţumesc, sunteţi nişte domni, v-aţi pierdut aproape toată noaptea pentru noi“.* Fabian aprobă grav: *„Da, chiar aşa este, dar oameni suntem!“* şi mai aprinse un chibrit.

CAPITOLUL XI

Într-o dimineaţă, Nicuşor îşi luă servieta şi se duse la şcoală. Era 15 septembrie. Pentru întâia oară n-avea emoţii. De obicei, la fiecare început de trimestru îl preocupa reîntâlnirea cu colegii şi cu profesorii. Cum să se poarte, ce să spună, sub ce înfăţişare să apară? De astă dată se grăbea să nu întârzie şi atâta tot. Nu-şi putu însă reţine un zâmbet de plăcere când, în curtea şcolii, colegii făcură imediat cerc în jurul lui.

— Uite-l pe Despa!

— Unde te-ai bronzat aşa? În Mările Sudului?

— Nababul tocmai a întrebat de tine!

Află, cu uimire, că erau la curent cu tot ce făcuse el în ultimul timp. Din aluziile şi întrebările lor reieşea că Locul produsese legende, că el, Nicuşor, prin felul în care discuta cu tipi de genul lui Fabian şi Bomboane, era un fel de prinţ imaculat al

bătăuşilor, iar Nicoleta Simion se interesă cu o voce absolut nevinovată, dar filtrându-l printre genele ei dese, ce mai face o anumită domnişoară Curie.

Când apăru Valer, se improviză numaidecât o escortă care-l conduse în faţa lui Nicuşor. Colegii făcură cerc în jurul lor, şi cei doi înţeleseră că se aşteaptă de la ei niţel teatru festiv: Castor şi Polux din nou împreună, sau emoţionanta revedere a prietenilor. Aşadar îşi strânseră voiniceşte mâinile, urlară fericiţi unul la altul. Nu cu mult timp în urmă, faptul de-a se găsi în centrul atenţiei generale l-ar fi năucit pe Nicuşor. Acum simţea doar o firească bună dispoziţie, totul părându-i-se normal. Glumi pe seama „piciorușului de aur“ al Brazilianului, se interesă dacă Manolache şi-a înnoit repertoriul de minciuni şi-l chemă pe Doru, care avea nişte plete mai bogate ca oricând, cu numele de Avesalon. Toţi îl ascultau cu plăcere, râdeau când râdea el şi nimeni nu se gândea la un adevăr, şi anume că Nicuşor ocupa acum exact poziţia lui Doru Stroe. De fapt, nici Despa nu-şi dădea seama de asta, şi tocmai de aceea îi mergea atât de bine. Abia mai târziu avea să descopere că un om e cu atât mai interesant cu cât are aerul de a se gândi la mult mai multe lucruri decât spune. Stai cu el de vorbă, cuvintele şi ideile lui sunt poate banale, dar îţi plac, şi deodată simţi că ele nu reprezintă decât partea de la suprafaţă a aisbergului. Acolo, în adâncime, sunt de nouă ori mai multe gânduri. Într-adevăr, în clipele acelea, Nicuşor avea la ce să se gândească: la Zeus, care, în sfârşit, dormise cum se cuvine şi dimineaţa pregătise, după vechiul lui obicei, un mic dejun-surpriză; la Cristina, care în minutele acestea probabil că închidea şi deschidea furioasă capacul unei frumoase truse de desen tehnic, pe care Nicuşor la rândul lui o primise în dar cu vreo cinci ani în urmă de la Zeus (de teamă că s-ar putea să fie refuzat, îi trimisese Cristinei acest cadou la începutul lui septembrie prin poştă); la Fabian care, plictisit de atelierul fotografic, îl rugase pe Nicuşor să obţină de la Zeus o recomandare ca să intre magaziner la unul din şantierele oraşului. Toate aceste gânduri îl menţineau la o oarecare distanţă de ceea ce se întâmpla în jurul său, o distanţă nu prea mare, ci exact cât îţi trebuie ca să nu fii robit de fiecare amănunt al clipei. Altădată, gălăgia şi forfota colegilor alcătuiau pentru el o cascadă de zgomote şi mişcări din care nu înţelegea nimic, ştia doar că îi plesnesc timpanele şi că e izbit din toate

părţile. Acum avea un loc stabil în acest vârtej, putea să vadă, în mod diferenţiat, totul şi, de la caz la caz, să râdă, să aplice un ghiont prietenesc, să dea o replică la momentul oportun.

Noutăţi din toate punctele cardinale. Directorul liceului obţinuse vreo zece mii de aprobări pentru un balot de polietilen. Ajutat de Brazilianul, tăiase două săptămâni polietilenul cu foarfecă, măsurând, croind, lipind. Acum, balotul, care nu întrecea volumul unui dulap, avea nevoie de maximum un sfert de ceas pentru a deveni în mod spectacular un străveziu paralelipiped de zece metri lungime, lat de patru şi înalt de doi. Afacerea asta, amplasată pe holul cel mare sau în curte, devenea, umplută cu apă, un graţios bazin de înot. Demonstraţia făcu parte din programul festiv, ca recitările şi cântecele, iar din grupul de înotători se remarcă Brazilianul, evoluând în echipament de scufundător.

Profesorul de geografie, blondul Andreescu, îşi cumpărase o maşină. Era un I.M S. destul de uzat, dar geograful nu visase niciodată o caroserie estetică, ci două diferenţiale. Schimbase prelata, tapisase fotoliile din faţă şi instalase în spate bănci tapisate, pusese radio, faruri de ceaţă şi semnalizoare puternice. Printr-o împărţire judicioasă a spaţiului, în cabină încăpeau opt persoane. În fiecare duminică, primii opt elevi la geografie din câte o clasă aveau să fie invidiaţii pasageri ai maşinii, pe trasee de interes istoric şi geografic.

Evenimentul cel mai comentat era însă apariţia unei cărţi intitulate: „Din ultima bancă’’, al cărei autor era Nababul. Lucrarea cuprindea o suită de scrieri între schiţă şi eseu, remarcate în presă ca un mod ingenios de a trata problemele vieţii şcolare. Creând o atmosferă de mare pitoresc şi de haz irezistibil, cartea examina totuşi, riguros ştiinţific, diferitele aspecte întâlnite de Nabab în lunga lui carieră. Volumul „Din ultima bancă“ dispăruse în mai puţin de o zi din librăriile unei jumătăţi din oraş, şi lucrul cel mai vesel era că, în cartea Nababului, se recunoşteau nu numai mulţi dintre elevii actuali, ci şi părinţii lor, care fuseseră elevii acestuia. Deoarece autorul schimbase numele personajelor, începu o voioasă anchetă pentru identificarea lor, şi rezultatele erau de tot hazul.

Nicoleta Simion hotărî că Nababul trebuia felicitat. Ea obţinuse prin tot felul de manevre vreo cincisprezece volume

direct din depozit pentru colegii care nu reuşiseră să şi le procure. Erau foarte mândri că dirigintele lor e scriitor. Când Nababul intră în clasă, fiecare avea volumul pe bancă. Nicoleta îi făcu semn lui Despa. El era cu discursul. Se ridică şi începu o alocuţiune sprintenă, deşi cam pompoasă, prin care scotea la iveală meritele cărţii, plasându-l pe autor între Roger Martin du Gard şi Thomas Mann. Nicoleta făcu alt semn, şi toată suflarea năvăli spre Nabab, cerând autografe. Nicoleta făcu al treilea semn şi Muzicuţă, care avea în aparatul de fotografiat un film cu sensibilitate 32, declanşă pe ascuns şi, profitând de gălăgia festivă, o şterse din clasă. La sfârşitul orei el apăru cu fotografiile gata, înregistrând un mic record de promptitudine. Nicoleta mai făcu un semn, şi Nababul se trezi cu braţele încărcate de crizanteme, stânjenei şi garoafe. Uriaşul tună:

— Pericol! Încep să mă emoţionez! Aţi reuşit şi performanţa asta!

Izbucniră în râs. Probabil că ar fi rămas stupefiaţi dacă cineva le-ar fi spus că, în clipele acelea, principala grijă a Nababului era să-şi reţină lacrimile.

— Sunt şi eu un biet om care trăieşte o clipă mare! oftă el, pentru că de fapt simţea exact ceea ce spusese. Cred că nu sunteţi tocmai nemulţumiţi de dirigintele vostru, hai?

Nababul visase adesea la această împrejurare. Pe cât era de activ la şcoală, pe atât era de leneş acasă. Acolo, omul care în clasă nu suferea să vadă o hârtiuţă pe jos, lăsa cărţile în dezordine, nu-şi găsea niciodată cravata de care avea nevoie, mânca mult şi dormea câte zece ore în şir, trândăvea în fotoliu, citind cu glas tare psaltirea în versuri a lui Dosoftei sau făcând planuri de tratate estetice şi pedagogice pe care n-avea să le scrie niciodată. La un moment dat, o publicaţie pentru tineret îi ceruse un articol „de îndrumare”, care trebuia să poarte atrăgătorul titlu de: „Învăţătura – datoria nr. 1“. Nababul strâmbase din nas; păstrând din indicaţiile redactorului numai tema, el scrise o schiţă plină de haz. Schiţa apăru, bucurându-se de succes. Nababului i se mai solicitară câteva, şi deodată se răspândi în şcoală ideea că scrie o carte. În realitate, ideea de a scrie mai mult de două pagini îl înspăimântase întotdeauna. Dar vreo mie de mici intâmplări îl aruncară într-o panică destul dc marc Când şcoala fu vizitată de un cunoscut scriitor, unul din elevi găsi de cuviinţă să-i spună că *„şi dirigintele nostru scrie“.*

Altă dată un grup îi trimise din tabără o vedere în încheierea căreia scriau: *„Vă dorim sănătate şi succes în creaţie!“,* iar bunul său amic şi fost coleg de universitate, directorul liceului, declară în plin consiliu profesoral că Nababul, în sarcina căruia cădeau tot felul de conferinţe şi referate, trebuie lăsat în pace până îşi termină lucrarea.

— Domnule, în ţara asta nu poţi fi om dacă nu eşti şi autor! se plângea dirigintele.

Dar în seara unei anumite zile de iarnă, exact în ziua când Nicuşor Despa repurtase prima lui mare victorie şcolară, uriaşul se aşeză la masa de scris şi nu se ridică până dimineaţa, când prima schiţă era gata. Având senzaţia că găsise ceea ce căuta, instaură acasă acelaşi stil de viaţă ca la şcoală: ordine desăvârşită. Soţiei nu-i venea să-şi creadă ochilor. Uriaşul răsfăţat ducea acum o viaţă sportivă: se scula în zori, făcând exerciţii eu vechile sale haltere, îşi deretica singur cabinetul, nesuportând nici măcar un ziar aruncat la întâmplare. Scria cinci-şase ore fără alte întreruperi decât cele câteva secunde cât durează aprinderea unei ţigări. Trăia foarte intens scenele pe care le descria, intrigându-şi soţia cu hohote de râs sau cu bombăneli furioase.

Corabia Brazilianului plutea, de câteva zile, pe un ocean roz, mângâiat de zefiri şi populat cu arhipelaguri de aur. Toată lumea era la curent că, în calitate de proaspăt legitimat printre juniorii cunoscutei echipe „Fortis“, avea să îndure, la sfârşitul săptămânii, dulcile torturi ale primului său meci oficial. Brazilianul era de nerecunoscut, în jurul lui aerul sclipea ca un contur de cristal al staturii. Băiatul îşi pierduse capul cu desăvârşire. *„Jucăm pe stadionul mare, în deschidere. Vor fi pe puţin 50 000 de spectatori!“* Izbucnea pe neaşteptate în râs sau cădea pe gânduri, nemaiînregistrând nimic din ce se întâmpla în jur. Era drăguţ şi îndatoritor cum nu fusese niciodată. Cine îşi închipuie că în aceste zile prezentând tabloul dătător de pilde ale sportivului ostenit de antrenament, cu trening şi sac de sport, comite o eroare. Brazilianul, indiferent de numărul orelor rezervate pregătirii fotbalistice, apărea în clasă „la sonerie” odihnit, cu cămaşa bine călcată şi orbitor de albă, cu pantofii lună. Renunţase la trening în favoarea uniformei şcolare, bine ajustată. El, care îşi purtase luni de zile cărţile într-un sac de

echipament sportiv, ţinea acum sub braţ o mapă austeră, din piele neagră.

În ziua meciului, colegii ocupară două rânduri din tribuna întâi. Dintre fete veni numai Nicoleta, şi ei se întrecură în a-i explica, plini de bunăvoinţă, că obiectele de colo se numesc porţi, domnii cu chiloţi negri şi tricouri de aceeaşi culoare sunt arbitri, atingerea mingii cu mâna în propriul careu e fatală dacă nu eşti portar şi, în linii generale, ceea ce o să vadă se numeşte fotbal. Nicoleta nu era cu totul ignorantă, dar – ca să nu le răpească plăcerea de a-i da lecţii – asculta cu cel mai mare interes, punând chiar unele întrebări naive. Acest lucru indispuse întrucâtva pe Nicuşor Despa, care şi aşa nu sclipea de bună dispoziţie. Este greu de ascuns, când visezi gloria, că prezenţa altuia în pragul ei te nelinişteşte.

— Ce-i cu tine? se interesă Nicoleta.

— Nimic deosebit!

Mărturisi cu sfială că stadionul este un loc spre care nu s-a simţit atras niciodată. Desigur, e ruşine pentru un băiat să nu fie interesat de sport, degeaba caută ea să-l liniştească. El, Nicuşor, are o fire păcătoasă, crede că sportul este o activitate hărăzită exclusiv forţei fizice, inteligenţa fiind solicitată extrem de puţin sau poate chiar de loc.

— Nu eşti prea categoric! se miră fata.

Atunci interveni Valer. El observă că un om a cărui unică pasiune este sportul nu poate prezenta interes.

— O, s-a mai născut un filosof! râse Nicoleta.

— E părerea mea! se strâmbă Valer.

— Fiecare om trebuie să se realizeze într-o anumită direcţie, nu? Dacă talentul cuiva este să alerge ori să azvârle discul, ar fi o nerozie să renunţe!

— Talent? surise blajin Nicuşor Despa. Muşchi, nu talent. Pectorali, bicepşi, fălci de beton armat…

— Mă rog, fiecare cu calităţile lui! ridică Nicoleta din umeri.

Valer observă cu pătrundere:

— Calităţile cele mai frumoase sunt cele cucerite de om prin eforturile sale. Or, calităţile sportivului sunt nişte însuşiri naturale; te naşti sau nu cu ele. N-ai niciun merit!

— Fugi, că spui prostii! îl repezi Niooleta. Eu credeam că dacă eşti băiat te pricepi mai bine. N-ai auzit cât se antrenează atleţii, fotbaliştii şi toţi ceilalţi? În felul acesta ei cuceresc calităţi!

— Cuceresc pe naiba ghem! mormăi Valer.

În realitate era absolut de acord cu Nicoleta, şi tocmai lucrul acesta îl enerva. Numai că în ultima vreme se trezea susţinând orice părere a lui Nicuşor, ba chiar imitându-i felul de-a gândi. Cel mai supărător era faptul că, ori de câte ori Nicoleta nu împărtăşea o idee emisă de Nicuşor Despa, îl ocăra cu sârguinţă pe... Valer. O astfel de situaţie e cât se poate de umilitoare, deoarece naşte bănuiala – uneori de loc eronată – că ai o personalitate mai slabă decât a celuilalt. El poate să spună orice nerozie, fără a fi contrazis cu prea multă vehemenţă. Pe el îl prinde. În schimb, tu eşti pus la punct numaidecât. Ba, cu timpul, creându-se o obişnuinţa, păţeşti la fel chiar şi când spui ceva convenabil! Multe din lucrurile inteligente pe care le exprima Nicuşor îi trecuseră şi lui Valer prin cap, şi uneori chiar le mărturisise, însă succesul nu era acelaşi. Valer simţi că simpatia lui pentru Nicuşor e în pericol. *„Poftim, am susţinut amândoi aceeaşi idée despre sport, idee tâmpită, ce-i drept, dar el toarce netulburat, ca un motan, pe când eu sunt luat peste picior!''* Starea de spirit a lui Valer era cu atât mai proastă cu cât Nicoleta se pieptănase astăzi într-un fel foarte original (gen paj) şi purta o rochie portocalie, care-i venea excelent.

Deodată difuzoarele ţiuiră îndelung şi începură să emită optimistele măsuri ale marşului de cuviinţă. Pe tapiseria verde a terenului năvăliră cele douăzeci şi două de sfârleze. Din tribune se ridică stolul aplauzelor.

— Unde-i Brazilianul?

— Pe banca rezervelor.

— Ai vrea tu! Uite-l pe partea dreaptă, are numărul 7. Hai, tu, Bra-zi-li-a-nu'! scandară colegii.

În tricou roşu, cu chiloţi albaştri, semăna cu toţi coechipierii lui. Doar după ţeasta masivă îl puteai recunoaşte. La început nu prea stârni entuziasm. Adversarii (juniori de la clubul „Viitorul", în tricouri cenuşii cu dungi galbene) păreau întorşi cu cheia. Din primă secundă porniră orbeşte într-o singură direcţie: spre poarta „Fortisului''. Erau foarte sprinteni şi agresivi, nişte mici tigri nesăţioşi. Roş-albaştrii munceau din răsputeri să iasă la suprafaţă. Brazilianul ar fi venit în sprijinul apărării, însă consemnul dat de antrenor fusese clar: el nu-şi va părăsi locul. Aşadar, lenevea pe margine, lângă linia de centru, şi după

primele încurajări, galeria – căreia prea puţin îi păsa de tactică – începu să-l ironizeze:

— Ăla negru şi cu capul mare ce-o fi căutând pe teren?

— O fi băiat de mingi!

Dar rotundul şi elasticul obiect al disputei de pe gazon se rătăci deodată în direcţia Brazilianului. Numărul 7 sughiţă de emoţie. Alergă, caraghios şi împiedicat, şi de-abia atinse mingea, că se prăvăli cât era de lung. Dar tocmai asta l-a salvat, aici ea luă o direcţie ciudată, păcălind pe dungatul care-o urmărea. Între timp, Brazilianul se ridicase pornind cu balonul la picior. N-avea pic de stil, gâfâia, bătea în jur cu mâinile ca o morişcă, ai fi zis că acum-acum cade, însă adversarii rămâneau unul câte unul în urmă, derutaţi, deoarece aiuritul cu numărul 7 îşi schimba mereu direcţia. Ba, la un moment dat, trebuind să aleagă pe care dintre fundaşi să-l dribleze, se vârî pur şi simplu printre ei, trezindu-se în aerul fierbinte al careului de 16 metri. Dar prea se desfătase de unul singur cu mingea. Era, în fine, cazul s-o piardă. Şi o „pierdu” spre stânga, de unde centrul atacant al „Fortisului“, care ştia el ce ştia de la antrenament, o expedie în plasă. Portarul „Viitorului”, care plonjase la picioarele Brazilianului, îl mai ţinea şi acum de-o gheată, aproape plângând de ciudă că fusese păcălit.

Balsamul şi vinul aplauzelor curseră cu generozitate pentru numărul 7. În stilul său inestetic, repetă de încă două ori performanţa, acum era 3—0 pentru „Fortis”, iar dungaţii, regretând că nu-l apreciaseră de la început cum se cuvine, trimiseră lângă el o escortă decisă, formată dintr-un mijlocaş şi un fundaş.

Nicoletei i se înroşiseră palmele şi o usturau din pricina aplauzelor. Asistând la o luptă sportivă, fetele pot fi mai pasionate decât băieţii. Ea n-ar fi reuşit să explice, ca meşterii peluzei, procedeele Brazilianului care „demara” şi „construia” faze de gol. În băiatul acesta butucanos, pe care nu-l privise niciodată cu prea multă atenţie, intuia o încăpăţânare remarcabilă, o obişnuinţă a luptei care îl făcea aproape frumos. Nicoleta simţea acum că nu numai pe terenul de fotbal, ci în orice alt loc şi în orice altă împrejurare e capabil să lupte aşa, până la ultima picătură de energie, care însă nu e niciodată ultima. Nicuşor Despa, observând-o din când în când cu coada ochiului, citi semnele acestei stări de spirit. El căzu pe gânduri.

Privea ceea ce jinduise el întotdeauna, succesul absolut, cucerit de Brazilianul în mai puţin de trei sferturi de oră. Cine s-ar fi aşteptat ca tocmai el să fie alesul, celebritatea promoţiei, chipul pentru moneda jubiliară a generaţiei, omul „care a învăţat în şcoala noastră”? Exagerând, ca de obicei, semnificaţia împrejurărilor, Nicuşor Despa hotărî că astăzi este o zi neagră pentru el, şi că nici cele care vor urma nu se vestesc mai deschise la culoare.

Finalul reprizei căzu într-o atmosferă trandafirie pentru „Fortis” şi într-o stare de zăpăceală evidentă pentru dungaţi. Animalul cu zeci de mii de guri care se numeşte public sportiv respira satisfăcut după un dejun copios. Înşelând pe paznicul de la vestiar, Manolache, cel mai sincer admirator al Brazilianului, îi făcu o vizită şi se întoarse cu informaţii.

— E cu ziariştii! Dă interviuri! Adică nu chiar el, ci antrenorul, însă despre Brazilianul vorbeşte. Reporterul de la revista „Fotbal” tocmai se pregătea să-l fotografieze. Brazilianul mi-a cerut pieptănul să-şi îndrepte părul.

— De ce? reflectă Despa. Îi apare în poză şi capul? Logic ar fi să-i publice numai picioarele! Ele sunt cu geniu…

— Vai, Nicuşor! îl dojeni Nicoleta, punându-i mâna pe umăr şi uitând-o acolo cam multe secunde.

– Ha! Ha! Ha! izbucni Valer. Picioare geniale! E bună! Glezna erudită! Genunchiul academician!

— Ah, Valer, mă plictiseşti, auzi? Mă plictiseşti! zise cu un glas rău Nicoleta.

— Dar ce tot ai cu mine? îşi ieşi Valer din sărite. Lui Nicuşor de ce nu-i spui nimic?

— Cum nu-i spun? roşi Nicoleta. L-am certat şi pe el.

— Aşa ceartă aş vrea să am şi eu de ziua mea!

Şi depărtându-se cu vreo mie de kilometri de Nicoleta şi de Nicuşor Despa, Valer începu o conversaţie cu Manolache, singurul om ca lumea prin partea locului.

CAPITOLUL XII

Adevărul este că Nicuşor devenise un adevărat tiran. Deşi petrecea în fiecare zi trei-patru ore la Loc, nimic din ceea ce făcea acolo nu-i mai plăcea, găsind mereu prilej de cârteală sau căzând într-un soi de muţenie agresivă care dura zeci de minute. Valer se străduia cu bunăvoinţă să găsească pentru toate astea câte o scuză. Nicuşor este foarte cult şi gândurile sale zboară în sfere superioare. Nicuşor are exact tipul de părinţi care îţi dau probleme, Nicuşor e prietenul surorii tale – fie ea şi vitregă – şi trebuie menajat. Avea însă şi Valer satisfacţiile lui. Era bucuros când îl vedea pe Nicuşor plonjând fără teamă şi pornind în craul ca un înotător de performanţă; îndeplinind cu iuţeală şi precizie toate caznele meticuloase ale unei partide de pescuit; pregătind o ciorbă gustoasă; încordând cu putere un arc greu şi nimerind ţinta în punctul notat cu zece. În cazurile astea,

Valer avea un sentiment de duioşie şi de mândrie asemănător cu al unui părinte faţă de fiul său.

— N-ar strica să-ţi aminteşti din când în când că toate astea le-ai învăţat de la mine!

Nicuşor se strâmba la el, imitându-i binecunoscutul tic, şi se dădea la fundul apei, unde stătea fără greutate aproape 60 de secunde. Odată îl chemă pe Valer la „Academie'' şi-i arătă o nouă statuie-copac. Valer încremeni: era el însuşi, cu strâmbătura lui, cu smocul de păr alb şi cu un porumbel în braţe.

Zeus începu să-şi recapete memoria, era foarte încântat de asta şi pălăvrăgea toată ziua, amintindu-şi tot felul de întâmplări. Arăta mult mai bine, culoarea îi revenise în obraji, deveni mai preocupat faţă de ţinuta lui. Medicul fu de părere că ar putea începe să facă nişte plimbări mai lungi. Nicuşor îl conduse prin parcuri, pe bulevarde, şi într-o bună zi îi veni ideea să-l ducă la Loc. Se întâmplă însă un lucru neaşteptat: lui Nicuşor îi fu imposibil să găsească Locul! Colindară ore întregi, dar Locul parcă dispăruse, parcă se dezintegrase. Era întâia oară când Nicuşor venea aici fără Valer, fusese sigur că a învăţat drumul. În realitate, constată că îi e imposibil să găsească Locul. Lucrul acesta îl scoase din sărite. *„Am obosit, ce-i cu mine? Sau m-am molipsit de amnezie de la Zeus?“* Îi era ruşine că-l purtase atâta drum după el pe taică-său fără să-i poată arăta Locul despre care îi vorbise de atâtea ori. *„Nu-i nicio nenorocire* – zise Zeus – *a fost o plimbare foarte frumoasă.“* Îi era recunoscător lui Nicuşor pentru că săptămâni de-a rândul fusese sora lui de ocrotire, doamna Despa fiind atât de frământată încât mai rău l-ar fi enervat pe bolnav. Nicuşor, în schimb, calm şi zâmbitor, îi administra medicamentele, găsea tot felul de subiecte pentru conversaţii hazlii, îl convingea prin zeci de şiretlicuri să mănânce, iar noaptea îl adormea ca pe un copil, promiţându-i că nu pleacă de lângă el. Zile întregi i-au trebuit ca să-l determine să-şi reia obiceiul de-a se rade, de-a citi ziarele, de-a asculta radioul.

Într-o zi auriferă de pe la mijlocul toamnei, Nicuşor primi întâiul cinci şi al treilea şase pe primul trimestru. Acest cinci echivala cu un doi sau cu o palmă, pentru că era la română.

Nababul îl prinsese citind o analiză perfectă, ce-i drept, dar de pe o pagină goală. Nicuşor n-avusese timp să-şi scrie; prefăcându-se că se uită-n caiet, trăgea cu coada ochiului pe textul din carte, făcând analiza pe loc. Controlându-i caietul, Nababul rămase perplex; Nicuşor nu scrisese, de la începutul anului şi până acum, nimic. Nababul se posomorî, îi puse cinci şi nu spuse altceva decât:

— Eu nu dau niciodată două avertismente la rând!

— Permiteţi-mi! se anunţă Nicoleta cu gravitate. Tovarăşul Despa e bolnav, Nicuşor a trebuit să-l îngrijească.

— Toată consideraţia mea pentru felul în care şi-a făcut datoria de fiu. Asta nu-l scuză, ci, dimpotrivă, îl obligă să-şi menţină poziţia la şcoală.

A doua zi, Nicuşor fu ascultat din nou. Nu se aştepta. În mod normal trebuia să-i vină rândul peste cel puţin zece zile. Ajunseseră la ultima oră despre Vlahuţă. Nu citise nimic, se baza pe arta lui de improvizaţie. Dar Nababul îi ceru date şi consideraţii, cu exemplificări asupra biografiei şi operei. Nicuşor bolborosi nişte aproximaţii privind viaţa scriitorului, iar în legătură cu opera crezu că scapă cu câteva minute de cozerie, exact ce-i plăcea Nababului. Dar Nababul făcea acum recapitulare şi era pedant. Ceru lucruri mai precise, şi văzând că Nicuşor şovăie îl chestionă asupra subiectului unor scrieri. (Era nervos, se vedea după stilul de clasa a treia, lălăit şi bonom, în care-l întreba: *„Des-pre ce se po-ves-teş-te în bu-ca-ta a-cea-sta?“* Sau: *„Ce vrea să spună autorul prin această poezie?“* Era genul de ironie preferat al Nababului. Nicuşor roşi şi încercă să se salveze, declarând că din Vlahuţă e greu să reţii ceva, acesta fiind un autor fără imprevizibil artistic. Proza lui este convenţională, iar ca poet a spus cineva că n-a fost de fapt poet, ci mai mult necesitate poetică.

Se făcu o linişte de junglă înaintea ploii tropicale.

— Bine – spuse serios Nababul – nu te contrazic! Văd că l-ai citit şi pe Lovinescu. Şi nu-mi displace expresia dumitale „imprevizibil artistic”. Dar eu – tună dirigintele – nu permit taifas estetic decât elevilor care cunosc foarte bine şi sub toate aspectele chestiunea în discuţie! Dumitale am să-ţi pun trei! Stroe!

Muzicuţă se ridică intrigat.

— Din clipa asta, Despa încetează de-a mai fi reprezentantul nostru la concursul de iarnă. Reprezentantul nostru vei fi tu. După ore să pofteşti în cancelarie, pentru a sta de vorbă mai pe îndelete.

Pentru Nicuşor urmară zile dc silă şi de descurajare. Uneori se simţea vinovat şi asta îl mai liniştea, alteori era cuprins de indignare, spunându-şi că i s-a făcut o nedreptate, cel mai adesea însă avea sentimentul greţos al nesiguranţei. Poate că acesta e destinul lui, poate că îi e scris să nu ajungă niciodată la o împlinire. El nu face parte din categoria biruitorilor. Acest soi de fericiţi dobândesc totul fără efort, aşa se şi explică eterna buna dispoziţie a lui Stroe-Muzicuţă.

Cel mai greu de suportat a fost întâlnirea duminicală cu Cristina. Atunci Nicuşor cunoscu şi ridicolul situaţiei de-a fi un camarad plicticos. Tăcu aproape tot timpul, nimic nu i se părea necesar de rostit, avea senzaţia că orice idee, orice observaţie, orice glumă devin, spuse de el, idioate. Fetelor nu le scapă aceste stări de spirit şi n-au, de obicei, pic de milă pentru bietul partener. Fie că îl socotesc neîndemânatic, fie că iau totul drept lipsă de atenţie pentru persoana lor, ele devin la rându-le închise, ironice, imposibile. Fenomenul se petrecu imediat şi cu Cristina, deşi ei îi plăcea să creadă că nu seamănă cu celelalte fete.

La un moment dat, Nicuşor râse ca omul căruia îi vine o idee năstruşnică:

— Ştii ceva? Cred că n-am să mă prezint la concursul de iarnă. Literatura nu e nici atletism, nici fotbal! Dacă e vorba de duel, atunci vreau o sabie autentică! Îmi amintesc că, pe la 10 ani, am urmat câteva luni la secţia de scrimă a şcolii sportive. Terţă! Cuartă! imită Nicuşor mişcările elementare de scrimă. Se spunea că am talent. Dar m-au năpădit un oreion, o variolă, nu mai ştiu exact ce, şi a trebuit să întrerup. Aş putea reîncepe, în fond sportul e foarte indicat pentru omul modem. Chiar şi Fra Dominique spunea: *„Ne facem, case frumoase, dar uităm că*, *în primul rând, trăim pe trupul nostru!“*

— Ai dreptate, tocmai mă gândeam să-ţi spun într-o zi că ar trebui să faci şi tu puţin sport.

— Nu-i aşa?

— Dar nu văd cu ce te-ar împiedica scrima să te prezinţi la concursul de literatură!

Cristina se posomorî. Mai de mult plănuiseră că dacă amândoi s-ar fi numărat printre finalişti (ea participa, ca de obicei, la matematică şi la fizică) s-ar fi putut întâlni, în vacanţa de iarnă, într-unul din autocarele pentru „tabăra olimpicilor’’.

— Mie – zise Nicuşor, plin de înţelepciune – nu-mi place să fac două lucruri în acelaşi timp. Ajunge unul, dar bun!

— Şi ăsta ar fi scrima?

— De ce nu!

— Bine, e frumos că eşti atât de hotărât. Genul agresiv e cel mai avantajat în sport. Terţă! Cuartă! Să mă inviţi la întreceri, vreau să te aplaud. Eu, dacă nu făceam handbal, alegeam categoric scrima.

— Nu-i aşa? se bucură Nicuşor.

— Sigur, zise Cristina, plină de nervi. Mă bucur că ţi-ai descoperit vocaţia! Dacă, Doamne fereşte, te orientai greşit şi te ţineai de carte?

„Furtună!“ presimţi Nicuşor, dar în loc de-a grăbi sfârşitul discuţiei începu să bată câmpii, fără să-şi dea seama de un lucru foarte curios, şi anume că avea exact aerul lui Zeus.

— Poate ajung în lotul naţional, să vezi atunci ce de călătorii peste hotare! Paris, Rio de Janeiro, Tokio! Oh. Dar n-o să fiu de loc prost, am să folosesc prilejul pentru a scrie reportaje, cărţi de călătorie! Închipuie-ţi, dimineaţa. Tragi la sabie, iar seara intri în cabina telefonică: *„Mademoiselle, c’est moi l’ecrivain reporter Nicolas Despa. Donnez-moi Bucharest!“* Alo, Bucureşti, ziarul „Scânteia“? Bună seara, vă transmit un reportaj din insulele Filipine!

Nasul Cristinei se lungi, în obraz îi apărură pete roşii, vocea ei suna enervant de limpede, şi Nicuşor se întrebă mirat unde a mai văzut el expresia asta, la cine a mai întâlnit tonul ăsta? Îl pufni râsul. Da, Cristina semăna uluitor în clipa aceea cu doamna Despa.

— Te felicit, ai nişte idei grozave! spuse Cristina, cu un zâmbet strâmb şi cu o voce nesuferit de clară. E bine că te-ai hotărât la timp să nu mai participi la concursul de iarnă, altminteri toate perspectivele astea formidabile – „c’est moi l’ecrivain reporter…’’ — se duceau naibii.

Îşi privi ceasul:

— Trebuie să plec. La revedere!

Şi înainte ca Nicuşor să mai poată spune ceva, Cristina alergă spre staţie, prinzând autobuzul care tocmai pleca.

Nu, Nicuşor nu se înşelase. Ca de atâtea ori în vocea mamei, dispreţul şi dezamăgirea răsunaseră acum şi în glasul Cristinei: *„Ei, aş! mârâi Despa. După câte ştiu, stimată duduie, încă nu v-am cerut în căsătorie! Ce-ar fi să vă duceţi la dracu cu pretenţiile şi cu atitudinile dumneavoastră mustrătoare?“*

Hoinări îndelung, gândindu-se la un milion de lucruri, în cele din urmă oftă:

— Bine, ştiu ce am de făcut! Pe urmă mă duc la Nababul, la director, la ministrul învăţământului mă duc şi tot nu mă las!

Două zile mai târziu, Cristina citea, uluită şi mândră, următoarea scrisoare: *„Ai dreptate să fii supărată pe mine*! Dacă nu voi reuşi să ne întâlnim în tabăra olimpicilor, nu mă vei mai vedea niciodată. Nicolae Despa“.

Domnul Sandu, administratorul, acel bărbat foarte aspru şi foarte hotărât, află cu stupoare, de la una din femeile de serviciu, că de o săptămână tânărul Despa se închide zilnic în spălătoria nefolosită, unde probabil se ţine iar de porumbei. Domnul Sandu se hotărî să pună definitiv capăt debandadei. Mustăcioara pătrată pândi îndelung ascunsă în spatele unui mănunchi de ţevi. La trei minute după sosirea lui Nicuşor, domnul Sandu bătea în uşă. Băiatul deschise, speriat.

— Permiteţi, domnu! îl ironiză administratorul, forţând uşa întredeschisă cu abdomenul său binişor rotunjit. Sau vă deranjez?

Nicuşor ridică din umeri şi se trase la o parte, supraveghindu-şi musafirul pe sub sprâncene, cu priviri grele de reproş. Domnul Sandu merge până în mijlocul încăperii, se opreşte şi, rotindu-şi privirile, începe să vorbească, ascultându-şi cu plăcere propriile cuvinte. Oare Nicuşor cunoaşte regulile de convieţuire într-un imobil cu mai mulţi locatari? E trist că tocmai el, fiul unui intelectual… Dar există legi, există mijloace drastice prin care… Păi dar! Cu cât e mai furios, cu atât domnul Sandu se simte mai bine. I se pare încântător că-l poate jigni pe acest băiat care i-a scăpat întotdeauna printre degete. Prin el dă, va să zică, peste nas şi domnului Despa, căruia nu-i poate ierta faptul că nu vine niciodată la şedinţele locatarilor. Vorbind, scotoceşte cu ochi de procuror fiecare centimetru pătrat din jurul lui. Pe podea, micul

radio-portativ transmite un blues. Alături, pătura de pe care s-a ridicat adineauri Nicuşor. O pătură maro, veche şi destrămată, a cărei lipsă doamna Despa n-o va observa. Banca e plină de cărţi. Domnul Sandu nu vrea să se aplece, doar capul şi-l înclină pe un umăr, ca să poată citi titlurile. Mai încolo, servieta cu cărţile de şcoală, o mică vază cilindrică, cu un buchet de creioane colorate. Pe pereţi, fotografii decupate din reviste şi, foarte vizibil, portretul unei tinere sub care stă scris numele unei şansonetiste pariziene. De fapt, e Cristina.

— Ce faci dumneata aici, la urma urmelor?

Domnul Sandu trebuie să-şi răspundă singur şi nu fără uimire:

— E clar, dumneata studiezi!

Acuzatorul e la impas, ancheta nu-i oferă niciun corp delict mai ca lumea. Despa, incomodat şi nervos de parcă-ar fi fost surprins în pielea goală, mârâie în surdină.

— Ştii dumneata – îl pune în temă domnul Sandu – că poţi fi învinuit de ocuparea ilegală a unui spaţiu locativ, plus de asta, folosirea lui în alte scopuri, pentru care n-a fost destinat?

Trage cu coada ochiului să vadă efectul acestei fraze care i se pare foarte avocăţeşte adusă din condei. Într-adevăr, Nicuşor s-a cam speriat.

— Păi dar! exclamă satisfăcut domnul Sandu.

Şi cum funcţia îl face să vină deseori în atingere cu legile, continuă:

— Până la proba contrarie, eşti vinovat de abuz şi de infracţiune la legea privind reglementarea spaţiului.

Nicuşor se clătină sub tirul juridic.

— Nu-i de glumă, domnule! continuă administratorul, torcând de bucurie. Avem şi noi carte, după cum vezi! Cu porumbeii ce-ai făcut?

Nicuşor îl informă în silă că le-a dat drumul.

— Greşit – spuse melancolic domnul Sandu – la frigare ar fi fost delicioşi.

Totuşi această destăinuire îl mai îmblânzi:

— Şi de ce înveţi, domnule, aici? Dumneavoastră aveţi un apartament cu trei camere. Ceva, cumva, probleme în familie? coborî el tonul, devenind aproape protector, gata să asculte vreo mărturisire.

„Tâmpitule!“ îl califică în gând Nicuşor, care ştia că principala distracţie a domnului Sandu, în orele de dimineaţă, era să

tăifăsuiască, rezemat de câte-un palier, cu una din cele cinci-şase coniţe care dispuneau de timp suficient. Nu, domnul Sandu nu le făcea curte, ferească Dumnezeu! Comenta reţete de prăjituri şi bucate grele, fastuoase, ca peştele umplut sau salata cu carne, şi mai ales stabilea acele întâmplări care trebuiau să intre în cronica nescrisă a blocului. O uşă trântită ceva mai tărişor, o exclamaţie mai sonoră a unui vecin sau graba cu care acesta cobora scările erau suficiente indicii pentru reconstituirea unor episoade dramatice. De fapt, principalul motiv pentru care domnul Sandu nu-l putea suferi pe tatăl lui Nicuşor era faptul că acesta îl numise odată „coana Sanda“.

— La noi se face curăţenie! motivă Nicuşor. Am ochit şi eu chilia asta ca să pot învăţa. Dacă nu sunteţi de acord, îmi iau calabalâcul şi dispar.

Domnul Sandu îl privi cu vădită nemulţumire:

— Ia stai, domnule, stai, ce Dumnezeu, că n-a zis nimeni nimic! La urma urmelor, spălătoria asta tot stă degeaba. Păi dar! Rămâi, neică, de ce să nu rămâi, că doar nu rozi pereţii! Mi-a plăcut şi mie cartea, văru-meu Bănică e inginer! Am vrut numai să controlez, să văd ce faci, am şi eu o răspundere. Păi dar! Acum m-am convins că aici e lucru subţire, cărturăresc. Crezi că nen-tu Sandu e omul care când vede un băiat studios să-i spună: „Du-te! Pleacă!“?

Pe neştiute, domnul Sandu ajunsese la „neică“ şi „nen-tu“, clădind repede o familiaritate răsunătoare pe temelia hatârului făcut lui Nicuşor. Dar băiatul acceptă, pentru că voia să fie lăsat în pace. Într-adevăr, domnul Sandu, după ce îi făgădui că nimeni n-o să-l deranjeze, plecă în grabă să comunice coniţelor ultima noutate: băiatul Viespilor (aşa numea el familia Despa: Viespa) s-a separat de părinţi, acum locuieşte, săracul, în spălătorie. „E normal, domnule, s-a deşteptat băiatul, are şi el un punct de vedere!“

Realitatea era că lui Nicuşor îi venise un chef nebun să muncească până la epuizare, era cuprins de o frenezie asemănătoare celei din memorabila iarnă. De altfel, constatase şi el: ca să ajungă în starea asta admirabilă îi trebuia sau un mare succes, sau o mare dezamăgire. Faptul de a nu se ridica dintre cărţi patru-cinci ore în şir îi dădea o bună dispoziţie, specială. Până şi senzaţia de-a fi ostenit îl încânta. Se îndrăgosti

pur şi simplu de mica lui încăpere albă. Nu înţelegea cum de poate tatăl să se plângă de oboseală, întrerupându-şi lucrul din jumătate în jumătate de oră şi aţipind pe canapea. Poate că aşa se întâmplă de la o anumită vârstă în sus. Oricum, pe Nicuşor îl sâcâia imaginea cabinetului plin de fum şi de foşnete, chipul răvăşit al omului pe care întotdeauna îl nemulţumea ceva, şi nemulţumirea asta umplea toată casa. Nicuşor voia să lucreze în linişte, să fie curat şi frumos în jurul său. Mai încercase şi un sentiment ciudat, neplăcut: în ultima vreme lucra el însuşi fără tragere de inimă acasă, îi venea mereu să se ridice de la masa de lucru. În mod supărător, lângă imaginea ostenită şi arţăgoasă a lui Zeus o vedea pe a sa, înzestrată cu aceleaşi atribute posomorite. *„Cam mult, două genii într-o casă!“* hotărî Nicuşor, şi ca un satelit care caută un soare mai prielnic părăsi planeta neguroasă şi incertă, găsind în încăperea aceea de serviciu o mică zonă liberă a cosmosului, bună s-o populezi cu planeta de concepţie proprie.

— Niouşoooor! Nicule!

Ieşind pe geam şi mergând prudent de-a buşilea până la marginea acoperişului, Nicuşor îl vedea pe Valer mic şi turtit, făcând semne spre fereastră.

Nicuşor simţea că-i ard obrajii de ruşine. *„Am ajuns să mă ascund de cel mai bun prieten al meu. Dar ce pot face? El vrea să mergem la Loc, iar eu nu vreau. Trebuie să termin ceea ce am început, nu?“*

Uneori Valer venea de două-trei ori în aceeaşi dimineaţă. Nicuşor suferea. Îşi ţinea cu greu obrazul lipit de betonul planşeului prăfuit. Mereu era pe punctul de-a se ridica strigând: *„Valer, aici sunt!“* Dar reuşi să n-o facă.

Pe urmă, Valer încetă să-l mai caute.

CAPITOLUL XIII

Într-o duminică, pe la prânz, doamna Despa îl informă că fusese căutat la telefon de către Nicoleta Simion, care are ceva foarte important de comunicat. A lăsat şi un număr, rugând să fie sunată la orice oră din zi sau din noapte.

Nicuşor ridică receptorul, formă numărul. „Ce-o fi vrând de la mine?“ Soneria ţârâi de vreo cinci-şase ori, apoi se auzi vocea Nicoletei:

— Alo?

— Bună! Eu sunt.

— Nicuşor?

— El.

— Nicuşor, uite ce faci! Înghiţi o picătură de apă vie, te dai peste cap, te transformi în rândunică şi într-un minut eşti aici!

— Ce-i acolo, sindrofie?

— O să vezi! Ai plecat? Stai! Pune un film în aparat, dacă n-ai film ia numai aparatul, că film îţi dau eu.

— Explică-mi măcar…

— N-am timp. Vino repede! Alo, nu închide! Bagă de seamă, sunt la şcoală! Mă găseşti în sala de ştiinţe naturale.

— La şcoală?!

Nicuşor chibzui dacă merită sau nu să se ostenească până acolo. Ce căuta Nicoleta duminica după-amiază în sala de ştiinţe naturale? Şi de ce era nevoie de aparatul foto? O fi vreo discuţie ştiinţifică, mare plictiseală. Şi dacă nu te duci, mâine te aranjează pe motiv că nu sprijini iniţiativele folositoare.

Telefonul ţârâi din nou. Era tot Nicoleta, de astă dată furioasă:

— Ce faci, n-ai plecat? Pierzi o ocazie rarissimă! Îmbarcarea!

Un sfert de oră mai târziu, Nicuşor intra în şcoală, cu vechiul „Kontax“ al lui Zeus pe umăr. Cimentul strălucea de curăţenie, în aer plutea miros gospodăresc de parchetin şi de ceară, venind din clasele unde se făcuse obişnuita curăţenie generală în vederea următoarei săptămâni.

Sala de ştiinţe naturale era la etajul doi, lângă telefonul public. Prima oară când intrase aici, Nicuşor se zăpăcise, era în clasa întâi, pionierii îi plimbaseră pe novici prin toată şcoala, neuitând sala de ştiinţe naturale. Fiarele împăiate – un urs, un mistreţ, un râs, un lup, o vulpe – terariul cu şerpi şi arici,

planşele anatomice de pe pereţi, scheletele umane, borcanele cu tot felul de mici monstruozităţi în alcool, plantele neobişnuite, unele ţepoase, altele cu frunze cât o faţă de masă, pelicanul ţinând în cioc un peşte pe care n-avea să-l înghită niciodată îl uluiseră şi o săptămână întreagă nu făcuse altceva decât să reproducă, în plastilină, minunăţia cu toate jivinele şi păsările ei.

Uşa sălii de ştiinţe naturale era deschisă. Nicoleta auzise de mult paşii lui Despa şi, fără să ridice glasul, spuse domol, făcând să răsune întreaga clădire cufundată în linişte:

— Hai, Nicuşor, avanti!

Intrând în aerul călduţ, nemişcat, cu vagi mirosuri chimice, Nicuşor clipi surprins, încercând să distingă ce se întâmplă acolo. Patru becuri enorme proiectau o lumină orbitoare asupra unei plante uriaşe. Nicoleta părea reclama vie a unui magazin de optică. De gât îi spânzurau două aparate de fotografiat, în mâna stângă avea un intensometru şi în dreapta o lupă gigantică. Lângă ea, un trepied, pe care era instalat un mic aparat de luat vederi, cu obiectivul spre plantă.

— Bine că te-ai hotărât să vii!

Purta nişte pantaloni dangarezi şi o scurtă de piele cu multe fermoare, având în totul un aspect întreprinzător. Îşi aruncă privirile pe ceasul-brăţară, se postă în spatele aparatului de filmat şi apăsă declanşatorul. Timp de câteva secunde se auzi zumzetul discret al motoraşului. Nicoleta lucra cu precizie, dar fără grabă, continuând să vorbească nestingherită, ceea ce însemna că repetase aceste gesturi de mai multe ori.

— Vezi că pe pervaz e un pachet cu sandvişuri, serveşte-te şi dă-mi şi mie unul, mereu mi-e foame, nu-mi place dictonul ăla, «ars longa, vita brevis»! Ce zici de aparate? I-am jefuit pe toţi prietenii, inclusiv pe Muzicuţă şi pe frate-său. Dacă ai film în „Kontax“, dă-i drumul, ce vezi aici se întâmplă o dată la douăzeci de ani! Deschiderea 4, expunerea 250.

Nicoleta se uită la ceas şi trecu din nou în spatele aparatului de filmat, făcând să se audă zumzetul înregistrării.

— Sunt de la cinci dimineaţa aici şi de pe la şase filmez. E al naibii de obositor să bâzâi din trei în trei minute, dar cred că merită.

Aşadar, Nicoleta filma cu încetinitorul. Nicuşor privi îndelung lujerul ciudat care, ridicându-se dintre frunzele de peste un metru lungime, chenăruite cu galben, ajungea aproape până la

tavan, purtând în vârf un mănunchi de flori delicate. Gâtul acela vegetal domina, părând că în orice clipă ar putea trece prin planşeu ca printr-o pânză de ceaţă, şi Despa avu senzaţia de-a se găsi dinaintea unui animal necunoscut, care-i răsărise fără veste în faţă, o vieţuitoare gigantică, vicleană şi absurdă, venită din preistorie şi din închipuire.

Era o specie de agavă. Inscripţia muzeală preciza că face parte din familia amarilidaceelor, înfloreşte o singură dată la 15—20 de ani şi apoi moare. Într-una din ultimele zile ale vacanţei, un camion trăsese în curtea şcolii, încărcând, pe lângă tot felul de vechituri, hârtiile ajunse nefolositoare pentru arhivă. Nicoleta pusese ochii pe trei registre masive, ale căror coperţi din carton foarte gros puteau fi transformate în rame pentru fotografii, în mape pentru păstrarea discurilor şi în multe alte lucruşoare utile pe care o fire practică le întrevede imediat. Pregătindu-se să smulgă coperta unui astfel de registru, îl răsfoi fără o intenţie specială şi privirile-i căzură asupra unei însemnări în laconicul stil administrativ: *„1 (una) bucată plantă exotică. Denumirea: agavă. Se înregistrează cu* numărul *00423, azi 19 octombrie 1954“.* Era un registru de inventar. Distrată, se pregătea să-l închidă, când îi răsări în minte eticheta din muzeu: *„... o dată la 15 ani“.* Făcu socoteala. „Deci agava are cel puţin 14 ani!“ Sări imediat în cutia camionului, răscolind vechile registre. Găsi ceea ce căuta: inventarele anterioare anului 1954. Agava figura pentru întâia oară în 1952: *„1... (una) bucată ghiveci luat conţinând“...* etc. În ghiveci?! Asta înseamnă că agava era foarte tânără. Şaptesprezece ani! Alergă în sala de ştiinţe naturale. Acum agava matură îşi trăgea seva din pământul aşezat într-un hârdău cât toate zilele. *„Stimată doamnă, nu cumva e vremea să înfloriţi?“* Din ziua aceea îşi făcuse un program precis: în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară vizita agava. Acelaşi lucru îl făcea la prânz, când venea la şcoală, şi în recreaţii. Obţinu de la tanti Sofia, îngrijitoarea etajului doi, care făcea curăţenie de la orele 22 în sus, după plecarea seraliştilor, promisiunea că va cerceta agrava în fiecare noapte, telefonându-i la orice oră în caz că se văd semne de inflorescenţă.

Povestindu-i toate acestea lui Nicuşor, Nicoleta îl puse la curent cu o sumedenie de detalii curioase privind biologia plantelor din familia amarilidoceelor.

— Eşti foarte savantă, cred că ai citit toate rubricile „Ştiaţi că…“ din reviste!

— Zău că da! Mai adaugă cinci tratate de botanică din care unul în spaniolă şi altul în engleză. Spune tu dacă nu m-am ţicnit!

Îşi privi ceasul şi declanşă iarăşi pentru câteva secunde argintia şi minuscula cameră de luat vederi, cu film de 8 mm. Pe urmă făcu fotografii, un aparat era echipat pentru alb-negru, altul pentru color.

— N-auzi nimic? îl întrebă ea.

— Nu. Ce să aud?

— Plânge cineva.

—?

— „Kontax“-ul tău! Zice că stă degeaba.

Nicuşor potrivi aparatul şi ţăcăni de câteva ori. Proiectoarele dogoreau, era cald, zăpuşeală. Cu părul castaniu, răvăşit pe gulerul jaghetei de piele şi cu ochi strălucitori de atenţie, Nicoleta se mişca agilă, schimbând obiectivele, spăsând resorturile, mutând luminile.

— Ce te uiţi aşa? roşi fata.

— Nu mă uit.

În realitate, privea ţintă de un minut şi mai bine, şi era exact genul de privire care, chiar dacă ţie nu-ţi trece nimic prin cap, le face pe fete să creadă contrariul. De fapt, se gândea că Nicoletei i se potriveşte neaşteptat de bine genul dinamic. Părea o regizoare de platou sau una din fetele super, ca Emma Peel din „Răzbunătorii’’.

— Mă uitam că ai transpirat! Pot să te şterg? E al naibii de cald cu proiectoarele astea!

Fără să mai aştepte încuviinţarea, scoase batista şi tamponă energic fruntea şi obrajii Nicoletei.

Ea nu se împotrivi. Ca din întâmplare, degetul arătător al lui Despa întârzie pe obrazul ei, alunecând încet de la colţul ochiului la colţul gurii.

— Nicuşor, florile de astă-iarnă…

— Nu le-am pus eu.

— Am aflat. Dar tot timpul mi-a plăcut să cred că de la tine erau.

Nicuşor se zăpăci, ea îl privea cuminte, cu ochi mari şi blânzi şi puţin speriaţi. Nicuşor simţi cu bucurie şi groază că era posibil

să aibă o iniţiativă. „Dar dacă mă cârpeşte?“ Cu un gest despre care era pregătit să spună, la nevoie, că fusese doar prietenesc, o prinse de umăr. Ea îşi înclină capul în partea aceea, lipindu-şi obrazul de mâna lui. „Acum, fie ce-o fi!“ Şi o sărută grăbit, cu stângăcie. Nicoleta nu se feri, avea buze reci şi cu gust de nuci crude. Nicuşor o mai sărută o dată, ceva mai decis. Timpanele îi bubuiau, era năucit de fericire şi de mândrie, avea senzaţia că scăpase de o povară imensă. „Pot s-o sărut şi de zece ori la rând dacă vreau!“ Dar Nicoleta văzuse luminiţele triumfătoare din ochii lui şi întoarse capul.

— Astâmpără-te, mai avem de lucru!

— Te-a mai sărutat şi altcineva?

— Asta nu-i frumos să întrebi.

— Te rog! Vreau să ştiu.

— Nu! şopti foarte încet Nicoleta.

„Ei, drăcie!’: îşi spuse mândru şi îngrijorat Nicuşor, având brusc sentimentul unei mari răspunderi.

— Stai cuminte! zise ea. Trebuie să filmez. Uită-te la agavă! Inflorescenţa e totală.

Căldura sporea, aerul era nemişcat, liniştea îţi ardea timpanele. Agava palpita victorioasă, împrăştiind efluvii dense de oxigen. Era curată şi mândră, colbul domestic de pe trupul ei vegetal dispăruse, suflat de un vânt misterios. Îşi ţinea cutremurată de bucurie florile în vârful lujerului. Frunzele şi tulpina străluceau în lumini uleioase, părând reflexele unor muşchi care se încordează în uriaşe eforturi tăcute. Ochii de sticlă ai păsărilor împăiate, ochii arşi ai şerpilor din recipientele de alcool, ochii ipotetici ai stegozaurului de pe planşă, toţi ochii aceştia sclipiră, însufleţiţi de plăcerea vieţii care învingea sub privirile lor.

A doua zi, agava strălucea în holul de la parter. Profesorul Andreescu ţinu într-una din pauze o scurtă conferinţă de prezentare a fenomenului. Sosi şi un redactor de la rubrica de curiozităţi a ziarului de seară. Nababul, încântat de rolul clasei sale în aceste împrejurări, povesti câteva din propriile amintiri de licean. Pe vremuri, el şi colegii lui se intitulaseră „Clubul 32 x 1“, adică avea fiecare o individualitate bine precizată, fiind nu de 32 de anonimi, câţi elevi număra clasa, ci de treizeci şi două de ori câte unul, cu ideile, şi ambiţiile, şi ştiinţele, şi gusturile

sale, diferite de ale celorlalţi. De ce nu-şi aleseseră, în cazul ăsta, o altă denumire? De exemplu: „Incomparabilii’’ sau „Magnificii?“ Pentru că ţineau foarte mult la promoţia lor, fiind de părere că strălucirea unuia era cu atât mai evidentă cu cât străluceau toţi cei din jurul lui.

Una din legile de fier ale clubului „32 x 1“ era Sinceritatea. În cazul când băieţii aveau motive serioase să fie nemulţumiţi de un coleg, cineva îi lua pe ascuns şapca, punând-o la sfârşitul orelor pe un scaun plasat drept în centrul piedestalului catedrei. Semnul era limpede pentru toată lumea; stăpânul şepcii trebuia să vorbească. Nimeni nu-i cerea asta prin viu grai, nimeni nu-l întâmpina cu întrebări. Împricinatul era aşteptat şi ascultat într-o tăcere desăvârşită. Mârâind sau încercând să glumească, după cum îi era temperamentul, sfârşea prin a exprima ceea ce aşteptau: o explicaţie, o motivare, o scuză.

Într-o zi, Nicuşor se auzi strigat. Nu putea fi Valer, nu era glasul acestuia, şi pe urmă Valer încetase de mult să-l mai caute. Se târî curios la postul său de observaţie şi-l recunoscu pe Muzicuţă, care ducea o conversaţie foarte însufleţită cu doamna Despa. Nicuşor îl văzu dezamăgit şi necăjindu-se că nu-şi găseşte colegul acasă. Ţinea în mâna stângă, ridicată deasupra capului, un mic pachet în care ciocănea uşurel cu arătătorul celeilalte, atrăgând atenţia asupra conţinutului. *„Ce-o fi vrând? Cred că va trebui să-mi iau o vacanţă de cinci minute’’.*

Nicuşor coborî în fugă şi se luă după el, ajungându-l la colţul străzii.

— Acum picai! Mi-a spus mama…

— Era să pierzi avampremiera. Ştii ce am în pachet? Hai că nu ghiceşti, degeaba. Filmul! M-a rugat Nicoleta să-l rog pe taică-meu să-i roage pe tipii de la laborator să-l developeze. Lanţul slăbiciunilor. În fine, pelicula e gata. Mergem la mine s-o proiectăm?

Acasă la Muzicuţă domnea o linişte neobişnuită. Îi întâmpină un Sebi buhos, cu claia blondă în neorânduială în ultimul timp îşi lăsase favoriţi, în speranţa că va fi admis măcar într-un rol de figuraţie la studioul cinematografic, dar n-a reuşit să se aleagă decât cu două examene pierdute în ultima sesiune.

— Nu deranjez? Poate că repetai! spuse politicos Nicuşor.

— Exact. Repetă în sol major la rezistenţa materialelor… Au, nu da, Sebi! răcni Muzicuţă.

Camera celor doi fraţi arăta destul de curios. O cuvertură prinsă de doi suporţi verticali alcătuia un paravan care sugera împărţirea încăperii. Fiecare sector avea un pat, o noptieră, o lampă, un abajur şi o măsuţă.

Cea mai reprezentativă piesă de pe domeniul lui Sebi era patul, unde se îngrămădeau cărţi, planşe, caiete, scrumiere, pachetul de ţigări, mere, ceşcuţe de cafea, o duzină de creioane colorate şi vreo mie de perne. Îndată ce închise uşa, Sebi ajunse dintr-un salt în mijlocul patului, se lungi pe burtă cu trei perne sub piept şi-si adună sub bărbie un vraf de cursuri. O clipă mai târziu începu să mormăie concentrat, cu privirile pe o pagină pestriţă de calcule, şi să-şi mişte ritmic vârfurile picioarelor. Era limpede că, excepţie făcând un cutremur de gradul 9 sau un incendiu serios, nimic nu-i mai putea distrage atenţia.

— Uită-te la el, spuse binevoitor Muzicuţă, ai crede că e şeful de trib al leneşilor! De la cinci dimineaţa nu s-a mişcat din poziţia asta. Numai puţinii privilegiaţi din cercul său intim ştiu că e singura metodă convenabilă, deoarece creierul lui, acumulând cantităţi fantastice de cunoştinţe, a produs o îngreuiare a cutiei craniene, aşa încât nu mai poate fi susţinută… Au!… Îhn… phoziţia normahlă!

Alterarea ultimelor cuvinte se datora celor câtorva perne recepţionate de Muzicuţă în plină figură. Sebi, graţie unui procedeu îndelung experimentat, le aruncase cu o iuţeală uluitoare, fără a se opri nicio clipă din lectură.

Sus, în încăperea staţiei de radio, Muzicuţă instală ecranul şi aparatul de proiecţie. Stinse lumina, aprinzând o lampă de carte. Ecranul sclipea acum opalin în semiîntuneric. Prin firidele podului trecu o înfiorare de vânt, acoperişul zuruia sub rafala unei ploi grăbite. Nicuşor se cuibări oftând de plăcere în jilţul uriaş, ca un pui în braţele moi şi calde ale ursoaicei. Nu aştepta prea mult de la agitaţia cu care Muzicuţă, manevrând tot felul de rotiţe şi căpăcele, introducea filmul în aparat. Avu chiar impresia că face pe grozavul.

Se porni un zumzet catifelat, de mecanism bine potrivit, şi pe ecran se mişcară nişte umbre cenuşii. Foarte curios! Nicuşor îşi încordă privirile. La început avu un sentiment de dezamăgire,

normal pentru cel care, cunoscând anterior subiectul filmat, deci amintindu-şi culorile şi zgomotele reale, îl vede pe ecran despărţit de obiectele înconjurătoare, tăcut şi incolor. Lujerul se înălţa într-un ritm sacadat, florile crescură în mici explozii. Din când în când, agava dispărea, făcând loc altor imagini; faţada şcolii, uşa sălii de ştiinţe naturale deschizându-se încet, misterios. Adesea ecranul era invadat de forme întunecate, neclare, sau, dimpotrivă, de pete de lumină. Destul de des se vedeau şi imagini aparent fără niciun rost: o fereastră deschisă, stegozaurul, un telefon spre receptorul căruia se îndrepta mâna cuiva, ochii bufniţei, pelicanul cu peştele pe care nu-l va înghiţi niciodată…

Ecranul rămase alb, pelicula se terminase.

— Asta-i tot?

— Ce-ai mai f i vrut?

— Adică da, sigur, zise Nicuşor, fără nicio convingere. E tocmai ce trebuie, mi-a plăcut!

Muzicuţă râse:

— N-ai de loc mutra omului încântat!

Antrenă bobinele în sens invers, pregătindu-se să repete proiecţia:

— Ce naiba, ar trebui să înţelegi că lucrul nu-i făcut decât pe jumătate! Abia de acum urmează montajul, zgomotele, muzica. Te aşteaptă o activitate serioasă, băiatule!

— Pe mine?!

Muzicuţă îl privi mirat.

— Păi nu? Sau, mă rog, cel puţin aşa am înţeles eu!

— Fii mai clar! spuse Despa, roşind.

— Fii tu mai clar! Autorul ăla al tău, Fra Dominique, nu scrie nimic despre sinceritate?

— Tu vorbeşti, tu înţelegi!

— Bine, o să fiu indiscret, dar nu e vina mea. Nu ştii, isteţule, că Niooleta a căutat cu lumânarea o ocazie, ceva cu care să te uimească? Ea te crede – dar nu e şi părerea mea – un tip cu totul deosebit! Habar n-ai tu, dar pe chestia asta a încercat în taină să ia lecţii de balet, să-l citească pe Fra Dominique, să scrie versuri. Nu i-a mers, dar până la urmă tot a avut nevoie, a descoperit povestea asta cu…

— Faci şi tu nişte legături! roşi Despa.,

— Sigur, poate că am exagerat, dar ţie nu-ţi sună în cap niciun clopoţel la faptul că scumpa noastră tocilară a devenit brusc un om de acţiune? Cercetare ştiinţifică, înregistrări pe film, pantaloni dangarezi! Şi pe cine cheamă să vadă primul raritatea aia botanică? Trage şi tu concluziile!

— Aş! mormăi Despa, plictisit. Prea îţi trec multe prin cap, mă faci să râd!

Dar abia reuşea să-şi ascundă mândria.

Mai târziu, veni şi Nicoleta.

— Bună, băieţi! Mor de curiozitate să văd filmul! Haideţi, n-am timp prea mult! spuse ea, autoritară.

Nicuşor îi mulţumi de o mie de ori în gând pentru aerul ei energic care-l ajuta să fie la rându-i degajat şi firesc.

În curând se văzu prins într-un joc foarte interesant: acela de-a pune într-o ordine logică diferitele imagini filmate. Îşi dădu seama că schimbarea acestei ordini nu modifică numai construcţia outărei secvenţe, ci şi starea de spirit pe care o impune. Iată mâna care ridică receptorul telefonului, şi imediat după asta o uşă deschizându-se. Devenim curioşi. Cineva a primit o veste sau e chemat undeva,. Porneşte degrabă într-acolo. Dar e de ajuns ca după telefon să urmeze nu uşa, ci cadrul cu ochii bufniţei, că simţi cu totul altceva, o atmosferă de mister, de neobişnuit.

În încăpere se răspândise izul înţepător al acetonei. Nicoleta se pregătea să lipească pelicula pe care o tăiase în câteva zeci de fragmente, unele de un metru sau doi, altele de trei-patru ori mai lungi. Fiecare fragment cuprindea un cadru. Le prinseră cu cârlige de rufe pe o frânghiuţă întinsă de-a lungul încăperii, începând să se plimbe de la unul la altul. Lucrul era pasionant şi Nicuşor se gândea de pe acum cu tristeţe cum va fi după terminarea filmului. Aproape că nu mai putea concepe o zi normală fără discuţii gălăgioase cu Muzicuţă şi cu Nicoleta. Manevrând foarfecele şi sticluţa cu acetonă, zgâindu-se în zare la peliculă şi urlând din cinci în cinci minute: *„Stai, stai că am o idee!“* aruncau cu nemiluita în discuţie pictură modernă şi balade populare, fotbalişti şi eroi shakespearieni, filme celebre şi teorii de biologie. Îşi exprimau părerea despre cele mai diferite lucruri, declarându-le fără multă gândire sau „tâmpite“ sau „geniale”. Nu cunoşteau adjective intermediare.

CAPITOLUL XIV

Dar într-o bună zi Muzicuţă încetă să mai vină la şcoală. În urmă cu o săptămână, el îl lovise crunt, în plină oră, pe Brazilianul. Era ceva rar. Nababul, enervat, îi ceruse să vină cu taică-său. Muzicuţă răspunsese la repezeală că taică-său e foarte ocupat. Dirigintele făcuse o remarcă usturătoare, spunând că nu crede în existenţa unei activităţi atât de încordate, încât să nu-i rămână omului măcar un ceas pe lună pentru educaţia propriului copil. Doru mârâise: *„Ce vă pasă dumneavoastră ce face tata?“* şi atunci Nababul îl dăduse afară din clasă *„Să stea cu căţeii!“,* cum spunea el în astfel de cazuri. A doua zi, Doru venise la şcoală calmat, probabil îi părea rău, dar dispăruse de la ultima oră şi de atunci nu-l mai văzuse

nimeni. Directorul încercă de câteva ori să obţină o convorbire telefonică cu tatăl elevului, dar vocea secretarei răspundea invariabil şi – avea el impresia – cu o ameninţare ascunsă: *„E în şedinţă''.*

— Ce mi-ai făcut, Nababule, ce mi-ai făcut? se tânguia directorul.

— Lasă, dragă, nu dramatiza!

— Nici nu vreau să mă gândesc la ce poate să iasă de aici!

— Mai mult decât să fim daţi afară ce ni se poate întâmpla? râse zgomotos Nababul. De când visez eu să fac nişte partide zdravene de pescuit! Îl iau pe şmecherul acela de Valer, o să-mi arate nişte locuri bune, dacă vrei pun o vorbă şi pentru tine.

— Eşti iremediabil! oftă directorul. Îţi vorbesc deschis: te apreciez, ţin la tine, dar nu am niciun chef să pătimesc din cauza firii tale. Eu am făcut totul pentru ca situaţia să nu ia o întorsătură proastă. Tu, dimpotrivă, ai agravat-o. Orice s-ar întâmpla, să ştii că răspunderea îţi aparţine, consecinţele numai tu le vei suporta.

— Mă laşi singur? se prefăcu îngrijorat Nababul. Te-ai gândit bine, crezi că o să mă descurc?

— Isprăveşte, omule, cu gluma! Tu n-auzi? Se spune că nătărăul de Muzicuţă a fugit de-acasă, că vom fi chemaţi sus, la o anchetă! Urlă târgul, domnule, cred că numai azi am primit o mie de telefoane! E dandana mare! Se duce dracului liceul!

Nababul izbucni în râs, şi când râdea el, un seismograf ar fi putut înregistra oarecari mişcări ale scoarţei pământului.

— Oameni buni – se cruci directorul – priviţi, tocmai acum îşi găseşte de râs!

— Ai vorbit exact ca în Caragiale! Urlă târgul… se duce dracului judeţul… adică liceul… Eşti delicios, Ionele, parol!

— Biiine! zise ameninţător directorul, dar se vedea că-şi stăpâneşte şi el cu greu râsul.

Suna de intrare la oră. Colegii de cancelarie începură să-şi ia cataloagele. Până atunci nu vorbise niciunul, preferând să asiste la ceea ce numeau „reprezentaţiile” Nababului. Anda Mihăilescu, profesoara de desen, şi blondul Andreescu îşi exprimară îngrijorarea. Poate ar fi fost bine să mai lase de la el, un mic compromis e câteodată salutar.

— Nu zău? mârâi Nababul. Tocmai dumneavoastră, care mi-aţi fost elevi? Am să cer cataloagele de la arhivă. Vă pun patru la purtare şi vă las repetenţi!

— Just! zise Vlăsceanu, profesorul de matematică, luând gânditor o doză de bicarbonat. Eu n-am niciun amestec în problema asta, dar îl susţin pe Nabab. Să ne spună domnul director ce îl îngrijorează mai mult: soarta Nababului, a liceului sau a domniei sale?

— Te găsişi şi dumneata! pufni directorul. V-aţi potrivit bine amândoi. Vitejilor! Vă rog, poftiţi la clase, lăsaţi-mă să judec în linişte, să văd ce-i facem! Credeam că trebuie să port numai grija elevilor, acum văd că-mi dau de lucru şi profesorii.

Plecară la ore. Nababul rămase ultimul, în prag, de unde spuse:

— Nu te supăra, Ionele, ştii că sunt gură largă... când am dreptate! Îmi asum toată răspunderea, şi ferească-l sfântul pe acela care se va atinge de tine!

— Vorbeşti prostii, crezi că de mine îmi pasă? se răsti emoţionat directorul.

— Ştiu, de mine. Dar nu e de-ajuns. Trebuie să ne doară capul în primul rând pentru nefericitul de Muzicuţă. Îşi distruge caracterul cu concursul lui taică-său.

— *C’est la vie!* mormăi directorul.

— Dar poate fi şi mai bună.

Surprizele zilei erau departe de-a se termina. Intrând pe „teritoriul dirigenţiei sale“, cum îşi numea clasa, Nababul văzu sprijinită de rama tablei o riglă şi, în vârful riglei, o şapcă. Clipi uluit. Era semnul: „Cineva trebuie să vorbească!“ dar nu-l mai văzuse de 30 de ani. Pe tablă se răsfăţa o inscripţie: „34 x 1“, şi în clasă o linişte solemnă.

— Ne jucăm, ne jucăm? bombăni dirigintele. În fine, a cui e şapca?

Jocul era acceptat. Din ultima bancă se ridică Brazilianul Era ceva neobişnuit, să vorbească el din proprie iniţiativă.

— S-auzim, băiete!

— Dom’ profesor, e şapca mea.

— Am înţeles, dă-i drumul!

— Dom’ profesor — continuă Brazilianul extrem de ceremonios de grav – permiteţi-mi să vă fac o rugăminte! M-au rugat băieţii…

Brazilianul îşi roti ochii albi prin clasă, apoi şi-i fixă din nou asupra Nababului.

— Băieţii mi-au spus…

— Şi fetele! mârâi Nicoleta.

— Şi fetele, conveni paşnic Brazilianul, să vă spun că la concursul de iarnă ar trebui să meargă tot Nicu Despa. Am vorbit şi cu Muzi… cu Doru Stroe, şi e absolut de acord. „Despa e mai bun ca mine“, aşa a spus. Acum… ăăă…

Trase cu coada ochiului spre Nicoleta, ea îi şopti ceva şi Brazilianul reluă:

— În ultimul timp Despa e din nou în formă, vreau să spun, răspunde foarte bine la ore, şi deci am dreptul să apreciez…

— Drepturile voastre le stabilesc eu! tună Nababul. Depa, ia pofteşte, ia spune-ne prin ce mijloace ai fermecat aceste suflete inocente?

— Păi… prin niciun mijloc, dom’ professor! zise Nicuşor năucit. Niciodată n-am vorbit despre asta! Cu nimeni!

Drept, îngândurat, Nababul „răspândea linişte”, cum spusese odată chiar Nicuşor. Răsfoi catalogul. Clasa îl urmărea cu sufletul la gură. Brazilianul privi întrebător spre Nicoleta, care îi făcu semn să stea liniştit.

— Bine! exclamă brusc dirigintele. Şi cum vru Moldova, aşa vrui şi eu! Asta nu înseamnă că astăzi o să fiu mai blând ca de obicei! Scoateţi caietele! Să spună cineva ce avem pentru azi!

— Vă mulţumim! strigară cu toţii, începând să aplaude. Uraaa!

Uluită, tanti Sofia întredeschise uşa, să vadă ce se întâmplă. Zâmbi. Dacă la catedră era Nababul, nimic nu putea să pară neobişnuit.

Limuzina apăru în pauza dinaintea ultimei ore. Era un „Opel” negru, cu tapiserie roşie. Elevii din clasele mici alergară să comenteze puterea motorului şi calitatea suspensiei. Fu observată şi din cancelarie, dar cu mai puţin entuziasm. Directorul îşi potrivi înnegurat nodul cravatei. „Drumeţul” Andreescu spuse că e profesor de serviciu şi e neapărată nevoie de el în curtea şcolii. Frumosul Manechin îl imploră pe Nabab:

„Atât vă rog, să nu vă enervaţi! Promiteţi-mi că veţi fi calm, !“, iar Vlăsceanu, care-şi terminase orele şi tocmai se îmbrăca, îşi scoase pardesiul, punându-l la loc în cuier: *„Nu mă grăbesc. Sunt decanul vostru de vârstă, am şi eu un cuvânt de zis“.*

— Chiar… dă-mi un sfat! Oare trebuie să-i ies în întâmpinare? întrebă directorul.

— Dacă ar veni în calitate oficială, fireşte, dar acum vine în interes personal, ca părinte.

— Cine mai stă să facă deosebiri! oftă directorul, grăbindu-se spre uşă, dar, văzând privirea batjocoritoare a Nababului, se opri.

Aşteptară în tăcere. Se auziră paşi pe hol, voci care se apropiau, apoi un ciocănit.

Tatăl lui Doru Stroe-Muzicuţă apăru în prag. Era un bărbat scund, subţire, cu pielea obrazului roză şi netedă, foarte tinerească, dar cu părul la fel de cărunt ca al Nababului.

— Poftiţi în biroul meu! zise directorul.

— Nu, e mai bine aici!

Îl căută pe Nabab, privindu-l cu atenţie, fără jena omului scund faţă de unul foarte înalt. Nababul îl privi şi el, acest dialog al ochilor durând câteva secunde insuportabile pentru director, care se aştepta din clipă în clipă ca unul din ei să izbucnească.

— Tovarăşi, se petrec lucruri grave! E a patra zi de când băiatul meu nu vine la şcoală şi de ieri nici pe acasă n-a mai dat. S-a refugiat la bunică-sa, cerând – vă reproduc propria-i expresie – azil moral.

Sprâncenele Nababului se lăsaseră, acoperindu-i ochii în care apăruseră nişte drăcuşori hotărâţi să facă haz de importanţa acestei împrejurări.

Cu câteva zile mai înainte, rafinaţii membri ai cercului de pictură se adunaseră să discute despre suprarealism. Frumosul Manechin îl rugase din vreme pe Doru să-i procure nişte diapozitive color şi reproduceri. Doru nu avea preocupări în acest domeniu, dar tatăl său se obişnuise să aducă din desele sale călătorii în străinătate, în afară de albume, multe diapozitive cu vederi şi reproduceri de artă, alcătuindu-şi o adevărată colecţie. Fiind, când îi trăsnea lui, amabil ca nimeni altul, Doru promise că va veni cu diapozitivele, oferindu-se să le proiecteze el însuşi. Când apăru printre şevalete, obrajii fetelor

se colorară, pleoapele se lăsară peste ochii-spioni. În ultimul timp, Doru-Muzicuţă se schimbase, renunţând la lungimea coafurii şi devenind mai sobru, mai matur. Echipa liceului câştigase campionatul de scrimă datorită lui Doru; era ultimul asalt şi înainte de a intra el pe planşeu domnea egalitatea. *„Totul depinde de tine!“* fuseseră cuvintele istorice ale antrenorului. Un sfert de oră mai târziu Doru era purtat în triumf.

Pictoriţele cu ţinută şcolărească şi părul strunit de cuvenita bentiţă albă se pitiră ca din întâmplare în spatele şevaletelor, şi când apărură din nou, una avea breton, alta o pieptănătură paj, alta pleoapele albăstrite la iuţeală, şi în vremea asta un ruj de buze circula clandestin din mână în mână. Privindu-se apoi reciproc cu ochi bănuitori, ajunseră repede la concluzia că niciuna nu se putea măsura cu… profesoara. Dar tocmai spre dânsa se îndrepta Doru Muzicuţă şi, în vreme ce restul lumii n-ar fi putut spune decât că se purta întocmai cum se cere oricărui elev când se află în prezenţa profesorului, fetele înţeleseră numaidecât că mai era şi altceva. Doru îşi căuta cuvintele, era nesigur. Cu o candoare care ascundea destulă invidie şi revoltă, privirile fetelor se mutară asupra Frumosului Manechin. Ce ghinion să ai o profesoară atât de tânără şi frumoasă! N-ar strica să-i apară instantaneu un neg în vârful nasului! Dar de ce nu ridică privirile, de ce tace? Pare cam… Da, e limpede! A şi roşit. „Fetelor, păi asta ar fi o bombă!“

Dar Frumosul Manechin îşi ridică, în fine, ochii splendizi. Erau însă îngheţaţi de dispreţ.

— Dumneata? De dumneata nu mai am nevoie. Înoarce-te acasă cu diapozitivele dumitale, proiectează-le acolo împreună cu tatăl dumitale şi discutaţi despre oglindirea în pictură a virtuţilor umane!

Obrajii lui, Doru se făcură albi ca foaia de calc.

— Nu înţeleg despre ce e vorba! şopti el. Iertaţi-mă, s-a întâmplat ceva?

— Întreabă-l pe tatăl dumitale, spuse Frumosul Manechin, cu o strâmbătură de silă. Aţi îndrăznit să vă atingeţi de omul cel mai bun, cel mai preţios! Bucuraţi-vă de performanţa voastră odioasă!

Îşi luă privirile de la el, aţintindu-le în altă parte, la întâmplare, spre fereastră. Muzicuţă înţelese că trebuie să

plece. Murmură înecat un „bună ziua“ şi, simţindu-şi făptura îngrozitor de mare şi de neîndemânatică, porni, împiedicându-se, spre uşă, urmărit de constelaţia celor mai uimiţi ochi din lume.

Năuc, se izbi pe culoar de Nicuşor Despa care ieşea din bibliotecă, ducând plăcuta povară a unei duzini de volume.

— Ce dai, mă, ca nebunul? se supără el, aplecându-se să-şi culeagă comoara risipită pe ciment.

— N-am vrut, scuză-mă! bâigui Doru, grăbindu-se să-l aiute. Unde te duci?

— Acasă, unde vrei să mă duc cu astea?

— Stai, Nicuşor, stai, mă, puţin! Eu cred că am înnebunit!

Îi povesti dintr-o răsuflare incidentul. Era limpede că o face mai ales pentru ca, ascultându-se, să se lămurească dacă totul s-a întâmplat în realitate sau fusese doar o închipuire urâtă.

Nicuşor Despa însă nu păru de loc uimit. Pe chipul lui pândea un zâmbet de dispreţ:

— Adică vrei să spui că nu ştii despre ce e vorba?

Muzicuţă ridică din umeri; habar n-avea. Atunci Nicuşor se căţără repede pe cel mai înalt munte şi de-acolo îl dispreţui pe Doru Stroe-Muzicuţă cel umil şi intrigat.

— Nu te mai preface, toată lumea ştie că taică-tău l-a săpunit numărul unu pe Nabab. *„Dumneavoastră aţi face mai bine să vă ocupaţi de treburile şcolii, nu de ale mele!“* Asta în holul Consiliului municipal, de faţă şi cu şefii, şi cu muritorii… *„Nu vă cunosc, cine sunteţi dumneavoastră, de ce nu vă prezentaţi?“* i-a trântit-o Nababul. *„A, doriţi o discuţie protocolară?“* s-a înfuriat taică-tău şi l-a luat în focuri. Numeroasa asistenţă spune că Nababul se înroşise atât de tare încât se consideră o curiozitate a naturii faptul că n-a făcut o congestie cerebrală. Al dracului e neamul vostru de şefi! încheie Nicuşor, pe jumătate admirativ, pe jumătate revoltat. Dacă îndrăzniţi voi să-l ardeţi pe Nabab?!

— Da, am un tată excepţional! murmură Muzicuţă.

— Nu ştiu! mârâi Nicuşor. Al meu e om de rând.

Doru îl privi lung. Auzea pentru întâia oară această imputare.

— Tu ştii de ce l-am plesnit în ziua aia pe Brazilianul?

— Afaceri de-ale voastre.

— Imbecilul! Şi-a dat seama că ţin enorm la cineva, şi-atunci a făcut portretul persoanei în chestiune. Nud!! Şi mi l-a vârât sub nas. N-am putut rezista. Jap-jap!

— Bine că aveţi timp pentru chestii de-astea! mârâi dispreţuitor Despa. Nu te supăra, trebuie să plec, porţia mea pe azi e de 300 de pagini.

Un sfert de oră mai târziu Muzicuţă era în cabinetul tatălui său.

— Ce e, dragă, nu puteai aştepta până la prânz? se supără Stroe, căruia nu-i plăcea să fie vizitat de ai săi la birou.

— E o chestiune importantă! Spune-mi, ai avut o discuţie cu Nababul?

— Ăsta cine mai e? A, Teodorescu, profesorul de română, mârâi tatăl. Da. Şi îmi pare rău. Mi-am cam dat drumul.

— Va trebui să-ţi ceri scuze.

— Nu cumva îmi dai indicaţii? Încep să cred că omul a avut dreptate să te repeadă!

— Într-adevăr.

— Eşti fenomenal! Atunci de ce m-ai indus în eroare, de ce mi l-ai reclamat?

— Nu trebuia să te iei după mine, tu eşti un bărbat matur, cu experienţă. Ai scrântit-o.

— Măgarule! Ieşi afară!

— Ies. Dar până nu-i ceri scuze Nababului, eu nu mai calc în liceu. Băieţii nu mă mai pot suferi!

Stroe ocoli biroul, veni în faţa băiatului. Era furios:

— Ai căpiat? Ce-mi ascunzi?

— Nimic. Atât că nu mă pot uita nici în ochii profesorilor, nici în ai colegilor, spuse Doru. Cine îl jigneşte pe Nabab îşi pierde omenia, poate fi insultat şi batjocorit de oricine.

— S-a urzit un complot împotriva ta? Îl sun pe director!

— Să nu faci asta! tresări Doru. Destul că te-ai amestecat o dată!

Rămas singur, Stroe bombăni: *„Uite, dacă nu-l baţi la timp, te vâră în tot ţelul de încurcături, şi până la urmă tot pe tine te scoate vinovat!“*

O chemă pe secretară, rugând-o să-i introducă pe cei care solicitaseră audienţe. Începură să vină oameni feluriţi, cu necazurile şi părerile lor: pensie, teren pentru casă, directori care-şi urgisesc subalternii, bursă pentru copil. Stroe îi asculta neatent, privindu-i cu nepăsare. Se gândea la cu totul altceva.

Doru se ţinu de cuvânt. În ziua aceea plecă în Africa, unde dormi sub baobabi, pe urmă navigă pe mările Sudului, printre insule misterioase. Taică-său îl descoperi a treia zi la Polul Nord pe o sanie trasă de câini.

— Nenorocitule, trei zile de absenţă? Explică-te imediat!

— Aştept să-i ceri scuze Nababului!

— Ah, aceeaşi poveste stupidă! Ce vrei să fac? Nu mă pot ploconi în faţa lui, îmi distrug prestigiul!

— Eu cred că dimpotrivă.

— Am să te duc cu forţa la şcoală, pe sus, să te fac de râsul lumii!

— M-ai şi făcut.

Stroe văzu roşu înaintea ochilor şi-i trăsni o palmă răsunătoare. Doru îl privi uluit, cu ochii înrouraţi. Îşi puse în sacul de sport câteva cămăşi, cărţile, pasta şi periuţa de dinţi.

— Încotro, nebunule?

— Să cer azil moral!

Și se mută la bunică-sa, într-o căsuţă tradiţional pitorească de la marginea oraşului, cu cerdac şi pe cerdac, zorele.

Omul de fier, părintele lui Doru, îşi zăngănea armurile în cercul profesorilor care-l ascultau stupefiaţi. Îşi adusese cam târziu aminte că e de fier şi venise să le-o dovedească.

— Acum, îi spuse el Nababului, între noi ar putea să urmeze un schimb de explicaţii şi de vorbe drăguţe, în special din partea mea. Dar nu asta vreau. Doresc doar să vă spun că nimic nu mi s-ar părea mai plăcut decât ca vreodată, când mie îmi va fi greu în viaţă, când eu voi fi jignit, Doru să se bată pentru mine cu aceeaşi credinţă cu care s-a bătut pentru dumneavoastră.

Spusese aceste cuvinte pe un ton aproape aspru.

Pitită în spatele ilustrului personaj, Frumosul Manechin adresa Nababului rafale de aplauze mute, Vlăsceanu le făcea colegilor tot felul de semne adică: *„Vedeţi, v-am spus eu?“,* iar directorului, proaspăt înviat şi mai optimist ca niciodată, îi umbla prin cap o aripă nouă a clădirii, de care liceul avea mare nevoie, în vederea unor laboratoare, şi dacă tovarăşul Stroe…

Un obraz mare, roşu, strălucitor răsări în faţa lui Despa:

— Măi, unde vine cinematograful ăsta „Arta“?

Îl chema Costin Miron, ca pe cronicar, şi venea tocmai de la Piatra Neamţ. Nicuşor îl privi cam dintr-o parte:

— Şi de ce te interesează atât de mult cinematograful „Arta“?

— Cum să nu mă intereseze dacă dă „Winettou“, toate seriile? Scrie în ziar!

În holul spaţios de la parterul Institutului pedagogic – unde avea să înceapă peste câteva minute etapa finală a concursului de iarnă – fiecare aştepta în felul lui. O olteancă brunetă şi sprâncenată depozitase pe pervazul ferestrei un tencuşor de hârtii, fiecare cât o carte poştală. Luând câte una la întâmplare, citea titlul, apoi închidea ochii şi-şi muşca buzele vreo cinci minute, spunând, pesemne, conţinutul fişei. Pe urmă, deschizând ochii, parcurgea fişa. Un sughiţ de spaimă mărturisea că memoria nu-şi făcuse datoria ca lumea, iar o privire plină de împăcare cu întreg universul, plimbată circular prin hol, dovedea contrariul.

— Mai zi o dată, pe ce stradă vine cinematograful?

Pentru Nicuşor Despa era imposibil de înţeles cum poate să-l intereseze „Winettou’’ tocmai acum. El şi Costin Miron erau cei mai tineri dintre concurenţi. Dar în vreme ce Nicuşor aştepta, palid şi înfrigurat de emoţie, tizul cronicarului umplea holul cu vocea lui răsunătoare, ca într-o recreaţie de la liceul lui.

Un profesor tânăr şi elegant, secretarul comisiei, îi invită ceremonios pe candidaţi în amfiteatru. Înăuntru vocile se estompară de la sine, şi atitudinile, care afară erau atât de diferite, căpătară deodată ceva comun: felul acela specific de a asculta ce spune vecinul fără să întorci capul, nerăbdarea de-a şopti celui de faţă orice fleac, numai să nu-ţi tacă gura.

Comisia apăru, alcătuită din câţiva profesori în vârstă al căror aer voios, degajat, era compus special spre a micşora tracul concurenţilor. Pe Nicuşor lucrul ăsta mai mult îl sperie, atrăgându-i atenţia asupra gravităţii clipei. Aştepta chinuit să treacă mai repede timpul petrecut în comun, dorea clipele de linişte şi calm ale lucrării propriu-zise, când n-aveau să mai fie pe lume decât el şi foile albe. Scrise în fruntea primei pagini titlul comunicat de preşedintele comisiei: „Prietenii literare’’.

— Cam panoramic subiectul! se auzi şoapta lui Costin Miron. Rămâne de văzut dacă o să iasă şi tehnicolor!

Nicuşor îl fulgeră cu o privire de gheaţă. Nu era de loc academic moldoveanul!

Veni timpul aci confuz, aci cristalin al elaborării. Între cei din bănci, distanţele se făcuseră uriaşe. Contururile obiectelor din jur se topiră într-o ceaţă neutră, roz-cenuşie, din care răsăreau, pentru fiecare concurent în parte, chipuri, frânturi de scene, pagini de carte. Între argumentările a două idei, câte unul arunca o privire mirată prin amfiteatru, părând un călător venind de la mari distanţe. Nicuşor Despa notă la repezeală câteva nume: Schiller-Goethe, Caragiale-Delavrancea, Puşkin-Gogol. De fapt, avea înaintea ochilor un tablou fără nicio legătură cu tema: o dimineaţă înzăpezită, un autocar elegant pe care scria: „Tabăra olimpicilor” şi înăuntru, printre aleşi, el şi Cristina. Apoi drumul pe valea Prahovei, vârtejul multicolor al zilelor ce aveau să urmeze.

Era ştiut că tabăra asta e vizitată de cei mai de seamă învăţaţi: dacă ai puţin noroc să fii observat de unul dintre ei te ţine minte până la facultate.

Dar el încă nu era acolo, ci aici, în sala asta plină de rivali periculoşi. Zâmbi. Îşi cunoştea bine forţele. Cel mai greu fusese să ajungă aici. „Prietenii literare”! Dar mai întâi, ce e o prietenie?

Aşternu cu încetinitorul câteva rânduri, şi deodată începu să scrie repede, cu plăcere, şi când secretarul comisiei anunţă că timpul reglementar a trecut, Nicuşor, trezit ca dintr-un vis, se îngrozi. Umpluse cincisprezece pagini şi încă nu intrase în subiectul propriu-zis. Fără să-şi dea seama, aşternuse pe hârtie istoria prieteniei dintre el şi Valer. Nu mai era nimic de făcut. Predând lucrarea, îi venea să plângă de ciudă. Ratase ultima şansă.

Când se comunicară rezultatele, simţi că-i îngheaţă sângele, într-atât de nefiresc şi de nemilos i se păru afişul.

Premiul întâi, Costin Miron.

CAPITOLUL XV

— Ce porcărie! bombăni Gil.

Îşi trase piciorul din ochiul de noroi şi noroiul pocni, ca o ventuză.

— Am spus să te ţii după mine, să mergi în spatele meu! spuse Valer. Dacă o iei înainte, nu mai răspund.

— Bine! E o baltă împuţită.

Fabian încheia şirul. Nici el, nici Gil nu vedeau nimic, sau dacă vedeau ceva, nu era ce credeau ei. Unde li se părea că e o potecă, era un braţ de apă lucind stins. Când se opinteau să treacă pe un petic de pământ vârtos, peticul crăpa şi nimereau într-o pungă de nămol.

— Acum vine podul mic! anunţă Valer. La mijloc lipsesc două scânduri, aveţi grijă. Acum vin bolovanii, vedeţi că alunecă. Acum cotim la stânga, aici sunt rădăcini multe, să nu vă prindeţi picioarele.

— Cum naiba vezi prin întunericul ăsta, Valericâ? Tu ai ochi de bufniţă! se miră Gil.

— Parcă ce nevoie am să mă uit!

Fabian se bucura ca un copil mic:

— Aşa e, poţi să-l legi la ochi şi tot nu încurcă potecile. După aia, să te uiţi şi să-mi spui cuţu dacă o să vezi o picătură de noroi pe el!

În realitate, nici Valer nu era tocmai sigur. Trecuse multă vreme de când nu mai umblase pe aici. Era porţiunea cea mai păcătoasă, dar prezenta marele avantaj că nu riscai să întâlneşti pe nimeni. Lui Fabian îi fusese imposibil să se familiarizeze cu zona asta, singura prin care te puteai strecura neobservat spre crescătoria de peşte. Îl urmase întotdeauna, ca un căţel lacom şi uimit, pe Valer, iar atunci când Valer încetase să mai vină, Fabian fusese nevoit să renunţe şi el la carnea dulce a crapilor leneşi, îngrăşaţi sistematic. *„Acum îl duci numai pe Nicuşor acolo!“* se plânsese el de câteva ori, dar la astfel de enormităţi Valer nici nu se ostenea să răspundă. De altfel, ori de câte ori venea vorba despre Nicuşor Despa, Valer schimba imediat subiectul. În primul rând nu ştia cum să vorbească despre Nicuşor; îl îndrăgise atât de mult, încât se temea că va spune cuvinte mari. Nici nu puteai bănui că îndărătul ochilor dispreţuitori ai lui Valer, al strâmbăturilor provocatoare, al bărbiei grele, al nasului trufaş, al mârâielilor şi în general al întregii lui înfăţişări agresive răsar cele mai duioase sentimente şi cele mai delicate gânduri când vine vorba despre Nicuşor Despa. După părerea lui Valer, Nicuşor era un om absolut superior, până şi naivităţile sale fiind semne ale unui spirit obişnuit să cutreiere în zone cu mult deasupra mărunţişurilor zilnice. Să luăm, de exemplu, purtarea lui la Loc. Alţii ar fi venit aici cu tranzistoare şi cu magnetofoane şi ar fi urlat ca dracii, sau ar fi adulmecat spre crescătoria de peşte. Nicuşor însă s-a apucat să construiască o civilizaţie, să facă statui şi obiceiuri. Sau atitudinea faţă de Cristina. Nu corectă, ci desăvârşită. Pe scurt, în viaţa lui Valer se găseau puţine amintiri mai frumoase decât zilele petrecute în tovărăşia lui Nicuşor. Adesea rememora până în cele mai mici amănunte discuţiile avute, şi ori de câte ori lua cărţi de la bibliotecă nu uita să pună, cu destule ifose, peste teancul de broşurele poliţiste un volum de Balzac sau de Hemingway.

În al doilea rând, avea şi alte motive, mai puţin duioase, dar la fel de îndreptăţite de a întrerupe orice conversaţie în care intervenea numele lui Despa. Oricât se străduia să motiveze

purtarea lui Despa (*„Trebuie să-şi urmeze drumul lui, e dotat, are nevoie de timp pentru studiu, şi eu aş proceda ca el“),* faptul că Nicuşor uitase drumul spre Loc continua să-l amărască. Ştia că Nicuşor nu-l dispreţuieşte, acest sentiment îi era necunoscut, pentru el toţi oamenii erau perfecţi şi Valer făcuse haz de multe ori pe tema asta. Pur şi simplu, Locul nu-şi mai avea rost în preocupările lui Despa. Valer înţelegea asta fără să mai aibă nevoie de o explicaţie prin viu grai. De altfel, n-avea rost să-l pună pe Despa într-o astfel de situaţie, acesta ar fi spus imediat adevărul. Ei doi nu-şi spuseseră niciodată altceva decât adevărul. O singură dată îl minţise Valer pe Nicuşor, şi anume în timpul verii. Nu era adevărat că taică-său îl silise să plece cu el la ţară. Pata de pe obraz, de care Nicuşor râdea spunând că e ca un stop pe roşu, avea altă explicaţie. Într-o zi, mama vitregă a lui Valer îşi făcuse bagajele şi plecase. Tatăl bombăni câteva zile, apoi se resemnă. Spre mirarea lui Valer, Cristina nu dădu vreun semn că ar şti ce s-a întâmplat cu maică-sa, şi Valer hotărî ca, deocamdată, să nu-i spună nimic. Programul de duminica se desfăşura ca întotdeauna, deşi Valer se întreba dacă mai are vreun rost. Într-o zi el îi spuse bătrânului cum stau lucrurile. Omul se enervă: *„Tu eşti nebun? De ce te amesteci în probleme care nu te privesc?“* Valer ridică din umeri: *„Fata aia n-are niciun ajutor de la nimeni. Auzi, ce-ar fi s-o invităm pe la noi duminica? Să aibă şi ea o casă“. „Acum te-ai gândit la asta, când maică-sa şi-a luat zborul?“* se cruci bătrânul. *„Mare lucru* – zise Valer – *în fond, mai rudă îi sunt eu Cristinei, decât maică-sa!“ „Nu zău!* exclamă omul – *chiar aşa de serios stau lucrurile? Dacă o fi semănând cu maică-sa nu mă mir că ţi s-au aprins călcâiele!“ „Nu e vorba despre asta, tată!* se supără Valer. *Fii şi tu o dată serios!“* Omul rânji: *„Lasă că ştiu eu, pun pariu că seamănă cu maică-sa din multe puncte de vedere “ „De ce spui murdării?“* strigă Valer, fără să vrea, şi în aceeaşi clipă primi un pumn cumplit în falcă. Scârbit, alergă afară. Tot ce făcuse până acum, micile învârteli cu porumbeii pentru a scoate banii cu care să-i cumpere câte ceva Cristinei ca din partea maică-si îi apărură într-o lumină urâtă, suspectă, semănând cu aceea din ochii bătrânului. O zi mai târziu, spunându-i acestuia că pleacă într-o excursie, iar lui Nicuşor povestea cu nunta, părăsi oraşul angajându-se la o fermă, ca muncitor sezonier. După o lună se întoarse tăbăcit de soare, rupt de oboseală, dar voios şi cu o

sumă destul de frumuşică pe care o depuse la CEC, urmând să ia 20—30 de lei în fiecare duminică dimineaţa.

Într-o sâmbătă seara, Fabian trecu pe la el. *„Hai să te fac un dans, e bal la «Confecţia», să vezi ce zâne!“* Lui Valer perspectiva asta nu-i spunea mare lucru, dar se simţi înduioşat. *„Uite, Fabian e altfel! Câte figuri nu i-am făcut, şi cu toate astea... E nătărău, dar cu suflet! Nicuşor nu mă mai bagă în seamă.“*

Orchestra cânta tangouri, în pauze erau recitări şi jocuri distractive, zânele şedeau cuminţi pe scaunele înşiruite de-a lungul pereţilor, iar băieţii discutau mândri cu instrumentiştii şi şopteau ospătarului să le rezerve atâtea sticle de bere. Fabian şi Valer n-aveau nevoie de astfel de manevre, erau şi aşa destul de cunoscuţi. Deodată, un tip elegant, purtând un costum bleumarin de tricot, cămaşă albă şi cravată şiret, din mătase vişinie, îi acostă pe un ton de comandă. Era Gil.

— Ce-i cu voi aici?

— Păi... ca toată lumea!

— Mă mir că nu vă e ruşine! Mai zăriţi pe cineva în halul ăsta?

—...?!

— Hai afară, că mă mai vede cineva cu voi! Am rugat pe un coleg să-mi ţină locul în orchestră.

Îi scoase în hol, unde era bufetul, şi-i trase în spatele lăzilor cu sticle de bere.

— Aşa se vine la o ocazie? Nu ştiţi de loc să ieşiţi în lume, dar de loc! Pantalonii şi cămăşile mai arată cum mai arată, dar la pantofi v-aţi uitat? Şi de ce n-aveţi cravate?!

Era foarte mânios. Scoase din buzunarul de la spate un portofel cu multe despărţituri. Într-una se afla o fâşie de postav şi o cutiuţă de „Nivea“ plină cu cremă neagră.

— Până mă întorc, aranjaţi-vă pantofii!

Şi se întoarse cu două cravate.

— Le-am împrumutat de la ospătari. În timpul serviciului poartă cravate negre, pe-ale lor le lasă la garderobă. Vedeţi să nu puneţi mâna pe nod că-l pătaţi. Ia să vă văd pantofii! Ei, altă viaţă!

Între timp, situaţia din sală evoluase, şi toată lumea simţea, în fine, o zăpăceală plăcută, starea aceea de uşurătate şi de voioşie pe care ţi-o insuflă o haină bine croită, lumina intensă,

zumzetul vocilor, muzica, şi o fată care te ascultă numai pe tine, uneori cu atâta atenţie încât te miri de propria-ţi deşteptăciune, pierzi şirul, nu mai ştii despre ce vorbeşti, dar fiinţa aceea răbdătoare pare că zice: „Tot ce spui e admirabil, chiar dacă nu înţeleg nimic, simt că e ceva important, şi la urma urmelor îmi ajunge numai să-ţi aud glasul“.

Valer dansează. E cam stânjenit, n-a reţinut numele fetei, Maria sau Mariana? Pare foarte încântată de tot ce se petrece, e subţire şi neînchipuit de uşoară. Poate Adriana! El n-a mai dansat niciodată până acum, se mişcă ţeapăn, nu îndoaie genunchii, e foarte serios, nu se jeluie în glumă ca majoritatea începătorilor *(„Aşa-i că dansez ca un şifonier?”),* aşteptând răspunsul de consolare: *„Ba dansezi minunat!”* Pierde ritmul, calcă strâmb, dar cu o demnitate care nu-i displace fetei. *„Dacă trebuie să dansez, dansez. E o treabă ca oricare alta, am s-o duc până la capăt”,* pare că spune Valer. Nu s-ar fi aventurat, dar Gil se răstise la el: *„Cine vine la bal şi reazemă pereţii ori e prost, ori e nepoliticos. Îţi dau cinci minute de gândire! În timpul ăsta, urmăreşte-mă cu atenţie! Tot ce am să fac eu, va trebui să faci şi tu”.* Drept, cu o vioiciune reţinută, Gil se apropiase de o fată care vorbea cu prietenul ei, un handbalist de la „Fortis“. *„Îmi permiteţi să dansez cu domnişoara?”* Handbalistul se strâmbă, pe chipul lui puteai citi un nervos: *„Altă treabă n-ai?“,* dar aerul perfect cavaleresc al lui Gil îl sili să încuviinţeze. *„Dansaţi?”* o întrebase atunci Gil pe fată. Nici ea nu părea dispusă şi, lăsându-se condusă de Gil, privea tot timpul, ostentativ, peste umărul acestuia spre prietenul ei. Pe urmă Gil o conduse înapoi, sărutându-i mâna şi se întoarse la discipolul lui: *„Ţi-ai luat notiţe?”* Nu mai era nimic de făcut. Valer se îndreptă spre cea dintâi fată asupra căreia îi căzuse privirea: Ana, Mariana sau Adriana. Fabian, care înţelegea ca toată săptămâna următoare să aibă cu ce se lăuda, studiase îndelung terenul şi invitase o blondă decorativă, cu rochie de lame şi mănuşi. Obraznicul tot obraznic; se abătu de la indicaţiile lui Gil şi începu să danseze cu obrazul lipit de obrazul fetei. Mâna, ce-i drept, i-o săruta la sfârşitul fiecărui dans, dar temându-se să nu-l detroneze careva, o ţinea hapsân de braţ în mijlocul ringului până la începerea dansului următor.

— Surpriza serii! anunţă şeful orchestrei. Peste câteva minute începe parada modei! Elevele din ultimul an al şcolii profesionale vă vor prezenta modelele ale căror autoare sunt!

— Scuză-mă, te rog! spuse Ana, Mariana sau Adriana.

Luminile se sting şi un proiector decupează în întuneric un spaţiu din faţa orchestrei. Cunoştinţa lui Valer e a şasea prezentatoare, şi el nu se dumireşte multă vreme dacă este ea cu adevărat. Ai zice că, mai adineauri, se amuzase preschimbându-se într-o fată de rând. Ochii aceia depărtaţi au acum un farmec ciudat, care o deosebeşte de toate celelalte. Poartă o rochie neobişnuită, de culoarea nichelului, foarte scurtă, strânsă pe corpul subţire. Are cizmuliţe aurii-roşcate, iar părul, presărat cu pulbere de aur, străluceşte sub un fel de cască tăiată în forma trunchiului de con, străvezie ca o peliculă de cristal, care-i ajunge până la umerii obrajilor.

Valer se gândeşte că n-o să mai aibă curaj să stea de vorbă cu ea şi e furios pe talazurile de capete; dintre toate prezentatoarele cu „pardesiu în carouri şi şliţuri laterale'', „bluză în două culori cu foi plisate" şi „rochie de seară la care putem remarca linia simplă şi elegantă'' continuă s-o remarce numai pe Ana-Mariana-Adriana, aplaudând-o din răsputeri. Şeful orchestrei anunţase că modelul care primeşte cele mai îndelungi aplauze va fi premiat. Pe Valer îl înspăimântă gândul când văzu că Ana-Mariana-Adriana izbuti. Asta îl îndepărtează de ea, şi în clipa când Ana-Mariana-Adriana primeşte o cupă splendidă, ca o mică arteziană îngheţată, Valer se gândeşte că ar face mai bine să plece.

Bate un vânt rece, de noapte, valuri mărunte clipocesc, lovind vechiul debarcader. Miroase a lemn putred şi dulceag, a ierburi descompuse.

— Aici e chilipirul? mormăi Gil.

— Depinde! Scândurile sunt putrede, şi dedesubt, doi metri adâncime. E şi ăsta un chilipir!

— Păi ce naiba facem? Eu credeam că am venit să mănânc peşte, nu să mă mănânce ei pe mine!

Valer râde şi îi prinde de mână, îi conduce câţiva paşi spre stânga şi, apăsându-i pe umeri, îi face să se aşeze.

— Locul ăsta e întărit de mine, să n-aveţi grijă!

Vârî mâna în apă, scoase un capăt de funie şi începu să tragă. Fabian şi Gil privesc, curioşi. Dintr-un desiş de răchiţi vine, neauzită, o barcă.

— Eşti tare, puştiule, eşti foarte tare! şuieră mirat Gil. Dar ne ţine pe toţi barca? Aia e!

— N-avem nici două sute de kilograme.

— Poate c-o să ne îngrăşăm, nu ne fie de deochi!

— Ascultă, spune tulburat Valer, mai bine te-ai răzgândi.

— Acum de ce eşti Nae?! se miră Gil. Puteai să spui asta mai devreme.

„De ce am primit? Trebuia să le spun de la început: Nu vreau, nu pot, nu e bine!“ În seara balului, Gil se ameţise. Nu se cunoştea decât după gânduri, altminteri se ţinea drept ca o vargă de oţel. Avusese un gest foarte frumos, invitându-i pe câteşipatru, adică pe Fabian şi pe Valer cu zânele lor la o gustare şi la un pahar cu bere. Era un adevărat frate mai mare, afectuos şi grijuliu. Nicio glumă nesărată, niciun gest strident. Pe Fabian îl domolea cu tact, căci Fabian – într-al şaptelea cer de bucurie că blondina acceptase o întâlnire pentru a doua zi la un film – bătea câmpii rău de tot, lăudându-se că va ajunge în lotul naţional de box şi voia să-i urce pe masă, ca s-o ridice cu ei cu tot.

Valer şedea tăcut şi cam stânjenit, cu cupa Anei- Mariana-Adriana în braţe. După terminarea concursului, fusese gata să plece, înspăimântat că n-o să se mai uite fata aceea la el. Dar vocea ei îl ajunsese din urmă:

— Bine că eşti aici, s-au gândit şi domnii ăştia la un trofeu de o mie de kilograme!

Într-adevăr era o cupă splendidă, din cristal greu, montat în lemn de nuc lustruit.

— Cum spuneai că te cheamă?

— Maria. Ana e numele de familie, nu-i caraghios? Pe tata îl cheamă Ana Gheorghe, şi cine nu-l cunoaşte zice că e femeie!

— Eu am să-ţi spun Ana-Mariana, fiindcă mi-a rămas în minte când am făcut cunoştinţă, n-am înţeles bine, Ana-Mariana-Adriana, dar în gândul meu ţi-am spus Ana-Mariana!

— Îmi place să-mi spui întotdeauna aşa: Ana-Mariana!

Era îmbrăcată din nou în rochiţa bleumarin cu guleraş alb. Îşi scuturase pulberea de aur din păr, dar nu se îndurase să nu mai păstreze câteva scântei.

— Chiar, modelul ăla l-ai făcut tu singură?

— Bineînţeles!

— E grozav! Nu te mai recunoşteam. Mi-era şi frică să mă uit la tine.

— Arătam aşa de rău?

— Nu. Dar erai prea...

— Prea cum?

Lui Valer nu-i venea să pronunţe cuvântul, se strâmbă emoţionat şi desenă cu degetul în aer: „*F r u m o as ă*“.

Ana-Mariana roşi, ameninţându-l.

— Ai să te îmbraci aşa când o să mergi la plimbare? întrebă el.

— Da’ de unde! râse Ana-Mariana. Tu ştii cât costă?

— De ce să coste? Eu credeam că e a ta!

— E drept, eu am lucrat-o, dar nu te gândeşti la material? Rochia e din mătase grea, vopsită manual, special pentru lucrarea asta, cizmuliţele sunt din piele de căprioară, iar casca dintr-un tip nou de polistiren, care deocamdată se face numai în laboratoare. Toate materialele astea au fost plătite de şcoală.

— Va să zică, n-ai să te plimbi niciodată îmbrăcată aşa!

— Te cred, n-am eu atâţia bani!

Valer se linişti, scăpase de-o grijă. Pe la ora 11, Ana- Mariana spuse că e timpul să plece.

— Tu poţi să mai rămâi!

Blonda se hotărî să-şi facă şi ea retragerea, mai ales că aveau acelaşi drum. Fabian şi Valer le însoţiră, fetele înainte, şoptind şi râzând, ei la doi paşi în urmă, importanţi şi fericiţi. Când, înainte de a intra pe poartă, Ana-Mariana îi întinse mâna, Valer simţi că nu mai era acelaşi lucru ca la bal, unde i-o sărutase oficial şi netulburat după primul dans. Acum gestul acesta făcu să-i bată inima atât de tare, încât îi stânjenea respiraţia. Fabian dispăruse cu blonda într-un întuneric de gard, şi Valer auzi dintr-acolo nişte chicoteli suspecte. Îşi simţi fruntea asudată. *„Fabian a luat-o în braţe, o sărută pe gură. Eu n-am, curaj!“* Imediat acest regret i se păru josnic. *„Cred că sunt cam tâmpit.“* Ar fi putut şi el s-o îmbrăţişeze pe Ana-Mariana, dar nu de frica refuzului şovăia, ci pentru că ţocăielile de peste drum îi făcuseră pe amândoi să roşească.

— Mă, e formi... formidabilă! se destăinui Fabian la întoarcere. A ta cum se prezintă? Ştie să sărute?

— Hai sictir! spuse Valer. Ce te bagi?

Trecură pe la club să înapoieze cravatele. Lumea se rărise, Gil era la un coniac cu nişte ospătari. Când Valer şi Fabian se apropiară, îi repezi:

— Ce mai vreţi? La ora asta trebuia să fiţi în pat. Altădată am să vă duc de mână până acasă.

— Am adus cravatele!

— Bravo, eu uitasem! Pe chestia asta să bem o cafea. Mă uit la voi şi-mi spun: „Uite, aşa eram şi eu!“ Ce de planuri îmi făceam pe vremea aia! Dar praful s-a ales.

Balul era pe terminate, din toată orchestra nu mai rămăsese pe podium decât pianistul.

Gil, mormăind dintr-un nor de fum, aprindea ţigară de la ţigară. Nu era uşor să-l urmăreşti, făcea pauze, sărea de la un subiect la altul şi, pe deasupra, Valer şi Fabian mureau de somn. În cele din urmă începură să înţeleagă câte ceva. Gil voia să spună că-i invidiază pentru că au unde se duce, acolo îi aşteaptă un pat pregătit cu grijă, iar mâine, şi poimâine, şi mereu vor avea de făcut ceva precis, nişte lucruri pe care oamenii le aşteaptă de la ei. Însă el nu avea încă unde să se ducă. Sigur, nu doarme în stradă, dar gazda la care locuieşte e gazdă – ce să mai vorbim? — cameră rece, pat străin. Iar mâine, o nouă zi pe care nu ştie cu ce s-o umple. *„M-am jucat şi eu cu voi de-a ieşitul în lume. Ştiţi ce bine arătaţi? Nu, serios! Cu cravate, şi cavaleri… Derbedeul de Gil v-a şlefuit! Sunt pe lumea asta oameni care n-ar crede, ba dacă v-ar zări cu mine ar fi în stare să spună: «Ce umblaţi voi cu haimanaua asta?» “*

— Nu zice nimeni, vreau să-l văd şi eu pe ăla care zice! tremură de indignare Fabian.

— Ba zice, dragă, şi zice bine!

Balul s-a spart, cineva stinge luminile, mai rămâne una sub care se târăsc ceţurile fumului de ţigară, ospătarii îşi fac socotelile, prin ferestrele deschise larg năvălesc efluvii reci. Gil e abătut şi pe Valer îl cuprinde duioşia văzând slăbiciunea celui puternic, umilinţa celui mândru, descurajarea celui îndrăzneţ. Gil nu mai era omul cu tupeu de la începutul balului, ci un băiat ceva mai mare decât ei, bosumflat şi trist.

Niciun zgomot. Norii continuă să acopere cerul. De pe malul dinspre sud-est licăresc slab câteva lumini. Acolo e satul, se

aude un lătrat, o maşină claxonează, vântul aduce frânturile unei melodii.

— Care nu dormi la ora asta şi asculţi radio? zice Gil, melancolic.

Vâslele lucrează fără zgomot, nu sare niciun strop de apă, barca înaintează ca prin untdelemn.

— Mai avem timp să ne răzgândim! spune Valer.

Îl aude pe Gil râzând îngăduitor:

— Şi-o spui acum, la mijlocul drumului, când jumătate din treabă e făcută?

Deodată tresare, aţintindu-şi privirile în noapte. O luminiţă sclipeşte în întuneric de două ori lung şi o dată scurt.

— Maşina! spune Gil.

Semnalul se repetă

— Ce maşină?

— Dubiţa, răspunse Fabian. A venit Petrică Bomboane cu „T.V“-ul.

Din tonul lui Fabian se simte mirarea că mai există oameni pe pământ cate nu ştiu că în noaptea asta, la ora asta, Petrică Bomboane trebuie să fie cu camioneta aci şi nu în altă parte.

— Al naibii Bomboane, face exerciţii de conducere pe teren accidentat! spune Valer cu multă simpatie.

— Păi să ştii că e accidentat! râde Gil.

Nu, ceea ce simte Valer nu e frică. Căldura arzătoare care-i cotropeşte pieptul, uscându-i gura, e de furie şi de umilinţă. *„Asta au aranjat-o fără mine, nu mi-au spus nimic, eu sunt prostul care trebuie doar să execute ce i se porunceşte!“*

— A, dar să vezi ce nazuri a făcut Bomboane! „Că nu vin, că nu iese nimic din asta, că e păcat de muncă şi nu ştiu ce“, povesteşte în şoaptă Gil, pornit pe o bârfă veselă. „Dar ce vrei?“ îl întreb. „Afaceri mai sigure, zice, am o idee!“ Auzi, are idei! scuipă amuzat Gil. „Şi ce idee ai, mă?“ „Păi… mai multe. E un şantier la Moroieni… “ „Da? spun eu. Interesant!“ Şi deodată mă uit la el cu ochii uite-aşa de mari. „Ce te uiţi aşa?! se miră Bomboane. Mi-a ieşit vreun buboi?“ „Nu, mă, zic eu serios, dar nu ştiu ce-i cu tine, eşti plin de dungi!“ „Ce fel de dungi?! se miră Bomboane. Unde, pe faţă?“ „Peste tot!. Mă sperii eu. Dungi egale, am mai auzit eu de boala asta, cine o capătă trebuie să stea multă vreme într-un loc special. “ „Aha! pricepu Bomboane, furios. Vrei să spui că mă vezi în puşcărie?“ „Exact! răspund eu.

O dată pe săptămână, la vorbitor. «Cu deţinutul Bomboane, vă rog!» «Cine sunteţi dumneavoastră?» «Un vechi prieten din copilărie! La drept vorbind, nici n-ar trebui să-l vizitez pe găinarul ăsta, era un copil foarte bun, poate niţel cam idiot, dar să fi avut cine să-l îndrume, n-ajungea aici! I-am adus ciocolată şi ţigări, e voie?» “

Fabian a transpirat de râs, sughiţă, geme. Mai ales cuvintele „găinar“ şi „idiot“ l-au amuzat teribil.

— Stop! comandă Gil. La stânga!

— Acolo e Locul, spune Valer, în silă. Până la crescătorie mai avem.

— Eu aş zice să ne odihnim puţin pe Loc! râde Gil. (Valer nu înţelege ce găseşte Gil de râs.) Ţăruşul pentru acostare mi se pare că e acolo.

Coastele bărcii se freacă de trestii, vâslele adună caiere de fire lipicioase, nişte păsări ţâşnesc din faţa prorei, se înalţă speriate, burţile lor albe strălucesc o clipă în întuneric. Poate că Gil s-a răzgândit. Valer întinde mâna, să întâmpine ţărmul. Luna a găsit o fereastră printre nori, feţele se developează din întuneric. Fabian luptă din greu cu drumul, aţipise şi acum s-a trezit, căscând bosumflat.

— Euh aşh dhormi orihunde, nhu ştiu ceh săh fac cu chestia ahsta! Mhă dobhoară lhenea!

Ochiurile râului lucesc stins.

Farurile sclipiră din nou. *„Tâmpitul ăla se joacă!“* şopti furios Gil. Valer înjură şi el, dar din alte motive. Atrăgătoare nu fusese nici la început povestea asta, dar acum i se părea urâţică de tot. Aşadar, Gil nu se mulţumea cu 20—30 de kilograme de peşte, plănuise o lovitură în stil mare. *„Bravo, dom’le Valer, ai intrat în afaceri serioase, nu-ţi fie de deochi! se felicită Valer. Atât vreau să-mi spui, ce faceţi dumneavoastră dacă prind de veste pescarii? Aia e! Vă cocoşează.“*

N-ar fi venit în ruptul capului, dar îl rugase Fabian. *„Trebuie, mă! Pe drumul bălţilor numai tu te orientezi noaptea.”* Şi apoi îi destăinuise un lucru îngrozitor. În seara când el şi Bomboane îl ajutaseră pe Nicuşor să dea de urma lui Zeus, se mai întâmplase ceva. În vreme ce Despa discuta cu taică-său, iar aiuritul de paznic se distra ascultându-i, Fabian şi Bomboane „găsiseră” o ladă cu broaşte de uşi şi alta cu prize şi întrerupătoare. Şi pentru că tot se plictiseau aşteptând, îşi încercaseră puterile: *„Cine*

duce mai repede de aici până la maşină nişte lăzi din astea?“ Câteva zile mai târziu, dispariţia lăzilor a fost observată, şi ceea ce e mai rău este că Bomboane a trăncănit, rugându-l pe Gil să-i ajute să plaseze o parte din marfă. Acesta îl luase din scurt: de unde e, cum a ajuns la el şi aşa mai departe. Bomboane spusese tot, astfel că Gil era în perfectă cunoştinţă de cauză. Nu ameninţase pe niciunul din ei, dar putea oricând să le facă viaţa grea nu numai lor, ci şi celor doi Despa. Aflând toate astea, Valer simţise că înnebuneşte. Prima dată îi veni să-i adune la un loc pe Gil, pe Bombone şi pe Fabian, ca să-i omoare în bătăi. Al doilea gând fusese de a-i da imediat pe mâna miliţiei, dar această posibilitate era şi mai puţin realizabilă, pentru că nu se vedea pârându-l pe un prieten din copilărie, şi, mai ales, pentru că tatăl lui Despa, fie şi fără vină, n-avea să iasă prea bine la o eventuală anchetă. Era limpede că Gil ajunsese să dispună cum voia el de Bomboane şi de Fabian, iar Valer nu numai că nu putea să-l pună la punct, ci trebuia să-l asculte milităreşte.,, *Ăsta tot bal este, domnu’ Gil?* se gândea Valer. *Ne înveţi cum se iese în lume?“* În fond, saxofonistul nu ceruse mare lucru: câţiva crapi de la crescătorie, o trăsnaie, o chestie de amuzament, un capriciu. Dar apariţia lui Bombone complica lucrurile.

Gil sări cel dintâi, îl urmă apoi Fabian. Erau atât de grăbiţi, încât Valer strigă după ei să-l aştepte până priponeşte barca. Saxofonistul părea nerăbdător, de altfel se orienta destul de bine pe Loc, cu toate că luna se înecase iarăşi în nori. Valer avea un sentiment plăcut, de uşurare. Pesemne Gil se răzgândise, nu mai voia să rişte atacând crescătoria, era de presupus că renunţase la distracţia asta primejdioasă şi, jenându-se să recunoască deschis că şi-a mutat gândul, inventase pretextul cu odihna pe Loc. Valer legă barca şi alergă după ei, râzând de unul singur prin întuneric. Îi era recunoscător lui Gil pentru această cuminţire neaşteptată. *„E băiat bun!“* oftă Valer

Mogâldeţele tufişurilor tremurau în bătaia vântului dinspre zori, aerul se răcise, şi, după zăpuşeala din oraş, îţi pătrundea în gâtlej ca nişte tije de gheaţă. Mirosul ierburilor, noaptea altul decât în timpul zilei, mai curat, mai intens, mai sălbatic, îţi lărgea fără sa vrei nările ca unei jivine ieşite la pradă. Pe Valer acest gând îl înveseli şi începu să ritmeze încetişor:

— Hai lâ groapa cu furnici, ba-i aici, ba nu-i aici, cine ştie unde e, să se ducă repede, cine ştie şi nu spune o să-i iasă-n frunte

prune, cine nu ştie şi tace, ăsta cel mai bine face, noi nu ştim şi nu vorbim, foarte fericiţi trăim!

Gil întoarse mirat capul:

— Dai o reprezentaţie?! Na un leu şi taci din gură!

— Asta e cântecul Locului! îl lămuri Valer, fără să se supere. Altfel ne mănâncă strigoii! adăugă el, cu un ton sumbru, special pentru Fabian.

— Hai, mă! se indignă acesta. Ce spui prostii?

Dar se uită cu oarecare teamă în jur.

— Vorbesc serios! spuse Valer, abia stăpânindu-şi râsul. Parcă tu nu ştii că după război Locul a fost ocupat de nişte bandiţi! Aveau şalupă, mitraliere... S-au luptat o săptămână. Dă-ţi seama câţi şi-au lăsat oasele aici!

— Păi nu i-au cărat în altă parte, să-i... clănţăni Fabian, neîndrăznind să pronunţe cuvântul.

— De ce să-i care, şi aici e pământ. Au identificat cadavrele şi le-au îngropat: unul colo, unul colo!

Glasul lui Fabian se subţiase de spaima:

— Lasă, ştiu eu că minţi! U... u... unul c... c... colo, u... unul c... c... colo? I-auzi, Gil, la ăsta!

— Mă, regele fricoşilor, râse saxofonistul, trebuia să-ţi iei nişte chiloţi de schimb!

— ... noi nu ştim şi nu vorbim, foarte fericiţi trăim! îngăimă repede, în şoaptă, Fabian.

Valer o luă înainte şi aprinse sfeşnicul. Lumina galbenă puse în evidenţă toate crăpăturile cabanei, transformând-o într-un fel de felinar hazliu, cum fac copiii scobind un pepene şi găurindu-l cu ornamente trăsnite.

— Stinge! năvăli saxofonistul.

Suflă în flacără. Era furios, îl înşfăcă pe Valer de umăr:

— Să nu mai faci nimic fără ordinul meu, pricepi?

Avea un glas nou, ca al unui necunoscut care-ţi răsare pe neaşteptate în faţă.

— Păi de ce să stăm pe întuneric? zise băiatul împăciuitor.

În loc de răspuns, Gil acţionă lanterna. Era o lanternă modificată iscusit, nu vedeai fascicolul de lumină, ci numai o pată galbenă pe sol. Pata galbenă lunecă spre ieşire, apoi spre nord-estul insulei. Botul pantofului lui Gil... o rădăcină... picioarele dinapoi ale unei broaşte care se grăbi să dispară.

— Acu’ ce-om fi căutat noi la academie?! se miră Valer, când ajunseră printre arborii-statui.

Gil începu să râdă, nici râsul nu era cel obişnuit, ci râsul omului cu gândul în altă parte, care n-are timp să se ocupe de mirările tale şi de aceea îţi dăruieşte un râs scurt, pe care poţi să-l iei, după cum doreşti, drept bunăvoinţă, încurajare sau dispreţ că eşti prost şi nu înţelegi la timp unele lucruri.

Pata galbenă lunecă pe coaja tare a pământului gol, izbi scurt câteva movile de lut, apoi se opri lângă un fel de muşuroi. Fabian începu să clănţăne:

— N-or fi... d-alea? A... a... aoleu! Gil, ce facem noi aici?!

Saxofonistul scormoni puţin şi scoase două lopeţi.

— Daţi pământul la o parte!

— Eu, nu! Eu, nu! spuse Fabian.

— Vai de capul tău! mârâi Gil şi începu să înlăture cu uşurinţă ţărâna muşuroiului.

Valer îşi dădu seama că ţărâna fusese de curând scormonită, nu avusese timp să se întărească. Era inutil să-şi mai formuleze în cuvinte concluzia că saxofonistul operase recent pe Loc. Deodată înţelese totul, îşi reaminti până în cele mai mici amănunte ziua găsirii sfeşnicului de bronz, apoi lipsa apei din bidon şi cele două mucuri de ţigară „Snagov’’. *„Să mor dacă s-a gândit vreo clipă serios la peşte! A inventat găinăria asta ca să... Uf, ce lucrătură! Voia să vadă, aşa, în general, dacă mă învoiesc la o treabă necurată şi în acelaşi timp să ascundă adevăratul mobil al infracţiunii! Infracţiune?“* Valer se sperie: gândise, fără să-şi dea seama, în limbaj juridic. *„M-am ars!“* Dar o curiozitate de nestăpânit îl cuprinse. Puse mâna pe coada sticloasă a celei de-a doua lopeţi şi începu să-l ajute pe Gil.

— Ţine lanterna ca lumea – se supără saxofonistul – adresându-se lui Fabian, nu vezi că lumina tremură după cum îţi tremură fundul?

Apoi, binevoitor, spre Valer:

— Tu să nu te superi că nu ţi-am spus dinainte, dar eu aşa am judecat: dacă se întâmplă ceva — n-o să se întâmple nimic, îţi garantez, dar pun răul înainte – voi să fiţi curaţi, absolut curaţi! „A fost fără premeditare, n-am ştiut nimic, noi sosisem la peşte, credeam că inculpatul Gil vrea să pescuiască. Pe urmă, cind ne-a pus învăţă faptului împlinit, ne-a ameninţat: «Dacă nu mă ajutaţi vă rup oasele!» “ Şi pe Dumnezeul meu, chiar aşa e,

începând din clipa asta oasele vi le rup dacă îmi ieşiţi din cuvânt!

Începuse să se vadă, scorţoasă şi verde, o foaie de cort. El îndepărtă ultimii bulgări, apoi începu s-o ruleze meticulos. Fabian, clănţănind, îşi acoperise ochii.

— Inimă de babă! se supără Gil. Păi află că bine face ăsta când îţi îndrugă tot felul de prostii, şi-a găsit omul!

Smulse din mâna lui Fabian lanterna şi, fluierând vesel, plimbă pata galbenă peste groapa circulară, cu un diametru de vreo trei metri, căptuşită cu foi de cort. Erau vase de porţelan, tablouri, covoare, o servietă plină cu bijuterii sclipitoare (Gil le răscoli, mârâind de plăcere), vechi săbii fastuoase, cu mânere de aur şi fildeş. Un cufăr enorm, un fel de rege al cuferelor era plin cu blănuri scumpe, într-altul se aflau rochii de mătase, în al treilea sălăşluiau, cu o lucire stinsă, tacâmuri de argint.

— De când tot caut! oftă Gil. Sunt aproape fericit, copii! Eram sigur că pungaşii ăia au fost destul de isteţi ca să ascundă în aşa fel lucrurile încât să mai rămână ceva şi pentru noi.

— Cum de nu s-a întors niciunul după ele?

Gil făcu un gest scurt, de alungare a acestei întrebări care nu-şi avea rostul:

— Or fi crăpat prin puşcării, sau au dat de afaceri mai serioase, sau au devenit oameni de treabă. Viaţa e complexă, bătrâne! Trebuie întotdeauna să prevezi lucrurile măcar cu o zi înainte, altfel te-ai ars.

— Şi tu ce prevezi?

— Eu? râse Gill. Multe! De exemplu, o maşină cu excelenţa mea la volan şi alături, cu cineva care-mi place. Dar tu?

— Eu prevăd un interogatoriu la miliţie…

— Cobe! Din afacerea asta, ca să fie periculoasă, lipseşte un element foarte important: păgubaşul! N-are cine să se plângă! Sunt lucruri furate acum un sfert de secol. Din punctul ăsta de vedere…

Se întrerupse, ocărându-l pe Fabian care ridicase un mare vas de porţelan înflorat:

— Mă, dacă-l scapi, te jupoi! Cu scumpeturile astea trebuie să umbli atent!

Dar în aceeaşi clipă, superbul vas alunecă din mâinile lui Fabian. Grasul roşi, Gil făcu un salt de tigru. Prea târziu. Vasul nimerise drept într-o piatră.

— L-ai distrus elefantule! Nu-ţi mai dau nimic din ce vezi aici!

— Am greşit! suspină Fabian.

Se aplecă şi deodată strigă voios:

—Ura! Nu s-a spart! Nici măcar nu-i crăpat! E numai îndoit!

— Timpitule! Unde-ai mai auzit tu de porţelan îndoit?

În aceeaşi clipă Gil începu să clănţăne. Valer se miră.

Era un clănţănit ca de frig.

— D... dă-mi vasul. Re... repede!

Se lăsară toţi trei în genunchi. Pata galbenă a lanternei căzu pe obiectul atât de preţios. În partea de jos a vasului se zărea urma loviturii: o adâncitură ca într-un bidon de tablă lovit. Gil ciocăni vasul. Sunetul era uscat, lemnos. Îl zgârâie cu unghiile, îl muşcă.

— Nenorocire! Nu e porţelan. E carton! Asta înseamnă...

Se rostogoli printre comorile de alături.

— Aprindeţi dracului ceva, nişte crăci!

La lumina torţelor improvizate văzură că blănurile erau din lână vopsită, săbiile de Damasc, din tinichea, covoarele, din pânză de sac pictată, argintăria, din ghips. Răscolind furios şi fără nădejde, Gil dădu peste un registru: „Compania teatrală Nicolau. Evidenţa recuzitei”. Citi la întâmplare, scrâşnind de ciudă, câteva rânduri. În ziua de cutare, domnişoara Mimi Dumitrescu cerea modificări la corsajul şi decolteul rochiei din rolul Desdemonei. Nota administratorului: domnişoara Mimi să aleagă! Ori slăbeşte, ori îşi comandă altă rochie pe cheltuiala d-sale. În altă zi se consemna că domnul tenor Sergiu Firulescu participase la balul artiştilor lirici în smokingul contelui din opereta „Sânge vienez” pătându-l cu şampanie. Preţul curăţatului urma să i se reţină din salariu. Mai departe era anexată o cerere prin care o actriţă cerea ca „onor direcţiunea să se ocupe şi de protecţia muncii actorilor, de exemplu rezolvând chestiunea scandaloasă a bijuteriilor, care de mult au ruginit şi au coclit, puţind cauza iritaţiuni ale epidermei".

— Hoţi idioţi! scrâşni Gil. Au furat până şi garderoba teatrului! Simt că înnebunesc!

Înşfăcă torţa din mâna lui Valer:

— La dracu, să ardă!

— Fii serios! zise Valer, căruia i se luase o piatră de pe inimă. Astea mai pot folosi!

— La ce? Poate vrei să înfiinţăm un teatru? Trebuie să ardă, înţelegi? Altfel înnebunesc!

Clănţănea într-una, vocea i se schimbase, era ascuţită şi înecată. Zvârli torţa în grămada obiectelor răscolite. Valer se aruncă după ea. Gil îl trase de picioare, lovindu-l nebuneşte în spate. Se încăierară. Fabian îi privea prostit cum ţopăiau, două umbre pe fundalul flăcărilor care mistuiau armura lui don Quijote şi rochia Ofeliei.

Deodată, dinspre mal, răsunară paşi şi strigăte.

— Fugiţi! zbieră Fabian. Vin pescarii!

Braţe vânjoase îi cuprinseră. Gil se zbătea ca un apucat, urlând subţire. Fabian începu să se bată metodic. Valer pocni în înghesuială vreo două fălci, puse o piedică şi dispăru în întuneric spre malul unde nu păzea nimeni, deoarece pe acolo nimeni n-ar fi avut de ce să se retragă. Dar acolo era pregătit de mult buşteanul pentru piesa în aer liber, piesa cu piraţi. *„E bun şi Nicuşor la ceva“,* gândi Valer, în timp ce buruieni ţepoase îi zgârâiau obrajii. Rostogoli cu uşurinţă buşteanul şi sări pe el.

CAPITOLUL XVI

Manolache venise în ziua aceea foarte târziu, după ora a doua, părea cam zăpăcit, în orice caz, foarte preocupat. Se aşeză botos la locul lui, fără s-o asculte pe Nicoleta care-i spunea că avuseseră extemporal. Atunci ea îi luă şapca şi alergă s-o pună pe scaunul din faţa clasei. Manolache şopti ceva nu tocmai drăgălaş. N-avea poftă de glume, dar în cadrul uşii apăruse Nababul, cu catalogul sub braţ. Văzând scena, dirigintele se oprise, dându-le a înţelege că respectă gravitatea împrejurării şi că e de acord ca legea de fier să intre în funcţiune.

Lui Manolache nu-i mai rămânea decât să se ridice şi să vorbească. El se apropie, îşi luă şapca, o scutură indignat şi ridică din umeri:

— Am întârziat . Era să nu vin de loc. Dar conştiinţa mi-a spus: „Nu! Du-te la şcoală! Gândeşte-te, ce ar fi făcut în locul tău sfânta Nicoleta?“ Atunci am plecat imediat, cu lacrimi de căinţă pe întreaga suprafaţă a obrajilor. Mă închin în faţa obştii şi zic: „Iertaţi-l pre cel mai netrebnic dintre voi!“

Izbucniră râsete şi chicoteli. Nicoleta roşi, furioasă. Cuvintele lui Manolache ar fi putut să pară nelalocul lor în prezenţa unui profesor, dar se ştia că Nababul apreciază o glumă nerăutăcioasă, prin care un „nevoiaş’’, – cum te numea el când întârziai sau când luai o notă proastă – face haz de necaz.

— Văd că dai o reprezentaţie, Manolache, zise Nababul. Poate ne spui şi de ce ai lipsit. Asta n-o să-ţi anuleze cele două absenţe, în schimb ne satisfaci curiozitatea.

Manolache oftă:

— De fapt, nici eu singur nu mai ştiu ce e cu mine. Aseară m-am culcat om de rând, şi dimineaţa m-am trezit bogat.

Sprâncenele stufoase ale dirigintelui se ridicară cu vreo patru centimetri.

— Aşa e, cum vă spun! continuă Manolache. Am o casă! adăugă el năuc. Numai a mea! Prin moştenire! Am văzut cu ochii mei testamentul! Săracul domnu’ Dumitru, a murit la spital şi mi-a lăsat Casa păunului!

Vestea produse ilaritate, uimire, neînţelegere. *„Ce-a zis?“ „Cum adică, i-a lăsat casa?“ „Aia colorată?! Poate n-am auzit bine!“* Se ştia că Manolache e mincinos, dar acum avea un aer care excludea orice exagerare. De altfel, Nababul nu-l sâcâi cu întrebări, şi dacă Nababul credea, era o prostie să te mai îndoieşti.

— Va să zică, eşti proprietar, Manolache! tună, amuzat, dirigintele. Din beizadea ajunseşi domn! Să poruncim plăcinte şi să vină meterhaneaua, aferim!

Nu era un secret pentru riimeni că pe Manolache îl impresionase întotdeauna singurătatea moşneagului. De aceea inventase povestea cu maimuţa albă şi cu papagalul nemuritor. Iarna, Manolache făcea poteci prin zăpadă din curtea Casei păunului, tăia lemne, iar la sărbători trecea drumul la domnul Dumitru, sub privirile îngăduitoare ale mamei, cu un pachet

însângerat, în care abureau bucăţi de carne moale din porcul căzut sub cuţitul gospodarului ceferist. Vara, Manolache făcea acelaşi drum cu cireşe şi caise, cu ceapă verde şi cu cartofi noi, cu vinete şi cu roşii, în fine, cu tot ce creştea în grădină. Nu făcuse toate astea numai din bunătate, ci şi din interes: urmărea să stea cât mai mult în apropierea domnului Dumitru, pentru că numai astfel putea să-şi păstreze monopolul asupra poveştilor legate de Casa păunului. Observând că moşneagul vorbeşte din ce în ce mai visător despre locurile copilăriei sale, îl urcase frumos în tren – Manolache avea permis pe calea ferată — însoţindu-l în satul sucevean, unde domnul Dumitru nu mai fusese de 40 de ani. Înconjurat de nepoţi şi de strănepoţi pe care abia acum îi vedea la faţă, domnul Dumitru izbucnise în plâns, dar Manolache nu se emoţionă. El punea la cale versiunea pe care avea s-o servească colegilor în legătură cu această călătorie. Satul devenea, în această versiune, un loc pustiu pe ţărmul Mării Negre, iar casa părintească, epava unui vapor, unde domnul Dumitru se întâlnea anual cu foştii lui camarazi de aventuri maritime: Căpitanul Albastru, numit aşa pentru că avea pielea absolut albastră din pricina tatuajelor care o acopereau, printre ele aflându-se toate vapoarele pe care navigase, toate iubitele, paragrafe mai importante din Codul maritim, câteva dicţionare şi diferite sfaturi practice pentru naufragiaţi; şeful de echipaj Kalahari, care în viaţa lui nu băuse o picătură de apă; Hipnos-Piratul, care – însuşindu-şi în Orient magiile cele mai teribile – hipnotiza echipajele navelor prin… radio; în fine, un mus adus pentru iniţiere, adică însuşi Manolache.

Părinţii lui erau însă mai puţin bucuroşi de moştenire, deoarece se descoperi că domnul Dumitru avea o mulţime de rude care veniră să protesteze şi să ameninţe, spunând că familia Manolache îl acaparase pe bietul bătrân, îndepărtându-l de neamurile sale. Apărură avocaţi care îl sfătuiau binevoitori şi gravi pe Manolache să renunţe la moştenire. Se vorbea despre un proces de contestare a testamentului şi de altul privind abuzul de încredere. Părinţii lui Manolache erau de părere că n-au nevoie de Casa păunului, dar Manolache se instală imediat acolo. Ciocănind gospodăreşte o şipcă de gard sau schimbând o

garnitură la robinetul cişmelii, el declară vecinilor care căscau gura la poartă:

— Asta-i răzăşia mea, am hrisov cu pecete de la domnul Dumitru!

Îşi făcea cu mare plăcere lecţiile în foişor şi tot acolo, până noaptea târziu, citea sau punea la punct diferite planuri. Deveni mai grav, mai aşezat. Gândea să-şi procure doi câini ciobăneşti, să aclimatizeze palmieri, să aducă „Rândunica“ în curte pentru a încerca s-o repare şi să transforme foişorul într-un observator astronomic.

Asta, în timp ce pe la poartă roiau avocaţi, notari şi ploua cu citaţii. Cineva îi aruncă în curte o broască cu picioarele tăiate şi un cap de pisică. Dar Manolache nu era superstiţios. Le desenă repede pe o bucată de tablă, adăugând un păun, şi scrisese pe blazonul astfel confecţionat: *„Mândru ca păunul, sprinten ca broasca, rezistent ca pisica şi norocos ca mine!“*

— Nu ne inviţi şi pe noi să-ţi vedem conacul? râdeau băieţii.

Într-o zi se pomeniră că le oferă foarte serios câte un cartonaş de mărimea unei cărţi de vizită: *„Domnul Cezar Manolache vă invită mâine dimineaţă, orele 9. la un ceai, la reşedinţa sa. Ţinuta de rigoare“.*

În prealabil se sfătuise cu Nicuşor Despa şi munciseră din greu o după-amiază întreagă. Sosind invitaţii, îl găsiră pe Manolache pozând în nobil amfitrion, iar pe Nicuşor, în mare şambelan. El bătea cu un baston în prag, anunţând oaspeţii: *„Nicoleta Simion, stăpâna adevărurilor absolute! Doru Stroe-Muzicuţă, omul tranzistorizat! Don Braziliano, maestrul obiectelor rotunde!“* Lipsea numai Valer care, în ziua aceea, nici nu venise la şcoală.

Obişnuit să trăiască întâmplările prietenilor chiar mai intens decât aceştia, Nicuşor Despa era într-o stare de zăpăceală desăvârşită, agresivă şi foarte dulce, pe care reuşi s-o transmită tuturor, făcându-i să simtă că nu se aflau într-o casă obişnuită, ci pe un domeniu ciudat, jumătate real, jumătate simbolic. Întotdeauna când artificialul îşi punea pecetea pe o împrejurare, Nicuşor simţea, dimpotrivă, că trăieşte o realitate triumfală. În săliţă, un perete întreg era ocupat de un portret imens, în acuarelă: moş Dumitru. Tehnica lucrării era aceea a tradiţionalelor portrete din galeria strămoşilor. Tabloul avea următoarea inscripţie: *„Dumitru Gheorghe, 1884—1968, mare*

om de rând. N-a inventat nici maşina cu aburi, nici acceleratorul de particule, dar dacă ar fi fost nevoie, ar fi făcut-o. A construit o mie de case, le-a zugrăvit, a pus înăuntru paturi, mese, scaune, şi a spus: «Trăiţi frumos!» “ Într-una din camere fusese improvizată o bibliotecă în care distingeai cele patru volume ale enciclopediei române. Fiecare oaspete putea să-şi caute numele la litera respectivă, deoarece acolo fusese introdus un articol despre el, cuprinzând biografia şi o referire asupra activităţii sale. *„Seneca, Shakespeare, Simion Nicoleta; Montaigne, Mozart, Manolache,…“* Aici era instalat şi un magnetofon la microfonul căruia fiecare era invitat să spună ceva: o maximă proprie, o observaţie, deviza personală. Banda urma să fie ascultată apoi din trei în trei ani, spre a se vedea dacă omul trăieşte potrivit filosofiei sale. Pierdură mai mult de un ceas pentru că, deşi la început li se păruse o glumă şi se pregăteau să chiţăie şi să miaune în microfon, mai apoi căzură pe gânduri, muncindu-şi creierii spre a găsi ceva cât mai înţelept. Celelalte încăperi aveau pe uşă câte o inscripţie: „Camera leneşilor’’, „Camera gânditorilor’’, „Camera aiuriţilor’’. Nicuşor spuse că toate aceste încăperi le stau la dispoziţie spre a le folosi după bunul plac şi toţi se înghesuiră în camera leneşilor, unde erau pregătite o grămadă de sandvişuri şi prăjituri. Brazilianul spuse că se mută definitiv în Casa păunului şi face în curte o piscină, Muzicuţă alergă în foişor să vadă ce posibilităţi ar fi pentru instalarea unei staţii de radio. Pe urmă apăru „Secolul XXI’’, ziarul scris de mână de Nicuşor Despa.

… Toţi erau cam trăsniţi, cam aiuriţi şi foarte veseli, când pe poartă apăru Nababul, însoţit de un căpitan de miliţie:

— Ce sărbătoriţi? spuse acru dirigintele. Valer e aici? Îmi închipuiam! În fine, dacă puteţi da vreo relaţie despre unde s-ar putea găsi… Începând de azi-dimineaţă e pus sub urmărire.

Poleiala şi confetiile zilei arseră în tăcerea care urmă. Casa păunului redeveni o clădire vopsită aiurit, iar noile personalităţi din enciclopedie simţiră o vie dorinţă de-a se împrăştia pe la casele lor.

— Ne-am pricopsit! tună Nababul. Până ieri aveam mincinosul nostru, îngâmfatul nostru, filosoful nostru, acum avem şi hoţul nostru. Cine ştie ceva despre Valer?

Ridicară din umeri.

— Poate Despa! spuse cineva.

— Aşa e, sunteţi prieteni!

Nicuşor se simţea foarte sânjenit.

— Da!

Ofiţerul îl privi bănuitor şi-l întrebă repede:

— Când l-ai văzut ultima oară? Despre ce vorbea? Cu cine se mai întâlneşte?

— N… nu ştiu! îngăimă Nicuşor.

— Atunci ce fel de prieteni sunteţi?

— Suntem… adică eram… adică suntem şi acum… dar în ultimul timp am fost cam ocupat… eu… iar el…

— Deci aveam şi indiferentul vostru! zise Nababul. Galeria e completă. Regret.

Cercetă volumele enciclopediei rămase deschise la paginile cu articole adăugate de Nicuşor. Făcu o mişcare greşită, şi foile care imitau scrierea de tipar se împrăştiară pe podea.

— Îmi pare rău!

Dar nimeni nu se aplecă să le adune. Ele urmau să dispară pentru multă vreme, şi doar una singură, sub forma unui cornet pentru seminţe de floarea-soarelui, avea să ajungă, peste câţiva ani, în mâna unuia dintre eroii cărţii. Aceasta e însă o altă poveste.

Orele de şcoală ale acelei zile i se părură lui Nicuşor Despa extrem de ciudate. Se întâmplase o nenorocire, totuşi profesorii continuau să intre la ore, băieţii răspundeau. Se făcură observaţii asupra ortografiei din caietul lui Manolache, iar Brazilianul, la ora de educaţie fizică, execută excelent roata gigantică. *„E posibil?* se îngrozi Nicuşor. *Valer e urmărit, îl ameninţă închisoarea, şi noi ne vedem liniştiţi de treburile noastre. Cred că aşa este şi când mori. Viaţa continuă, se dau note, televiziunea merge înainte, nimeni nu se mai gândeşte la tine.“* Se surprinse, cu mirare, chiar pe sine preocupat, la un moment dat, să fie scos la tablă de Vlăsceanu, pentru a rezolva o ecuaţie care i se părea atrăgătoare.

— Poftim! îl invită profesorul.

— Iertaţi-mă, minţi Despa, nu pentru asta am ridicat mina. De fapt mă doare capul, aş vrea să iau un calmant.

— Te rog, încuviinţă Vlăsceanu.

Fiind el însuşi un veşnic suferind, lua de bun orice pretext, şi aproape la fiecare oră, în mai toate clasele se găsea câte unul

care, cunoscând slăbiciunea profesorului, cerea să fie lăsat la aer, pe motiv că îl doare capul sau burta.

Nicuşor ieşi pe holul pustiu şi încălzit de soare. Statuile scriitorilor străluceau. *„Să fim trişti, domnilor! E cazul!“* murmură el, adresându-se statuilor. Străbătu holul „pe linia neagră’’ cum se deprinsese din clasa întâi. Cimentul era în dungi late de douăzeci de centimetri, una albă, una neagră. Elevilor, din motive de păstrare a curăţeniei, li se cerea să circule numai pe a patra linie neagră. De ani de zile îi răsuna în urechi porunca îngrijitoarei, a profesorilor de serviciu: *„Pe linia neagră’’*. De aceea, marea satisfacţie a elevilor, atunci când se ştiau neobservaţi, era să alerge alandala, pe toate liniile. Cu timpul, însă, se trezeau căutând instinctiv linia aceea, şi se observase că foştii elevi, absolvenţi de acum 10 sau 20 de ani, venind la şcoală cu vreo treabă, mergeau, fără să-şi dea seama, pe aceeaşi linie.

Străbătu încetişor curtea. „Despa Nicolae, elevul eminent, chiuleşte!“ De fapt îşi căuta amintirile.

— Pst! N-auzi? Aici!

Închise ochii. Halucinaţii. Dar vocea se făcu auzită din nou, şi o mână fermă îl înşfăcă de umăr:

— Hai odată, Nababul o fi la geamul cancelariei!

De necrezut! Nicuşor se precipită îndărătul nucului, unde se trezi faţă în faţă cu Valer.

— Nebunul dracului! exclamă Despa, gata să plângă de bucurie. Amărâtule şi prăpăditule, ieşişi la iveală!

— Sst!

În ciuda aşteptărilor, infractorul care ar fi trebuit să aibă hainele zdrenţuite de mărăcinii refugiilor şi ochii sticloşi de foame şi nesomn arăta destul de bine, ba era cum nu se poate mai curăţel. Cămaşa albă, curată, cu guler apretat, punea în valoare gâtul şi obrazul de culoarea aramei iar pantalonii bleumarin, de sărbătoare, şi pantofii bine lustruiţi îţi luau ochii. Dar nu era numa: atât: Valer se pieptănase şi purta o frumuseţe de cravată vişinie cu dunguliţe galbene, verticale.

— Mm! Eşti şi parfumat… Ascultă, tu te duci la nuntă când ăia te-aşteaptă la puşcărie?!

— E vreme pentru toate! se strâmbă Valer. Bine că te-ai gândit să vii, te aştept de două ceasuri. (Îşi scutură un fir de praf de pe manşeta pantalonului.) Până acum am stat în pod.

Şi deodată, repede:

— Îmi trebuie nişte bani, vreo două sute. Da’ urgent!

— Ce vrei să faci cu ei?

— Am nevoie.

— Două sute? Mult!

— Nicio grijă, ţi-i înapoiez. Mă cunoşti.

Pe Despa îl bântuiră frigurile:

— Nu cumva… vrei să fugi?

— Unde să fug? Nu fug nicăieri, am nevoie de banii ăştia şi gata, se strâmbă Valer. Dacă poţi să-mi faci rost de ei, spune! Nu mă ţine aşa!

— Bine. O să-ncerc!

— Auzi, nu să încerci, ci să reuşeşti. Te aştept la „Rândunica“, la ora 4.

— Spune-mi şi mie ce-a fost azi-noapte! se rugă Despa.

— Boala ta, curiozitatea! Acum n-am timp.

Valer cercetă atent împrejurimile şi rupându-se deodată din loc străbătu din trei paşi distanţa până la gard, într-o clipă fu deasupra lui şi dispăru.

„Numai în mine are încredere!“ îşi spuse Nicuşor emoţionat. Inima îi bătea puternic. *„Sau poate mă consideră singurul capabil să-l asculte orbeşte?“* Nicuşor căută ceva pe care să se aşeze, dar renunţă, începând să se plimbe. Era nervos, agitat. *„Trebuie să clarific odată lucrurile astea!* se *răsti la sine însuşi. În fond, ce mă preocupă? Faptul de a-l ajuta pe Valer, teama că are despre mine o părere proastă?“* Întrebarea îl irită. *„Numai un om slab îşi poate pune astfel de alternative! Important este… Dar uite că nu ştiu ce e important!“* Vechea teamă renăscu, Nicuşor simţea golul acela ameţitor în stomac şi în gâtlej. *„Dar dacă tot ce-mi trece prin cap nu e decât o nenorocită de scuză pentru eventualitatea în care l-aş părăsi pe Valer? Realitatea e că mi-e frică să nu fiu considerat complicele lui. Inimă de cârpă, asta sunt! Nu e vorba nici de ce crede Valer, nici de orgoliul meu. Pur şi simplu mi-e frică de consecinţe.“* Trebuia să alunge gândurile, spaimele, îndoielile. *„Vreau sau nu vreau să-l ajut pe Valer? Asta e tot. Pe urmă, acţionez. Fără îndoială, fără reţineri! Bărbăteşte. Dacă refuz, nu trebuie să inventez pretexte. Dacă primesc acţionez fără să-mi mai pun probleme.“* Toate cuvintele astea îi sunau foarte răspicat, dar Nicuşor murea de frică.

Uitase că trebuia să se întoarcă în clasă şi se trezi că sună. Coridoarele se umplură de urlete, şi peste puţin împuşcară în curte sutele de elevi. Nicuşor se strecură prin labirintul mişcător, căutându-şi colegii. Hotărâse să facă un împrumut masiv.

Brazilianul îşi inventarie meticulos averea: 12 lei. Manolache oferi o hârtie de zece, Doru Stroe-Muzicuţă scoase la iveală surprinzătoarea sumă de 50 de lei. Nicuşor le spusese că are nevoie de aceşti bani pentru a face un cadou. Cu ajutorul unei mimici bogate, realizată din ocheade şmechere şi zâmbete galeşe, îi făcu să înţeleagă că banii îi trebuie pentru un dar destinat unei tainice făpturi de sex opus. A doua sută se prezentă deocamdată sub forma unui enigmatic semn de întrebare. Despa îşi compuse o expresie rece şi calculată, de Rastignac. Totuşi, nici sub această mască întreprinzătoare ideile nu se înghesuiră. Primul gând, acela de a cere bani doamnei Despa, fu alungat ca absolut neconvenabil. Era destul de uşor să-ţi imaginezi scena. Mama avea să întrebe uluită care e destinaţia sumei şi, cum nu se născuse omul care s-o mintă, cârpăceala pretextelor avea să se destrame imediat.

Era unsprezece şi jumătate. Nicuşor fugise de la ultima oră şi constata că habar n-avusese cum arată strada la ceasul acela. Ziua îi era împărţită de obicei astfel: ora cam tulbure şi automată a dimineţii, când nu era exclus să confunzi pasta de dinţi cu pasta de ras a lui Zeus, orele de şcoală cu mirosul cernelii şi al teracotei încălzite, ora cam greoaie a prânzului, orele după-amie zii, uneori destul de încărcate, şi, în fine, seara, o mică duminică a zilei. Ora de dinaintea amiezii n-o consumase niciodată pe stradă. O luă în stăpânire surprins, era trepidantă şi atrăgătoare, cu bulevarde forfotind de oameni grăbiţi, cu magazine neaglomerate, cu săli de cinematograf la care se găseau bilete.

Nicuşor coborî din autobuz în apropierea casei unchiului Francisc. Nu-şi dădea prea bine seama cum ajunsese aici. Probabil datorită faptului că, odată luată decizia de-a proceda într-un anumit fel, hotărâse s-o îndeplinească fără a mai sta pe gânduri. Intră în curte, punând la punct argumentaţia: un bătrân pensionar care se pregătea să se mute din oraş – de ţinut minte: fost profesor de literatură – hotărâse să vândă o parte din cărţi. Printre ele se aflau câteva rarităţi. Mai mulţi amatori ochiseră

chilipirul, moşul voia să rezolve treaba cât mai repede şi ceruse lui Despa banii într-o oră. Cum, din fericire, unchiul locuia în apropiere, va înţelege, desigur. *„Nu, povestea e suspect de lungă, trebuie s-o mai simplific''.*

Arhitectul nu era acasă, putea să vină însă dintr-o clipă în alta, fu asigurat Nicuşor de către soţia acestuia. Trebui să îndure un lung interogatoriu despre starea sănătăţii sale şi a familiei şi un şir de trataţii. Toate erau pregătite de mâinile prodigioase ale mătuşii şi servite în genul ei, adică puţin din toate: o plăcintuţă cât o monedă, un degetar de lichior şi dulceaţă cât pentru o muscă. Nicuşor îşi supraveghea în permanenţă purtarea, având grijă mai ales să nu-şi exprime admiraţia pentru vreunul din numeroasele bibelouri sau alte lucruşoare care înţesau salonul. Cunoştea şi altă originalitate a doamnei: era de ajuns să spui: *„Ce frumos e iepuraşul ăsta de sidef!“* sau *„Drăguţă casetă!“* că imediat lua obiectul de la locul lui şi ţi-l oferea. *„Aş putea să-i cer ei suta aia nenorocită“,* gândi Nicuşor, dar îşi dădu seama că nu poate. Prea era amabilă mătuşa. *„Îl aştept pe unchiul, treburile astea trebuie rezolvate între bărbaţi!“* Se simţi mândru că avea puterea şi caracterul de-a nu abuza de bunăvoinţa unei femei.

Deodată zări – uşa atelierului era întredeschisă – un joc strălucitor de culori şi forme care-l făcu să devină indiscret, întrebând ce este acolo. Nu mai aşteptă răspunsul şi deschise larg uşa. Pe un practicabil, deasupra căruia se împleteau în mănunchi săgeţile de soare scăpate printre storuri, strălucea o cetate în miniatură, totuşi suficient de mare pentru a putea fi cercetată în toate amănuntele. Ocupa o suprafaţă de vreo patru metri pătraţi. Nu lipsea niciun amănunt şi Nicuşor emise un mic strigăt de încântare. Zidurile cetăţii, turnurile, clădirile din interior, decoraţiunile murale erau executate migălos, ca şi cum nu mai rămâneau decât să fie supuse lentilei unui aparat capabil să mărească orice obiect după pofta inimii. *„Săptămâna viitoare are loc discutarea machetei şi a devizului. Dacă se aprobă, şi nu văd cum nu s-ar aproba, într-o lună va fi ridicată pe platourile de la Buftea!“* spuse mândră doamna Tipei. Era decorul unui mare film istoric, despre pregătirea căruia se scrisese de curând în ziare.

Într-adevăr, cum să nu întrunească jerbe de laude această splendidă construcţie? Nicuşor recunoscu numaidecât în bolţile

intrărilor, în linia ferestrelor, în forma acoperişurilor, în stâlpii cerdacurilor desenele din mapa tatălui său. Era inadmisibil! Cu ce drept folosise unchiul roadele muncii de furnică a celuilalt? Nicuşor simţi că-i e silă; splendida machetă era o gânganie frumoasă, dar arogantă şi hoaţă. *„Nu, nu voi cerşi nimic acestui domn!“* Îl sufocă însă neliniştea că de fapt unchiul nu avea nicio vină. Dacă n-ar fi cerut desenele, dacă nu le-ar fi dat viaţă în construcţia lui, ar fi mucezit mai departe în cine ştie ce sertar al lui Zeus, ale cărui mâini tremurânde, umblând în târziul nopţilor cu ţigări şi cafele, laolaltă cu creioane şi tuşuri, nu reuşeau niciodată să îmbine, să prefacă şi să desăvârşească.

— Pleci?! se miră mătuşa. Unchiul vine dintr-un moment în altul!

Un sfert de oră mai târziu pierdu şase lei la loz în plic. Încă o posibilitate ratată. *„O să am noroc în dragoste!“* Mai rămâneau două soluţii: să facă pe hamalul în gară – ceea ce, din mai multe puncte de vedere, era o aiureală – sau să vândă nişte cărţi la anticariat. Avea în vedere micul Larousse, pe care spera să obţină cel puţin 50 de lei, o ediţie princeps Grigore Alexandrescu, dăruită de Nabab, şi dicţionarul englez-român *(„Tot nu învăţ eu englezeşte, las’ să mă perfecţionez în franceză“).*

O jumătate de oră mai târziu, la anticariat, cu cinci minute înainte de închidere, primi 120 de lei şi, ieşind, rămase în faţa vitrinei cu ediţii de artă, când un bătrânel îl acostă reverenţios:

— Tinere, intenţionam să cedez acestui anticar câteva volume, dar ora închiderii a sunat nemiloasă şi eu am nevoie de bani acum. Îmi permit să presupun, după felul în care admiraţi cărţile din această vitrină, că sunteţi un tânăr studios. Nu v-ar interesa să cumpăraţi dumneavoastră cărticelele mele?

— Vedeţi, eu…

— Nu vă grăbiţi! Iată, sunt cinci volumaşe modeste, pe hârtie proastă, legate în pânză ordinară, domnul meu, şi totuşi vă asigur de utilitatea lor. Am aici texte din toţi filosofii antici, pe franţujii şi germanii secolelor 18 şi 19, şi mai am, dragă domnule, gânditori moderni, până la Albert Camus. Toate acestea sunt texte tipărite in diferite colecţii ieftine, pe care eu le-am adunat într-un fel de antologie, legându-le cu mâna mea. Sunt peste 1 500 de pagini. Încerc să afirm că, dacă-mi

cumpăraţi dumneavoastră colecţia, serviciul va fi reciproc, întrucât veţi dobândi o adevărată bibliotecă filosofică.

— Dar…

— Nu cer mult, ba chiar sânt decis să primesc un preţ derizoriu, deoarece voi avea şi satisfacţia că modestul rezultat al trudei mele va folosi unui tânăr!

Discuţia, mai precis monologul bătrânelului, întrerupt rar şi monosilabic de Nicuşor, se prelungi, până când băiatul se trezi fără cei 120 de lei dar în schimb cu braţul plin de cărţi. Ce fusese mai tare? Compasiunea pentru bătrânul care avea nevoie de bani sau interesul lui Nicuşor pentru filosofie? Greu de spus. În orice caz, a doua sută se pulverizase.

— Stupid! mormăi Despa. O clipă de tâmpire totală. De ce n-am refuzat? Mi-a fost ruşine de moşneag, sunt incapabil să spun nu, dă-o încolo de viaţă, aşa n-o să fac nimic, niciodată!

Cineva bătu în geam, pe dinăuntru. Nicuşor întoarse capul, da, lui i se adresase semnalul. De la una din mesele plasate lângă fereastră îi zâmbea cam stânjenit Zeus. *„La ora asta?!* se miră Nicuşor. *Ar trebui să fie la birou! Frumos, chiulim amândoi, ca într-o revistă umoristică!“* Zeus era cu un bărbat care-i semnaliză lui Nicuşor, cu gesturi largi, să intre. Nicuşor îl recunoscu: era Panaitescu. Trecu pe lângă frigiderul unde se răsfăţau mititei, cotlete şi muşchiuleţi. Inspiră cu o strâmbătură de novice, aerul aglomerat de fum, de mirosul fripturii şi al băuturii. Panaitescu începu să vorbească repede, întinzându-i o mână cu palma năduşită.

— Ia loc, domnule, dar ce mare eşti! În seara aia abia ne-am văzut. Trece timpul! Bere sau şpriţ? Mâine-poimâine, la facultate! Semeni niţel şi cu doamna, dar în primul rând eşti Despa întreg. Bravo, ce de cărţi! Felix juventute! Să pună un ficăţel?

„Ficăţelul tău, de pildă!“ mârâi în sine Nicuşor. Panaitescu era un bărbat de vreo 42—45 de ani, gras, aproape chel, sâsâind la fiecare vorbă. Avea haină ponosită, cu fire de tutun pe revere, cămaşa desfăcută la gât, nodul cravatei, pătat, manşetele boţite. Foarte volubil, săltând mereu pe scaun, făcând risipă de gesturi, contrasta izbitor cu Zeus cel rezervat, sobru, îmbrăcat corect şi chiar oficial, de parcă avea în fiecare zi audienţă la minister. *„Cum naiba s-or fi împăcând aceşti domni?!“*

Nicuşor se aşeză, întrebându-se cu ce ar putea contribui la succesul conversaţiei. Din fericire, Panaitescu era unul din acei oameni care preferă să vorbească şi pentru ceilalţi. Tatăl şi fiul schimbară priviri fugare. Surpriza, sentimentul ciudat de a sta amândoi pentru întâia oară la o astfel de masă erau reciproce.

— Eu nu rămân mult, trebuie să mă întâlnesc cu un coleg! spuse Nicuşor.

— Şi cum se numeşte colegul? Marioara sau Lenuţa? zise Panaitescu. Nu te ruşina, acum eşti aproape bărbat, sau poate că ai devenit de mai multă vreme bărbat, temperament latin, domnule! Tinereţea... Cum spunea Eminescu? „Fruntea albă-n părul galben...” Am auzit că eşti un elev eminent, felicitări! Cultura, domnule, înainte de toate! Noi am fost o generaţie de sacrificiu, războiul, ecţetera, ecţetera, dar acum putem spune şi noi: „Unde ne sunt visătorii?“ Tinerii, generaţia de azi, cu condiţiile pe care le au, pe terenul defrişat de mâinile noastre bătrâne...

Panaitescu sărea de la un subiect la altul, se ameţise, probabil, binişor, şi încă nu-şi da rândul la pahar. Vorbi mult, amestecat, impetuos. Era însă suficient ca Zeus să arunce un nu, ca Panaitescu să-i dea dreptate şi invers: dacă Zeus spunea: „Aşa e!“, „Just!“, Panaitescu torcea încântat. Acest beţivan agresiv care domina bodega cunoştea o singură autoritate: a fostului său coleg de Institut, Dumitru Despa. Nicuşor, pe care Panaitescu îl năucise, era mirat cum de reuşea Zeus să-i domine. *„Nu știam că am un tătic atât de autoritar, bravo!“* Uitaseră de el, şi în curând discuţia ajunse la arhitectură. Panaitescu nu terminase Institutul, totuşi ospătarii fuseseră de mult puşi în temă că trebuie să-i spună „domnul arhitect’’, şi Nicuşor avu din nou prilejul să se mire, văzând cum taică-său discuta foarte grav cu el probleme de specialitate. Pentru a-şi demonstra spusele, Zeus schiţa suprafeţe şi volume pe blocnotes, iar Panaitescu emitea mici ţipete de încântare. Nicuşor înţelese că scena nu era inedită, ea se repeta, probabil, la fiecare întâlnire. În astfel de momente, Zeus devenea neobişnuit de volubil, stiloul lui descria racursiuri care de care mai sigure şi mai îndrăzneţe. Acum venise lui Zeus rândul să vorbească, iar Panaitescu tăcea respectuos, cu un fel de pietate. Din când în când exclama: *„Fenomenal!“, „Unic!“* şi Zeus roşea,

prinzând aripi. *„Ce naiba,* gândi Nicuşor, nedumerit, *e bucuros că-l laudă un beţivan?!“*

— Mitică, exclamă Panaitescu, cinci arhitecţi ca tine, nu cinci, trei, şi rupem toate gurile, facem o Brasilie şi grădinile Salomeei! 1 Dă-mi hârtiile astea să ţi le păstrez, că tu eşti cam dezordonat. Bine, ţine-le, dar ai grijă, acolo sunt idei geniale. Hai noroc şi s-ajungi să faci o Brasilie!

Panaitescu era teribil de sincer, şi Zeus se foia mândru şi ruşinos ca un şcolar lăudat de învăţător la serbarea de sfârşit de an. Nicuşor înţelese de ce tatăl lui n-avea să renunţe niciodată la prietenia lui Panaitescu.

Nu mai fusese de mult aici, tufişurile se îndesiseră şi romaniţa, ca să ajungă la soare, trebuise să crească înaltă. Mâini gospodăreşti plantaseră panseluţe, ca nişte fluturi mov şi galbeni. Se vedeau şi câţiva puieţi de tei, cu tulpinile văruite. De „Rândunica“ nu se atinsese nimeni, o

1Panaitescu voia, desigur, să spună „grădinile Semiramidei”.

lăsau să îmbătrânească în tihnă. Pe scara maşinii, unde aşternuse un ziar, şedea Valer.

— Ai adus? spuse el, repede.

— Da!

Numără banii. Nicuşor îl privea cu un sentiment de admiraţie şi de încă ceva, poate de neîncredere în sine însuşi, poate de înstrăinare. Valer devenise un om decis să dispună singur de soarta lui. Nici nu-i mulţumi lui Nicuşor pentru toată osteneala, dar lucrul putea fi luat drept o bărbătească silă de cuvintele netrebuitoare. Îmbrăcămintea curată, îngrijită îl maturiza. Nicuşor ar fi dat mult ca să ştie ce planuri se ticluiseră sub această freză sclipind de briantină. Lupta din greu împotriva întrebărilor care-i stăteau pe limbă, dar reuşi să nu le formuleze, deoarece i se părea mai bărbăteşte să-şi frâneze curiozitatea.

— Să n-ai grijă, într-o săptămână îţi înapoiez banii! spuse Valer, şi zâmbi foarte frumos, cum zâmbea în zilele de demult, ale hoinărelii fără griji.

— Mi-i dai când poţi! răspunse Nicuşor cu o indiferenţă care trebuia să arate că, în cazuri excepţionale, pe el nu-l interesează astfel de amănunte.

— Bine!

Deodată Valer privi foarte atent peste umărul lui Nicuşor, cu o expresie de mirare şi de stinghereală. Nicuşor întoarse atunci capul, să vadă ce l-a surprins pe prietenul lui. Dintre pomi răsăriseră şi se apropiau ţepeni, serioşi, concentraţi Manolache, Doru Stroe-Muzicuţă, Brazilianul şi Nicoleta Simion.

— Ce-i cu ăştia – mârâi Valer – de ce nu mi-ai spus?!

— Habar n-am de unde au răsărit!

La urma urmelor, n-ar fi fost nimic extraordinar în faptul că cei patru se nimeriseră prin apropiere, dar aveau nişte înfăţişări atât de neobişnuite, încât Nicuşor trebui să-i dea dreptate lui Valer.

Acesta îl privi, nu tocmai încrezător, ridică din umeri şi făcu pasul de plecare, adresând noilor-veniţi o fluturare amicală a mâinii.

— Bună, copii! Eu mă cam grăbesc. Ne vedem mâine.

Îl înconjurară în tăcere, nehotărâţi asupra primei replici dar arătând că nu sunt de loc încântati de graba lui Valer.

— Ce dracu, se înfurie el, parcă sunteţi muţii sultanului!

— Hă-hă! chicoti Manolache, apreciind comparaţia.

Râsetul acesta îi mai dezgheţă pe noii-veniţi.

— Valer – spuse Nicoleta – să stăm de vorbă!

— Păi… nu v-am spus că mă grăbesc?

— Trebuie să discutăm!

— Nu fi Haplea — se necăji Valer – tocmai acum ţi-ai găsit? Ce-i fi vrând, să te distrezi cu istoria peripeţiilor mele? Na doi lei şi du-te la „Surcouf, tigrul celor 7 mări“, e mai palpitant.

— Nu pleci nicăieri până nu ne dai o explicaţie! spuse Nicoleta.

— Asta nu-mi place, sună a ameninţare. Ia daţi-vă la o parte

Brazilianul oftă şi i se aşeză în faţă:

— Îmi pare rău, dar dacă nu eşti băieţel cuminte şi nu spui poezia, recurgem la mijloace brutale!

— Aşa e! Punem ciocoiul la stâlp, îl dezbrăcăm şi-l ungem cu miere, să-l mănânce muştele! întări Manolache.

Doru Stroe, văzând pieptul umflat şi braţele încordate ale Brazilianului, se crezu în siguranţă şi-i declară lui Valer cu răceala unui inspector de la Scottland Yard:

— Urmează-ne! Restul o să discutăm în altă parte!

Valer îl privi cu scârbă:

— Ce e, Muzicuţă, te-a tăiat vreo babă de curaj?

Apoi, îngândurat, spre Brazilianul:

— Nu e bine ce faci…

Şi, dezamăgit, lui Nicuşor:

— Te-ai înţeles cu ei dinainte. Păcat! Atât îţi spun: păcat!

— Nicuşor n-are nicio vină! spuse Nicoleta. Am bănuit că se va întâlni cu tine şi ne-am ţinut după el.

„Vezi?“ făcu Despa gestul dezvinovăţirii.

— Aşa! Mureaţi să daţi ochii cu mine. Inimioarele voastre tremură pentru soarta mea! scuipă Valer în mod artistic pe deasupra „Rândunicii“.

— Să lăsăm glumele pentru plăcinta cu răvaşe, că acu’ vine Revelionul, spuse Brazilianul serios Ştim tot: şi unde ai fost azi-noapte, şi ce s-a petrecut acolo… Detectivii se ţin după tine ca după Fantomas, nu-ţi fie de deochi.

— Asta aşa e, am ajuns şi eu cineva!

—Chestiunea nu e aia pe care o crezi tu, că umblăm după tine ca să te ducem la miliţie.

— Aha, e altă chestiune! se bucură Valer, cu multă convingere. Păi atunci e bine, eu credeam că vreţi să mă legaţi!

— În codul penal – urmă Brazilianul, foarte concentrat – scrie că infractorii cu cât se predau mai repede şi cu cât fac mărturisiri mai complete, cu atât pedeapsa lor e mai uşoară.

— Ai citit codul penal? se interesă Valer. Ia fii atent, asta e treabă ori de avocat, ori de hoţ. Tu în ce calitate l-ai citit?

— Glumă, glumă, dar stai cuminte si ascultă-ne! Uite ce e, eu şi cu ăştia – de Nicuşor nu zic, el n-a participat la discuţie – vrem să nu-ţi agravezi situaţia ca un prost, ci să mergi imediat unde trebuie.

— Nu, serios?

— Da.

— Imediat?

— Exact.

— Nu se poate, oftă Valer prieteneşte, ca şi cum ar fi refuzat o invitaţie la cinema. Zău, nu se poate! Eu apreciez grija asta a voastră pentru mine, dar mi-e imposibil să… Şi mai duceţi-vă dracului – se înfurie el – ştiu eu singur ce am de făcut!

— Ca să nu zic, urmă Brazilianul netulburat, că numai laşii fug de pedeapsă…

— Mai zi o dată! se înroşi Valer.

Obrazul îi înţepeni, umerii i se lăsară, în toată făptura îi simţeai relaxarea de dinaintea izbucnirii. *„Nu trebuie să porneşti pieptos şi încordat la bătaie!* îşi aminti Nicuşor. *Asta e un lux periculos, fanfaronadă de găgăuţă. Cel mai bine e să te faci mic şi să-ţi laşi muşchii în voie ca să explodeze în funcţie de situaţie!“*

— Vrei bătaie? spuse Brazilianul. Se poate şi asta. Dar n-o să câştigi, pentru că, având în vedere scopul nobil al misiunii noastre, sărim toţi patru pe tine!

Şi deodată, pe un ton nou, nici glumeţ, nici autoritar, ci simplu şi cam abătut:

— Mai bine nu ne-ar fi dat prin cap să-l urmărim pe Nicuşor.

— Ce să zic, n-aţi făcut un lucru isteţ!

— Absolut. Dar acum, dacă am intrat în horă... Judecă şi tu! E o treabă plăcută să-l dai legat pe un coleg în mâinile ştii tu cui?

De astă dată Valer nu răspunse imediat. Când vorbi, cuvintele sale sunară neaşteptat de chibzuit, şi atunci Nicuşor observă că toţi se schimbaseră. Păreau singuri pe o planetă pustie, care trebuia populată cu vieţuitoare şi sentimente. Lucrul ăsta trebuia să-l facă ei, şi nu ştiau cu ce fel de vieţuitoare şi ou ce fel de sentimente s-o umple; erau gravi, reţinuţi, puţin cam speriaţi de puterile şi de obligaţiile lor.

— Nu vă fac nicio vină! spuse Valer, rar, cu pauze între propoziţii. Eu înţeleg ce e cu voi, cu excepţia Nicoletei, care mai bine stătea acasă. Eu înţeleg şi vă dau dreptate. Chestia este că m-aţi făcut laş. Aici vă contrazic. Eu nu fug de pedeapsă, dar astăzi, mai exact între orele cinci şi opt n-am timp să-mi prezint scrisoarea de acreditare la miliţie. Trebuie să fiu într-un loc.

— Unde? se interesă Brazilianul.

Valer nu păru deranjat de acest ton interogativ.

— N-are importanţă, şi în orice caz, n-are legătură cu cazul meu. După ce rezolv acolo, mă duc să bat voios la uşa miliţiei. „Bună seara, celula mea e pregătită? Mulţumesc. Micul dejun îl servesc la ora şapte.“

Tăcu, tulburat. Nicuşor avu deodată acea senzaţie că numai el înţelege totul, că vede prin lucruri, că nimeni nu pricepe ca el rostul celor înconjurătoare. Simţea că în toată această împrejurare neobişnuită se întâmplă ceva luminos şi încântător şi că cineva ar trebui să spună asta, poate chiar el, dar unde

erau cuvintele potrivite? Nu le găsi. Cele care îi veniră pe buze i se păreau ori slabe, ori caraghioase.

— Bine! spuse Brazilianul. Eu te cred, te credem cu toţii. Dar o să mergem cu tine acolo unde zici că ai treabă.

— Nu se poate! exclamă Valer. Voi aţi înnebunit? O dată zici că mă crezi, pe urmă nu, că să mă escortaţi!

— Asta e! zise Brazilianul neclintit. Dacă ce vrei să faci e lucru cinstit, nu văd de ce te-ai sfii de noi.

— Cinstit, dar – cum să spun? — personal! Şi mai du-te… Nu vezi că te vâri prea adânc în sufletul omului?

— Din clipa asta suntem fraţi siamezi, nu ne mai poate despărţi nimeni!

— Ce, se înfurie Valer, o luăm de la început? E aproape cinci; nu mai pot întârzia niciun minut, lăsaţi-mă în pace!

Devenise, într-adevăr, nerăbdător.

— Să nu fugi, că e zadarnic – spuse Brazilianul – de două luni fac antrenament suplimentar la sprint.

Valer îşi privea înspăimântat ceasul, vocea îi deveni i ugătoare, aproape că cerşea îngăduinţă:

— Mi-e imposibil să mai rămân! Vă dau cuvântul meu că diseară mă prezint singur la scaunul judecăţii, ce Dumnezeu, mai mult nu pot face!

— Te însoţim!

— Bine – mârâi Valer – fie, escortaţi-mă, suiţi-vă în capul meu, asta pentru că nu mai am timp să discut, dar cel puţin aveţi grijă să vă orientaţi, atât vă spun!

CAPITOLUL XVII

La sfârşitul cursurilor, fetele se strânseră ca o orhidee gigantică în locul liber dintre tablă şi şirurile de bănci. Cristina se trezi în centrul acestei flori agresive, la început se gândi că fetele au înnebunit, pe urmă, când se văzu trasă de păr cu entuziasm şi i se vârâră în mână tot felul de pacheţele, îşi dădu seama că e vorba de ziua ei.

În mod întâmplător coincidea cu telefonul primit de direcţiune din partea ministerului în legătură cu faptul că, potrivit rezultatelor concursului de fizică, s-a hotărât trimiterea ei în tabăra olimpicilor. Fetele cântau „Mulţi ani trăiască“, şi Olga Mareş desenă la iuţeală pe tablă o femeie zveltă, frumoasă şi severă, cu ochelari şi taior, împingând cu mâna stângă căruciorul copilului, iar în mâna dreaptă ţinând atomul simbolic. Darurile erau de toate felurile: bomboane, cărţi, şerveţele brodate. Pe Cristina toată aiureala asta festivă o cam enerva, dar îşi impuse să fie emoţionată şi recunoscătoare. Puse cuminte, cu ochii închişi, degetul pe şirul alfabetului scris de Olga.

— Litera M! strigară fetele. Pe soţul tău o să-l cheme Mircea!

— Marin!

— Macedon!

— Maciste!

— O să fie m… Ce calităţi încep cu litera „m“?

— Milostiv!

—Termină! Asta nu-i calitate de bărbat. Să zicem, mândru!

— Meticulos!

— Matematician!

— Machiavelic!

— Mototol!

— Modern!

— Mâncăcios!!

— Mare! Asta spune tot, e o chintesenţă!

Pe urmă cântară, legănându-se, tangoul „Chemare’’, deveniră melancolice, unele oftau. „Nişte gâşte!“ îşi spuse dispreţuitoare Cristina. De fapt se gândea tot timpul la rochia cu care trebuia să iasă în oraş, era singura ei rochie mai ca lumea, tocmai de aceea ieşise întotdeauna cu ea şi acum ar fi dorit s-o modifice puţin. Poate nişte pense în talie şi un guleraş de dantelă. Trebuie să-i mai dea şi drumul la tiv, rămăsese cam scurtă. Pe Cristina perspectivele acestea n-o încântau, după cum nici în oraş nu prea avea chef să iasă. Poate într-o singură eventualitate i-ar fi convenit asta, şi văzu imaginea lui Nicuşor Despa. *„Dar cum, cu rochia asta îngrozitoare? Nici nu mă gândesc, şi pe urmă de unde îl iei, domnişoară Curie, pe Nicuşor al dumitale?“* Pe scurt, era iritată, ursuză, şi cu toate astea trebuia să surâdă, să răspundă glumeaţă la firitiseli. Trecuse un secol de când nu-l mai văzuse pe Nicuşor. Dispăruse la fel de inexplicabil cum apăruse în dimineaţa aceea de duminică. Cristina simţea că n-o să uite toată viaţa plimbările din vara aceea, sala cinematografului în clipele când Nicuşor îi oferea stângaci câte o bomboană din punga de celofan care foşnea îngrozitor, apoi liniştea expoziţiilor, străduţele şi pasajele întunecoase, cu multe prăvălii, pe unde Nicuşor scurta drumurile, uimind-o prin rapiditatea cu care ajungeau astfel dintr-un bulevard într-altul.

În cele din urmă, fetele din seria de după-amiază le dădură afară din clasă. Ultimul act al sărbătoririi avu loc pe holuri şi în curte; aici colegele făcură cel mai mare tapaj, special ca să fie văzute. O îmbrăţişară pe rând, iar la poartă se aşezară pe două şiruri, invitând-o să treacă printr-o gardă de onoare.

Singură, în drum spre cămin, se gândi că, la urma urmelor, e destul de insensibilă, în fond fetele au fost sincer bucuroase, le-ar fi putut răspunde cu mai puţină zgârcenie. „Basta! se înfurie ea. Altă dată! “

Îi trecu prin cap că ar putea să-i telefoneze lui Nicuşor. Avea numărul lui, îl găsise în cartea de telefon mai demult, într-o seară când era de serviciu pe cămin. Îl şi sunase de două ori, o dată răspunsese mama, altă dată chiar Nicuşor, dar Cristina nu spusese nimic, ci lăsase receptorul în furcă. *„Dacă îi dau telefon acum şi-l poftesc în oraş?“* Dar nu, ar fi cu totul împotriva caracterului ei. Domnişoara Curie, alergând după un băiat ca o gâsculiţă oarecare? Până şi Olga Mareş, aşa zăpăcită cum e, ar

avea mai multă demnitate! Asta judecând în general. Dar dacă particularizăm… Cristina intră în cabina telefonică din colţul străzii, ridică receptorul şi formă numărul.

— Alo? Vă rog… cu Nicuşor. O colegă. Nu, nu mă cunoaşteţi, doamnă. Mă numesc Cristina. Mulţumesc, aştept. Nicuşor? Bună! Ştii că azi e ziua mea? Ai uitat? Nu-i nimic, asta înseamnă că eşti un tânăr serios. Nicuşor, uită-te la ceas! Peste o oră să fii la „poze”. Fără flori, fără cadouri, te previn! Da. La revedere!

Puse receptorul la loc. În aparat nu se auzi zgomotul cunoscut al fisei care cade întrerupând circuitul, pentru simplul motiv că domnişoara Curie nu introdusese nicio fisă.

Se depărtă abătută, întrebându-se în silă: *„Cu guleraş sau fără?“* Bine-ar fi să plouă, atunci ar lua pardesiul şi totul s-ar rezolva. Dar vremea era enervant de frumoasă.

Valer umbla repede, abia se puteau ţine după el, şi de furios ce era nu se uita nici în stânga, nici în dreapta. Grăbi intenţionat pasul, ca să scoată sufletul din ei, îi auzea gâfâind şi izbindu-se de trecători. În aglomeraţia de pe bulevard răsunară voci furioase:

— Ăştia te calcă în picioare, domnule, fără să clipească, se ţin unul de altul, de parcă sunt legaţi cu sfoară, au gesturi de automate. Când o să se rezolve problema cu adunăturile astea de derbedei?

N-aveau timp nici pentru scuze, goneau într-una, să nu-l scape din ochi. Nicuşor Despa se simţea ca luat de un vârtej.

În faţa poştei, Valer se opri brusc. Ei aproape că intrară unul într-altul, ca vagoanele unui tren stopat în plină viteză.

— Pentru ultima oară, lăsaţi-vă de prostii! Trebuie să rămân singur!

Lui Nicuşor totul îi deveni dintr-o dată foarte clar. Se găseau la câţiva paşi de „poze’’.

— Are dreptate! zise el, tulburat. Mai bine să-l aşteptăm aici.

Brazilianul clătină negativ din cap. Arăta teribil de hotărât. Valer se strâmbă:

— Bine! Hai, dom’le, cu toată liota!

Abia intrase pe bulevard, că se auzi strigată. La început nici nu-şi dădu seama cine putea să fie tânăra aceea frumoasă şi elegantă. Era Olga, dar cum de reuşise să se schimbe atât de uluitor în numai trei ore? Purta o rochie zveltă, din tricot alb,

pantofi cu toc înalt, era coafată paj, şi toată lumea întorcea capul să vadă acei ochi splendizi, cu pleoapele tulburătoare, căci Olga ştia să folosească un creion de machiaj. O înconjura un grup de prieteni necunoscuţi Cristinei, două fete şi trei băieţi, lume bine, elegantă, ele cu pleoape fardate, ei cu pantaloni albi, înguşti la genunchi şi foarte largi la manşetă.

— Echipaj, strigă Olga, pentru onor, drepţi! Să fie ridicat marele pavoaz! V-o prezint pe domnişoara Curie! Uneori, din modestie, foloseşte pseudonimul de Cristina Săndescu.

Cristina se simţi anulată în pardesiul ei, şi îşi pierdu cu desăvârşire cumpătul când băieţii îi sărutară mâna. Se recomandau cu nişte nume trăsnite, terminate pare-se în Y, Boby, Tomy sau ceva în genul ăsta.

— Să vină cronicarii, biografii şi ziariştii! strigă Olga Subiectul e senzaţional: domnişoara Curie, pe bulevard! Aspecte surprinzătoare din viaţa intimă a savantei!

Le explică fetelor şi celor trei ygreci:

— E cea mai bună chimistă şi fiziciană din liceul nostru. Copiii voştri vor pica pe capete la examene, nereuşind să explice principiile descoperite de ea.

Cristina îşi simţea fălcile încleştate ca atunci când se afla în preajma cuiva plin de vervă, care jonglează cu vorbe şi metafore spirituale. Era exact ceea ce-o făcea uneori să se înfurie pe Nicuşor Despa.

— Acum ce faceţi, încotro? întrebă ea, banal.

— Ne plictisim în mod organizat! declară Olga. O sa intrăm la un film, pe urmă frumoşii ăştia or să se simtă şi ne vor invita la o cofetărie, şi uite-aşa o să mai îmbătrânim cu o zi!

— Domnişoara ar fi de acord să vină cu noi? spuse unul din cei trei ygreci.

— Bravo! aplaudă Olga. E primul lucru serios pe care-l aud astăzi. Simt că voi avea o după-amiază de soi! Cristina, programul o să-l fixezi tu!

Cristina le mulţumi, explicându-te că nu poate să primească, deoarece merge în vizită la o rudă.

— Păcat! Va fi din nou o zi obişnuită, oftă Olga.

Întâlnirea aceasta reuşi să-i micşoreze şi mai mult Cristinei buna dispoziţie. Olga şi ygrecii, haine elegante, mutre nobile… Doamne, ce rochie fantastică! Probabil că e de la doamna Eva, pe urmă or să danseze pe undeva, spunând cuvinte spirituale…

Iar tu să fii singură, într-o rochie demodată şi care n-a fost de la început a ta, singură în internatul unde aproape că nu mai e nicio fată de-o seamă cu tine, doar „mâţele“ cărora le spui basme şi bucătăresele, care, văzându-te mare, îşi îngăduie să ţi se adreseze ca de la femeie la femeie. E posibil să străbaţi toată viaţa, într-un pardesiu roş, oraşul scăldat în lumini?

„Juventus“ nu era un local prea mare, dar colorat şi vesel, cu picturi murale, măsuţe aurii şi scaune pluşate, în partea opusă barului se găsea ringul. În mijlocul lui răsări deodată un tânăr care începu să recite, în vreme ce altul producea un murmur la chitară. Imediat se făcu linişte, poezia era foarte frumoasă, sau o spunea frumos tânărul. El construi din cuvinte şi gesturi un copac, şi pe fiecare frunză era circumscrisă una din stelele cerului. Vin zilele iernii, chenarul frunzei se usucă şi moare, dar stelele rămân ca decupate în spaţiile dintre crengi, şi primăvara fiecare îşi face din nou câte o frunză.

Surprinsă, Cristina recunoscu, în persoana poetului, pe unul din ygrecii Olgăi. Ea aplaudă împreună cu toată lumea, şi imediat începură să se audă voci nestingherite, care comentau din toate punctele cardinale poezia. Era o gălăgie foarte plăcută, cineva strigă că ygrecul e genial, altcineva se declară împotrivă, al treilea era de părerea celui dintâi, dar îl supăra cuvântul „chenar“ şi repeta mereu necăjit: „Chenar, chenar, nu vedeţi că e urât, chenar, nu, e oribil, ce dacă e funcţional, nu sună bine şi gata!“

Între timp o fată de vreo optsprezece ani începu să cânte acompaniată de acelaşi chitarist, era îmbrăcată într-o rochie scurtă şi conică, părând un clopoţel caraghios. Cântecul nu avea decât două cuvinte: „Noapte ciudată“, pe care fata le repeta cu cele mai diverse inflexiuni. Întâi o ascultară atenţi, apoi se auzi un râset, pe urmă mai multe; fata se supără şi părăsi ringul aproape plângând de ciudă.

— Domnişoara Curie?! Ne-a fost dat să ne întâlnim de trei ori în acelaşi secol!

Era Olga, dominând cu glasul ei dulce-agresiv toată hărmălaia. Întinse un deget poruncitor, şi într-o clipă măsuţa la care şedea fu ridicată de braţele vânjoase ale ygrecilor, purtată ca nimic şi adusă lângă măsuţa Cristinei.

— Este ora şase, spuse Olga, şi bănuiesc că nu pleci înainte de şapte. Cea mai mare descoperire ştiinţifică a secolului va întârzia cu o oră!

Fără să mai aştepte prezentările, dădu mâna pe rând cu băieţii.

—Voi cine sunteţi? Verişorii, cumnaţii, sau... Nu? Colegii fratelui ei? Şi care-i frăţiorul? Dânsul? Îmi place numele dumitale, Valer. Şi ce bine semeni cu Cristina!

N-avea astâmpăr, se ridică şi strigă, atrăgând atenţia întregului local:

— Atenţiune! Aducem la cunoştinţa tuturor cetăţenilor care doresc să se înscrie pentru premiul Nobel că locurile pentru fizică, matematică şi chimie sunt ocupate până în anul 1980 de Cristina.

— Cine e Cristina?

— Cristina e o fată care împlineşte astăzi 16 ani!

— Vrem s-o vedem! Vrem s-o vedem! strigară cu toţii.

Cristina trebui să se ridice, era năucă, tremura de enervare, toată lumea cânta: „Mulţi ani trăiască!“ Chelnerul aduse un mic tort, oferit de local.

Un tânăr de vreo 17 ani, scurt, oacheş, îndesat, cu ochelari şi cu un nas atât de rotunjit şi de lucios încât părea o a treia lentilă, se apropie ceremonios de Cristina:

— Sărut mâna, bună seara, nu mă recunoaşteţi? De la Olimpiada de matematică de anul trecut! Am refăcut împreună calculele pe hol. Eu greşisem la o simplificare...

— Ia loc şi să nu mai greşeşti! răspunse Olga în locul Cristinei.

„Trei lentile“ se aşeză cuminte, şi din clipa aceea se ocupă numai de Cristina. Era tipul care spune glume fără haz, şi chiar dacă au şi-l pierd când le rosteşte el. Nicoletei însă existenţa lui „Trei lentile'' îi convenea de minune. Observase tracul lui Despa, care, de cum apăruse Cristina, n-o mai scăpase din ochi. Nicuşor nu-şi găsea cuvintele, se sucea în toate felurile, părând fără chef şi incomodat. *„O iubeşte!“* oftă cu disperare Nicoleta. *„Sau i se pare că o iubeşte, ceea ce deocamdată e totuna“.* Începu să-l îmbie la vorbă, râzând nebuneşte la fiecare cuvânt al lui Nicuşor, aprobându-l fără rezerve, mirându-se şi cerând şi celorlalţi să se mire de cât e el de deştept. Încet, încet Nicuşor se mai învioră. Nicoleta căuta subiecte de discuţie care să-i convină lui. La un moment dat îi făcu pe toţi atenţi la tablourile

care acopereau un perete, alcătuind o mică expoziţie. Nicuşor se învioră, spuse câteva lucruri interesante despre aceste tablouri, fiind aplaudat cu entuziasm de Nicoleta.

Din grup făcea parte acum şi un mustăcios care se distingea prin faptul că nu-l entuziasma nimic şi era singurul care fuma. El se răsti:

— Ba mie pânzele astea nu-mi plac! Hm, cap de fată… peisaj… sentiment cosmic… Ai mereu impresia că le-ai mai văzut. Ne trebuie ceva neobişnuit, care să nu semene cu ceea ce se tot face de cincizeci de ani. Ceva în faţa căruia să stai şi să te miri: „Asta ce-o mai fi?!“

— Perfect, just! aprobă Nicuşor Despa, căruia ideea i se păru atrăgătoare. O creaţie adevărată trebuie să te uluiasca!

— Asta e! strigă Nicoleta. El are perfectă dreptate.

Atunci ygrecul poet – care în ciuda centurii de western şi a pantalonilor cu ţinte părea foarte timid şi avea şi un nume ca lumea, Toma Nicolae – întrebă timid:

— Bine, dar la urma urmelor ce e, după părerea ta, un artist?

—Cum adică?! se miră Nicuşor. Un artist este… dar ştie oricine că în problema asta toate definiţiile îşi rup gâtul, cum spune Fra Dominique.

— Excelent! strigă Nicoleta. Toate definiţiile îşi rup gâtul! Bravo!

— Poate! Dar văd că după voi artistul e un fel de scamator, el ar urmări doar să ne uimească! Nu e cam puţin?

Nicuşor se tulbură. De fapt, vorbise la întâmplare, agăţându-se de-o idee care nu era a lui, dar care i se păruse că va fi bine primită.

— Eu n-am spus că singurul lucru pe care-l are de făcut e să ne uimească, ci că asta e numai una din condiţiile succesului artistic, preeiză el.

—Am auzit şi eu, a zis exact aşa, că e numai una dintre multele posibile! se răsti Nicoleta la tânărul poet.

— Da, însă când vorbim de o condiţie e bine s-o alegem pe cea esenţială, zâmbi cu blândeţe Toma Nicolae.

— Şi care ar fi condiţia asta esenţială în secolul nostru? întrebă agresiv Nicuşor.

— Aceeaşi care a fost în toate secolele! Să fii talentat şi să stai de vorbă cu oamenii într-un mod artistic potrivit gustului lor.

— Dar gustul ăsta nu e inoculat oamenilor chiar de către artişti?

— Nu putem fi siguri. În unele cazuri, da. În altele, artiştii nu fac decât să-l stimuleze. Probabil că lucrurile se petrec astfel: oamenii admiră nişte lucruri timp de cincizeci de ani, dar la un moment dat simt că se poate şi altfel, au senzaţia unor noi posibilităţi. În aer începe să plutească ceva, nişte puncte de vedere inedite, nişte... Cum să-ţi spun, mi-ar trebui un termen special...

— O nouă sensibilizare? spuse Despa.

— Nicuşor, eşti magnific! exclamă Nicoleta.

— Exact! Felicitările mele! spuse Toma Nicolae, şi Nicuşor se simţi aproape fericit. Atunci apare artistul şi răspunde acestei sensibilizări, propunând oamenilor un nou tip de hrană spirituală!

— Aferim, boieri dumneavoastră – observă Manolache – aţi spus o grămadă de lucruri înţelepte, v-aţi bătut cu iscusinţă în pilde, în tâlcuri, ca un sobor de filosofi! Dar eu grozav aş vrea să facem un descântec. Daţi-mi ulcioare cu apă neîncepută, nouă cărbuni, nouă broaşte şi nouă lame de chewing-gum, să vi-l aduc pe autorul tablourilor în puterea nopţii, călare pe măturoi, cu maşina 32! Să vedem, el o fi ştiind, când pictează, că face atâtea lucruri formidabile?

Olga Mareş încuviinţă cu seriozitate:

— Perfect! începem! Huşi, huşi, fugi, drace, şi adu-l încoace, când oi zice fum, să fie pe drum, când oi zice cenuşă, să fie la uşă, când oi zice arici, să fie aici. Iată-l!

Şi întinse degetul spre mustăcios.

— Imposibil! exclamă Cristina. Dânsul a criticat tablourile!

— Voiam să aflu părerea voastră! mărturisi, neaşteptat de stingherit, mustăciosul. M-am gândit să vă provoc, ocărindu-le eu cel dintâi. Dacă mi-aţi fi dat dreptate...

— Ar fi însemnat că sunt proaste, dar iată că ai fost combătut vehement şi acum eşti un om fericit! remarcă Olga.

— Da, zise mustăciosul, cred că sunt destul de bucuros. E prima mea expoziţie. Pot să vă dăruiesc la fiecare câte un desen?

Fata-clopoţel apăru din nou pe ring; era perseverentă. Nicuşor se gândi că el n-ar fi îndrăznit nici pe stradă să mai apară după

fluierăturile de adineauri, dar ea îşi regăsise chipul de păpuşă netulburată.

Deodată, Nicuşor simţi un ghiont ascuţit în coaste.

— Atenţie! Valer a dispărut!

Era şoapta Nicoletei. Brazilianul deveni şi el atent. Manolache rămase cu o glumă pe buze. Nicuşor simţi cum aerul de sărbătoare tihnită se împrăştie. Uitaseră, câteva zeci de minute, că n-au venit aici să se distreze.

—Să nu observe nimeni! îi şopti Nicoleta. Mergem numai noi doi!

Semnaliză discret lui Stroe şi Brazilianului, apoi, cu un aer degajat, se ridică urmat de Nicuşor. Străbătură încăperea, accelerând pe măsură ce se apropiau de ieşire. Afară se întunecase, ploua mărunt, vreme schimbătoare, de primăvară.

— Bine ne-a mai îmbrobodit! A fost de ajuns să-l scăpăm o secundă din ochi, că a întins-o. Tu du-te spre parc, eu o iau pe-aici! Ne întâlnim peste cinci minute.

Nicuşor porni, izbindu-se de trecătorii care umpleau, în ciuda ploii, bulevardul. Răcoarea serii îl înfioră. *„Să nu răcesc!“* Era năucit, realitatea de care uitaseră cu toţii îl făcea să sufere. *„Şi ce frumos ar fi putut să fie!“* îi veni în minte un vers. Asfaltul lucea, umed, luceau şi impermeabilele trecătorilor, parcă erau îmbrăcaţi în poleială. *„O stradă cosmică,* îi veni în gând lui Nicuşor, *din oraşul ştiinţific N-47, la zece ani-lumină de pământ.“*

— Nicuşor!

Se opri brusc, cât pe-aci să se împiedice. Valer era în pragul magazinului de lângă cinematograful „Tomis“.

— Ce faci aici?

Valer ridică din umeri. Avea un pachet.

— Nimic. Am dat o fugă să-i cumpăr ceva Cristinei. Ce să-i iau? Nişte stofă pentru o rochie? Bine că v-a trecut prin cap să mă căutaţi! Ţine pachetul, să i-l dai, dar discret, la plecare, că nebunele alea or să tabere pe ea: „Ce fel de stofă e! Ia s-o vedem! “ şi ştii că ea nu suferă chestiile astea.

— Tu nu vii acolo?

Valer se strâmbă:

— Cred că nu! Şi aşa am stat ca pe ghimpi. Ce dracu, de vorbele alea frumoase îmi arde mie?

Lui Nicuşor i se umplură ochii de lacrimi; noroc că era întuneric şi nimeni nu putea să vadă asta.

— Valer – spuse el repede – poate că n-o să ţi se întâmple nimic rău acolo…

O siluetă ţâşni între ei. Era Brazilianul.

— Aşa ne-a fost vorba? spuse el, furios. Până la urmă tot ai şters-o. Şi tu, Despa, stai aici şi conspiri cu el! Halal!

— Spiritul dreptăţii! rânji Valer. Ce te-aş mai cârpi!

— Să mergem!

— Nu mă mişc de aici!

— Eşti prost! îl repezi Brazilianul. Crezi că Cristina n-o să observe că se petrece ceva suspect? Trebuie să te întorci Pe urmă mai vedem noi.

— Nu pot! şopti Valer, neaşteptat de slăbit. Nu-ţi dai seama că toată voioşia aia îmi face rău? Nu e pentru mine.

— Dar e pentru Cristina, tu singur ai invitat-o acolo de ziua ei, nu? spuse Nicuşor.

Valer îşi lăsă umerii moi, clătinând bătrâneşte din cap, adică aşa o fi, dar fiecare lucru are reversul lui.

— Am vrut să-i las o amintire frumoasă. Ştiţi, Cristina n-a ştiut decât în ultimul moment că vreau s-o invit la „Juventus”. S-ar fi speriat. Pe urmă însă i-a părut bine, aţi văzut şi voi cum se distrează. Mie, însă, mi-a ajuns până aici – făcu el – arătând cu muchia palmei până unde i-au ajuns răbdarea şi încercările, adică până la gât.

— Bine – se răsti Muzicuţă cu ochii luminoşi – ştiu, dar nu te mai jelui ca o babă. Dacă ţi-ai propus s-o faci pe-al dracului, fă-o până la capăt!

Îl îmbrânci pe Valer, nu tare, dar autoritar, cu un gest ferm, de părinte care ştie el ce are de făcut. Lui Nicuşor Despa nu-i rămase decât să se mire cum îndura Valer purtarea lui Doru. *„Poate că aşa trebuie să fiu şi eu, uneori,* cu alţii – gândi el, cu invidie. *Oamenii au adesea nevoie de cineva care să se răstească la ei: «Fă asta! Nu face asta!» “*

Se întoarseră la „Juventus”. Aici „Trei lentile” tocmai explica triumfător în ce fel greşise el la simplificare anul trecut; ceilalţi obosiseră de atâta vorbă, până şi Olga Mareş căsca, astfel că „Trei lentile” găsise, în fine, momentul să vorbească numai el. Sosirea lui Valer produse încă o nouă înviorare, şi „Trei lentile”

fu nevoit să renunţe tocmai când ajunsese la partea cea mai interesantă (care o fi fost aceea?).

— Unde aţi fost, nu cumva la bar? îi primi vesel Manolache, aruncându-le însă o privire specială, că adică fusese îngrijorat dintr-o pricină pe care o ştiau numai ei.

— Ne-am întâlnit cu unu', s-a lungit la vorbă, zise Brazilianul.

Explicaţia fusese dată pentru ceilalţi, dar pe Cristina n-o putea înşela. Se uită lung la Nicuşor şi la Valer. Conform obiceiului ei, nu puse întrebări, dar era sigură că lucrurile nu sunt în regulă.

Fata-clopoţel apăru a treia oară în mijlocul ringului, era un model de încăpăţânare, de astă dată găsise ceva nou: stepul. Cânta „Doar băieţii sunt de vină”, bătând step, şi cum picioruşele îi mergeau destul de bine, izbuti să fie, în fine, aplaudată.

— Mâine-poimâine începe să dea autografe! o dispreţui Olga.

Mustăciosul începu să colinde pe lângă perete, desprinzând desenele. Aici fiecare expoziţie dura trei zile, în schimb expunea oricine. Umbla vorba că mâine se prezintă un tip tare, în orice caz foarte original, remarcat la cercul plastic al sindicatelor, unul care sculpta măşti, unele mari cât un stat de om, colorate în toate felurile, un fel de totemuri.

— Poftim, spuse mustăciosul, întinzând Olgăi o „Fantezie cosmică”. Cristina, te rog… Şi să le păstraţi bine, acum n-au nicio valoare, dar în viitor or să facă de zece ori pe atât!

Fusese, la urma urmelor, o seară reuşită, de aceea Cristina era contrariată de sentimentul de nelinişte care o învăluia de câteva minute încoace. În cele din urmă îşi dădu seama că e vorba de fratele ei vitreg. El avea pe faţă şi în glas ceva nou, o împotrivire pe care Cristina o cunoştea foarte bine, erau semnele omului căruia cei din jur îi sunt antipatici şi vrea să scape cât mai repede de ei.

Umblau în tăcere pe asfaltul lucios. Pomi încărcaţi de picături revărsau, la câte o bătaie de vânt, fructe mici, de apă.

— Mie nu-mi place, spuse deodată Oiga, sunt tristă. Ce se întâmplă?

„Va să zică şi Olga… Nu, e ceva, imposibil să nu fie!“

— Printre noi e un om care se gândeşte la lucruri neplăcute! zise Olga, simulând o transă de ghicitoare. De la tristeţea lui ne-am molipsit cu toţii!

— Păi dacă suntem totdeauna veseli, ce facem?! zise Valer cu un fel de mirare.

Vremea se schimbase brusc, cerul venise foarte aproape, presând aerul. Pe firele subţiri ale ploii începură să alunece scame mici şi lipicioase de zăpadă. Bulevardul foşnea de impermiabile.

— Mor de frig – clănţăni Olga – nu se simte nimeni să cheme un taxi?

La staţia din faţa magazinului „Ogar“ douăzeci de cetăţeni energici îşi chinuiau reciproc coastele şi picioarele, luptând să obţină locul cel mai bun pentru a sări în taximetrul care venea încet şi răsfăţat din capătul bulevardului.

— Nu cred că în actualul deceniu găsim o maşină! reflectă Manolache.

— Vedem noi! strigă Nicuşor.

Şoferul era unul dintre prietenii lui Bomboane, Despa se întâlnise de mai multe ori cu el. Alergă prin mijlocul străzii, se lipi de motorul fierbinte, ciocăni în parbriz. Omul de la volan, un tip slab, leneş, fuma, aşteptând plictisit ca din droaia de cetăţeni să se aleagă un pasager, îl recunoscu numaidecât pe Nicuşor şi, înviorat, se întoarse spre cei care tocmai reuşiseră să se instaleze pe canapeaua din spate:

— Coborâţi, maşina e reţinută!

— Nu se poate, am fost primii!

Erau un bărbat între două vârste, soţia lui şi un băieţel de vreo cinci ani.

— Vă rog să coborâţi! N-aveţi decât! adăugă şoferul, la protestele omului care ameninţa că se plânge la direcţiune. Acum daţi-vă jos! Ce reclamaţii, dom’le, ce reclamaţii? Şi dacă am frâna defectă? Ei? Poftiţi jos!

Lui Nicuşor îi creşteau aripi, gândindu-se la admiraţia cu care îl urmăreau cei rămaşi sub streaşină cafe-barului. Era un bărbat excepţional; un semn, şi fusese de ajuns pentru a pune stăpânire pe atât de râvnitul taxi.

— Dar nu-i păcat de Dumnezeu – oftă femeia – să stăm în drum pe vremea asta cu copilul?

— Mai sunt şi alte maşini! spuse indiferent prietenul lui Bomboane.

Se dădură jos. Băieţelul protesta, smiorcăindu-se, şi maică-sa îl plesni. Despa se instalase lângă şofer. Tatăl copilului nu se

putea hotărî să dea drumul portierei, începu să le spună, tremurând de ură, cuvinte murdare, dar glasul îi fu acoperit de uruitul maşinii care demara.

Câteva secunde mai târziu, învingătorul invita prinţesele în caleaşcă.

— Eşti nobil! îl lăudă Olga.

Se cuibări, împreună cu Cristina, în întunericul plăcut şi moale al maşinii. Nicoleta nu veni cu ele, şi Cristina se făcu neagră de furie. „Vor să-mi ascundă ceva!“ Băieţii îşi apropiară capetele, înţelegându-se rapid din câteva şoapte şi plătiră cursa anticipat, invitându-l pe „Trei lentile’’ să le însoţească. El se aşeză plin de importanţă lângă şofer.

Când maşina dispăru, Brazilianul oftă:

— Acum începe partea cea mai frumoasă.

— Da! spuse Valer. De-abia aştept să ajung, mi-e un somn de nu te văd.

Pe drum dispăreau unul câte unul, lipsind cinci-zece minute. Veneau înapoi cu pacheţele de diferite forme. Înăuntru – chifle, prăjituri, sardele, bomboane, pe care i le îndesau lui Valer prin buzunare.

— Ferice de cine a nimerit astăzi la beci! râse Valer O să aranjăm în celulă o masă pe cinste!

Miliţianul de la poartă îl ascultă mirat, era un om în vârstă, pleşuv, şi cum stătea aşa, cu ochelarii pe vârful nasului, pentru că până mai adineauri citise ziarul, şi cu tunica descheiată părea un paşnic portar de noapte.

— Bine – zise el – poftiţi, să vedem ce hotărăşte ofiţerul de serviciu!

Intrară într-un hol ca de instituţie obişnuită. Fotolii vechi cu pielea roasă, o pendulă cu cifre latine, scrumiere cu picior, o masă cu călimări şi tocuri.

Ofiţerul de serviciu, locotenent-major, ascultă şi el povestea lui Valer, apoi îl rugă să se legitimeze.

— Bine. Cunosc cazul. De ce nu te-ai prezentat mai devreme?

— Din motive personale şi fără nicio legătură cu cazul meu.

— Aha! Ia loc! Va trebui să scrii o declaraţie amănunţită în legătură cu faptele petrecute.

Locotenentul-major participase nu de mult la un curs de specializare în legătură cu tratamentul delicvenţilor tineri şi era

bucuros că-şi poate aplica noile cunoştinţe. Recapitula în gând îndemnurile bătrânului colonel, doctor în psihologie: „Să câştigaţi încrederea celui cu care staţi de vorbă! În majoritatea cazurilor, tânărul delicvent e victima unei nepotriviri între aspiraţie şi realitate, între scop şi mijloacele alese. Tact desăvârşit, stimaţi colegi!’’

— Văd că prietenii îţi sunt foarte credincioşi, râse ofiţerul. Băieţi, în timp ce scrie, puteţi trece dincolo, la televizor.

— E straşnic la dumneavoastră! Tot confortul e! aplaudă Manolache. Mai aveţi locuri?

Erau veseli, poate prea veseli, dar nu puteau fi decât aşa, pentru că se despărţeau de Valer, şi dacă ar fi arătat ceea ce simt ar fi apărut lacrimile.

— O clipă! spuse ofiţerul.

Se apropie de uşa din dreapta, ciocănind uşor, apoi se dădu respectuos deoparte. Clanţa se mişcă încet, apoi, la fel de încet, uşa se deschise, şi în cadrul ei apăru o siluetă gigantică.

— Dom’ profesor! exclamară ei, zăpăciţi. Bună seaaara!

— Nu ştiu – tună Nababul – cât e de bună! Cam târziu aţi venit! Vă aştept de cinci ore!

— Aţi ştiut că…? se pierdu Nicoleta.

— Am ştiut, vezi bine!

— Dar v-aţi fi putut înşela! îndrăzni Muzicuţă.

— N-am voie să mă înşel.

— Tovarăşul profesor a venit de pe la ora cinci să vă aştepte! preciză respectuos ofiţerul. Noi i-am spus că s-ar putea să nu se întâmple ceea ce crede dânsul, adică pâna dimineaţa cel târziu să apară Valer fie singur, fie însoţit de voi, dar acum ne dăm bătuţi!

Nababul privi cu atenţie pe fiecare, stăruind asupra lui Valer. Deodată păru foarte obosit.

— Ce să vă spun? zise el aproape în şoaptă. Aţi făcut totul cum se cuvine. Duceţi-vă acasă, să vă odihniţi. Mai cu seamă tu, Despa, grăbeşte-te să ajungi acasă! Nu, nu te speria, nu e nimic rău, dimpotrivă.

Părea neobişnuit de tulburat, şi într-adevăr în momentele următoare deveni arţăgos, aşa cum obişnuia să facă pentru a-şi ascunde emoţia.

— Acasă n-aţi putut anunţa, isteţilor, că hoinăriţi prin oraş? Ca să-mi dea părinţii voştri o mie de telefoane! Plecaţi! Despa,

grăbeşte-te, acasă te aşteaptă o veste bună. Hai, la revedere! Eu mai rămân să discut cu Valer.

Ofiţerul îi însoţi până la poartă.

— Nu vă supăraţi – întrebă încet Nicuşor – cum e în… celulă?

— De ce?

— Ca să ştiu cum va petrece Valer prima noapte de arest-

— A, da! râse ofiţerul. M-a rugat să-l opresc în noaptea asta aici, pentru că-i e frică de tatăl lui!

— Dar… e posibil să fie pedepsit?

— Asta nu mai ştiu. Vom vedea. Ancheta începe mâine.

Nicuşor privi în lungul coridorului întunecat. Departe, ca în capătul unui lung tunel, lumina galbenă a holului şi, parcă micşorat, Valer, singur, fără chip, fără gesturi, numai silueta şi smocul de păr alb. Deodată tabloul fu acoperit de o umbră uriaşă, cu umeri neobişnuit de puternici, şi lângă această siluetă Valer părea un copil nevârstnic, căruia îi era de ajuns să ridice mâna pentru a întâlni altă mână, puternică şi protectoare.

CAPITOLUL XVIII

—Pe unde ai umblat nefericitule, hoinarule, uliţarnicule? îl luă în primire doamna Despa.

— Prin oraş…

— De zece ori a telefonat după tine dirigintele! Ultima dată mi-a spus că dacă îţi trag o bătaie ca lumea, îmi trimite un coş cu flori!

—…?

— De ce n-ai spus nimănui că ai luat premiu la concurs? Mâine dimineaţă pleci în tabăra olimpicilor! Nici nu ştiu dacă mai am timp să-ţi pregătesc bagajele!

Nicuşor îşi privi părinţii cu un aer de surdomut sau de somnambul. Încă nu reuşea să alcătuiască o imagine clară din fragmentele de cuvinte şi gesturi ajunse la înţelegerea lui prin ceţurile gândurilor cu care venise acasă.

— Ce concurs?! bâigui el. Cu Nababul m-am văzut adineauri, nu mi-a spus nimic!

Zeus îi răvăşi părul ud.

— O fi avut motivele lui… Trebuie să fii obosit, hai la mine, să te odihneşti! Pe urmă stăm de vorbă.

— Concursul… articulă cu greu Nicuşor. Eu n-am câştigat nimic, am văzut rezultatele, nu eram în primele trei locuri!

— Înseamnă că n-ai citit bine! spuse Zeus. Cunosc asta. E orgoliul. Acum fii atent! Ţi s-a acordat un premiu special al juriului. Dirigintele mi-a povestit tot, a aflat şi dânsul abia astăzi. N-ai respectat tema, de aceea lucrarea n-a putut fi luată în consideraţie în cadrul probei pentru care concuraseşi. Dar dacă citeai cu atenţie toate rezultatele, ai fi văzut că ţi s-a acordat un premiu special.

Nicuşor văzu deodată maşina O.N.T-ului cu radiatorul aburind în dimineaţa rece, un băiat cu chitară — trebuia să fie cineva cu chitara – apoi culoarul îngust dintre şirurile de fotolii, fotoliile acelea formidabile, cu rezemătoare de dormit şi aparat de radio,

şi, abia mai zărindu-i-se creştetul, Cristina, instalată comod. „Bună ziua, pot să stau lângă tine?“

Familia Despa se culcă foarte târziu în noaptea aceea. Nicuşor se învârtea zăpăcit în aşternut, nefiind în stare nici să adoarmă. Mama îi pregătea geamantanul, şi tocmai când credeai că a terminat, arunca totul afară şi o lua de la capăt. Zeus lucra şi el din greu, Nicuşor trebuind să aibă asupra sa lucrarea bătută la maşină. La urmă, Zeus fixă foile într-o legătură aurie, scriind pe copertă, cu litere albastre, titlul, numele autorului şi menţiunea: „Distins cu premiul special al juriului”.

Fusese atât de ocupat încât nu avusese timp să-şi întrebe fiul ce e adevărat şi ce e fantezie în lucrarea aceea. Când termină de pus totul la punct, îşi dădu seama că trebuie să amâne discuţia. Nicuşor adormise.

Doamna Despa intră cu o tavă pe care adusese două ceşti de cafea lângă două păhărele cu coniac. Zeus aprecie cum se cuvine acest gest. În casă plutea un aer calm, de echilibru, de linişte senină, la care de mult visau amândoi.

— Poate că el, şopti Zeus, va reuşi.

Peste noapte se făcu frig, era primul îngheţ al anului, ferestrele albiră, trotuarele luceau acoperite de polei. Gerul primi imediat aprobarea înţelepţilor străzii, care spuneau că e foarte sănătos şi că omoară microbii. Dimineaţa, Nicuşor îşi dădu seama că se aşteaptă ceva, exact asta plutea în aer: o aşteptare. Oamenii alergau cu ochii pe ceas, să nu întârzie la slujbă, cumpărau ţigări şi „Sportul’’, cucereau cinci-şase centimetri pe scara autobuzului sau a tramvaiului, dar îndeplinind micul ritual al fiecărei dimineţi aşteptau, poate fără să-şi dea seama, ceva, nu neapărat neobişnuit, dar plăcut, sărbătoresc.

Autocarul, un, „Fiat“ gigantic şi confortabil, era parcat în apropierea Agenţiei O. N. T. „Olimpicii” făcuseră cerc în jurul unui băiat care cânta la chitară.

Nicuşor transpirase cărând valiza umplută până la refuz. Doamna Despa îi pusese acolo tot echipamentul pentru o mică expediţie polară. Nişte braţe din cer îi traseră povara pe acoperişul maşinii, şi el băgă de seamă numaidecât că, guralivi şi înfipţi, băieţii aceştia erau totuşi politicoşi. Unul îl îndrumă spre profesorul care avea lista cu efectivul grupului, altul ţinu să

se recomande, întinzându-i mâna, un al treilea, care împărţea cu dărnicie în dreapta şi în stânga bomboane de ciocolată dintr-o cutie roz îl opri: *„Tu de ce nu serveşti?“* Nicuşor se învioră. Amestecându-se în discuţiile lor, începu să turuie cu mare voioşie, făcând risipă de gesturi degajate, în fond, dădea o mică reprezentaţie pentru Cristina. Dacă era în maşină, probabil că îl observase.

Într-un târziu, Nicuşor se hotărî să urce. Când apucă bara lucioasă de la intrare, simţi cum îl năuceşte binecunoscuta şi nesuferita lui senzaţie de gol în stomac şi în piept. *„Vai de capul tău, eşti îndrăgostit!“* se osândi el, şi repetă asta, ca să-şi menţină măcar prin asprime autocontrolul.

O zări imediat, era pe rândul din dreapta, împărţind perechea de fotolii cu „Trei lentile”. Nicuşor se simţi îngrozitor de ridicol. Totuşi reuşi să spună cu o indiferenţă jovială:

— Sărut mâna, Cristina! Noroc, magistre!

Şi porni glonţ spre partea din spate a autocarului, aşezându-se într-unul din ultimele scaune. Îi venea să plângă şi în acelaşi timp să distrugă ceva; obrajii îi ardeau de ruşine. Nu, aici nu mai avea ce să caute, o să-şi ia frumos valiza aia tâmpită şi o să se întoarcă acasă.

Ceva neted şi răcoros adie peste mâinile lui fierbinţi.

— De ce nu mi-ai spus? zise Cristina, şi-l strânse uşor de mână. Te porţi ca un aiurit! Era să mor de bucurie când ai intrat.

Se aşeză lângă el.

— „Trei lentile” n-o să facă scandal? mârâi Despa.

Cristina râse, încreţindu-şi rădăcina nasului cu atâta voioşie şi dragoste spre Nicuşor, încât el rămase uluit de câtă fericire poate să năvălească deodată în inima unui om.

— Lasă prostiile! şopti Cristina. Sunt mândră că ai reuşit. Am dorit asta, nici nu ştii cât am dorit-o. Uneori mă prosteam de-a dreptul, devenisem superstiţioasă. „Dacă din cutare până în cutare loc sunt o sută de paşi, dacă doamna Manoliu pune absenţele la sfârşitul şi nu la începutul orei, dacă deschid dintr-o dată cartea în apropierea paginii care mă interesează... Nicuşor reuşeşte!“

Nicuşor se minună iarăşi cât de blândă şi de apropiată putea fi uneori această fiinţă aspră, neiertătoare, mai precis, cât de repede şi de complet se schimba de la o clipă la alta.

În autocar domnea o gălăgie infernală, chitaristul se străduia să-l imite pe Johny Hollyday, iar un tip agresiv, cu pantaloni charleston şi centură cu cataramă-gigant, înalt de ajungea cu umerii la nivelul portbagajului, schiţa destul de bine mişcările twistului. Nicuşor avusese timp să afle că primul este laureatul concursului de matematici, la egalitate de puncte cu „Trei lentile“, iar celălalt, răsfăţatul probei de electronică, unde o prezentase pe „Rodica“, un mic automodel. „Rodica“ avea motorul acţionat de un acumulator electric şi o medie orară excelentă – 70 km pe oră. Sistemul ei de fotocelule şi de emiţătoare de ultrasunete o făcea să evite în mod automat orice obstacol fix sau mobil.

— Plecăm! spuse Cristina. Cred că sunt foarte fericită.

Autocarul pornise, o voce plăcută răsună în difuzoare: „Să ne dorim reciproc drum bun, prieteni! Sunt directorul-adjunct al taberei, profesor Nicolae Ionescu“.

— De ce ne-am oprit?

— E punctul de întâlnire cu celelalte maşini.

— Alcătuim o caravană?

— Pun pariu că la munte ninge. Mâine schiem.

— Nu-mi rămâne decât să-mi rup piciorul stâng, că pe dreptul mi l-am rupt anul trecut pe pârtia de la Clăbucet! răcni cineva cu voioşie.

Nicuşor privi pe fereastră. Cerul se lăsase foarte jos, era de un cenuşiu fin, ca o piele de şoarece. Vântul contenise, aerul avea reflexe albăstrui. Deodată i se apropie vertiginos de retină, ca un detaliu filmat cu transformatorul, imaginea clădirii de peste drum. O inscripţie discretă: Procuratura. Patru băieţi şi o fată tocmai urcau scările intrării: Valer, Manolache, Muzicuţă, Brazilianul şi Nicoleta. Vorbeau, tropăind într-una ca să-şi dezmorţească picioarele îngheţate. Pe umerii lui Valer, Nicuşor recunoscu una din vestitele şube ceferiste ale lui Manolache. Apoi din clădire apăru un ofiţer, discută ceva cu Valer şi apoi dispărură amândoi în clădire. Muzicuţă, Nicoleta şi Brazilianul se aşezară pe balustradă. Manolache scoase un pumn de seminţe.

Nicuşor nu-şi mai putea lua ochii de la clădirea în care dispăruse Valer. Deodată tot drumul său i se păru fals şi inutil; adevărul rămânea aici, în oraş, şi era un adevăr trist.

Cristina îşi îngropase faţa în palme. Când îşi descoperi chipul, Nicuşor văzu că avea sânge pe gură. Îşi muşcase buzele. Dar nu mai avea timp să se gândească la sentimentele ei.

— Cristina, eu cobor!

— Să te întorci repede!

— Nu m-ai înţeleg. Cobor de tot. Îmi iau bagajul.

Ea se enervă:

— Ce glumă mai e şi asta?

Nicuşor îi explică în câteva cuvinte ce se întâmplase cu Valer şi în ce situaţie se afla.

— Îngrozitor!

— Dar e nevinovat, jur! Trebuie să rămân aici, să fac ceva, să dau o depoziţie.

Căută înfrigurat în geantă, scoţând lucrarea la coperţile căreia Zeus muncise toată noaptea.

— Depoziţia e gata scrisă. Am s-o duc imediat.

Cristina păli şi mai tare, dar chipul i se făcu aspru, lemnos, iar ochii, reci şi dispreţuitori:

— Aiurezi! Chiar vrei să rămâi?!

— Mi se pare că da. Nu-ţi dai seama în ce situaţie se află?! E fratele tău!

— Vorbeşte mai încet! Îmi dau seama de nenorocirea lui, numai eu ştiu cât mă străduiesc să nu plâng. Dar am drumul meu în viaţă. Uneori, mergând pe acest drum, ai vreme să te uiţi şi la alţii. Alteori timpul nu-ţi îngăduie. Este exact ceea ce se întâmplă acum.

— Cristina, tu vorbeşti ca o...

— Ţi se pare! Pur şi simplu lucrul cel mai important pentru mine, în clipa de faţă, este că în tabără ne vom întâlni cu academicianul Nicolaescu, care şi-a amânat cu o zi călătoria la Stockholm special ca să discute cu noi, premianţii de la fizică, şi dacă vrei să ştii, mai ales cu mine. Regret că această împrejurare e mai importantă decât ceea ce se întâmplă cu Valer. Am avut puţine şanse în viaţă, aşa de puţine, încât m-am simţit obligată să le folosesc pe toate. Ai putea să înveţi asta de la mine.

— Da, tu eşti tare, eşti puternică, iar eu, un om slab şi sentimental. Iartă-mă, am dorit din tot sufletul să facem împreună călătoria asta, dar acum simt că nu pot. Îi vezi pe băieţii ăia? I-ai cunoscut aseară. N-or să se mişte de acolo până

nu s-o clarifica situaţia lui Valer. Şi cel mai bun prieten al lui Valer sunt eu. Cum aş putea să dezertez?

— Eşti impresionabil. Acolo vor fi procurori, avocaţi, judecători. Crezi că vei putea face pentru Valer mai mult decât ei?

— Nu cred nimic! Simt doar că trebuie să rămân. Vrea cineva să-mi ajute să cobor valiza? Eu nu merg mai departe.

— Îmi pare rău pentru tine! spuse rece Cristina. Este exact cum am bănuit: faci parte dintre oamenii care nu simt niciodată nevoia să meargă mai departe.

— Fra Dominique spune…

— Isprăveşte! Crezi că nu ştiu că Fra Dominique n-a existat niciodată? L-ai in-ven-tat ca să pui pe seama lui propriile tale „cugetări”!

Plecarea lui Nicuşor trecu neobservată pentru majoritatea „olimpicilor” care se distrau cu sârguinţă. Târând valiza supraîncărcată, el se apropie de cei trei, care-l priveau uluiţi, şi se săltă pe balustradă. Ei nu spuseră nimic. Îi făcură loc şi continuară să ronţăie seminţe.

Mai târziu aveau să-i spună: *„Te uitai cu o mutră de nebun, de aceea am tăcut, voiam întâi să vedem ce e cu tine“.*

În spatele autocarului se aliniaseră încă trei Fiaturi. Caravana albastră porni. Nicuşor Despa o căută cu inima strânsă pe Cristina. Era la geam şi, surprinzător, îşi pusese ochelarii de soare!

Uitându-se la maşinile acelea sclipitoare care străbăteau cenuşiul zilei, Nicuşor Despa se gândi dacă nu cumva a făcut o mare prostie. Ce va spune Zeus, ce va spune, mai ales, doamna Despa? Şi asta încă nu era totul. Tabăra „olimpicilor’’ exista, era foarte reală, şi el renunţase la ea pentru ceva destul de neclar. Îşi spuse îngrozit că a ratat totul, vru să alerge după un taxi pentru a ajunge din urmă caravana, dar n-ar fi reuşit decât să se înfunde într-un ridicol şi mai mare.

Deodată zările se îngustară, cerul fugi în sus, ca o supapă, lăsând să pătrundă efluvii de aer tare, puternic oxigenat. Începu să ningă sărbătoreşte cu fulgi uriaşi, căzând aproape vertical. Aşteptarea, pe care Nicuşor Despa o simţise toată dimineaţa, luase sfârşit. Oraşul respira înviorat. Peste noroiul care făcea drumurile incerte se aşternu o zăpadă pură, luminoasă. Nicuşor oftă de plăcere.

Îşi înghionti prietenii care ronţăiau seminţe de floarea-soarelui:

— Mâncaţi ca turcii, şi eu mă uit!

Trei mâini, adăpostind în căuşul palmei grăunţele cenuşii cu miez uleios şi dulce, se întinseră spre el.

— Luaţi, conaşule, râse Muzicuţă, bomboane agricole! Şi deodată Nicuşor avu convingerea că nu ratase nimic.

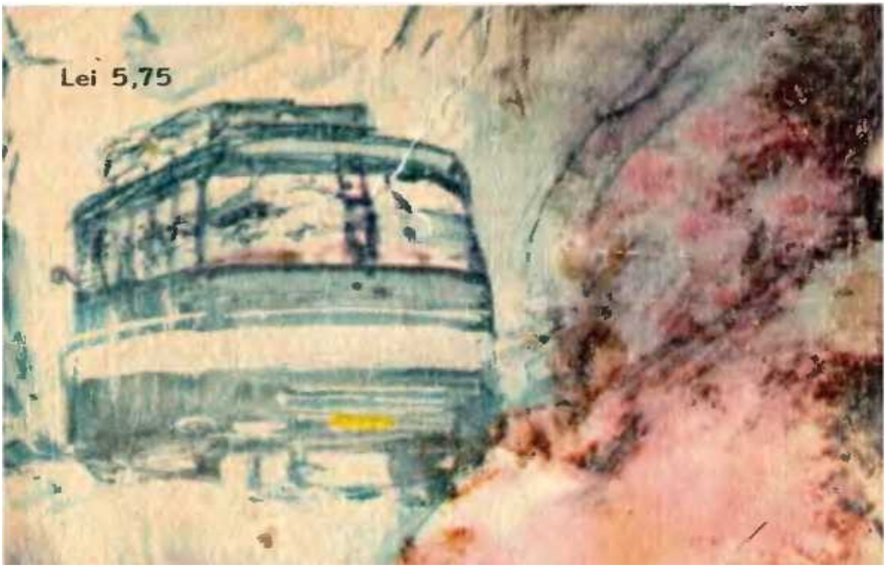
Lei 5,75

EDITURA
ION CREANGĂ